

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07061

PAN

Knut Hamsun

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

Wm. H. Garrison

צווייטע אויפֿלאַגע.

קנוט האַמסון.

פּאָן

פּון לייטענאַנט טהאַמאַס גלאַהוּס פּאַפּירען.

איבערזעצט פֿון א. פּרוּמקין.

אַרויסגעגעבען פֿון ל. פּרידמאַן.

לאַנדאָן, 1910.

געדרוקט ביי י. גאַראַדיצקי, 48 מייל ענד רויד, לאַנדאָן, איסט.

I.

די לעצמע מעג האָב איך אלץ כסדר געטראַכט און ווידער געטראַכט מכח דעם אייביגען זומער-טאָג אין צפון-לאַנד. איך זיין דאָ און קלעהר וועגען איהם, און וועגען אַ שטיבעל, וואו איך האָב געוואוינט, און מכח דעם וואַלד הינטערן שטיבעל, און אַצונד נעהם איך זיך דערצו און שרייב וואָס אָן פֿון מיין אייגענעם פֿערגניגען וועגען, און כרו מיר די צייט צו פֿערטרייבען. די צייט ווערט מיר זעהר לאַנג, און זי נעהט ניט אַריבער אַזוי שנעל ווי איך וואַלט עס געוואַלט, כאַטש איך האָב קיין שום זאָרג ניט, כאַטש איך פֿיהר דאָס לוסטיגסטע לעבען. איך בין מיט אַלצדינג צופֿריעדען, און די דרייסיג יאָהר מיינע זיינען נאָך קיין עלטער ניט; מיט אַ פֿאַר מעג צוריק האָב איך געקראָגען צוגעשיקט פֿון העט ווייט אַ פֿאַר פֿויגעל-פֿעדערן, פֿון אימצען, וועלכער איז זיי מיר ניט שולדיג געווען, צוויי גרינע פֿעדערן אין אַ בריעף-בויגען מיט אַ קרוין דערויף און פֿערוי-געלט מיט אַ פֿלאַכען זיגעל. ס'האָט מיר שטאַרק הנאה געטהאָן צו זעהן אַזעלכע צוויי פֿער'כשוף'ט גרינע פֿויגעל-פֿעדערן, און ווייטער האָב איך ניט קיין שום אַנדער פֿלאַג, אַחוץ ווען ניט ווען אַ קליינעם ווייטאָג אין מיין לינקען פֿוס; דאָס נעהמט זיך פֿון אַן אַלטער שאַס-וואַנד, וועלכע איז שוין לאַנג פֿערהיילט.

איך ווייס נאָך דערצו, אַז פֿאַר צוויי יאָהרען איז די צייט זעהר שנעל פֿעריבן, גאָר ניט דער ערך שנעלער איידער איצט; אַ זומער איז אַריבער, נאָך איידער איך האָב זיך אוימגעקוקט. דאָס איז געווען פֿאַר צוויי יאָהרען, 1855; איך וויל עס בעשרייבען פֿון מיין אייגענעם פֿערגניגען וועגען; דעמאָלט האָט מיר פֿאַסירט וואָס עס איז,

אָדער ס'האָט זיך מיר גאָר גע'חלוס'ט. איצט האָב איך שוין פֿערגעסען
פֿיעל פֿון דעם, וואָס געהערט צו יענע געשעהענישען, וואָרים
פֿון דעמאָלט אָן האָב איך כמעט גאָר נישט געטראַכט דערפֿון; גאָר
איין זאך ווייס איך נאָך, אז די נעכט זיינען זעהר ליכטיג געווען. א
טהייל זאכען זיינען מיר אויך פֿאַרגעקומען עפעס אזוי פֿערדרעהט,
דאָס יאָהר האָט געהאַט צוועלף חדשים, גאָר די נאַכט איז געווען
טאָג, און קיינמאָל האָט מען קיין שטערען נישט געקראָנען צו זעהן
אויפֿן הימעל. און די מענשען, מיט וועמען איך בין זיך צוגיפֿגעקו-
מען, זיינען געווען עפעס מאַדנע און פֿון אַ גאַנץ אַנדער סאָרט איי-
דער די, וועלכע איך האָב פֿון פֿריהער געקענט; צייטענווייז איז גע-
נוג געווען איין נאַכט, זיי זאָלען ווערן צייטיג און דערוואַקסען און
ענטוויקעלט אין זייער גאַנצער הערליכקייט, דערביי איז נישט געווען קיין
שום כּשוף, גאָר איך האָב עס פֿאַר דעם קיינמאָל נישט געזעהן. ניין.
אין אַ גרויסען, ווייס-געקאַלכמען הויז אונטען ביים ים האָב איך
געטראָפֿען אַ פֿערוואָן, וועלכע האָט אַ שטיקעל צייט בעשעפֿטיגט מיין
מוח. איך טראַכט שוין מעהר נישט וועגען איהר, איצט נישט מעהר,
ניין, איך האָב זי אין גאַנצען פֿערגעסען; דערפֿאַר דייןק איך וועגען
אַלעס אַנדערע, מכּה דעם געשריי פֿון די ים-פֿייגעל, מכּה מיין יאַגד
אין די וועלדער, וועגען מיינע נעכט, וועגען אַלע וואַרעמע שטונדען
פֿון'ם זומער. דעם אמת זאָגענדיג, האָב איך זיך מיט איהר בעקאַנט
דורך אַ ריינעם צופֿאַל, און אָהן דעם דאָזיגען צופֿאַל וואָלט זי מיר
קיין איין איינציגען טאָג נישט געלעגען אין זינען.
פֿון מיין שטיבעל אַרויס האָב איך געקענט זעהן אַ מיט-מאַש
פֿון אינזלען און אינזעלאַך און פֿעלזען, אַ שטיק ים, אַ פֿאַר בלויליכע
פֿעלד-שפיצען, און הינטערן שטיבעל איז געלעגען דער וואַלד, אָן
אונגעהייער גרויסער וואַלד. מיט פֿרייד און דאַנק פֿלעגט מיין
נשמה פֿול ווערן ביים ריח פֿון די וואַרצלען און די בלעטער,
פֿון'ם פֿעטען דאַמפֿ פֿון די סאַסנעס, וואָס דערמאַנט אָן דעם ריח
פֿון מאַרד; ערשט אין וואַלד פֿלעגט אַלעס רוהיג ווערן ביי מיר אי-
געווייניג, מיין זעלע פֿלעגט זיך אויסגלייכען און פֿול ווערן מיט
מאַכט. טאָג פֿאַר טאָג פֿלעגט איך אַרויפֿגעהן אויפֿ די הויכע בערג,
כאַטש די העלפֿט פֿון דער ערד איז גאָר געווען בעדעקט מיט איין

און מיט ווייכען שנעט, מיין איינציגער חבר איז געווען עזאָפּ; אַצונד
האַב איך קאַראַן, נאָר דעמאָלט האָב איך געהאַט עזאָפּ, מיין הונד,
וועמען איך האָב שפּעטער דערשאַסען אויף מיט.

אַפּטמאָל אָבענד-צייט, ווען איך פֿלעג זיך נאָך מיין יאָנד אומ-
קעהרען צו מיר אין שטיבעל, האָט מיין וואַרם געפֿיהל, זיך געפֿי-
נענדיג ביי זיך אין דער היים, מיך דורכגענומען פֿון קאַפּ ביז די פֿיס,
יא, ס'האַט מיך דורכגענומען דורך און דורך, און דאָן פֿלעג איך
זיך פֿונאַנדערפֿולדערן מיט עזאָפּ'ן מכח דעם, אָז עס געהט אונז דאָך
אַזוי גוט, נאָ, — רוף איך זיך אָב צו איהם, — לאַמיר אַקאַרשט
מאַכען פֿייער און אָבראַמען דאָ אויף'ן אויווען אַ פֿויגעל; וואָס זאָגסט
דו דערצו? און אָז אַלעס איז פֿאַרמיג געוואָרען, און מיר ביידע האָ-
בען אָבגעגעסען, פֿלעגט עזאָפּ פֿערקריכען אויף זיין אָרט הינטערן
אויווען, בעת ווען איך פֿלעג מיר פֿעררויכערן די פיפקע, זיך צולייגען
אַ ווילע אויף'ן בעטעל און זיך צוהערען צו דעם טעמפען גערויש
אין וואַלד. אַ שוואַך ווינטעל האָט געבלאַזען, און איך האָב דייטליך
געהערט דאָס נאָגען פֿון'ם וואַלד-האַהן העט ווייט פֿון די בערג.
ווייטער איז אַלעס געווען שטיל.

און צייטענווייז פֿלעג איך אַזוי איינשלאָפֿען אָנגעטהאַנערהייט,
אַט ווי איך בין געשמאַנען און גענאַנגען, און איך פֿלעג זיך ערשט
דאָן אויפֿכאַפֿען, ווען די ים-פֿייגעל האָבען אָנגעהויבען שרייען.

אַז איך פֿלעג דאָן אַרויסקוקען פֿון פֿענסטער, האָב איך געזעהן
אין דער ווייטענס די גרויסע, ווייסע געביידען פֿון'ם האַנדעלס-פֿלאַץ,
סירילונדס שפייכלער, די קראָם, וואו איך פֿלעג קויפֿען מיין ברויט,
און אַזוי פֿלעג איך נאָך בלייבען ליגען אַ ווילע און זיך וואונדערן, וואָס
איך געפֿין זיך דאָ אין אַ שטיבעל אין צפון-לאַנד, ביים ברעג פֿון אַ וואַלד.
דאָן פֿלעגט עזאָפּ דאָרט הינטערן אויווען פֿונאַנדערטרייסלען זיין
לאַנגען שמאַלען קערפּער, מאַכענדיג דערביי אַ גערויש מיט זיין האַלז-
באַנד; דערנאָך פֿלעגט ער זיך גוט אויסגענעצען און דרעהען מיט'ן
עק, און איך פֿלעג זיך אויפֿכאַפֿען נאָך אַט דעם דריי, פיער-שמונד-
דיגען שלאָף און בין געווען אויסגערופֿהט און פֿול מיט פֿרייד איבער
אַלעס, אַלעס.

אַזוי איז אַריבער מעהר ווי איין נאַכט.

II.

עם מעג רעגענען און שטורעמען — דאָס מאַכט גאַרנישט אויס ; אַפֿט טרעפֿט, אַז גראַד אין אַ רעגענדיגען טאָג איז מען נישקשה'דיג אויפֿגעלייגט און צופֿריעדען, וואָס מען קען בלייבען אליין מיט זיין אייגענעם גליק, דאָן שמעלט מען זיך אויף און מען וואַרפֿט אַ בליק אויף דרויסען, ווען ניט ווען טהוט מען אַ שמילען שמייכעל פֿאַר זיך און מען קוקט זיך אום. מכח וואָס טראַכט מען? אַ קלאָהרע שויב אין אַ פֿענסטער, אַ זונען-שמראַהל אויף דער שויב; פֿון ווייטען זעהט זיך אַ קליין וואַסערל און פֿילייכט אויך אַ שפּאַלט אויף'ן הימעל. מועהר דאַרף מען גאָר ניט האַבען.

אין אַן אַנדער צייט קענען אפילו גאַנץ אונגעוועהנליכע געשעהע-נישען איינעם אַפֿט ניט אַרויסרייסען פֿון אַ קלעגליכער שטימונג; אין סאַמע מיטען גערויש אין באַל-זאַל קענסט דו זיך זיצען רהויג, גלייכגילטיג, אַקוראַט ווי ס'וואַלט דיך גאַרנישט אָנגעגאַנגען, וואָרים אונזער אייגענע נשמה, דאָס איז דער קוואַל פֿון אומעט אָדער פֿרייד. עס קומט מיר אַרויף אויף'ן זינען אַ בעשטימטער טאָג, איך בין געווען אונטען ביים ברעג ים, דער רעגען האָט מיך פֿערכאַפט אומ-געריכטערהייט און איך בין אַריין אין אַן אַרומגעצאַממען גאָר ניט-פֿערדעקטען פּלאַץ, וואו מען פֿלעגט האַלטען שיפּלאַך, און איך האָב זיך דאָרט דערווייל צוגעזעצט. כ'האָב זיך צוגעזונגען אַזוי פֿאַר זיך, גאָר אָהן לוסט און אָהן פֿרייד, בלויז כדי די צייט צו פֿערטרייבען. עזאַפּ איז געווען לעבען מיר, ער האָט זיך אַנידערגעזעצט און אָנגעד-שמעלט די אויערן. איך האָב אויפֿגעהערט זינגען און זיך אויך צו-געהערט; פֿון דערווייטען לאָזען זיך הערען שטימען, מענשען קומען.

א צופאל, א נאנץ נאטירליכער צופאל! א קאמפאניע פֿון צוויי הערען מיט א מיידעל זיינען אין איין אומפעט אריינגעקומען צו מיר. לאַ- כענדיג האָבען זיי גערופֿען איינע די אנדערע:

„גיכער, דאָ וועלען מיר זיך ווי עס איז בעהאַלטען פֿאַר'ן רעגען!“

איך בין אויפֿגעשמאַנען.

איינער פֿון די מענער האָט געטראָגען אַ ווייס, ניט-געפרעסט אויבער-העמד, וואָס און נאָך דערצו געווען דורכגענעצט פֿון רעגען און איז אַראָבגעהאַנגען ווי אַ בייטעל; אין אָט דעם נאַסען אויבער-העמד האָט געשמעקט אַ דימענטענע שפּילקע. אויף די פֿיס האָט ער געהאַט לאַנגע, שפּיציקע שיד, וועלכע האָבען אויסגעזעהן גאַנץ פּראָסט. איך האָב בעגריסט דעם מאַן; ס'איז געווען הערר מאַק, דער סוחר; כ'האַב זיך געקענט מיט איהם פֿון דער קראָם, וואו איך פֿלעג קויר-פֿען בריווט. ער האָט מיך זאָגאַר איינמאַל פֿערבעטען צו זיך אין הויז, נאָר איך בין נאָך ביז דאָן ניט געווען ביי איהם.

„אַה, גוטע בעקאַנטע!“ האָט ער זיך אָבגערופֿען, בעת ער האָט מיך דערזעהן. „מיר זיינען געווען אויף'ן וועג צו דער מיהל; מיט אַמאַל האָבען מיר זיך געמוזט אומקעהרען, אזא מין וועטער, וואָס? אָבער ווי קומט איהר אַהער, הערר לייטענאַנט?“ ער האָט מיר פֿאַר-געשמעלט דעם קליינעם, שוואַרץ-באַרדיגען מאַן, וואָס איז געשמאַנען לעבען איהם, אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט געוואוינט לעבען דער אַנקעס-קירכע.

דאָס מיידעל האָט אַרויפֿגערוקט דעם שליויער ביז אויף דער נאָז און האָט אָנגעהויבען שמילעהייט פֿלוידערן מיט עזאָפֿן. כ'האַב בעמערקט איהר יאַקעל; אָן דעם שטאַף און אָן די קנאַפֿ-לעכער האָב איך געקענט זעהן, אַז עס איז געפֿאַרבט. הערר מאַק האָט זי אויך פֿאַרגעשמעלט. זי איז געווען זיין טאַכטער און האָט געהייסען עדוואַרדאַ.

עדוואַרדאַ האָט מיר צוגעוואַרפֿען אַ בליק דורך'ן שליויער, דער-נאָך האָט זי ווייטער גערעדט מיט'ן הונד און האָט איבערגעלייענט דאָס, וואָס איז געשמאַנען אויף זיין האַלז-באַנד.

„אַה, דו הייסט עזאָפֿ, וואָס?... דאָקטאָר, ווער איז ער דאָס געווען, דער עזאָפֿ? דאָס איינציגע וואָס איך ווייס פֿון איהם איז, אַז

ער האָט געשריבען מעשה'לאַך. איז ער ניט געווען אַ פֿריגייער? ניין,
כ'ווייס ניט."

אַ קינד, אַ שוהל-מיידעל. כ'האַב אַ קוק געטהאָן אויף איהר, זי
איז געווען הויך, אַבער אַהן פֿאַרמען, און ערך פֿופֿצעהן, זעכצעהן
יאָהר אַלט, מיט לאַנגע, ברוינע הענד אַהן האַנדשוה. אפשר האָט
זי היינט נאָכמיטאָג אין אַ קאַנווערוואַציאָנס-לעקסיקאָן גראַד אויפֿגע-
מישט דעם נאָמען „עזאָפֿ".

הערר מאַק האָט זיך ביי מיר נאָכגעפֿרעגט מכח מיין יאָגר.
וואָס איך שים מעהר פֿון אַלצדינג? איינס פֿון זיינע שילפֿאַך קען
ער מיר צו יעדער צייט געבען, איך דאַרף עס נור זאָגען. דער דאָק-
טאָר האָט קיין וואָרט ניט אויסגעזעלט. אַז די קאָמפּאַניע איז אַוועק,
האַב איך בעמערקט, אַז דער דאָקטאָר הינקט צו אַביסעל און געהט
אַנגעשפּאַרט אויף'ן שטעקען.

אין דערזעלבער פּוסמער שטימונג ווי פֿריהער האָב איך געוואַנדערט
אַהיים און זיך צוגעוונגען גלייכגילטיג פֿאַר זיך. אָט די בעגעגעניש
האַט ניט געמאַכט קיין שום איינדרוק אויף מיין געדאַנק; מעהר פֿון
אַלץ איז ביי מיר אין זכרון געבליבען הערר מאַק'ס דורכגעגעצט
אויבער-העמד, וואו ס'האַט געשמעקט אַ דימענטענע שפּילקע, וועל-
כע איז געווען פּונקט אַזוי נאַס און אַהן אַ שום גלאַנץ.

III.

אנטקעגען מיין שטיבעל איז געשטאנען א שטיין, א הויכער, גראָער שטיין. ער האָט געהאַט אַן אויסדרוק פֿון ליעבשאַפֿט פֿאַר מיר; עפעס האָט עס אויסגעזעהן, אַזוי ווי ער וואָלט געקוקט אויף מיר און מיך דערקענט, ווען איך פֿלעג איהם פֿערבייגעהן. איך פֿלעג גערן פֿערבייגעהן אַט דעם שטיין אין דער פֿריה, ווען איך בין אַרויס פֿון שטוב, און מיר האָט זיך אָבגערוכט, אָקוראַט ווי איך וואָלט אי-בערגעלאָזט אַ גושען פֿריינד, וועלכער וועט וואַרטען אויף מיר, ביז איך וועל צוריקקומען.

און אויבען אין וואַלד האָט זיך אָנגעהויבען די יאָגד. פֿילייכט האָב איך וואָס עס איז געשאַסען, און אפשר ניט.

דאָרט ביי די אינזלען איז געלעגען דער ים אין אַ מרה-שחורה'דיגער רוח. אָפֿט פֿלעג איך שמעהן אויבען אויף די בערג, און אַז איך בין געווען נאָנץ הויך אויבען, האָב איך אַרונטערגעקוקט אין ים. אין שטילע טעג האָבען זיך די שיפֿען כמעט פֿון אָרט ניט געריהרט; דאָן האָב איך געקענט זעהן דעם זעלבען זעגעל דריי טעג נאָכאַ-נאָך, קלויין און ווייס ווי אַ משאַקע אויף'ן וואַסער. נאָר אַז דער ווינד האָט זיך געביטען, דאָן זיינען די בערג אַזוי ווי פֿערשוואַנדען העט ווייט; ס'איז אָנגעקומען אַ מורא'דיגער שטורם, אַ שטורם פֿון דרום-מערב-ווייט. דאָן איז אַלצדינג געווען איינגעוויקעלט אין דאַמפֿ, ערד און הימעל האָבען זיך אַזוי ווי ציוניפֿלענגאַסען אין איין שטיק, דער ים האָט זיך געוואָרפֿען און געטאַנצט, די רוישענדע כוואַליעס האָבען אויסגעזעהן ווי מענשען, פֿערד און צוויסענע פֿאַהנען. גע-שיצט אונטער אַ פֿעלו בין איך געשטאַנען, פֿערטיעפֿט אין אַלערליי

מחשבות ; מיין זעלע איז געווען געשפאנט. גאָט ווייס, האָב איך זיך געטראַכט, וואָס מיר איז נאָך בעשעהרט היינט צו זעהן, און פֿאַרוואָס דער ים צוקאָכט זיך אזוי דאָ פֿאַר מייע אויגען ? ווער ווייס, אפשר וועל איך אין דער דאָזיגער רגע דערזעהן דאָס סאַמע אינעווייניגסמע פֿון דער ערד'ס מוח, ווי עס ווערט דאָרט געאַרבייט, ווי עס קאָכט און זידט דאָרטען !

עזאָפ איז געווען אונרוהיג ; ווען ניט ווען פֿלעגט ער אויפֿהיי- בען דעם שניק און סאָפען און ציטערן מיט די פֿיס, אזוי ווי איך האָב צו איהם ניט גערעדט, האָט ער זיך אַנדערגעלייגט צווישען מייע פֿיס און פונקט ווי איך אַרויסגעקוקט אין ים, און קיין גע- שריי און קיין שום מענשען-שטימע איז אין ערגעץ ניט געווען צו פֿערנעהמען, בלויז דער טעמפער גערויש אַרום מיין קאָפּ. ווייט אַרויס איז געלעגען אַן אינוועל, זי איז געלעגען אַליין ; ווען דער ים האָט גערוישט ביי אָט דער אינוועל, האָט ער זיך אויפֿגעהויבען און זיך געדערהט ווי אַ משוגע'נע שרויף, ניין, ווי אַ ים-גאָט, וואָס הויכט זיך אויף אַן אָבגע'טובל'טער, אַ טריפֿענדיגער אין דער הויך און קוקט אַרויס איבער דער וועלט און סאָפעט, אזוי אַז האָר און כאָרד שמעהען ווי אַ ראָד אַרום זיין קאָפּ. דאָן טונקט ער זיך ווידער אונ- טער אין וויכער.

און אין רעכטען מיטען שמורם רוקט זיך אַ קליין, קויהל-ראָ- בען-שוואַרץ דאַמפֿ-שיפֿעל איבער'ן ים.

אַז איך בין נאָכמיטאָג אַרונטערגעגאַנגען צו דער בריק ביים ברעג ים, איז דאָס קליינע, קויהל-ראָבען-שוואַרצע דאַמפֿ-שיפֿעל אַריינגעקומען אין האַפֿען ; ס'איז געווען דאָס פֿאַסט-שיף. אַסך מענ- שען האָבען זיך פֿערוואַמעלט אויף'ן ברעג, כדי אַנצוקוקען דעם זעל- מענעם גאַסט ; כ'האָב בעמערקט, אַז אַלע אָהן אַן אויסנאָהם האָבען געהאַט בלויזע אויגען, כאָטש אזוי וויינען זיי געווען פֿערשיעדען איינע פֿון די אַנדערע. ניט ווייט פֿון מיר איז געשטאַנען אַ יונג מיידעל מיט אַ ווייסען וואָלען טיכעל אַרום קאָפּ ; זי האָט געהאַט זעהר טוינקעלע האָר, און דאָס ווייסע טיכעל האָט אזוי מאַדנע אָבגעשלאָגען פֿון די האָר און זיך געוואָרפֿען אין די אויגען. זי האָט מיך אַנגעקוקט ניין- גיעריג, מיין לעדערנעם קאַסטיום, מיין געוועהר ; אַז איך האָב צו איהר

גערעדט, האָט זי זיך פֿערשעהמט און אָבגעקעהרט דאָס געזיכט פֿון מיר. „דאָס ווייסע טיכעל דארפֿסט דו אימער טראָגען,“ האָב איך זיך אָבגערופֿען, „עס קליידט דיר זעהר גוט.“ אין דערזעלבער רגע איז צוגעקומען צו איהר אַ מאַן מיט ברויטע פֿלייצעס אין אַן אַרבייטס-בלווע, ער האָט זי גערופֿען עוואַ. זי האָט אויסגעזעהן ווי זיין מאַכטער איך האָב געקענט דעם מאַן מיט די ברויטע פֿלייצעס, ס'איז געווען דער שמויער, דער שמויער פֿון דאָרף. מיט אַ פֿאַר טעג פֿאַר דעם האָט ער געמוזט אינשרויפֿען אַ נייעם צינד-שטיקט אין איינעם פֿון מיינע ביקסען.

און רעגען און ווינד האָבען זיך געטהאָן זייער אַרבייט און צושמאַלצען דעם גאַנצען שנעע. עטליכע טעג נאָכאַנאַנד האָט געהערשט אַ בייזע און קאַלטע שטימונג איבער דער ערד, פֿערפֿוילטע צווייגען האָבען זיך אָבגעבראַכען, און די קראָהען האָבען זיך פֿערוואַמעלט מחנות-ווייז און געקרעכצט. ס'האָט לאַנג ניט געדויערט, די זונן איז געווען נאָהענט, און איין פֿריה-מאָרגען איז זי אויפֿגעגאַנגען הינטער'ן וואַלד. זוי אַ צאַרטער גלעט געהט מיר אַריבער פֿון קאַפּ ביז די פֿיס, בשעת די זונן געהט אויף; אין שטילער פֿרייד וואַרף איך מיר אַריבער דעם ביקס איבער דער פֿלייצע.

IV.

אין יענער צייט האָב איך געהאַט גענוג וואָס צו שיסען; כ'האָב געשאַסען וואָס איך האָב נור געוואָלט, אַ האָז, אַ וואַלד-הוהן, אַ שנעע-הוהן, און אַז איך בין צופֿעליג געווען אונטען ביים ים, און וואָס פֿאַר עס איז ים-פֿויגעל איז מיר פֿערבייגעפֿלויגען, האָב איך אויך דעם געשאַסען. דאָס ווינען געווען גוטע צייטען; די מעג ווינען געוואָרען ליינגער און די לופֿט קלאָהרער; איך האָב זיך צוגעגרייט מיט אַלעם נייטיגען אויף צוויי מעג און בין אַוועק אויף די בערג, אויף די שפיץ בערג; כ'האָב געטראָפֿען בערג-לייט און געקראָגען פֿון זיי קעז, קליינע, פֿעטע קעולאַך מיט אַ געשמאַק פֿון קרייטיכער. מעהר ווי איינמאַל בין איך דאָרט געווען. צוריק צו וועגס אַהיים, האָב איך אימער געשאַסען וואָס פֿאַר עס איז פֿויגעל און איהם אַרייני-געלייגט אין דער יאָגד-טאַש. איך פֿלעג זיך צוועצען אין מיטען וועג און צובינדען עוואָפֿן אָן שמריק. אַ מייל אונטער מיר איז געלעגען דער ים; די ווענד פֿון די בערג ווינען געווען שוואַרץ און פֿייכט פֿון'ם וואַסער, וואָס האָט אַראַבגערוגען איבער זיי, געטריפֿט און גע-רונען, כסדר מיט דעם זעלבען קורצען ניגון. אָט די קליינע מעלאַ-דיען ווייט אינעווייניג אין די בערג האָבען מיר אויסגעפֿילט מעהר ווי איין פֿוסטען אויגענבליק, בשעת איך פֿלעג ויצען און זיך אומקו-קען אַרום מיר. אָט רינט עס שטיל, האָב איך ביי זיך געקלעהרט, אָט קלינגט דער דאָזיגער קליינער, אונענדליכער פּאַן דאָ אָב אין זיין איינזאַמקייט, און קיינער הערט איהם ניט, און קיינער האָט איהם אין זינען ניט, און דאָך קלינגט ער דאָ איינער אַליין כסדר, כסדר! און אַז איך האָב געהערט דאָס דאָזיגע טריפֿען און רינען, האָב

איך זיך געטראכט: ניין, דער בארג איז גאר ניט אזוי וויסט אין איינזאם, ווי מען מיינט. ווען ניט ווען האָט זיך וואָס עס איז גע- מאַכט: אַ דונער האָט דורכגעטרייסעלט די ערד, אַ פֿעלו האָט זיך אָבגעריסען און איז אַרונטער אין ים, הינטער זיך האָט ער איבער- געלאָזט אַ וועג פֿון שטיין-רויך; אין דערוועלכער רגע הויבט עזאָפּ אויף דעם שנוק און סאָפעט און ציהט פֿערוואַנדערט אַרײַן אין זיך דעם שטאַרקען ריח, וועלכען ער הויבט ניט אָן בעגרייפֿען. אַז דאָס שנעע-וואַסער פֿלעגט דורכברעכען שפּאַלמען אין די פֿעלוען, איז גע- נוג געווען אַ שאַס אָדער בלוז אַ שטאַרקען געשריי טהאָן, און אַ שטיק פֿעלו האָט זיך אָבגעטשעפעט און דערנאָך זיך אַרונטערגעקאַממעט אין ים...

אַ שטונדע האָט אזוי געקענט פֿערגעהן, פֿילייכט נאָך מעהר, די צייט איז אַריבער אזוי שנעל. כ'האָב צוריק אָבגעקניפט דעם שטריק און געלאָזט עזאָפֿ'ן פֿריי, אויפֿגעהאַנגען די יאַגד-טאַש אויף דעם אַנדערן אַקסעל און זיך געלאָזט געהן אַהיים. דער מאָג האָט געהאַלמען ביים פֿערגעהן. אונטען אין וואַלד האָב איך זיך געפֿונען אויף מיין אַלמען, בעקאַנטען וועג, אַ שמאַלער שטעג מיט מאָדנע פֿערדרעהטע ווימען-ניינג, איך בין דורכגעגאַנגען אַלע פֿערדרעהטע, קרומע וועגען און זיך גענומען גענוג צייט; כ'האָב זיך ניט געהאַט וואָס צו איילען, אין דערהיים האָט קיינער ניט געוואַרט אויף מיר! פֿריי ווי אַ הערשער בין איך אַרומגעגאַנגען און האָב געוואַנדערט דורך אַ פֿריעדליכען וואַלד, אזוי לאַנגזאַם ווי איך האָב נור געוואַלט. אַלע פֿייגעל האָבען געשוויגען שטיל, נור דער וואַלד-האַהן האָט זיך געלאָזט הערען מיט זיין געוועהנליכען מאַנאַמאָנעס געזאַנג.

איך בין אַרויס פֿון וואַלד און איך האָב דערזעהן פֿאַר מיר צוויי מענשען, צוויי וואַנדערענדע מענשען, כ'האָב זיי אָנגעיאָגט; איינער פֿון זיי איז געווען פֿרייליין עדוואַרדאַ, כ'האָב זי דערקענט און איהר בעגרייס; דער דאָקטאָר האָט זי בעגלייט. כ'האָב זיי געמוזט ווייזען מיין ביקס, זיי האָבען בעטראַכט מיין קאַמפּאַס, מיין יאַגד-טאַש; כ'האָב זיי איינגעלאָרען צו מיר אין שטיבעל, און זיי האָבען צוגעזאָגט צו קומען ווען עס איז. איצט איז געוואָרען נאַכט, איך בין אַוועק אַהיים און האָב גע-

מאכט פֿייער, כ'האָב אָבגעבראַמען אַ פֿויגעל און געפראַוועט מיין
מאָהלצייט, מאַרגען איז דאָך ווידער אַ טאָג...

שמיל און רוהיג איבעראַל, איך ליג דעם גאַנצען אָבענד און
קוק אַרום פֿון פֿענסטער ; אַ פֿער'כשוף'טער גלאַנץ ליגט אַרום
דער צייט אויף וואַלד און פֿעלד, די זונן איז אונטערגעגאַנגען און
האַט אָבגעפֿאַרבט דעם האַריוואַנט מיט אַ פֿעמען, רויטען ליכט, וואָס
איז זיך געלעגען שמיל ווי אייל. איבעראַל איז דער הימעל געווען
אַפֿען און ריין, איך האָב אַריינגעקוקט אין דעם דאָווגען קלאָהרען
ים, און מיר האָט זיך געדוכט, עפעס אזוי ווי איך וואַלט געלעגען
פֿנים אל פֿנים אַנטקעגען דעם גרונד פֿון דער וועלט, אָקוראַט ווי
מיין האַרץ וואַלט געקלאַפֿט אַנטקעגען אַט דעם ריינעם גרונד, עפעס
אזוי ווי עס וואַלט זיך געריסען אַהין, גאַט ווייס, אזוי האָב איך זיך
געטראַכט ביי זיך, פֿאַרוואָס דער האַריוואַנט טהוט זיך היינט אָבענד
אָן אין לילא און גאַלד ; צי איז נישט אָקאַרשט אויבען אין דער
וועלט עפעס אַ יום טוב, אַ גרויסאַרטיגער יום טוב, מיט מוזיק פֿון
די שטערען און מיט שיפֿלאַך, וואָס פֿאַהרען די שטראַמען אַרונטער.
עס זעהט אזוי אויס! און איך האָב פֿערמאַכט די אויגען און איך בין
געווען דאָרט אין די שיפֿלאַך, און געדאַנקען אויף געדאַנקען האָבען
דורכגעזעגעלט דורך מיין מוח...

אזוי איז אַריבער מעהר ווי איין טאָג.

כ'האָב אַרומגעוואַנדערט און געזעהן, ווי דער שנעע האָט זיך
צולאָזט אין וואַסער און ווי דאָס אייז איז צוגאַנגען, עס זיינען געווען
טעג, ווען איך האָב אפילו מיין ביקס נישט אויסגעשאַסען, קיים האָב
איך נור געהאַט גענוג וואָס צו עסען ביי מיר אין שטיבעל ; כ'האָב
בלויז אזוי אַרומגעשפּאַצירט און געלאָזט די צייט זיך געהן איהר וועג.
וואוהין איך האָב זיך נאָר אַ קעהר געטהאָן, איבעראַל איז געווען
וואָס צו זעהן און וואָס צו הערען, אַלצדינגט האָט זיך מאַג פֿאַר טאָג
געענדערט אַ קליין ביסעלע, אפילו די קוסטאַרניקעס און די גראַזען
אויף די ווענד האָבען אויך געוואַרט אויף'ן פֿריהלינג. איך בין צום
ביישפיעל אַרונטער צו דער מיהל ; זי איז נאָך געלעגען פֿערפֿראַרען ;
נאָר די ערד אַרום און אַרום איז זינט טענשען געדענקען געווען איינ-
געטראַמען, אַ קלאָהרער בעווייז, אַ מענשען מיט זעק פֿול קאַרן ווי-

נען דאָ געווען און האָבען עס געלאָזט מאַהלען. איך בין דאָרט אַרומ-
געגאַנגען אזוי ווי צווישען מענשען; אין די וועגד זיינען אויך געווען
אויסגעקריצט פֿערשיעדענע בוכשטאָבען און יאָהרעס-צאָהלען.
נר יאָ!

V

זאל איך נאך שרייבען ווייטער? ניין, ניין, בלויז אביסעל פֿון מיין פֿערנגיגען וועגען, און ווייל עס פֿערטרייבט מיר די צייט, ווען איך דערצעהל, ווי דער פֿריהלינג איז פֿאַר צוויי יאָהרען געקומען און ווי אזוי די ערד האָט אויסגעזעהן. די ערד און דער ים האָבען אָנגע-הויבען שמעקען; די פֿערוויאָנעטע בלעטער, וואָס זיינען געלעגען און געפֿוילט אין וואַלד, האָבען אָבגעגעבען פֿון זיך אַ זיסליכען ריח פֿון שוועבעל-וואַסערשטאַף, און די פֿייגעלאַך זיינען אַרומגעפֿלויגען מיט צווייגעלאַך אין די שנאָבלען און האָבען געבויט זייערע נעסטען. נאָך אַ פֿאַר מעג און די טייכלאַך האָבען זיך אָנגעפֿילט און זיינען אויפֿ-געלאָפֿען מיט שוים, דאָ און דאָרט האָט מען געזעהן אַ זומער-פֿייגעלע, און די פֿישער זיינען צוריקגעקומען פֿון זייערע רודער-פלעצער. דעם סוחר'ס ביידע שנעל-שיפֿלאַך זיינען געקומען פֿול-געלאָדען מיט פֿיש און האָבען געאַנקערט אויף זייערע פֿלעגער ביים ברעג ים. פֿלוצלינג איז געוואָרען לעבעדיג און ריהרעוודיג אויף דער גרעסטער פֿון די אינזלען, וואו מען האָט געמריקענט די פֿיש. איך האָב עס אַלעס געזעהן פֿון מיין פֿענסטער אַרויס.

אָבער צו מיר אין שטיבעל איז קיין שום ליאַרס נישט צוגעקומען, איך בין געווען און בין געבליבען אליין. ווען גיט ווען איז אימיצער פֿערבייגעגאַנגען; כ'האָב געזעהן עוואַן, דעם שמיעד'ס מאַכטער; זי האָט געהאַט אַ פֿאַר רייטע פֿלעקען אויף דער נאָז.

„וואוהין לאָזט דו זיך געהן?“ האָב איך געפֿרעגט.

„אין וואַלד נעהמען האַלץ,“ האָט זי רודהג געענטפֿערט. זי האָט געהאַלטען אַ שטריק אין דער האַנד, כדי דערמיט דאָס האַלץ צו

מראַגען, און אַרום קאָפּ האָט זי געהאַט דאָס ווייסע וואָלענע טיכעל.
כ'האַב איהר נאָכגעקוקט, נאָר זי האָט זיך נישט אומגעקעהרט.
דערנאָך זיינען אַריבער שעהנע עמליכע מעג, איידער איך האָב
ווידער געזעהן אַ מענשען אין די אויגען.

דער פֿריהלינג איז אָנגעקומען מיט אימפעט, און דער וואָלד
האָט געלויכטען. ס'איז געווען אַ גרויס פֿערגניגען צו קוקען אויף די
זינג-פֿייגעלאַך, ווי זיי זיינען זיך געזעסען הויך אויבען אויף די שפיצען
פֿון די ביימער און האָבען געקוקט אין דער זונן און געשריען. צייט-
מענווייז בין איך שוין אַרום צוויי אַ זייגער אין דער פֿריה אויף געווען,
כדי אָנטהיל צו געהמען אין דער דאָזיגער שמחה, וואָס די פֿייגעל
און די חיות האָבען אַרויסגעוויזען, בשעת די זונן איז אויפֿגעגאַנגען.

דער פֿריהלינג איז אויך צו מיר געקומען, און אין מיין בלוט
האָט עס צייטגענווייז געקלאַפט, ווי דאָס קלאַפען פֿון מריט. איך בין
געזעסען אין שטיבעל און האָב געקלעהרט צורעכט צו מאַכען מייע
פֿישער-שטעקלאַך און מייע שטריק, נאָר דאָך האָב איך מיט קיין
פֿינגער נישט געריהרט, וואָס עס איז צו טהון; אַ גליקליכע, דונקע-
לע אונרוהיגקייט האָט געהאַלטען אין איין אַרויס און אַריינגעהן צו
מיר אין האַרצען. פֿלוצלינג כאַפט זיך עזאָפּ אויף, בלייבט שמעקן
אויף שטייפֿע פֿיס און בילט זיך פֿונאַנדער. מענשען זיינען צוגעקור-
מען צום שטיבעל. שנעל כאַפּ איך אַראָב מיין מיץ פֿון קאָפּ און
איך הער שוין פֿרייליין עדוואַרדאָס שטימע ביי דער טהיר, פֿריינד-
ליך און אָהן צערעמאַניעס איז זי מיט'ן דאָקטאָר געקומען צו מיר
אויף בעזוך, ווי זיי האָבען צוגעזאָגט.

„יאָ, ער איז דאָ אין דערהיים,“ האָב איך זי געהערט זאָגען.
און דערנאָך איז זי אַריינגעקומען און האָט מיר מעשה קליין מיידעלע
דערלאַנגט די האַנד. „נעכטען זיינען מיר אויך געווען דאָ, נאָר איהר
זייט נישט געווען אין דערהיים,“ האָט זי ערקלעהרט.

זי האָט זיך אַנידערגעזעצט אויף מיין בעטעל און געוואָרפֿען אַ
בליק איבער'ן שטיבעל; דער דאָקטאָר האָט זיך געזעצט לעבען מיר
אויף דער לאַנגער באַנק. מיר האָבען זיך פֿונאַנדערגעשמועסט, מיר
האָבען געפֿליידערט און זיך אויסגערעדט דאָס האַרץ. איך האָב זיי
צווישען אַנדערעס דערזעהלט וואָסערע חיות עס זיינען דאָ אין וואָלד.

און וואָס איך טאָר איצט ניט שיסען, מחמת ס'איז די צייט, ווען געוויסע חיות און פֿייגעל דארפֿען געשוינט ווערן. אָט דעם וואָלד-האַהן, למשל, דארף מען אַצונד ניט שיסען.

דער דאָקטאָר האָט איצט אויך ניט גערעדט קיין סך; נאָר אז ער האָט צופֿעליג דערזעהן מיין פּולווער-האַרן, אויף וועלכען ס'איז געשטאַנען אַ פּאַן-פֿיגור, האָט ער אָנגעהויבען ערקלעהרען דעם מיטה פֿון'ס נאַטור-גאָט פֿאן.

„אַבער פֿון וואָס לעבט איהר פֿאַרט, ווען עס קומט די צייט, ווען אַ לע חיות און פֿייגעל דארפֿען געשוינט ווערן?“ האָט ערוואַרדאָ פּלוצלינג אַ פֿרעג געטהאָן.

„פֿון פֿיש“, האָב איך געענטפֿערט. „מערהרסטעניילס פֿון פֿיש ס'איז אימער דאָ וואָס עס איז צו עסען.“

„אַבער איהר קענט דאָך קומען צו אונז עסען,“ האָט זי גע-זאָגט. „פֿאַר אַ יאָהרען האָט אַן ענגלענדער געהאַט אייער שמיבעל; דער פֿלעגט זעהר אָפֿט קומען עסען ביי אונז.“

ערוואַרדאָ האָט אַ קוק געטהאָן אויף מיר, און איך האָב אַ קוק געטהאָן אויף איהר. אין דער רגע האָב איך דערפֿיהלט, ווי עפעס האָט זיך געגעבען אַ ריהר ביי מיר און האַרצען, אזוי ווי אַ שנעלע, פֿריינדליכע בעגריסונג. דאָס איז געקומען פֿון פֿריהלינג און פֿון'ס ליכטיגען טאָג; זינט דאָן האָב איך גענוג געטראַכט דעריבער. אַחוץ דעם האָב איך בעוואונדערט איהרע געדערהטע אויגען-ברעמען.

זי האָט געזאָגט אַ פֿאַר ווערטער מכח מיין וואוינונג. כ'האָב בעהאַנגען די ווענד מיט פֿערשיעדענע פֿעלען און פֿליגלען פֿון פֿייגעל; דאָס שמיבעל האָט אינעווייניג אויסגעזעהן ווי אַ האַריגע בערען-הייהל, דאָס איז איהר שטאַרק געפֿעלען. „יאָ, דאָס איז אַ בערען-הייהל,“ האָט זי געזאָגט.

איך האָב גאָרנישט געהאַט מיט וואָס מכבד צו זיין מיינע געסט, עפעס רעכטס, וואָס זיי זאָלען קענען אָננעהמען, האָב איך זיך מיטש געווען, איך וועל זיי צום שפּאַס אָבבראַמען אַ פֿייגעל; זיי זאָלען עס קריגען צוגעשמעלט אויף אַ יעגערשען אופן און עסען מיט די פֿינגער. דאָס איז דאָך אַ שטיקעל צייט-פֿערטרייב.

האָב איך אַלואָ אָבגעבראַמען דעם פֿייגעל.

עדווארדא האָט דערזעהלט וועגען דעם ענגלענדער. דאָס איז געווען אַן אלטער, מערקווירדיגער מאַן, וועלכער האָט כסדר גערעדט צו זיך אליין הייך אויף'ן קול. ער איז געווען אַ קאַטהאָליק, און וואן ער איז געשמאַנען און גענאַנגען, האָט ער מיטגעטראָגען ביי זיך איי קעשענע אַ קליין געבעט-ביכעל מיט שוואַרצע און רויטע אותיות. „דאָן איז ער, הייסט עס, געווען אַן אירלענדער?“ האָט דער דאָקטאָר געפֿרעגט.

„אזוי? אַן אירלענדער?“

„נױ פֿערשטעהט זיך, אויב ער איז געווען אַ קאַטהאָליק!“
עדווארדא איז רויט געוואָרען. זי האָט אָבגעקעהרט איהר בליק און געשמאַמלט:

„נױ יאָ, אפשר איז ער טאַקע געווען אַן אירלענדער?“

פֿון דער רנע אָן האָט זי פֿערלאָרען איהר מונטערקייט. ס'האָט מיר לייד געטהאָן פֿאַר איהר, און איך האָב גערן געוואָלט אלעס צוריק גוט מאַכען; מוחמת דעם האָב איך זיך אָבגערופֿען:

„ניין, נאַטירליך זייט איהר גערעכט; אירלענדער קומען ניט קיין נאַרוועגען.“

מיר האָבען צווישען זיך אָבגעמאַכט, אין איינעם פֿון די קינדער מענדע מעג אַרויסצופֿאַהרען אַביסעל אויף'ן ים און אָנקוקען דעם אינזעל, וואו מען טריקענט די פֿיש...

נאָכדעם ווי איך האָב מיינע געסט בעגלייט אַ שטיק וועג, האָב איך זיך אומגעקעהרט אַהיים און פֿון דאָס ניי גענומען טראַכטען מכה מיינע פֿישער-געצייג, מיין נעץ איז געהאַנגען אויף אַ שוואַק ביי דער טהור, און עמליכע שלייפֿען זיינען פֿערראַסט און קאַליע געוואָרען; כ'האָב אָנגעשאַרפֿט עמליכע האַקענס, זיי פֿעסט צוגע-קניפט און נאָכגעזעהן די פֿישער-שנורען, ווי שווער איז עס מיר היינט געוואָרען, וואָס עס איז צו טהאָן! געדאַנקען, וועלכע האָבען גאָר ניט געהערט אַהער, זיינען מיר דורכגעלאָפֿען אין מוח; עפעס איז מיר פֿאָרגעקומען, אַז איך האָב בענאַנגען אַ פֿעהלער, דערמיט וואָס איך האָב פֿרייליין עדווארדא די נאַנצע צייט געלאָזט זיצען אויף'ן בעמעל, אָנשטאַט איהר אָנצובאַטען אַ פֿלאַץ אויף דער באַנק. כ'האָב פֿולצולינג געזעהען פֿאַר מיינע אויגען איהר ברוינעס געזיכט און דעם

ברוינעם האלו; דעם פֿארטוך האָט וי פֿאַרנט אַביסעל אַרונטערגע-
צויגען, כדי צו קריגען אַ לאַנגע טאַליע, ווי די כאָדע איז געווע
דער צניעות/דיגער מיידעל-אויסדרוק פֿון איהר גראָבען פֿינגער האָט
געוורקט צערמליך אויף מיר, און די פֿאַר פֿאַלמען אויף'ן געלענק
זיינען געווען פֿול מיט פֿריינדליכקייט. וי האָט געהאט אַ גרויס מויל,
וואָס האָט געגליהט.

איך בין אויפֿגעשטאַנען, האָב געעפֿענט די טהיר און אַרויסגע-
הערט אויף דרויסען. כ'האָב גאַרנישט געהערט און אויך גאַרנישט
געהאַט וואָס צו הערען. איך האָב אַלואַ ווידער פֿערמאַכט די טהיר.
עזאָפֿ איז אויפֿגעשטאַנען פֿון זיין געלענער און האָט דערזעהן מיין
אונרוהיגקייט. מיס אַמאַל פֿאַלט מיר איין, אַז איך וואָלט געקענט
נאָכליפֿען פֿרייליין עדוואַרדאַ און ביי איהר בעטען אַ פֿאַר זייד-
פֿעדים, צו פֿערריכטען מיין נעץ; דאָס איז נישט קיין אויסרייד, כ'וואָלט
דאָך איהר געקענט וויזען דעם נעץ און די פֿונאַנדערגענומענע שליי-
פֿען. איך בין שוין געווען ביי דער טהיר, דערמאָן איך זיך, אַז איך
האָב אַליין זייד ביי מיר אין מיין פֿליגען-בוך, נאָך מעהר זאָגאַר ווי
איך דאַרף. און שטיל און דערשלאָגען בין איך צוריק אַריין, ווייל איך
האָב אַליין געהאַט זייד.

אַז איך בין אַריין אינעווייניג, האָט מיר אין שטובעל אַנטקעגען
געשלאָגען אַ פֿרעמדער הויך; איך בין שוין מעהר נישט געווען איינער
אַליין דאַרט.

VI.

א מאן האָט מיך געפֿרענט, צי איך שים שוין מעהר גאָרנישט; ער האָט פֿון די בערג אַראָב קיין שום שאַס פֿון מיר ניט געהערט, כאַמש ער איז געלעגען צוויי מעג אויף'ן וואַסער און האָט געכאַפּט פֿיש. ניין, כ'האָב גאָרנישט געשאַסען, איך בין געווען אין דערהיים ביי מיר אין שטיבעל, ביז וואַנען איך האָב שוין מעהר גאָרנישט גע- האָט וואָס צו עסען.

אויף'ן דריטען מאָג בין איך אַרויס אויף דער יאַגד. דער וואַלד איז געווען גרינלאַך, ס'האָט זיך געהערט אַ ריח פֿון ערד און בויער; די גרינע יונגע ציבעלעס האָבען שוין אַרויסגעקוקט פֿון דעם פֿער- פֿרוירענעם זומפ. איך בין געווען פֿול מיט געדאַנקען און האָב זיך עטליכע מאָל צוגעזעצט. אין משך פֿון דריי מעג צייט האָב איך מעהר ניט געזעהן ווי אַיין מענשען, יענעם פֿישער, וועמען איך האָב נעכ- מען בעגעגענט. כ'האָב זיך געקלעהרט: פֿילייכט וועל איך היינט אָבענד, געהענדיג אַהיים, בעגעגענען אימיצען ביים ברעג וואַלד, וואו איך האָב זיך דאָס לעצטע מאָל געמראָפֿען מיט דעם דאָקטאָר און מיט עדוואַרדאָן. ס'קען דאָך געמאָלט זיין, זיי זאָלען דאָרט ווידער געהן שפּאַצירען, — פֿילייכט — און פֿילייכט ניט. אָבער פֿאַרוואָס האָב איך עפעס געמראַכט גראַד פֿון אַט די ביידע? כ'האָב געשאַסען אַ פֿאַר וואַלד-היהנער און גלייך טאַקע צורעכט געמאַכט איינע פֿון זיי צום עסען. דערנאָך האָב איך פֿעסט פֿערקניפט עואַפֿן.

בעת איך האָב געגעסען, בין איך געלעגען אויף דער טרוקענער ערד. ס'איז געווען שמיל אין וואַלד, בלוז אַ מילדער גערויש פֿון'ם ווינד און ווען ניט ווען אַ געשריי פֿון אַ פֿויגעל. איך בין געלעגען

און האָב געקוקט אויף די צווייגען, וועלכע האָבען זיך גאַנץ שמיל געשאַקעלט אַהין און אַהער אין דעם לופֿט-צוג; דאָס שמילע ווייב מעל האָט זיך געטהאָן דאָס ווייניגע און געטראָגען בליטהען-שמויב פֿון צווייג צו צווייג; דער גאַנצער וואַלד איז געשמאַנען אין הוילער ענטזיקונג. אַ גרינער בויס-וואַרים וואַנדערט איבער אַ צווייג, וואַנדערט אָהן אַן אַבהאַלט, אַקוראַט ווי ער וואַלט ניט געקענט רודהען. ער זעהט כמעט גאַרנישט, כאַטש ער האָט אויגען; אַפֿטמאַל הויבט ער זיך אויף און טאַפט אין דער לופֿטען, אַזוי ווי ער וואַלט געזוכט עפעס אָן וואָס זיך אָנצוהאַלטען; ער זעהט אויס ווי אַ קורצער, גריי-נער פֿאַרדיס, וואָס נעהט מיט לאַנגזאַמע שטעך אַ זויס אין דער ליינג פֿון'ם צווייג. ביז'ן אָבענד וועט ער אפשר צוקומען אַהין, וואוּהין ער וויל.

שמיל, אימער שמיל. איך שמעה אויף און געה, כ'זעץ זיך אנדער און שמעה ווידער אויף; ס'איז אונגעפֿעהר פֿיער אַזויגער; אז עס וועט זיין זעקס אַזויגער, וועל איך געהן אַהיים און זעהן, צי וועל איך ניט בעגעגענען וועמען עס איז. ס'בלייבען מיר נאָך צוויי שעה צו וואַרמען, און איך בין שוין אַביסעל אונרוהיג און באַרשט אָב קראַפֿעווע און בלאַמע פֿון מיינע קליידער. כ'קען גוט די וועגען, אויף וועלכע איך געה, בוימער און שטיינער שמעהען דאָרט ווי פֿריהער איינזאַם און אַליין, די בלעטער מאַכען אַ גערויש אונטער מיינע פֿיס. דער מאַנאַטאַנער גערויש און די בעקאַנטע בוימער און שטיינער זיי-נען ניט קיין קלייניגקייט פֿאַר מיר; איך בין פֿול מיט אַ מאַדנער דאַנקבאַרקייט; אַלעס לאָזט זיך מיט מיר אַרײַן, מיטש זיך אויס אינאיינעם מיט מיר, איך ליעב אַלצדינג, כ'נעהם אַ טרוקענעם צווייג און האַלט איהם אין דער האַנד און בעטראַכט איהם, בעת ווען איך זײַ אַזוי און קלעהר מכה מיינע עסקים. דער צווייג איז כמעט אין גאַנצען פֿערפֿוילט, זיין אַרעמע קאַרע מאַכט אַ טיעפֿען רושם אויף מיר, מיין האַרץ צונעהט פֿון רחמנות. און אַז איך שמעה אויף און לאָז זיך געהן ווייטער, שליידער איך דעם צווייג ניט אַוועק ווייט פֿון מיר, נאָר איך לייג איהם אַנדער אויף. דער ערד און כ'שמעה און קלייב נחת פֿון איהם; ענדליך גיב איך צום לעצטען מאָל נאָך אַ קוק אויף איהם מיט פֿייכטע אויגען, איידער איך לאָז איהם דאָרט איבער.

און עס ווערט פֿינף אַזויגער. די זונן ווייזט מיר ניט די ריכ-
מיגע צייט; כ'בין דעם גאַנצען טאָג גענאַנגען צו מערב צו און מיין
זינגען-זייגער, וועלכען איך פֿלעג אָנשמעלען לויט די זונען-צייכענס
כיי מיין שטיבעל, האָט געמוזט איינלויפֿען אפשר מיט אַ גאַנצע
האַלבע שעה. דאָס אַלעס ליגט מיר גוט אין זינען; נאָר ניט קוקענ-
דיג דערויף האָב איך דאָך נאָך אַלץ אַ שטונדע ביי זעקס אַזויגער,
דערום שמעה איך ווידער אויף אָן געה אָב אַ גאַנצע שטרעקע. און
די בלעטער רוישען אונטער מיינע פֿיס. אַזוי פֿערגעהט אַ שעה צייט.
אונטער מיר זעה איך דאָס קליינע שטיבעל און די קליינע מיהל,
וועלכע איז ווינטער געווען פֿערפֿאַרען, און דאָן בלייב איך שמעהן;
די מיהל געהט, איהר גערויש וועקט מיך; איך בלייב שמעהן אַ
הגע, און מיט איין מאָל! ס'איז צו שפעט! רוף איך זיך אָב הויך
אויף'ן קול. אַ וועהמאָג געהט מיר אַריבער איבער'ן גאַנצען לייב,
איך קעהר זיך גלייך אויף'ן שמעל אום און לאָז זיך געהן אַהיים,
אַבער דערביי ווייס איך גאַנץ גוט, אַז איך האָב זיך פֿערשפעטגוט.
איך הויב אָן גיבער געהן, לויפֿען; עואָפֿ פֿערשמעהט, אַז עס
געהט דאָ אין וואָס עס איז; ער ציהט דעם שטריק, שלעפט מיך
מיט, וואויעט און האָט אויך קיין צייט ניט. די שרוקענע בלעטער
פֿליהען אַרום איבער אונז. נאָר אַז מיר זיינען אַרונטערגעקומען צום
ברעג וואַלד, איז קיינער ניט געווען דאָרט, ניין, אַלעס איז געווען
שמיל, ס'איז קיינער דאָרט ניט געווען.

קיינער איז ניטאָ! רוף איך זיך אָב. און ס'איז דאָך נאָך
אַלעמען ניט געווען קיין ערגערעס ווי דאָס, וואָס איך האָב ערוואַרט.
אַבער איך האָב ניט געמאַכט קיין שהיות, נאָר געצויגען פֿון
אַלע מיינע געדאַנקען, בין איך אַריבער מיין שטיבעל, אַרונטער
נאָך סירילונד, האָק און פּאַק מיט עואָפֿ'ן, מיט דער יאָגד-טאַש
און מיט'ן ביקס און מיט אַלע מיינע קלאַפּער-געצייג.
הערר טאַק האָט מיך אויפֿגענומען מיט דער גרעסטער פֿריינד-
ליכקייט און מיך פֿערבעמען צו זיך אויף נאַכטמאַהל.

VII.

איך מייך, אז איך קען אביסעל אריינקוקען און לייענען אין די נשמות פון די מענשען, וועלכע געפֿינען זיך ארום מיר; נאָר אפשר האָב איך אַ מעות אין דעם. אָה! ווען איך בין נור נישט אויפֿגעלייגט, דאָן קומט מיר פֿאָר, אז איך קען אריינקוקען מייער צו די מענשען אין די נשמות, כאָטש איך בין נאָר נישט אזאָ מי-ניסטער-קאָפּ. מיר זיצען צוזאַמען אין אַ שטוב, אַ פֿאָר מענער, עטליכע פֿרויען און איך, און מיר דוכט זיך עפעס, איך זעה וואָס עס טהוט זיך סאַמע אינעווייניג ביי די דאָזיגע מענשען, און וואָס זיי דיינקען וועגען מיר. אין יעדען פינשעל פֿון זייערע אויגען לייען איך וואָס עס איז; צייטענווייז קומט זיי דאָס בלוט אַרויף אין די באַקען און זיי ווערן רויט; דאָן מאַכען זיי זיך כלומר'שט, ווי זיי וואַלטען נאָר געקוקט אין אַן אנדער זייט און לאָזען מיך פֿונדעסט-וועגען נישט אַרויס פֿון אויג. דאָן זיך איז אזוי און בעטראַכט אַלצ-דינג, און קיינעם קומט נאָר אויפֿ'ן זיגען נישט אַרויף, אז איך קוק דורך יעדע זעעלע. עטליכע יאָהר נאָכאַנאַנד האָב איך געגלויבט, אז איך קען לייענען וואָס עס טהוט זיך ביי אַלע מענשען אין די נשמות. נאָר פֿילייכט איז דאָס נישט אזוי, אפשר האָב איך אַ מעות אין דעם...

איך בין דעם גאַנצען אָבענד געבליבען ביי הערר מאַק אין הויז. כ'האָב דאָך אייגענטליך געקענט גלייך אוועקנעהן פֿון דאָרט, ס'איז דאָך פֿאַר מיר נאָר קיין שום אינטערעס נישט געווען דאָרט צו זיצען, נאָר — צי בין איך דען נישט געקומען, מחמת אַלע מיינע געדאַנקען האָבען מיך געצויגען אַהין? און ווי האָב איך אַלזאָ

געקענט גלייך אוועקגעהן פֿון דאָרט? מיר האָבען געשפּיעלט ווהיסט
און נאָך'ן עסן האָבען מיר געטרונקען פּונש; איך האָב זיך גע-
זעצט מיט'ן רוקען אַנטקעגען צימער און אָנגעבויגען דעם קאָפּ;
הינטער מיר איז ערוואַרדא אַרויס און אַרײַנגעגאַנגען. דער דאָקטאָר
איז ווידער געווען אוועקגעפֿאַהרען.

הערר טאָק האָט מיר געוווּען די איינריכטונג פֿון זײַנע נייע
לאַמפּען, די ערשטע קעראַסין-לאַמפּען, וואָס זײַנען געקומען פֿון
גאַנץ ווײַט, שעהנע, גרויסע לאַמפּען אויף בלײַענע פֿיס; ער אַלײן
פֿלעגט זײ יעדען אָבענד אָנצײנדען, כדי אויסצומײדען יעדען אונ-
גליק. ער האָט אַ פֿאַר מאָל גערעדט וועגען זײן ווידען, דעם קאָנ-
זול: מײן ווידע קאָנזול מאַק האָט אָט די שפּילקע געקראָגען פֿון
קעניג קאַרל יאָהאַן'ס אײגענע הענד, האָט ער געזאָגט און דערבײ-
האַט ער אָנגעוווּען אויף זײן דימענטענער שפּילקע. זײן פֿרוי איז
געווען טײט; אין אַ זײמען-שטוב האָט ער מיר געוווּען אַן אײל-
בילד אײהרס, אַ בכבוד'גע פֿרוי מיט אַ בלאַנדער הײב און מיט אַ
פֿרײנדליכען שמיכעל. אײן'ס זעלבען צימער איז אויך געשטאַנען אַ
ביכער-שאַפֿע, וואו עס זײנען זאָגאַר געווען פֿראַנצױזישע ביכער,
וועלכע האָבען אויסגעזעהן ווי גע'רש'ענטע; די אײנבאַנדען זײנען
געווען פֿײן און בעגילרט, און ווײפּיעל בעלי בתים זײ האָבען גע-
האַט, אזױ פֿיעל האָבען דאָרט זײערע נעמען אַרײַנגעשריבען. צװײ-
שען די ביכער זײנען אויך געווען אויפֿקלעהרענדע שרײַפטען; הערר
מאַק איז געווען אַ דײַנקענדער מאַן.

זײנע בײדע קאָמײס האָבען געמוזט אַרײַנגערופֿען ווערן צום
זוהיסט; זײ האָבען געשפּיעלט לאַנגזאַם און נײט זיכער, האָבען
געזעהלט און אויסגערעכענט און פֿונדעסטוועגען פֿאַרט געמאַכט
פֿעהלערן. אײנעם פֿון זײ האָט ערוואַרדא אַרויסגעהאַלפֿען.

איך האָב אײבערנגעקעהרט מײן גלאָז; כ'בין געווען גאַנץ צו-
מישט דערפֿון און איך האָב זיך אויפֿגעהױבען פֿון אָרט.

„אה, וואָס זאָגט אײהר דערצו? אָט האָב איך גאָר אומגע-
וואַרפֿען מײן גלאָז,“ האָב איך זיך אָבגערופֿען.

ערוואַרדא האָט אַרויסגעפֿלאַצט מיט אַ געלעכטער און גע-
ענטפֿערט:

"נו יא, דאָס זעהען מיר יעדענפֿאַלס."

אַלע האָבען מיך מיט אַ לאַכענדען מאַן פֿערויכערט, און דאָס מאַכט גאַרנישט אויס. כ'האַב געקראָגען אַ האַרמוך, זיך דערמיט אָבצואַווישען, און מיר האָבען זיך ווידער גענומען שפּיעלען. ס'איז געוואָרען עלף אַוויגער.

אַ פּינסטער, מרה-שחורה'דיג געפֿיהל האָט מיך דורכגענומען, בעת ערוואַרדאָ האָט זיך צולאַכט; כ'האַב אַ קוק געטהון אויף איהר און געפֿונען, און איהר געזיכט זאָגט גאַרנישט און איז גאַר ניט אזוי שעהן. הערר מאַק האָט ענדליך געמאַכט אַ סוף צום שפּיער-לען מיט דעם אויסרייד, און די צוויי קאָמיס מוזען געהן שלאָפֿען; דאַן האָט ער זיך אָנגעשפּאַרט מיט'ן רוקען אָן דער זאַפֿאַ און אָנגע-געוויבען ריידען מכח דעם, און ער וויל לאָזען אָנשלאָגען אַ שילד אויף דער טהיר פֿון זיין שפּייכלער און האָט ביי מיר געפֿרעגט אָן עצה, וואָס פֿאַר אַ פֿאַרב ער זאָל דערצו געהמען? כ'האַב זיך געלאָנגטוויילט, געזאָגט שוואַרץ, סתם אזוי אין דער וועלט אַרײַן, ניט נאָכדיינקענדיג דעריבער; און גלייך נאָכדעם האָט זיך אויך הערר מאַק אָבערופֿען:

"שוואַרצע פֿאַרב; כ'האַב אויך אזוי געטראַכט. „סקלאָר פֿון זאַלץ און ליידדיגע פֿעסער", מיט דיקע, שוואַרצע בוכשטאַבען, דאָס איז שעהנער פֿון אַלצרינג... ערוואַרדאָ, ווילסט נאָך גאַר ניט געהן שלאָפֿען?"

ערוואַרדאָ איז אויפֿגעשטאַנען, האָט אונז ביידען דערלאָנגט די האַנד, געזאָגט גוטע נאָכט און איז אַרויס פֿון צימער. מיר זיינען געבליבען אַליין. מיר האָבען גערעדט מכח דער אייגענבאַהן, וועלכע איז פֿאַר אַ יאָהרען פֿאַרטיג געוואָרען, מכח דער ערשטער טעלע-גראַפֿען-ליניע. גאָט ווייס, ווען מיר וועלען אַמאָל האָבען דעם טעל-לעגראַף דאָ אין נאָרד-לאַנד! פּויע.

"זעהט איהר," האָט הערר מאַק געזאָגט, "איך בין שײַן פּאַוואָ-ליע זעקס און פֿערציג יאָהר אַלט, מיט גראַע האָר און מיט אַ גראַע-ען באָרד. יאָ, יאָ, איך פֿיהל, און איך בין אַלט געוואָרען. איהר זעהט מיך בייטאַג און איהר מיינט, איך בין יונג; נאָר און די נאָכט קומט און איך בין אַליין, דאַן בלייב איך אָהן כּחות. דאַן זײַן איך

דא אין צימער און לייג אויס קארמען. מיט אביסעל קונקעל-מונקעל
קומען זיי לייכט ארויס. האהא.
„די גוטע קארמען, הייסט עס, קומען מיט קונקעל-מונקעל
ארויס?“ האב איך געפֿרעגט.
„יא.“

מיר האָט זיך געדוכט, עפעס אזוי ווי איך וואָלט געקענט לוי-
ענען ביי איהם אין די אויגען.

ער איז אויפֿגעשטאַנען, איז צוגעגאַנגען צום פֿענסטער און
האַט אַרויסגעקוקט; ער איז געשטאַנען מיט אַן איינגעבויגענעם רוי-
קען און זיין האַלז און נאַקען זיינען געווען בעדעקט מיט האָר. איך
בין אויך אויפֿגעשטאַנען. ער האָט זיך אומגעדערעהט און איז מיר
אַנטקענען געקומען אויף זיינע לאַנגע, שפיציגע שיך; ער האָט
אַריינגעשמעקט די גראָבע פינגער פֿון זיינע הענד אין די וועסט-
טאַשען און האָט געקלאַפט מיט די אַרעמס, אזוי ווי מיט פֿליגלען;
אין דערזעלבער צייט האָט ער אַ שמייכעל געטהאָן. דערנאָך האָט
ער מיר ווידער אָנגעבאַטען אַ שיפֿעל אַרויסצורודערן אין ים און
כאַפען פֿיש און האָט מיר דערלאַנגט די האַנד.

„ערלויבט מיר, איך זאָל אייך בעגליימען אַביסעל,“ האָט ער
זיך מיט אַמאָל אָבגערופֿען און האָט פֿערלאָשען די לאַמפען. „יאָ,
כ׳וועל נאָך מאַכען אַ קליינעם שפּאַציר, ס׳איז נאָך ניט שפּעט.“
מיר זיינען אַרויסגעגאַנגען.

ער האָט אָנגעוויזען אויף׳ן וועג, וואָס האָט געפֿיהרט פֿערביי
דער שמיעדעריי, און האָט געזאָגט:

„דער וועג! דאָס איז דער קירצסטער.“

„ניין,“ האָב איך געזאָגט, „דער וועג פֿערביי די שפּייכלערס
איז דער קירצסטער.“

מיר האָבען זיך געאַמפּערט אַ וויילע, אָהן דעם מיר זאָלען זיך
אייניגען דעריבער. איך בין געווען איבערצייגט, אז איך בין גערעכט,
און איך האָב גאָר ניט געקענט פֿערשמעהן, פֿאַרוואָס ער איז אזוי
איינגעשפּאַרט. ענדליך האָט ער פֿאַרגעשלאָגען, יעדער איינער זאָל
זיך געהן זיין אייגענעם וועג; ווער עס וועט אָנקומען אַפֿריהער, זאָל
וואַרטען ביים שטיבעל.

מיר האָבען גענומען געהן, ער איז באלד פֿערשוואונד ען אין וואַלד.

איך בין זיך געגאנגען מיין געוועהנליכען גאנג און האָב אויס- גערעכענט, אז איך מוז אָנקומען ווייניגסטענס פֿינף מינוטען פֿריהער פֿאַר איהם, נאָר אז איך בין צוגעקומען צום שטיבעל, איז ער שוין געשמאַצען דאָרט. ער האָט מיר אַנטקעגען געשריען:

„נו, זעה איהר שוין! איך געה שמענדיג מיט דעם וועג, ס'איז ווירקליך דער קירצסטער.“

מיט פֿערוואונדערטע בליקען האָב איך איהם בעמראַכט, ער איז גאָר ניט געווען פֿערשוויצט און ס'האָט אויסגעזעהן, אזוי ווי ער וואָלט גאָרנישט געלאָפֿען. ער האָט זיך גלייך אָבגעזענענט מיט מיר, מיר געראַנקט פֿאַר מיין בעזוך און איז אַוועק צוריק מיט דעם זעלבען וועג, וואָס ער איז געקומען.

איך בין געבליבען שטעהן און האָב געמראַכט ביי זיך: ווי מאָדנע דאָס איז! איך זאָל ניט זיין קיין מכין אויף ווייטקייטען, און איך בין, דוכט זיך, שוין שעהנע עטליכע מאָל געגאנגען מיט אַם די ביידע ווענען. ליעבער מאַן, דו מאַכסט שוין ווידער קינקעל- מונקעל! צי איז די גאַנצע מעשה ניט געווען אַ תירוץ, אָן אויס- רייד פֿאַר וואָס עס איז?

כ'האָב געזעהן, ווי זיין רוקען פֿערשווינדט ווידער אַמאָל אין וואַלד. אין אַ רגע אַרום האָב איך איהם גענומען נאָכגעהן, פֿאַרויב- טיג און שנעל; כ'האָב געזעהן, ווי ער ווישט זיך כסדר דאָס געזיכט און איך האָב אַלואָ ניט געקענט וויסען, צי איז ער פֿריהער פֿאַרט ניט געלאָפֿען. איצט איז ער געגאנגען זעהר לאַנגזאַם, כ'האָב איהם ניט אַרויסגעלאָזט פֿון אויג און געזעהן, ווי ער איז געבליבען שטעהן לעבען דעם שמיער'ס הויז. כ'האָב זיך בעהאַלטען און געזעהן, אז די טהיר האָט זיך געעפענט און הערר מאַק איז אַריין אינעווייניג אין הויז.

ס'איז געווען איינס אזויגער. כ'האָב עס דערקענט אָן'ס ים און אָן דעם גראָז.

VIII.

עמליכע מעג ווינען אזוי אריבער, מיין איינציגער פריינד איז געווען דער וואלד און זיין גרויסע איינזאמקייט. נאָט מיינער, כ'האָב דוכט זיך, קיינמאָל אזוי שטאַרק ניט געוואונשען צו זיין אליין, ווי אין דעם ערשטען פֿון די דאָזיגע מעג. ס'איז געווען פֿולער פֿריה-לינג, כ'האָב געפֿונען פֿריהלינג-פֿלאַנצען און קרייטיכער אויף אַקער, און די זינג-פֿייגעל ווינען געקומען, כ'האָב געקענט אלע פֿייגעל. צייטענווייז פֿלעג איך אַרויסנעהמען צוויי פֿיער-און-צוואַנציג-שילינג-שטיקער פֿון מאַש און קלינגען דערמיט, כרי איבערצושלאָ-גען די איינזאמקייט. כ'האָב געפֿלעהרט ביי זיך: ווי וואָלט אַשט-יגער געווען, ווען רידעריק און איזעלין וואָלען אַזונד אַזער געקומען. איצט האָט שוין מעהר ניט געוואָלט ווערן נאָכט; די זונג האָט זיך בלויז טובל געווען אין ים און איז דערנאָך ווידער אַרויפֿ-געקומען, רויט, יונג, אַקוראַט ווי זי וואָלט געווען אונטען און זיך דאַרט אָנגעטרונקען. ווי וואונדערליך ס'איז סיר געווען ביינאָכט, דאָס וועט קיין מענש ניט גלויבען. וואָס זשע, איז פֿאַן, דער גאָט פֿון דער נאַמור, געוועסען אין אַ בוים און האָט זיך צוגעקוקט צו מיר, ווי איך וועל זיך בעעהען? און איז זיין בויך געווען אָפֿען, און איז ער געווען אזוי צונויפֿגעקאַרטשעט, אז ער איז גע-וועסען, עפעס אזוי ווי ער וואָלט געטרונקען פֿון זיין אייגענעם מאַ-גען? אָבער אַט דאָס אלעס האָט ער דאָך בלויז געמחוק, כרי צו לענען וואַרפען גנב'ישע בליקען און מיך צו האַלטען אין אויג, און לער גאַנצער בוים האָט געצייטערט פֿון זיין שטילען געלעכטער, זיין ער האָט געועהן, ווי פֿערוונקען איך בין אין מיינע געדאַנקען.

איבעראל אין וואלד האָט עס גערוישט און געזושמעט; חיות האָבען געסאָפעט, פֿייגעל האָבען גערופֿען איינע די אנדערע, זייערע סיג-נאלען האָבען אָן עפֿילט די לופֿט. דער מאַן-זשוק האָט געהאַט זיין פֿליה-זייט; זיין אַרומפֿלאַטערן האָט זיך אויסגעמישט מיט דעם אַרומפֿלאַטערן פֿון'ס נאַכט-שמעטערלינג; ס'האַט געקלונגען ווי אַ שושקעריי אַהער און אַ שושקעריי אַהין אין גאַנצען וואַלד. וואָס האָט מען דאָ נישט געקענט הערען! דריי נעכט בין איך נישט גע- שלאָפען, כ'האַב געטראַכט פֿון דירעריק און איזעלין.

קוק זיך אַקאָרשט אום, האָב איך געקלעהרט, זיי קענען נאָך קומען. און איזעלין וועט פֿערנאַרען דירעריק'ן צו אַ בוים און איהם זאָגען: בלייב דאָ, דירעריק, גיב אַכטונג, האַלט וואָך איבער איזעלין, דער יענער דאָרט זאָל מיר דאָס שוך-בענדעל צובינדען.

און דער יענער, דאָס בין איך; און זי וועט מיר אַ וואונק געבען מיט די אויגען, אַז איך זאָל עס פֿערשמעהן. און ווי זי קומט נור, פֿערשמעהט שוין מיין האַרץ אַלצדינג, און ס'שלאָגט שוין נישט מעהר, נאָר עס קלינגט ווי אַ שמורס-גלאַק. און אונטער איהר לייווענעמענס מאַנטעל איז זי נאַקעט פֿון קאָפּ ביז די פֿיס, און איך ריהר זי אָן מיט מיין האַנד.

בינד מיר צו דאָס שוך-בענדעל! זאָגט זי מיט רויט-געוואָך-

רענע באַקען.

און גלייך נאָכדעם שעפּטשעט זי מיר אַריין אין מויל אַריין, אויף מיינע ליפען: אָה, דו בינדסט מיר, הייסט עס, נישט צו דאָס שוך-בענדעל, דו געליעכטער מיינער, ניין, דו בינדסט עס נישט צו... בינדסט נישט צו דאָס...

אַבער די וונגן האָט זיך אַכגע'טובל'ט אין ים און איז דערנאָך ווידער אַרויפֿגעקומען, רויט, יונג, אַקאָרשט ווי זי וואַלט געווען אונ-טען און זיך דאָרט אָנגעטרונקען, און די לופֿט איז פֿול מיט שושקעריי. אין אַ שעה אַרום זאָגט זי מיר ווידער אין מויל אַריין:

אַצונד מוז איך דיך פֿערלאָוען.

און זי ווינקט מיר צו, בעת זי געהט אַזיען, און איהר פֿנים פֿלאַמט נאָך, איהר פֿנים איז צערמליך און מחיה'דיג, און ווידער אַמאָל קעהרט זי זיך אום און מאַכט מיט דער האַנד.

אָבער דירעריק טרעט אָב פֿון בוים, קומט צו צו איהר און זאָגט:
איועלין, וואָס האָסטו דו געטהאָן? כ'האָב עס געזעהן.
זי ענטפֿערט:

דירעריק, וואָס האָסטו דו געזעהן? כ'האָב דאָך גאָרנישט געטהאָן.
איועלין, איך האָב געזעהן, אז דו האָסט עס געטהאָן, זאָגט
ער ווייטער. כ'האָב עס געזעהן, איועלין.

דאָ הילכט איהר הויך און פֿרעהליך געלעכטער אָב איבער'ן
גאַנצען וואַלד, און זי געהט אַוועק מיט איהם, הוליענדיג און זינדיג
פֿון קאָפּ ביז די פֿיס. און וואוהין געהט זי? צו אן אַנדער בחור,
א יענער אין וואַלד.

ס'איז געווען האַלבע נאַכט. עזאָפּ האָט זיך אויסגעריסען און
איז אַרויס אויף זיין אייגענער יאָגד; כ'האָב איהם געהערט בילען
אויבען אויף'ן באַרג, און אז איך האָב איהם ענדליך געהאָט צוריק
לעבען זיך, איז שוין געווען איינס אַזויגער. א פּאַסטוּשקע, אַ וינג
מיידעל, איז געגאַנגען איבער'ן וועג; זי האָט געשמריקט אַ זאָק,
זיך צוגעווינגען אַ ליערעל און זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען. אָבער
וואו איז פֿאַרט איהר סטאַדע? און וואָס האָט זי צו טהאָן נאָך
האַלבע נאַכט אין וואַלד? גאָרנישט, גאָרנישט, מחמת אונרוהדיגקייט,
און אפשר מחמת פֿרייד. כ'האָב געקלעהרט ביי זיך: זי האָט אַדאָי
געזעהרט עזאָפּ'ס בילען און האָט געוואוסט, אז איך בין אין וואַלד.
אז זי איז צוגעקומען, בין איך אויפֿגעשטאַנען און האָב זי
אַנגעקוקט. עזאָפּ איז אויך געשטאַנען און האָט געקוקט אויף איהר.
„פֿון וואָנען קומסטו דו?“ האָב איך איהר אַ פֿרעג געטהאָן.
„פֿון דער מיהל,“ האָט זי געענטפֿערט.

אָבער וואָס האָט זי אַזוי שפּעט ביינאַכט געקענט האָבען צו
טהאָן אין מיהל?

„ווי אַזוי קענסטו דו זיך דערוועגען אַזוי שפּעט ביינאַכט אַרומ-
געהן דאָ אין וואַלד,“ האָב איך זיך אָבגערופֿען, „דו, וואָס דו ביסט
אַזוי צאַרט און יונג?“

זי האָט זיך פֿונאַנדערגעלאַכט און געענטפֿערט:
„איך בין גאָר ניט אַזוי יונג, כ'בין שוין ניינצען יאָהר.“

אַבער זי האָט ניט געקענט זיין קיין ניינצעהן יאָהר ; איך בין איבערצייגט, אַז זי האָט זיך צוגעלייגט גאַנצע צוויי יאָהר און איז אַלט געווען זיבעצעהן יאָהר, ניט מעהר. אַבער נאָך וואָס האָט זי געדאַרפֿט זאָגען אַ ליגען און זיך מאַכען עלטער ווי זי איז געווען ? „זעץ זיך,“ האָב איך געזאָגט, „און דערצעהל מיר, ווי דו הייסט.“

און רויט ווערענדיג האָט זי זיך אנידערגעזעצט לעבען מיר און געזאָגט אַז זי הייסט הענריעטע.

איך האָב געפֿרעגט : „האַסט אַ געליעכטען, הענריעטע, און האָט ער דרך שוין אומאַרמט ?“

„יאָ,“ האָט זי געענטפֿערט און אַ שמייכל געטהאָן אין פֿער- לעגענהייט.

„ווי אַלט שוין ?“

זי שווייגט.

„ווי אַלט ?“ האָב איך ווידער אַמאָל געפֿרעגט.

„צוויי מאָל,“ האָט זי געזאָגט שטילערהייט.

כ'האָב זי צוגעצויגען צו מיר און געפֿרעגט :

„ווי האָט ער געטהאָן ? האָט ער געטהאָן אזוי ?“

„יאָ,“ האָט זי געשעפֿטשעט, ציטערנדיג מיט'ן גאַנצען קערפֿער.

ס'איז געוואָרען פֿיער אזויגער.

IX.

כ'האָב געהאַט אַ געשפרעך מיט ערוואַרדאָן :
"ס'וועט באַלד רעגענען, האָב איך זיך אָבגערויפֿען.
"ווי שפעט איז איצט ? " האָט זי געפֿרעגט.
כ'האָב אַ קוק געטהון אויף דער זונן און געענטפֿערט :
"אַרום פֿינף."

זי האָט געפֿרעגט :

"וואָס זשע, איהר קענט עס אזוי גענוי זעהן אויף דער זונן ?"
"יא, האָב איך געענטפֿערט, "כ'קען עס."
פֿויע,

"אַבער אז איהר זעהט ניט די זונן, ווי אזוי קענט איהר

דאָן וויסען, ווי שפעט עס איז ?"

"דאָן האָב איך אנדערע זאכען, וועלכע זאָגען עס מיר. דאָן
זיינען עס דער צופֿלום און אָבפֿלום פֿון'ס וואַסער ביים ברעג ים,
דאָס גראָז, וואָס לייגט זיך צו אַ בעשטימטער שעה, דער געזאַנג
פֿון די פֿייגעל, וועלכער ביים זיך ; אַ טהייל הויבען אָן זינגען,
ווען די אנדערע הערען אויף. דאָן זעה איך די צייט אָן די בלומען,
וועלכע שליסען זיך נאָכמיטאָג, אָן די בלעטער, וואָס אָט זיינען
זי העל-גריין, אָט דונקעל-גריין ; אַחוץ דעם האָב איך עס אין
געפֿיהל."

"ווירקליך ?" האָט זי געזאָגט.

כ'האָב געוואוסט, אז עס וועט באַלד אָנהויבען רעגענען און
איך האָב דערום ניט געוואָלט ליינגער אויפֿהאַלטען ערוואַרדאָן אין
מיטען וועג ; האָב איך אַרויפֿגעלייגט די האַנד אויף מיין היטעל

צו געהמען אָבשיעד פֿון איהר. אָבער דאָ האָט זי מיך פֿלוצלינג
פֿעהראַלטען מיט אַ נייער פֿראַגע, און איך בין געבליבען שטעהן.
זי איז רויט געוואָרען און האָט מיך געפֿרעגט, פֿאַרוואָס איך בין
אייגענטליך דאָ, פֿאַרוואָס איך געה אויף דער יאָגה, פֿאַרוואָס דאָס
און פֿאַרוואָס יענעס. איך שים נור דאָס, וואָס איך מוז האָבען זיך
צו ערנעהרען, האָב איך געוואָגט, עואַפּ מוז זיך אויסרוהען.

זי איז געוואָרען רויט און צוטראַגען. איך האָב געזעהן, אז אי-
מיצער האָט וועגען מיר גערעדט, און אז זי האָט עס געהערט;
דאָס איז ניט געקומען פֿון איהר אליין. מיט אַמאָל האָט זי אין
גאַנצען צורייצט מיין שטימונג, זי האָט אויסגעזעהן אזוי פֿערלאָזען,
כ'איז מיר אַרויף אויף'ן זינען, אז זי האָט קיין מוטער ניט, איהרע
מאָגערע אַרעמס האָבען איהר געגעבען אַ פֿערנאַכלעסיגטען אויס-
זעהן. דאָס האָט אויף מיר געמאַכט אַ טיעפֿען רושם.

נו יאָ, איך שים ניט, כּדי צו טויטען, איך שים, כּדי צו לע-
בען. היינט דאַרף איך האָבען בלוז איין וואַלד-הוהן, דערפֿאַר
שים איך ניט צוויי, נאָר איך שים דאָס אַנדערע מאָרגען. נאָך וואָס
זאָל איך שיסען מעהר וויפֿיעל איך דאַרף? איך לעב אין וואַלד,
כ'בין אַ זוהן פֿון'ם וואַלד; דעם ערשטען יוני הויבט זיך אָן די
צייט, ווען אויך די האָזען און די שנעע-היהנער דאַרפֿען געשווינט
ווערן; דאָן וועל איך כּמעט גאַרנישט מעהר האָבען וואָס צו שי-
סען, גוט, דאָן וועל איך זיך אַרויסלאָזען מיט מיינע נעצען און לע-
בען פֿון פֿיש. איהר פֿאַטער וויל מיר געבען אַ שיפֿעל, מיט וועל-
כען איך זאָל קענען אַרויסרודערן אין ים. על כל פּנים בין איך ניט
קיין יענער, בלוז כּדי צו שיסען, נאָר אום צו לעבען אין וואַלד.
דאַרט אין וואַלד איז מיר וואויל ווי די וועלד; אויף דער ערד
גרייט איך מיר צום טיש און איך זיך מיר ווי מיר פֿאַסט, ניט אויף
אַ שטוהל, גלייך און אויסגעשטרעקט ווי אַ ליכט; כ'קעהר דאַרט
קיין גלאָז ניט איבער. אין וואַלד פֿעהלסט מיר קיין זאך ניט, כ'קען
זיך לייגען אויף'ן רוקען און צומאַכען די אויגען, ווען איך וויל;
דאַרט קען איך אויך זאָגען וואָס איך וויל. מען קען גאַר אַפֿט ווע-
לען זאָגען וואָס עס איז, ריידען הויך אויף'ן קול, און עס קלינגט
זוי אַ רעדע פֿון טיעפֿען האַרצען אין וואַלד...

אז איך האָב איהר געפֿרענט, צי זי פֿערשמעהט דאָס, האָט זי געענטפֿערט יאָ.

האָב איך ווייטער גערעדט, מחמת זי האָט פֿון מיר קיין אויג ניט אַרָבגענומען. „ווען איהר וואָלט געוואוסט, מיט וואָס איך זעה זיך דאָס אַלעס אָן דאָרט אויף די פֿעלדער,“ האָב איך געזאָגט. „ווינטער, למשל, קום איך צו געהן און זעה די שפור פֿון דער שנעע-הוהן אין שנעע. מיט אַמאָל — ניטאָ קיין שפורען, דער פֿוי-געל איז אוועקגעפֿלויגען. אָבער נאָך'ן אָברוק פֿון די פֿליגלען קען איך זעהן, אין וואָס פֿאַר אַ זייט דער פֿויגעל איז אוועקגעפֿלויגען, און אין אַ וויילע אַרום האָב איך איהם געזאָגען. דאָס איז יעדעס מאָל עפעס נייעס פֿאַר מיר. אָסיען-צייט זעהט מען נאָר אַפֿט די מעטעאָרען, די פֿליהענדע שטערען. וואָס זשע, טראַכט איך מיר דאָן אין מיין איינזאַמקייט, אַט אַפֿנים ס'איז אַ וועלט, וואָס האַלט זיך ביים פֿונאַנדערטרייסלען? אַ וועלט, וואָס צופֿאַלט גראָד פֿאַר מיינע אויגען אין שטיקער? און מיר — מיר איז אַפֿנים בעשעהרט צו זעהן, ווי אַ שטערן פֿאַלט אַראָב פֿון הימעל! נאָר אז דער זומער קומט אָן, דאָן געפֿינט זיך פֿילייכט אויף יעדען בלאַט אַ קליינטשיק, לע-בעריג חי'ה'לע; איך קען זעהן, אז אַ טהייל פֿון זיי זיינען אָהן פֿליגלען, זיי קענען זיך ניט ריהרען פֿון אָרט, זיי מוזען לעבען און שטאַרבען אויף'ן קליינעם בלעטעל, וואו זיי זיינען געקומען אויף דער וועלט. בערעכענט פֿאַרט! צייטענווייז זעה איך די בלויע פֿליעג. יאָ, אַט דאָס אַלעס הערט מען אַווי ווייניג, כ'ווייס ניט, צי איהר פֿערשמעהט עס.“

„געוויס — געוויס פֿערשמעהט איך עס.“

„יאָ, יאָ. און צייטענווייז קוק איך אויף'ן גראָן, און דאָס גראָן קוקט אפשר אויף מיר; ווער קען וויסען? כ'זעה אָן איינצעלנעם גראָז-שמעקעל, עס טהוט פֿילייכט אַ ציטער, און מיר ווייזט זיך אויס, אַז דאָס איז עפעס; איך קלעהר ביי זיך: דאָ שטעהט אַלזאָ דאָס דאָזיגע גראָז-שמעקעל און ציטערט! און שמעל איך זיך אָב לעבען אַ סאָסנע, זי צו בעטראַכטען, דאָן האָט זי פֿילייכט אַ צווייג, וועלכער ניט מיר אויך אַביסעל צו דיינקען. אָבער צייטענווייז שרעף איך אויך מענשען דאָרט אויף די בערג, דאָס קומט פֿאַר.“

כ'הָאָב אַ קוק געטהאָן אויף איהר, זי איז געשמאַנען אָנגעבויען
און האָט זיך צוגעהערט. כ'הָאָב זי פשוט ניט דערקענט. זי איז געווען
אַזוי פֿערטייעלע אין מיינע רייד, אַז זי האָט זיך נאָרנישט אומגע-
קוקט אויף זיך, נאָר איז געשמאַנען מיאום, אָבגעלאָזען; איהר אונ-
טערשטע ליפ איז שטאַרק אַראָבגעהאַנגען.

"יא, יא," האָט זי געזאָגט און האָט זיך אויפֿגעשמעלט גלייך.
די ערשטע רעגען-טראָפענס זיינען געפֿאלען.

"יא, זעהט, עס רעגענט טאַקע," האָט זי אויך געזאָגט און איז

גלייך אַוועק.

כ'הָאָב איהר ניט בעגלייט אַהיים, זי איז זיך אַליין גענאַנגען
איהר וועג, איך האָב זיך געלאָזט געהן שנעל צו מיין שמיבעל.
עמליכע מינוטען זיינען אַריבער, ס'האָט אָנגעהויבען שטאַרק צו
רעגענען. מיט אַמאָל הער איך, ווי אימיצער לויפֿט מיר נאָך;
כ'בלייב שמעהן און דערזעה ערוואַרדאָן. פֿון אָנשטריינגונג איז זי
רויט געוואָרען און האָט געלאַכט.

"כ'הָאָב זיך נאָר פֿערגעסען," האָט זי געזאָגט אָהן אַן אַמהעם.
וועגען דעם אויספֿאַהר צום פֿיש-אינוועל. דער דאָקטאָר קומט מאָר-
גען, האָט איהר צייט?"

"מאָרגען? נו יא, אוראי האָב איך צייט."

"כ'הָאָב זיך נאָר געהאַט פֿערגעסען אַן דעם," האָט זי ווידער
געזאָגט און געשמייכעלט.

אַז זי איז אַוועק, זיינען מיר אַרויף אויפֿ'ן זינען איהרע שלאַנקע,
שעהנע פֿיס: זיי זיינען געווען נאָס ביז הויך אַרויף. איהרע שיך זיינען
געווען אָבגעטראָמען.

X.

איך קען זיך נאך זעהר גוט דערמאָנען אָן אַ געוויסען טאָג.
ס'איז געווען דער טאָג, אין וועלכען מיין זומער איז געקומען. די
זונן האָט שוין ביי נאַכט אָנגעהויבען שיינען און ביז אין דער פֿריה
האַט זי אויסגעטריקענט די פֿייכטע ערד; די לופֿט איז נאָר'ן
לעצטען רעגען געוואָרען ווייך און פֿיין.

ס'איז געווען נאָכמיטאָג, ווען איך בין צוגעקומען צו דער
לאַנדונגס-בריק. דאָס וואַסער איז זיך געלענען נאָגץ שמיל, מיר
האַבען געהערט געלעכטער און פֿלוידעריי פֿון דער אינוועל, וואו
מענער און מיידלאַך זיינען געווען פֿערטהאָן מיט די פֿיש. ס'איז
געווען אַ פֿרעהליכער נאָכמיטאָג.

יא, איז עס ניט געווען אַ פֿרעהליכער נאָכמיטאָג? מיר האָ-
בען מיטגענומען מיט זיך קערב מיט וויין און עסען, אַ גרויסע
קאָמפּאָניע, וועלכע האָט זיך צוטהיילט אין צוויי שיפֿלאַך, יונגע
ראַמען אין העלע קליידער. איך בין געווען אַזוי אויפֿגעלויגט, אַזוי
צופֿריעדען, כ'האַב זיך שטילערהייט צוגעזונגען פֿאַר זיך.

אַז איך בין געזעסען אין שיפֿעל, האָב איך געקלעהרט ביי זיך,
פֿון וואָנען האָבען זיי זיך דאָס געקענט געהמען, אָט די אלע יונגע
מענשען. דאָ זיינען געווען די מעכטער פֿון'ם לאַנד-ראַקטאָר און
פֿון'ם פֿערוואַלטער, אַ פֿאַר גוואווערנאַנטקעס, די דאַמען פֿון דעם
קירך-בעצירק; איך האָב זיי נאָך ניט געהאַט געזעהן, זיי זיינען
מיר געווען פֿרעמד, און דאָך אַזוי פֿערטרויליך און צוגעלאָזען.
אַקוראַט ווי מיר וואַלמען זיך שוין געקענט פֿון אַ לאַנגער צייט.
איך האָב בעגאַנגען עטליכע פֿעהלערן, כ'בין פֿשוט ניט געוואוינט

געווען אַרומצוגעהן מיט מענשען און איך האָב אָפֿט געוואָגט „די“
צו די יונגע דאַמען; אָבער מען האָט אויף מיר קיין פֿאַראַיבעל
ניט געהאַט. איינמאַל האָב איך געוואָגט: „ליעבע“ אָדער „מיינע
ליעבע“, נאָר מען האָט מיר אויך דאָס ניט גענומען פֿאַר אומנום
און מען האָט זיך געמאַכט כּלאַ ידע, פּונקט ווי איך וואָלט עס
גאָרנישט געוואָגט.

הערר מאַך האָט ווי געוועהנליך געטראָגען אַ ניט-געפרעסט
אויבער-העמד מיט דער דימענטענער שפּילקע. ער האָט אויסגעזעהן
צו זיין זעהר גוט אויפגעלייגט און האָט אַריבערגעשריען צום אַנ-
דערן שיפֿעל:

„ניט אַכטונג אויף די קערב מיט די פֿלעשער, איהר פֿער-
ריקטע מענשען! דאָקטאָר, איהר וועט מיר דאַרפֿען צושמעלען די
פֿלעשער, איהר הערט?“

„יאָ, יאָ,“ האָט דער דאָקטאָר אָכגעענטפֿערט. און נור אַט די
צוויי קולות איבער'ן ים, פֿון שיפֿעל צו שיפֿעל, האָבען פֿאַר מיר
געקלונגען יום טוב'דיג און פֿרעהליך.

עדוואַרד האָט געטראָגען דאָס קלייד פֿון נעכטען, גלייך וי
וואָלט קיין אַנדערס ניט געהאַט, אָדער קיין אַנדערס ניט געוואָלט
אַנטהאַן. איהרע שיד זיינען אויך געווען דיזעלבע. מיר האָט זיך גע-
דוכט, עפעס אַזוי ווי די הענד איהרע וואָלטען ניט געווען גאַנץ
ריין; נאָר אויף'ן קאָפּ האָט זי געטראָגען אַ שפּאַגעל נייעס פֿע-
דער-הוט. איהר געפֿאַרבט יאַקעל האָט זי מיטגענומען מיט זיך,
כדי דערויף צו זיצען.

אויף הערר מאַק'ס וואונש האָב איך אויסגעשאַסען מיין ביקס,
בעה מיר זיינען אַרויף אויף דער יבשה; כ'האָב אויסגעשאַסען צוויי
מאַל, דאָן האָט מען געשריען הורראַ. מיר זיינען אַרויף אויף דער
אינוועל; די לייט, וועלכע זיינען געווען בעשעפֿטיגט מיט'ן טרי-
קענען די פֿיש, האָבען אונז אַלע בעגריסט, און הערר מאַך האָט
פֿערבונדען אַ געשפרעך מיט זיינע אַרבייטער. מיר האָבען געפֿונען
שמעך-בלומען און ווילדע פֿלאַנצען, וועלכע מיר האָבען אַריינגע-
שמעקט אין די קנאַפֿ-לעכער; אַ טהייל האָבען געפֿונען גלאַקעך-
בלומען.

און מחנות פֿון ים-פֿייגעל האָבען געקוויטשעט און געשריען
אין דער לופֿטען און ביים ברעג ים.
מיר האָבען זיך אוועקגעזעצט אויף אַ לאַנקע, וואו עס זיינען
געשטאַנען עטליכע קרומע בעריאָזעווע בוימער מיט ווייסע קאָרע
די קערב זיינען אויסגעפאַקט געוואָרען, און הערר מאַך האָט אויפֿ-
געפֿענט די פֿלעשער. העלע קליידער, בלויע אויגען, דער קלאַנג
פֿון גלעזער, דער ים, די ווייסע זענלען. מיר האָבען אויך געוונגען.
און די באַקען האָבען זיך גערויטעלט.

אין אַ שעה אַרום זיינען מיינע געדאַנקען פֿול מיט פֿרייד ;
אויך קלייניגקייטען ווירקען אויף מיר ; אויף אַ הוט פֿלאַטערט אַ
שלייער ; אַ לאַך פֿאַלמ פֿונאַנדער, צוויי אויגען פֿערמאַכען זיך ביים
לאַכען, און איך ווער געריהרט. אַט דער מאַג, אַט דער מאַג !
„כ'האָב געהערט, איהר האָט אַ קליין, מאַדנע שטיבעל, הערר
לייטענאַנט ?“

„יאַ, אַ נעסט, נאָט, ווי דאָס איז מיר צום האַרצען ! קומט
אַמאָל אַריבער, פֿרייליין, און בעזוכט מיך : פֿאַרהאַן בלויז איין
שטיבעל אַווינט. און הינטער'ן שטיבעל איז אַ גרויסער וואַלד.“
אַ צווייטע קומט צו און זאָגט פֿריינדליך :

„איהר זייט צום ערשטען מאל דאָ אין נאָרדען ?“

„יאַ,“ ענטפֿער איך. „אָבער איך קען שוין אַלצדינג, מיינע
דאַמען. ביינאַכט שטעה איך אויף די בערג, פנים אל פנים אַנט-
קעגען דער ערד און דער זונן. איך וויל זיך ניט אַריינלאָזען אין
קיין הויכער מליצה. נאָר אַ זומער האָט איהר דאָ ! ער שפּראַצט
אַרום ביי נאַכט, ווען אַלע שלאָפֿען, און אין דער פֿריה איז ער
דאָ. כ'האָב אַרויסגעקוקט פֿון פֿענסטער און איך האָב איהם אַליין
געזעהן. כ'האָב צוויי קליינע פֿענסטער.“

אַ דרויטע קומט צו. זי איז בעצויבערענר מיט איהר שטימע
און מיט איהרע קליינע הענטעלאַך. ווי בעצויבערענר זיי זיינען דאָס
אַלע געווען !

די דריטע זאָגט :

„לאַמיר זיך בייטען מיט די בלומען, ווי ? דאָס בריינגט גליק.“

„יא,“ האָב איך זיך אָבגערוּפֿען און אויסגעשטרעקט די האַנד, לאָמיר זיך בייטען מיט די בלוּמען, און איך דאַנק אייך דערפֿאַר. ווי שעהן איהר זייט! איהר האָט אַ צויבער-שטימע, כ'האָב זיך די גאַנצע צייט צוגעהערט צו איהר.“

אָבער זי ציהט צוריק איהרע בלויע גלאַקען-בלומען און זאָגט קורץ און שאַרף:

„וואָס פֿאַלט אייך איין? אייך האָב איך דאָך גאָר ניט געמיינט.“ מיך האָט זי ניט געמיינט; ס'האָט מיר וועה געטהאָן, וואָס איך האָב אַזאַ מעות געהאַט; כ'האָב געבליינקט אַהיים, זיך געוואונ-שען צו זיין ווייט אַוועק, ביי מיר אין שמיבעל, וואו בלויז דער ווינד האָט צו מיר גערעדט. „האָט קיין פֿאַראיבעל ניט,“ רופֿ איך זיך אָב, „און זייט מיר מוחל.“ די אַנדערע דאַמען קוקען זיך אָן איינע די אַנדערע און געהען אַוועק, כרי מיך ניט צו ערנידעריגען. אין דער רגע איז אימיצער שנעל צוגעקומען; אַלע האָבען זי געזעהן, ס'איז געווען ערוואַרדאַ. זי איז צוגעקומען גלייך צו מיר, זי זאָגט עפעס, וואַרפֿט זיך אַרויף אויף מיין ברוסט, דריקט צו די אָרעמס אַרום מיין האַלז און קושט מיר עטליכע מאָל אויף'ן מויל. יעדעס מאָל זאָגט זי עפעס, נאָר איך פֿערשטעה עס ניט. כ'האָב די גאַנצע געשיכטע ניט פֿערשטאַנען; דאָס האַרץ איז מיר געווען אַזוי ווי פֿערנגליווערט פֿון איבערראַשונג, כ'האָב בלויז געהאַט דעם איינדרוק פֿון איהר ברענענדען בליק. אַז זי האָט מיך אָבגעלאָזט, האָט זיך איהר קליינער בויס געהויבען אַרויף און אַראָב. דאָ איז זי נאָך געשטאַנען מיט איהר ברוינעם געזיכט און ברוינעם האַלז, לאַנג און שלאַנק, מיט בליצענדע אויגען און גאַנץ דרייסט, אָהן אַ שום פֿערלעגענהייט; אַלע האָבען זי אָנגעקוקט. צום צווייטען מאָל בין איך געווען שטאַרק געריהרט פֿון איהרע ברעמען, וועלכע האָ-בען זיך אויפֿגעהויבען הויך איבער'ן שטערן.

אָבער, די נומער גאַט, די פֿערוואַן האָט מיך פֿאַר אַלעמען אין די אויגען געקושט!

„וואָס איז אייך, פֿרייליין ערוואַרדאַ?“ האָב איך אַ פֿרעג גע-טהאָן, און איך הער, ווי דאָס בלוט מינס רוישט, כ'הער עס טיעף ביי מיר אינעווייניג, דאָס שטערט מיך דייטליך צו ריידען.

„גארנישט, גארנישט,“ ענטפערט זי, „איך האָב עס געוואָלט,
גאַנץ איינפֿאַך. ס'מאַכט גארנישט אויס,“

כ'נעהם אַראָב דאָס היטעל פֿון קאַפּ און גלעט זיך נור מע-
כאַניש די האָר, און בעת מעשה שמעה איך און קוק זי אָן.
„ס'מאַכט גארנישט אויס?“ האָב איך זיך געטראַכט.

מיט אַמאָל דערהערט זיך הערר מאַק'ס שטימע פֿון אַן אַנדער
זייט אינוועל, ער זאָגט עפעס, וואָס מיר קענען ניט פֿערשטעהן;
אַבער איך דיינק מיט פֿרייד דערפֿון, אז הערר מאַק האָט גאָר-
נישט געווען, האָט זיך גארנישט דערוואוסט. ווי גוט דאָס איז,
וואָס ער איז גראָד איצט געווען אויף אַן אַנדער זייט אינוועל! דער-
פֿון ווערט מיר לייכטער אויף'ן האַרצען, כ'געה צו צו דער קאַמ-
פּאַניע און זאָג מיט אַ געלעכטער, אָננעהמענדיג בשעת מעשה אַ
אַ גאַנץ גלייכגילטיגען מאָן:

„איך בעט אייך אַלע צוזאַמען, ענטשולדיגט מיר פֿאַר מיין ניט
שעהנער בענעהמונג; איך אַליין בין איינפֿאַך פֿערצווייפֿעלט דער-
בער. כ'האָב אויסגענוצט אַ מאָמענט, ווען פֿרייליין עדוואַרדאָ האָט
געוואָלט, מיר זאָלען זיך בייטען מיט די בלוזען, און איך האָב זי
בעליידיגט; איך בעט אייך אַלע אום ענטשולדיגונג. געהט אַריין
אין מיין לאַגע: איך לעב אַליין, איך בין ניט געוואוינט אַרומצוגעהן
מיט דאַמען; דערצו קומט נאָך דאָס, וואָס איך האָב היינט געטרוג-
קען וויין, צו וועלכען איך בין אויך ניט צוגעוואוינט. האָט איינזעהן
מיט מיר!“

כ'האָב געלאַכט און זיך געמאַכט זעהר גלייכגילטיג מכח דער
גאַנצער קלייניגקייט, כדי זי זאָל פֿערגעסען ווערן; ביי מיר אינער-
זויניג אַבער בין איך געווען ערנסט. מיינע ווערטער האָבען אויך קיין
שום איינדרוק ניט געמאַכט אויף עדוואַרדאָ, זי האָט גארנישט
געווכט צו בעהאַלטען, זי האָט אויף קיין פֿאַל ניט געוואָלט אַכמע-
קען דעם איינדרוק פֿון איהר איבעראַיילטען שריט, אדרבה, זי האָט
זיך אַנדערגעזעצט לעבען מיר און ניט אַראָבגענומען קיין אויג פֿון
מיר. ווען ניט ווען האָט זי מיר אויך צוגעוואַרפֿען עטליכע ווערטער
שפעטער, ווען מיר האָבען געשפּיעלט אין „לויפֿעניש“, האָט זי
הויך אויף'ן קול געזאָגט:

„איך וויל האָבען דעם לייטענאַנט גלאַהן, קיין אַנדערן וועל
איך ניט נאָבלויפֿען.“
„צום טיפֿעל, מאָ שווייגט דאָך!“ האָב איך זיך שמילערהייט
געבייזערט אויף איהר און אַ קלאַפֿ געטהאָן מיט'ן פֿוס.
איהר געזיכט האָט אָנגענומען אַן אויסדרוק פֿון איבערראַשוניג,
זי האָט געמאַכט אַ שמערצליכע העויה מיט דער נאָז און דערביי
האָט זי געשמייכעלט טרויעריג, איך בין געווען שטאַרק געריהרט;
אַט דעם פֿעראומערטען אויסדרוק אין איהר בליק און אין איהר
גאַנצער מאָגערער געשטאַלט האָב איך ניט געקענט ווידערשטעהן;
כ'האָב זי ליעב געקראָגען און אַרײַנגענומען איהר לאַנגע, שמאַלע
האַנד אין מײַנע.
„שפעטער!“ האָב איך זיך אָבגערופֿען. „איצט ניט טעהר. מיר
קענען זיך דאָך מאָרגען טרעפֿען.“

XI.

ביינאכט האָב איך געהערט, ווי עזאָפּ האָט זיך אויפֿגעהויבען
פֿון זיין ווינקעל און אין זיך געבולען; כ'האָב עס געהערט אין שלאָף;
נאָר אזוי ווי מיר האָט זיך גראָד גע'חלום'ט פֿון יאָגד, האָט זיך
דאָס דאָזיגע בילען אַריינגעפאַסט אין מיין חלום, און איך האָב זיך
דערפֿון ניט אויפֿגעכאַפט פֿאַלשמענדיג. אז איך בין אַרום צוויי
אזייגער אין דער פֿריה אַרויס פֿון מיין שטיבעל, האָב איך געפֿונען
אַ שפור פֿון מענשען-פֿיס אין גראָז; אימיצער איז דאָ געווען און
איז אַפֿריהער צוגענאַנגען צו איין פֿענסטער, דערנאָך צום אַנדערן.
אונטען אויף'ן וועג האָט זיך די שפור ווידער פֿערלאָרען.

זי איז מיר אַנטקעגען געקומען מיט הייסע באַקען און מיט
אַן איבער און איבער שטראַהלענדען געזיכט.
„איהר האָט געוואַרט?“ האָט זי געפֿרעגט. „איך האָב מורא
געהאַט, איהר וועט דאַרפֿען וואַרטען אויף מיר.“
איך האָב ניט געוואַרט, זי איז געקומען פֿאַר מיר.
„האָט איהר גוט געשלאָפֿען? האָב איך געפֿרעגט. כ'האָב כמעט
ניט געוואַכט, וואָס צו ריידען.“

„ניין, כ'בין אויף געווען,“ האָט זי געענטפֿערט. און זי האָט
מיר דערצעהלט, אז זי איז די נאַכט ניט געשלאָפֿען, נאָר געוועסען
מיט צוגעמאַכטע אויגען אויף אַ שטוהל. זי האָט אַ שפּאַציר געמאַכט.
„אימיצער איז ביינאָכט געווען לעבען מיין שטיבעל,“ האָב איך
געזאָגט. „היינט אין דער פֿריה האָב איך געפֿונען די שפור פֿון
טריט אין גראָז.“

און איהר פנים ווערט רויט; אויף'ן וועג געהענדיג נעהמט זי
אן מיין האנד און ענטפערט גארנישט. איך גיב א קוק אויף איהר
און פֿרעג:

"וויס איהר עס אפשר געווען?"

"יא," האָט זי געענטפֿערט און האָט זיך צוגעטוילעט צו מיר,
איך בין עס געווען. כ'האָב דאָך אייך ניט אויפֿגעוועקט, ווי? איך
בין גענאָנגען אזוי שטיל, ווי איך האָב נור געקענט. יא, איך בין
עס געווען. איך בין נאָך אמאָל געווען לעבען אייך. איך האָב אייך
ליעב."

XII.

יעדען מאָג, יעדען מאָג האָב איך זיך מיט איהר געמראָפֿען
איך בין זיך מודה ומתודה, אז איך פֿלעג זיך גערן טרעפֿען מיט
איהר, יאָ, מיין האַרץ איז געפֿלויגען צו איהר. איצט זיינען שוין
אַריבער צוויי יאָהר זינט דאָן; איצט טראַכט איך נור דערפֿון, ווען
איך וויל, די גאַנצע געשיכטע איז פֿאַר מיר אַ צייט-פֿערטרייב. און
וואָס איז שייך צו די צוויי גרינע פֿויגעל-פֿעדערן, דאָס וועל איך
שפעטער ערקלעהרען.

מיר האָבען געהאַט עטליכע ערטער, וואו מיר פֿלעגען זיך
טרעפֿען, ביי דער מיהל, אויפֿ'ן וועג, יאָ, זאָגאַר ביי מיר אין שט-
בעל: זי איז געקומען, וואוהין איך האָב געוואָלט. נומען מאָג! פֿלעגט
זי די ערשטע אימער אויסשרייען, און איך פֿלעג ענטפֿערן נומען מאָג!
„דו ביסט היינט פֿרעהליך, דו זינגסט,“ זאָגט זי, און איהרע
אויגען פֿונקלען.

„יאָ, איך בין פֿרעהליך,“ ענטפֿער איך. „דו האָסט דאָ אַ
פֿלעק אויף דער שולטער, דאָס איז שטויב, פֿילייכט גאָר שמוץ פֿון
וועג; איך וויל אַ קוש טהאָן דעם פֿלעק, יאָ, לאָמיר איהם אַ קושן
טהאָן. אַלעס, וואָס איז אויף דיר און אין דיר, ווירקט אַזוי צערט-
ליך אויף מיין זעלע, דו טרייבסט מיך פֿון זינען אַראָב. די נאַכט
האָב איך ניט געשלאָפֿען.“

און דאָס איז אמת געווען; מעהר ווי איין נאַכט האָב איך קיין
אויג ניט צוגעמאַכט.

מיר געהען זייט ביי זייט דעם גאַנצען וועג אַריבער.
„ווי מיינסט דו, בענעהם איך זיך אַזוי ווי דיר געפֿעלט?“

רופט זי זיך אָב. „פֿילייכט רייך איך צופיעל? ניט? יאָ, אָבער דו
מוזט זאָגען, וואָס דו דיינקסט וועגען מיר. צייטענווייז טראַכט איך
ביי זיך, אָז דאָס קען קיינמאָל ניט געהן גוט...
„וואָס קען קיינמאָל ניט געהן גוט?“ פֿרעג איך.

„אַט דאָס מיט אונז. אָז עס וועט ניט געהן גוט. צי דו גלויבסט
מיר צי ניט, נאָר מיך פֿירט איצט; עס לויפט מיר דורך אַן אייז-
קאַלטער שוידער איבער'ן רוקען, ווען איך קום נאָר אַביסעל נאָהענט
צו דיר. פֿאַר לויטער גליק.“

„יאָ, פֿונקט אזוי געהט עס מיר,“ ענטפֿער איך, „אויך מיר
וערט אייז-קאַלט אין אַלע אַבריים, ווען איך דערזעה דיך גור. נאָר
דאָך, עס וועט אַלעס זיין צו גוטען. איבעריגענס וועל איך דיר גע-
בען עטליכע קלעפֿ אויף'ן רוקען, וועט דיר ווערן אַביסעל וואַרעמער.“
עס זעהט אויס, ווי זי וויל עס ניט, נאָר זי לאָזט עס מיר פֿאַרט
טהאָן; כ'האַב געקלאַפט אַביסעל שטאַרקער, בלויז אויף שפּאַס;
איך לאַך און פֿרעג, צי עס העלפט ניט.

„אָך, ניין, ווי ניט אזוי גוט, מיר צו קלאַפען אויף'ן רוקען,“ זאָגט זי.
אַט די פֿאַר ווערטער! ס'האַט געקלונגען אזוי הילפֿלאָז, ווי זי
האַט געזאָגט: זיי ניט אזוי גוט.

דאָן זיינען מיר געגאַנגען ווייטער מיט'ן זעלבען וועג. צי איז
זי ניט אַקאַרשט אונצופֿירדען מיט מיר צוליעב מיין שפּאַס? האָב איך
זיך געפֿרעגט און געטראַכט: מיר וועלען באלד זעהן. איך האָב געזאָגט:
„מיר קומט וואָס אַרויף אויף'ן זינען. איינמאָל ביי אַ רודער-
פֿאַרטיע האָט זיך אַ יונגע דאַמע אַרונטערגענומען אַ ווייס זיידען
טיכעל פֿון האַלז און עס מיר אַרומגעבונדען. אָבענד-צייט האָב איך
זיך אָבגערופֿען צו דער דאַמע: מאַרגען קריגט איהר צרויק אייער
טיכעל; איך וועל עס געבען אויסוואַשען. ניין, האָט זי געענטפֿערט
ניט עס מיר איצט, איך וועל עס אוועקלייגען ווי עס איז, אַט אזוי,
ווי איהר האָט עס בענוצט. און זי האָט געקראַגען דאָס טיכעל. אין
דריי יאָהר אַרום האָב איך זיך ווידער געטראַפֿען מיט דער דאַמע.
דאָס טיכעל? האָב איך געזאָגט. זי האָט געבראַכט דאָס טיכעל. ס'איז
נאָך געלעגען אומגעוואַשען אין אַ פּאַפּיר, כ'האַב עס אַליין געזעהן.“
עדוואַרד האָט בננבה אַ קוק געטהאָן אויף מיר.

"יא? און וואָס איז דערפֿון געוואָרען?"
"נן, ווייטער גאַרנישט," האָב איך געזאָגט. "נאָר איך מײן,
דאָס איז געווען אַ שעהנער צוג."
פּוּזע.

"וואו איז די דאַמע איצט?"
"אין אויסלאַנד."

מיר האָבען מעהר ניט גערעדט דערפֿון. נאָר אַז זי האָט שוין
געדאַרפֿט געהן אַהיים, האָט זי געזאָגט:

"נומע נאַכט אַלואָ. ניין, דיינק ניט מעהר וועגען דער דאַמע.
איך דיינק ניט וועגען קיין אַנדערן, נאָר וועגען דיר."
כ'האָב איהר געגלויבט; איך האָב געזעהן, אַז זי מיינט, וואָס
זי זאָגט, און דאָס איז מיר אויף אייביג גענוג געווען, ווען זי האָט
גור וועגען מיר געדיינקט, איך בין איהר נאַכגעגאַנגען.

"אַ דאַנק, עדוואַרדאַ!" האָב איך געזאָגט. שפעטער האָב איך
פֿון גאַנצען האַרצען צוגעגעבען: "דו ביסט צו גוט צו מיר, אָבער
איך בין דיר דאַנקבאַר דערפֿאַר, וואָס דו ווילסט מיך האָבען; גאַט
וועט דיר דערפֿאַר בעלוינען. איך בין, אמת, ניט אַזוי גרויסאַרטיג
זוי אַ טהייל אַנדערע, וועלכע דו וואָלסט געקענט קריגען; אָבער
איך בין אַזוי פֿאַלשמענדיג דיינער, אַזוי געוואַלטיג דיינער, ביי מיין
אונשטערבליכער זעלע. וועגען וואָס טראַכסט דו? טרעהרען זיינען
דיר געשמאַנען אין די אויגען."

"ס'איז גאַרנישט, גאַרנישט," האָט זי געענטפֿערט. "ס'האָט
עפעס געקלונגען אַזוי מאַדנע, אַז גאַט וועט מיר דערפֿאַר בעלוינען.
דו זאָגסט אַזוי וואָס, ווי... אַך, איך האָב דיר אַזוי ליעב!"
מיט אַמאָל איז זי מיר אין מיטען וועג אַרויפֿגעפֿאַלען אויף'ן
האַל און האָט מיך שמאַרק געקושט.

אַז זי איז אַוועקגעגאַנגען, האָב איך זיך פֿער'גנבעט פֿון וועג
אין וואַלד אַריין, כדי זיך דאָרט צו בעהאַלטען און בלייבען אַליין
מיט מיין פֿרייד. און דאָן בין איך אַ צוהיצטער צוריקגעלאָפֿען אויף'ן
זעג, כדי צו זעהן, צי האָט ווער עס איז בעמערקט, אַז איך בין
אַריינגעגאַנגען אין וואַלד. נאָר איך האָב קיינעם ניט געזעהן.

XIII.

וזמער-נעכט און שטילע וואסערן און אונענדליך שטילע וועלע-
דער. קיין געשריי, קיין שום טריט ניט פֿון די וועגען ארום, מיין
הארץ איז געווען פֿול ווי פֿון שוואַרצען וויין.

פֿליגען און זומער-פֿייגעלאַך זייגען שטילערהייט געקומען צו
פֿליהען צו מיר אין פֿענסטער אַרײַן; דער פֿייער-שיין אויפֿן איי-
וועלע און דער ריח פֿון מיין געבראָטענעם פֿויגעל האָבען זיי אַהער
געבראַכט. מיט אַ מעמפען קלאַנג קלאַפען זיי זיך אָב אָן דער
סטעליע, פֿליהען פֿערביי מייע אויערן, אַזוי אַז עס געהט מיר אַר-
בער אַ קאַלטער שוידער איבער'ן לייב, און זעצען זיך אויס אויף
מיין ווייסען פֿולווער-האַרן דאָרט אויף דער וואַנד. איך בעטראַכט
זיי, ציטערענדיג זיצען זיי און קוקען מיך אָן, עס זייגען אַלערליי
פֿליגען און זומער-פֿייגעלאַך. מיר דוכט, אַ טהייל פֿון זיי זעהען אויס
ווי פֿליהענדע פֿערשיעדענפֿאַרביגע בלימעלאַך.

איך געה צו צו דער טהיר פֿון שטיבעל און הער זיך איין.
גאַרנישט, קיין גערויש, אַלעס שלאָפֿט. די לופֿט גלאַנצט פֿון פֿלי-
הענדע אינוועקטען, פֿון טויענדער שוועבענדע פֿליגעלען. דאָרט ביים
ברעג וואַלד שטעהען בופֿלאַקסען; דאָס גראָז בליהט, און איך האָב
ליעב אָט די קליינע בלוטהען. אַ דאַנק דיר, מיין גאָט, פֿאַר יעדעס
שטיקעלע גראָז, וואָס איך האָב געזעהן; זיי זייגען געווען ווי קליי-
נע רויזען אויף מיין וועג, און איך וויין פֿאַר ליעבע צו זיי. ערגעץ-
וואו ניט ווייט זייגען פֿאַרהאַן ווילדע בלומען, כִּזעה זיי ניט, נאָר
איך שפיר וויער ריח.

אַבער איצט אין די שמונדען פֿון דער נאַכט האָבען זיך מיט

אמאל פונאנדערנעוויקעלט גרויסע, ווייסע בלומען אין וואלד, זייערע קארבען זיינען אָפֿען, זיי אָטהעמען. און האָריגע נאכט-שמעטערלינגע לאָוען זיך אַראָב אין זייערע בלעטער און צוטרייסלען די גאַנצע פֿלאַנצע. איך געה פֿון איין בלום צו דער אַנדערער, זיי זיינען פֿער'שכור'ט; דאָס זיינען פֿער'שכור'טע בלומען, און איך זעה, זיי זיי שכור'ן זיך אָן.

לייכטע טריט, דער אָטהעם-צוג פֿון אַ מענשליכען וועזען, אַ פֿרעהליכער גוטען אָבענד.

איך ענטפֿער און וואָרף זיך אַנידער אויפֿ'ן וועג און נעהם אַרום די ביידע קניע און דאָס פֿראַסמע קלייד.

„גוטען אָבענד, ערוואַרדאָ!“ זאָג איך נאָך אמאל, אויסער זיך פֿאַר גליק.

„ווי ליעב דו האָסט מיך!“ שעפטשעמ זי.

„ווי דאַנקבאַר מוז איך זיין!“ האָב איך געענטפֿערט. „דו ביסט מיינע, און מיין האַרץ ליגט דעם גאַנצען טאָג שטיל אין מיר און טראַכט פֿון דיר. דו ביסט דאָס שעהנסטע מיידעל אויף דער דאָזיגער ערד, און איך האָב דיך געקושט. אָפֿט ווער איך רויט פֿאַר פֿרייד, ווען איך דערמאָן זיך נור, אז איך האָב דיך געקושט.“

„פֿאַרוואָס האָסט דו מיך גראַד היינט ביינאַכט אזוי ליעב?“ פֿרעגט זי.

דערצו זיינען פֿאַרהאַן טעמים גאָר אָהן אַ צאָהל; איך האָב דאָך בלויז געדאַרפֿט טראַכטען פֿון איהר, כדי זי ליעב צו האָבען. אָט דער בליק אונטער די געדיכטע אויגען-ברעמען דאַרט אויבען אויפֿ'ן שטערן, און אָט די דונקעלע, זיסע הויט!

„ווי זאָל איך דיך ניט ליעב האָבען!“ רופֿ איך זיך אָב. „כ'געה דאָ אַרום און דאַנק יעדען כּוים בעזונדער דערפֿאַר וואָס דו ביסט פֿריש און געזונד. אויף אַ באל איז אמאל געווען אַ יונגע דאַמע, וועלכע איז ביי יעדען טאַנץ געזעסען, און אלע האָבען זי געלאָזט זיצען. כ'האָב זי ניט געקענט, נאָר איהר געזיכט האָט געמאַכט אויף מיר אַן איינדרוק, און איך האָב זיך פֿערניינט פֿאַר איהר. נו? ניין, זי שאַקעלט מיט'ן קאָפּ. וואָס זשע, פֿרייליין טאַנצט ניט? האָב איך זיך אָנגערופֿען. קענט איהר דאָס בעגרייפֿען, האָט זי געענטפֿערט,

מיין פֿאַמער האָט אויסגעזעהן אזוי גרויסאַרטיג, און מיין מוטער איז געווען אַן אמת'ע שעהנהייט, נאָר מיין פֿאַמער האָט גענומען מיין מוטער אין שטורם. און איך בין געוואָרען אַ קריפעל."

עדוואַרדאָ האָט מיך אָנגעקוקט.

"לאָמיר זיך אַנידערזעצן," האָט זי געזאָגט.

מיר האָבען זיך אַנידערגעזעצט אין גראָז.

"דו ווייסט, וואָס מיין פֿריינדן זאָגט וועגען דיר?" האָט זי אָנגעהויבען. "דו האָסט אַ בליק פֿון אַ חיה, זאָגט זי, און אז דו גיסט אַ קוק אויף איהר, מאַכסט דו זי פֿערריקט. ס'דוכט זיך איהר, גלייך דו וואַלסט זי אָנגעריהרט, זאָגט זי."

אַן אייגענע פֿרייד האָט מיך דורכגענומען, בעת איך האָב גע-
הערט אַט די ווערטער; ניט פֿון מיינע שוועגען, נאָר צוליבעד עדוואַרדאָן,
און איך האָב געטראַכט ביי זיך: ס'איז דאָ בלויז איינע, וואָס געהט
מיך אָן, און וואָס זאָגט אַט די איינע וועגען מיין בליק? איך האָב
אַ פֿרעג געטהאָן:

"ווער איז זי דאָס, אַט די פֿריינדן?"

"דאָס דערזעהל איך ניט," האָט זי געענטפֿערט, "נאָר ס'איז
איינע פֿון די, וועלכע זיינען געווען מיט אונז אויף'ן טרוקען-אינוועל."
"יא, יא," האָב איך געזאָגט.

דאָן האָבען מיר גערעדט פֿון אַנדערע זאַכען.

"מיין פֿאַמער פֿאַהרט די טעג קיין רוסלאַנד," האָט זי געזאָגט,
"און דאָן מאַך איך אַ באַנקעט. ביסט שוין אַמאָל געווען אויף די
"קוה-אינוועלאַך"? מיר געהמען מיט צוויי קערב מיט וויין; די דאַמען
פֿון דעם קירך-בעצירק קומען ווידער מיט; מיין פֿאַמער האָט מיר
שוין געגעבען דעם וויין. ניט אמת, דו וועסט מעהר ניט קוקען אזוי אויף
מיין פֿריינדן? ניין, ווי? וואָרים אַניט וועל איך זי ניט איינלאַדען."
און ניט אויסריידענדיג מעהר קיין איינציג וואָרט, האָט זי זיך
מיט ליידענשאַפֿט אַ וואָרף געטהאָן אויף מיין ברוסט און מיך אַנ-
געקוקט, מיר אַריינגעקוקט גלייך אין פנים אַרײַן, בעת ווען זי האָט
שטאַרק געאַטהעמט. איהר בליק איז געווען גאַנץ שוואַרץ.

XIV.

א פרייד בערוישט מיך. כ'שים אויס מיין ביקס, און אן אונ-
פֿערגעסליכער ווידער-קול ענטפֿערט אָב פֿון באַרג צו באַרג, שוועכט
איבער'ן ים און שלאַגט זיך אָן אָן'ס אויער פֿון א פֿערשלאָפֿענעם מאַן,
וואָס ויצט ביים הודער. וואָס פֿרעה איך זיך אזוי? איבער א געדאַנק,
וואָס קומט מיר אַרויף אויף'ן זינגען, איבער אַן עראינערונג, אַ קלאַנג
אין וואַלד, איבער א מענשען. איך טראַכט פֿון איהר, כ'פֿערמאָך
מיינע אויגען און שמעה שטיל אויף'ן וועג און טראַכט וועגען איהר;
איך צעהל די מינוטען.

אצונד בין איך דורשטיג, און איך טרינק פֿון'ס טייכעל; דער-
נאָך צעהל איך אָב הונדערט טריט פֿאַראַויס און הונדערט טריט
צוריק; איצט איז עס שפעט געוואָרען, קלעהר איך.

איז עפעס אנדערס פֿאַרגעקומען אין דער צייט? אַ מאַנאַט איז
פֿערביי, און אַ מאַנאַט איז ניט קיין לאַנגע צייט; ס'איז גאַרנישט
פֿאַרגעקומען! גאָט ווייס דעם אמת, אַז אָט דער מאַנאַט איז געווען
קורץ, נאָר די נעכט זיינען צייטענווייז לאַנג, און מיר קומט אַרויף
אַ געדאַנק, איינצוזונקען מיין מיץ אין טייך און זי ווידער לאָזען אויס-
טריקענען, בלויז כּדי די צייט צו פֿערקירצען, בשעת איך וואַרט.
איך פֿלעג רעכענען די צייט נאָך נעכט, צייטענווייז האָט זיך
געמאַכט אַ נאַכט, און ערוואַרדאָ איז אויסגעבליבען, איינמאַל איז זי
אויסגעבליבען צוויי נעכט, צוויי נעכט. ס'איז גאַרנישט געשעהן, נאָר
איך האָב דאָך געמיינט, אַז מיין גליק האָט אַריבערגעשטיגען דעם
העכסטען פונקט וויינעם.

און איז דאָס דען ניט געווען אזוי?

„דו הערסט, עדוואַרדאָ, ווי אונרוהיג ס'איז היינט ביינאכט אין וואַלד? עס ריהרט זיך אונאויִפהערליך אינווייניג אין דער ערד, און די גרויסע בלעטער פֿון די בוימער ציטערן. פֿילייכט געהט וואָס פֿאַר; נאָר נישט דאָס האָב איך דיר געוואַלט זאָגן. אויבען אין דער הויך הער איך אַ פֿויגעל זינגען, אָן איינפֿאַכער זינג-פֿויגעל; נאָר ער זיצט שוין אזוי צוויי נעכט אויפֿן זעלבען אָרט און זינגט. דו הערסט אַ מאַרנעם, מאַרנעם קלאַנג?“

„יא, איך הער איהם. אָבער נאָך וואָס פֿרעגסט דו מיך וועגען דעם?“

„אַה גאַרנישט. ער זיצט זיך דאָרט זינט צוויי נעכט. איך זאָג עס דיר גלאַט אזוי אין דער וועלט אַרײַן..... אַ דאַנק, אַ דאַנק דיר, געליבטע, וואָס דו ביסט געקומען היינט אָבענד! איך בין גע-זעסען דאָ און האָב דיך ערוואַרט היינט אָדער מאָרגען אָבענד, כ'האָב זיך געפֿרעהט, ווען דו ביסט געקומען.“

„און איך בין אויך אויף געווען. איך דיינק כסדר פֿון דיר; כ'האָב צונויפֿגעקליבען און כעהאַלטען די שערבלאָך פֿון'ס גלאָז, וואָס דו האָסט אַמאָל אומגעוואָרפֿען; געדיינקסט עס נאָך? מײַן פֿאָטער איז היינט ביינאכט אוועקגעפֿאַהרען; פֿאַר מײַן אויסכלײַ-בען מוזט דו מיר ענטשולדיגען, כ'האָב געהאַט אזוי פֿיעל צו פֿאַקען און האָב איהם געמוזט דערמאָנען אַסך זאַכען. כ'האָב געוואוסט, אַז דו ביסט געווען דאָ אין וואַלד און האָסט געוואַרט אויף מיר, און איך האָב געזוינט און געפֿאַקט.“

אָבער עס זיינען דאָך אַריבער צוויי נעכט, האָב איך בײַ זיך געקלעהרט, וואָס האָט זי געטהאָן די ערשמע נאכט? און פֿאַרוואָס שטראַהלט נישט אזוי פֿיעל פֿרייד בײַ איהר אין די אויגען ווי גע-וועהנליך?

אַ שטונדע איז פֿערביי. דער זינג-פֿויגעל אויבען אין דער הויך איז אַנשוויגען געוואָרען. דער וואַלד איז געווען מויט. נײַן, נײַן, ס'איז גאַרנישט געשעהן, אַלעס איז געווען ווי פֿריהער, זי האָט מיר געגעבען די האַנד, געזאָגט גוטע נאכט און געקוקט אויף מיר מיט ליעבע.

„מאָרגען?“ האָב איך זיך אָבגערופֿען.

"ניין, מאַרגען ניט."

כ'האַב ניט געפֿרעגט פֿאַרוואָס.

"מאָרגען האָבען מיר דאָך אונזער יום-טוב, אונזער אויספֿאַהר,"
האַט זי געזאָגט לאַכענדיג. "כ'האַב דיך בלויז געוואָלט איבערראַ-
שען, נאָר דו האָסט געמאַכט אזא אונגליקליכע מיענע, אז איך האָב
עס דיר גלייך געמוזט זאָגען. איך האָב דיך איינגעלאָרען שריפֿטליך."
און עס איז מיר געוואָרען אזוי לייכט, אזוי ווי אַ שטיין וואָלט
מיר אַראָב פֿון האַרצען. זי האָט זיך געלאָזט געהן און האָט אַ
שאַקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ צום אָבשיעד.

"נאָך איינס," האָב איך זיך אָכגערופֿען און בין נאָך אלץ גע-
שטאַנען אויפֿ'ן זעלבען אָרט.

"ווי לאַנג איז דאָס, אז דו האָסט צונויפֿגעקליבען און בעהאַל-
טען די צובראָכענע שטיקלאַך גלאָז?"
"ווי לאַנג דאָס איז?"

"יא, איז דאָ אַ וואָך זינט דאָן? צוויי וואָכען?"

"יא, פֿילייכט איז שוין צוויי וואָכען זינט דאָן. נאָר פֿאַרוואָס
פֿרענסט דו זיך אזוי נאָך וועגען דעם? ניין, איך וועל דיר זאָגען
דעם אמת, כ'האַב עס נעכטען געטהאָן."

זי האָט עס נעכטען געטהאָן; ערשט נעכטען האָט זי וועגען
מיר געטראַכט? נו, אַלעס איז אַלואַ געווען ווי געוואונשען!

XV.

די ביידע שיפלאך ווינען געלעגען גרייט אויפ'ן וואסער, און מיר האָבען זיך אויפגעזעצט. מיר האָבען געזונגען און געפליידערט. די „קוה-אינועלאך" ווינען געלעגען ווייט ארויס פֿון די אינזלען, ס'האָט גענומען אַ היבשע וויילע צוזוהרדערן אַהין, און דערווייל האָבען מיר זיך אונטערהאַלמען פֿון שיפֿעל צו שיפֿעל. דער דאָק-טאָר איז געווען העל געקלידט, פֿונקט ווי די דאַמען; כ'האָב איהם נאָך קיינמאָל נישט געהאַט געזעהן אזוי פֿרעהליך; ער האָט מיט-געפליידערט מיט אַלעמען, ער איז שוין מעהר נישט געווען קיין שטילער צוהערער. אויף מיר האָט עס געמאַכט דעם איינדרוק, אז ער האָט אַביסעל געטרונקען און איז אויסגעלאַסען. אז מיר האָבען געלאַנדעט, האָט ער אַ רגע צוגעצויגען די אויפֿמערקזאַמקייט פֿון דער קאַמפּאַניע און האָט אונז געזאָגט ווילקאַמען. איך האָב זיך געטראַכט ביי זיך: „איי, זעה נאָר, ערוואַרדאָ האָט איהם אויסגע-קליבען פֿאַר אַ בעל הבית.

מיט דעם העכסטען גראַד פֿון ליעבענסווירדיגקייט האָט ער זיך אונטערהאַלמען מיט די דאַמען. מיט ערוואַרדאָן איז ער געווען העפֿליך און פֿריינדליך, אָפֿטמאָל פֿאַטערליך, און צייטענווייז שוין אַביסעל צופֿיעל מעשה לעהרער. זי האָט גערעדט וועגען אַ דאַטום, זי האָט געזאָגט: „איך בין געבוירען געוואָרען אין אַכט און דריי-סיג", און ער האָט געפֿרעגט: „אַכטצעהן הונדערט אַכט און דריי-סיג מיינט איהר דאָך?" אז איך האָב וואָס עס איז געזאָגט, האָט ער זיך העפֿליך און אויפֿמערקזאַם צוגעהערט און האָט מיך נישט אינגאָרירט.

א יונגע דאמע איז צוגעקומען צו מיר און האָט מיך בעגריסט
כ'האָב זי ניט דערקענט, כ'האָב זיך ניט געקענט דערמאָנען ווער זי
איז, און איך האָב געזאָגט אַ פּאָר ערשטוינטע ווערטער, איבער
וועלכע זי האָט געלאַכט. ס'איז געווען איינע פֿון'ס אויבער-פּאָס-
מאָר'ס טעכטער; איך בין געווען מיט איהר צוזאמען אויף'ן פֿיש-
אינועל און האָב זי דאָן איינגעלאָרען צו מיר אין שטיבעל. מיר
האָבען אַ וויילע גערעדט צוזאמען.

אַ שמונדע אָדער צוויי געהען פֿערכיי. איך לאַנגוויל זיך, מרינג
דעם וויין, וואָס מען גיסט מיר אָן, און געה אַרום צווישען דער
קאָמפּאָניע, פֿלידער מיט אַלעמען. ווידער אַמאָל בעגעה איך עמליכע
פֿעהלערן, און איך קען זיך ניט מוחל זיין דערפֿאַר; איך פֿער-
ליר זיך און ווייס אויף דער רגע ניט, ווי צו ענטפֿערן אויף אַ גע-
וויסע פֿריינדליכקייט, וואָס ווערט מיר צוגעטהיילט; עס קומט פֿאַר,
אַז איך פּלאַנמער זיך אין די רייד אָדער איך בלייב גאָר שטעקען
אין מיטען אָהן לשון, און דאָס פֿערשאַפֿט מיר גרויסע שמערצען.
דאָרט ביים גרויסען שמיין, וואָס מיר בענוצען אַלס מיש, זיצט דער
דאָקטאָר און מאַכט מיט די הענד.

נשמה! וואָס איז דאָס אַווינס נשמה? זאָגט ער. דעם אוי-
בער-פּאָסטמאָר'ס טאָכטער האָט איהם בעשולדיגט, אַז ער איז אַ
פֿריידיינקער; נו גוט, דאָרף מען דען ניט דיינקען פֿריי? מען
שמעלט זיך פֿאַר דעם גיהנום ווי אַ הויז אונטער דער ערד און
דעם טייוועל ווי אַ שעף פֿון אַ ביוראָ, — ניין, אַ מאַיעס מע
איז ער. ער וויל ריידען מכח דעם אַלמאַר-בילד אין דער אַנעקס-
קירכע: אַ קריסטוס-פֿיגור, אַ פּאָר אירען און אידענעס, וואַסער, וואָס
ווערט פֿערוואַנדעלט אין וויין; גומ, אָבער קריסטוס האָט אַ מין קרוין,
אַ גלאַנץ-שיין אַרום קאָפּ. וואָס איז אַווינס אַ גלאַנץ-שיין? אַ
געלער רייף פֿון אַ פּאָס, וואָס היינגט אויף דריי האָר.

צוויי פֿון די דאָמען האָבען מיט שרעק פֿערבראָכען די הענד.
אָבער דער דאָקטאָר האָט געוואוסט, ווי זיך אַרויסצודרעהען פֿון דער
צרה, און מיט אַ שפּאַסענדען מאָן האָט ער געזאָגט:
„ניט אמת, דאָס קלינגט אַווי שרעקליך? דאָס גיב איך צו. נאָר
אַז מען ווידערהאַלט עס פֿאַר זיך, אַז מען זאָגט עס אַווי אַ זיכען,

אכט מאָל איבער און מען פֿערטראַכט זיך אַביסעל וועגען דעם, דאַן קלינגט עס שוין בעסער... קען איך האָבען די עהרע צו טרינקען מיט די דאַמען?"

און ער האָט זיך אַראָכגעלאָזען אויף די קניע אין גראָז פֿאַר די צוויי דאַמען. ער האָט ניט אַרונטערגענומען דעם הוט און איהם אַוועקגעלייגט לעבען זיך, נאָר ער האָט איהם געהאַלטען מיט דער לינקער האַנד אין דער הויך און האָט אויסגעליידיגט דאָס גלאָז, פֿערוואַרפֿענדיג דעם קאַפּ אַהינטער. איך בין אליין געוואָרען שטאַרק בעגייסטערט פֿון זיין גרויסער זיכערקייט און איך וואָלט איהם צו-געטרונקען, ווען ער וואָלט שוין ניט געהאַט אויסגעליידיגט זיין גלאָז. ערוואַרדאָ האָט פֿון איהם קיין אויג ניט אַרונטערגענומען. כ'האַב זיך געשטעלט לעבען איהר און געזאָגט:

"וואָס זשע, מיר וועלען אפּשאַר היינט ווידער שפּיעלען אין „לוי-פֿעניש"?"

זי האָט אַ לייכמען ציטער געטהאָן און האָט זיך אויפֿגעהויבען. „פֿערנעס אַקאַרשט ניט, אַז מיר זאָגען זיך איצט ניט דו," האָט זי שטילערהייט געזאָגט.

כ'האַב דאָך איהר גאָר ניט געזאָגט דו. נאָך וואָס האָט גע-טויגט איהר בעמעיקונג? איך בין אַוועק פֿון איהר.

עס געהט ווידער פֿערביי אַ שטונדע; ס'האַט גאָר קיין סוף ניט געוואָלט געהמען צום טאַג; איך וואָלט שוין פֿון לאַנג אליין אַוועקגערווערט אַהיים, ווען איך וואָלט געהאַט אַ דריט שיפֿעל; עיזאַפּ איז געלעגען אָנגעבונדען דאָרט אין שטיבעל, ער האָט פֿילייכט געדריינקט פֿון מיר. ערוואַרדאָ'ס געדאַנקען זיינען גאָר אַהן צווייפֿעל געווען ווייט אַוועק פֿון מיר; זי האָט גערעדט מכּח דעם גליק, צו קענען אַרומטרייען די וועלט און זיין אין אַנדערע ערטער; איהרע באַקען זיינען געוואָרען גאַנץ הייס דערביי, און זי האָט זאָגאַר גע-רעדט ניט ריכטיג, מיט גרייזען:

"קיינער וואָלט ניט געווען גליקליכערער ווי איך אין דעם טאַג..."

"גליקליכערער," רופֿט זיך אַב דער דאַקטאָר.

"ווי?" פֿרעגט זי.

"גליקליכערער."

„דאָס פֿערשטע אײַך נײַט.“

„אײַהר האָט געזאָגט „גליקליכערער“, ווייטער גאָרנישט.“

„האָב אײַך דאָס געזאָגט? כ'בעט ענטשולדיגונג, קײנער וואָלט נײַט געווען גליקליכער פֿאַר מיר אין דעם טאָג, ווען אײַך וואָלט גע- שטאַנען אויף'ן דעק פֿון אַ דאַמפּף-שיף. צײטענווייז צײַהט עס מיך אין אַזעלכע ערטער, וועגען וועלכע אײַך הױב נײַט אָן צו וויסען קײן זאַך.“

זי האָט געבײנקט נאָך אומבאַקאַנטע ערטער, ס'האַט זי געצוי- גען ווייט אַוועק, זי האָט מיך אין זײנען נײַט געהאַט, כ'האַב עס גע- זעהן אויף אײַהר פנים, אַז זי האָט מיך פֿערגעסען. נו, וועגען דעם אײַז גאָרנישט געווען וואָס צו זאָגען; אָבער דאָס, וואָס אײַך האָב עס אַליין געזעהן אויף אײַהר פנים! און די מינוטען זײנען אַריבער טרוי- עריג לאַנגזאַם, כ'האַב זיך געווענדט צו עטליכע פֿון די פֿערזאַמעל- מע, פֿיליכט וואָלמען מיר גערודערט אַהײם; ס'איז שפּעט, האָב אײַך געזאָגט, און עזאַפּ ליגט אין שטיבעל אַן אָנגעכונדענער. נאָר קײנער האָט נײַט געוואָלט פֿאַהרען אַהײם.

אײַך בין צום דריטען מאָל צוגעגאַנגען צו דער טאַכטער פֿון'ס אויבער-פּאַסטאָר. כ'האַב געקלעהרט בײַ זיך: אַט די אײַז דאָס אַודאי, וועלכע האָט געזאָגט, אַז אײַך האָב אַ בליק פֿון אַ חיה. מיר האָבעי געטרונקען אײַנס צום אַנדערן; זי האָט געהאַט צײטערענדע אויגען, זײ זײנען קײנמאַל נײַט געשטאַנען אויף אַן אָרט, זי האָט מיך אָנ- געקוקט ווי אַ פֿרעמדע.

„זאָגט מיר, פֿרײליין, האָב אײַך אָנגעהויבען, „מײַנט אײַהר נײַט, אַז די מענשען דאָ אין דער געגענד זײנען פּונקט אַזוי ווי דער הײ- גער קורצער זומער? זײ זײנען פֿערביילויפֿענדיג און בעצײבערענד זײ ער?“

כ'האַב גערעדט הויך, זעהר הויך, און אײַך האָב עס געמאַן מיט אַ כײון. אײַך האָב אויך ווייטער גערעדט הויך און געבעמען דאָס פֿרײליין נאָך אַמאַל, זי זאָל מיך בעזוכען און אָנקוקען מײן שטיבעל. „נאָט וועט אײַך בעלײנען דערפֿאַר,“ האָב אײַך געזאָגט אין מײן נײַט, און אײַך האָב שוין געקלעהרט בײַ זיך, אַז אײַך וועל פֿ- לײכט געפֿינען עפעס, וואָס אײַך זאָל אײַהר קענען שײנקען, ווען זי

וועט קומען; פלייכט וועל איך ניט האָבען קיין אנדער נאָך אַחוץ
מיין פּולווער-האַרן, האָב איך געטראַכט.

און דאָס פּרייליין האָט פֿערשפּראַכען צו קומען.

עדוואַרדאָ איז געוועסען מיט אַן אָבגעקעהרטען פנים און האָט
מיך געלאָזט ריידען אזוי פֿיעל, וויפֿיעל איך האָב געוואָלט. זי האָט
זיך צוגעהערט צו אַלצדינג, וואָס איז גערערט געוואָרען, און ווען
ניט ווען אַריינגעוואָרפֿען אַ וואָרט. דער דאָקטאָר האָט די יונגע דאָ-
מען פֿון די הענד אַראָבגעלייענט וייערע געדאַנקען און האָט גערעדט,
וואָס איז איהם נור געקומען אין מויל; ער אַליין האָט געהאַט אַ
פאַר פֿיינע, קליינע הענטעלאַך און אויף איין פֿינגער האָט ער גע-
טראָגען אַ רינג, איך האָב זיך געפֿיהלט ווי אַן איבעריגער און האָב
זיך אויף אַ שטיקעל צייט אַוועקגעוועזט אָן אַ זייט אויף אַ שטיין.
ס'איז שוין געווען שפעט נאָכמיטאָג, דאָ זיך אַלאָ אַיינער אַליין אויף
אַ שטיין, האָב איך גע'טענה'ט צו זיך, און די איינציגע פּערזאָן,
וואָס וואָלט מיך געקענט אַוועקפֿיהרען פֿון דאַנען, לאָזט מיך זיצען.
איבעריגענס הויבט עס מיך גאַרנישט אָן צו אַרען...

אַן אונענדליך געפֿיהל פֿון פֿערלאָזענקייט האָט מיך בעהערשט.
דאָס געשפּרעך הינטער מיר האָט מיר געקלונגען אין די אויערן, און
איך האָב געהערט, ווי עדוואַרדאָ האָט זיך פֿונאַנדערגעלאַכט; ביי
דעם דאָזיגען געלעכטער האָב איך זיך אויפֿגעהויבען און בין צוגע-
גאַנגען צו דער קאַמפּאַניע, איך בין געווען מורא'דיג אויפֿגערעגט.

„בלויז איין אויגענבליק, האָב איך זיך אָבגערופֿען.“ ויצענדיג
אזוי דאָ הינטען, איז מיר אַרויף אויפֿ'ן זינען, אפשר וואָלט איהר
וועלען זעהן מיין פֿליגען-בוך. און איך האָב אַרויכגענומען מיין
פֿליגען-בוך. „ענטשולדיגט, וואָס איך האָב פֿריהער ניט געטראַכט
דערפֿון. ווילט איהר ניט אזוי גוט זיין און עס דורכקוקען? איהר
וועט מיר פֿערשאַפֿען אַ ווירקליכען פֿערגניגען דערמיט, איהר מוזט
אלעס אָנקוקען; דאָ ויינען פֿאַרהאַן רויטע און געלע פֿליגען.“ און
איך האָב געהאַלטען מיין היטעל אין דער האַנד, בעת איך האָב
גערעדט. כ'האָב אַליין בעמערקט, אַז איך האָב אַרונטערגענומען מיין
היטעל, און אַז דאָס איז ניט ריכטיג, דערום האָב איך עס גלייך
ווידער אָנגעטהאָן.

א ווילע האָט געהערשט א מייערעם שמיל-שווייגען, און קיינער
האָט ביי מיר ניט גענומען דאָס בוך. ענדליך האָט דער דאָקטאָר
אויסגעשטרעקט די האַנד און געזאָגט העפּליך:
"א דאָנק, יאָ, לאָמיר עס אַקאַרשט אָנקוקען. ס'איז פֿאַר מיר
שמענדיג געווען א רעמעניש, ווי מען שמעלט צוזאַמען אַזעלכע
פֿליגען."

"איך מאַך ווי אַליין," האָב איך געזאָגט, פֿול מיט דאַנקבאַרקייט
צו איהם. און אין דערזעלבער צייט האָב איך אָנגעהויבען ערקלעה-
רען ווי אזוי איך מאַך ווי. ס'איז אזוי איינפֿאַך; איך קויף די פֿעדערן
און די האַמשיקעס; ווי זיינען ניט גוט געמאַכט, נאָר ווי זיינען דאָך
בלויז פֿאַר זיך, צום אייגענעם געברויך. מען קריגט אויך פֿאַרמיגע
פֿליגען, און די זיינען זעהר שעהן.

עדוואַרד האָט געוואָרפֿען אַ גלויכנילטיגען בליק אויף מיר און
אויף'ן בוך, און דאָן האָט זי ווייטער גערעדט מיט איהרע פֿריינדיגען.
"אַט האָט איהר אויך דאָס מאַטעריאַל דערצו," האָט דער דאָק-
טאָר געזאָגט. "זעהט נור אַט די שעהע פֿעדערן."

עדוואַרד האָט אַ קוק געטהאָן.
"די גרינע זיינען שעהן," האָט זי געזאָגט, "לאָמיר זיי אָנקוקען,
דאָקטאָר."

"נעהמט ווי אייך," האָב איך זיך אָבגערופֿען. "יאָ, האַלט זיי
פֿאַר אייך, איך בעט אייך זעהר. דאָס זיינען צוויי גרינע פֿויגעל-
פֿעדערן. טהוט מיר צוליעב, ס'איז אַן עראינערונג."
זי האָט זיי אָנגעקוקט און געזאָגט:

"זיי זיינען גרין און גאַלרען, ס'געווענדט זיך אָן דעם, ווי מען
האַלט זיי אין דער זונן, א שעהנעם דאַנק, יאָ, ווען איהר ווילט זיי
מיר געבען."

"יאָ, איך וויל זיי אייך געבען," האָב איך געזאָגט.
זי האָט אַריינגעשמעקט די פֿעדערן צו זיך.
גלייך נאָכדעם האָט מיר דער דאָקטאָר צוריק אָבגעגעבען דאָס
בוך און געדאַנקט. ער האָט זיך אויפֿגעהויבען און געפֿרעגט, צי מיר
ווילען ניט באלד אָנהויבען דינקען וועגען אהיים פֿאַהרען.
איך האָב געזאָגט:

"יא, אום נאָמעס ווילען. איך האָב אין דערהיים אַ הונד; יא, פֿערשטעהט איהר מיך, כ'האָב אַ הונד, דער איז מיין פֿריינד; דער ליגט און דיינקט פֿון מיר, און אז איך קום, ליגט ער מיט די פֿאָ- דערשמע פֿיס אויפֿן פֿענסטער-שוועל און בעגריסט מיך. ס'איז גע- ווען אזא שעהנער טאָג, ער איז שוין באַלד אַריבער; לאַמיר פֿאָהרען אַהיים. איך דאַנק אייך אַלעמען."

כ'האָב געוואַרט אָן אַ ווייט, כּדי צו זעהן, וואָסער שיפֿעל ער- זואַרדאָ וועט זיך אויסקלייבען, און איך האָב בעשלאַסען ביי זיך, אַריינצונעהן אין דאָס אַנדערע. מיט אַמאָל האָט זי מיך אַ רוף גע- מהאָן. כ'האָב זי אָנגעקוקט ערשטוינט. איהר געזיכט איז געווען בענאָסען מיט פֿייער. דאָן איז זי צוגעקומען צו מיר, האָט מיר דערלאַנגט די האַנד און מיט אַ צערמליכען טאָן געזאָגט:

"אַ דאַנק פֿאַר די פֿעדערן... מיר פֿאָהרען דאָך אין דעם זעל- בען שיפֿעל?"

"אויב איהר ווילט," האָב איך געענטפֿערט.

מיר וויינען אַרײַן אין שיפֿעל. זי האָט זיך אַנידערגעזעצט לע- בען מיר אויף דער רודער-באַנק און האָט מיך אָנגעריהרט מיט איהר קניע. כ'האָב געקוקט אויף איהר און זי ווידער האָט מיך אויך אַ ווילע אָנגעקוקט. זי האָט מיר גוט געטהאָן, דערמיט וואָס זי האָט מיך אָנגעריהרט מיט איהר קניע; כ'האָב זיך שוין אָנגעהוי- בען פֿיהלען געטרייסט פֿאַר דעם ביטערן טאָג און ביסלאַכווייז גע- ווינען צוריק מיין פֿרעהליכקייט, מיט אַמאָל האָט זי געביטען די האַלטונג איהרע, האָט זי אומגעקעהרט מיט'ן רוקען צו מיר און גענומען ריידען מיט'ן דאָקטאָר, וועלכער איז געזעכען ביים רודער. אַ גאַנצע פֿערטעל שעה האָט זי אין מיין זייט ניט אַ קוק געטהאָן, אזוי ווי איך וואָלט גאָר ניט עקזיסטירט פֿאַר איהר. דאָ האָב איך אָבגעטהאָן עפעס, אויף וואָס איך האָב חרטה און וואָס איך קען ביז היינטיגען טאָג ניט פֿערגעסען. דער שוץ איז איהר אַראָבגעפֿאַ- לען פֿון פֿוס, כ'האָב איהם געכאַפט און איהם אַריינגעוואַרפֿען ווייט אין וואַסער, פֿאַר פֿרייד, וואָס זי געפֿינט זיך אזוי נאָהענט צו מיר, אָדער אין דעם פֿערלאַנג צו זיין עפעס ניט אַבי ווער אָדער איהר צו דערמאָנען, אז איך לעב נאָך אויף דער וועלט, — איך ווייט

נימ אייף ריכטיג, וואָס האָט מיך געטריבען דערצו. אַלעס איז צו-
גענאָנגען אזוי שנעל, כ'האַב גאָר נימ געקלעהרט, ס'איז געקומען
איבער מיר ווי אַן אינספּיראַציע, גלייך אימיצער וואָלט מיר אונט-
טערגעזאָגט, איך זאָל עס טהאָן. די דאַמען האָבען געגעבען אַ
קויטש. איך אַליין בין געווען אזוי ווי געלעהמט איבער דעם, וואָס
איך האָב געטהאָן; אָבער וואָס האָט עס גענוצט? עס איז גע-
שעהן. דער דאָקטאָר איז מיר געקומען צו הילף, ער האָט אַ געשרי
געטהאָן: „רודערט צו, שנעלער!“ און האָט גערודערט נאָך'ן שוך;
אין אַ וויילע אַרום האָט איהם דער מאַן פֿון שיפֿעל געפאַקט, גראָד
דאָן, ווען ער האָט זיך אַרונטערגעלאָזען אונטער'ן וואַסער. דער מאַן
איז געוואָרען נאַס ביז איבער די עלענבויגען. דאָ האָט אָבגעקלאַנגען
אַ פֿיעל-פֿאַכיגעס הורראַ פֿון ביידע שיפֿלאַך, ווייל דער שוך איז
געראַטעוועט געוואָרען.

איך בין געווען שטאַרק פֿערשעהמט און האָב געפֿיהלט, אז
מיין געזיכט קרימט זיך און ווערט אַלערליי קוליערען, בעת ווען איך
האָב מיט'ן טאַשען-טיכעל אָבגעווישט דעם שוך.

עדוואַרד האָט איהם צוגענומען, נימ אויסריידענדיג קיין וואָרט.
ערשט אין אַ וויילע אַרום האָט זי זיך אָבגערופֿען:

„אזוי וואָס איז מיר נאָך נימ פֿאַרגעקומען.“

„נימ אמת? ניין.“ האָב איך דערויף געענטפֿערט. כ'האַב גע-
שמיכעלט און געמאַכט אַן אָנשטעל; עפעס אזוי ווי איך וואָלט די
זאָך אָבגעטהאָן נימ סתם אין דער וועלט אַריין, נאָר האָבענדיג
דערביי אַ געוויסען גרוגל, אזוי ווי עס וואָלט נאָך וואָס געשמעקט
הינטער דעם. אָבער וואָס האָט דען געקענט שמעקען הינטער דעם?
דער דאָקטאָר האָט מיך צום ערשטען מאל אָנגעקוקט מיט אַ פֿער-
אַכטענדער מינע.

ס'איז אַריבער אַ וויילע, די שיפֿלאַך האָבען גערודערט אַהיים,
די שלעכטע שמיטונג פֿון דער קאַספּאַניע איז פֿערשוואַנדען, מיר
האָבען געוואַנגען, מיר זיינען צוגעקומען אַלץ געהענמער צו דער
לאַנדונגס בריק. עדוואַרד האָט געזאָגט:

„ווייסט איהר גאָר וואָס? מיר האָבען דעם וויין נימ אויסגע-
שרונקען, און ס'איז נאָך איבערגעבליבען אזוי פֿיעל פֿלעשער. מיר

וועלען מאכען נאך א יום טוב דערפון, א צווייטע אונטערהאלטונג
שפעטער-צו; מיר וועלען טאנצען און האַבען א באַל ביי אונז אין
הויז."

אז מיר זיינען אָנגעקומען אויף דער יבשה, האָב איך זיך ענט-
שולדיגט פֿאַר עדוואַרד'ן.

"איך ביינק צוריק נאָך מיין שטיבעל!" האָב איך זיך אָב-
גערופֿען. "דאָס איז געווען אַ שווערער, אַ ביטערער טאָג."
"איז דאָס טאַקע געווען אַ ביטערער טאָג פֿאַר אייך, הערר
לייטענאַנט?"

"כ'מיין אזוי," האָב איך געזאָגט, "כ'מיין, אז איך האָב איהם
איבערגעפֿיהרט אי פֿאַר זיך אַליין, אי פֿאַר די אַנדערע. כ'האָב
אַריינגעוואַרפֿען אייער שוך אין וואַסער."

"יא, דאָס איז געווען אַ מערקווירדיגער איינפֿאַל."
"פֿערצייהט מיר," האָב איך געזאָגט.

XVI.

וויפיעל ערגער האָט עס נאָך געקענט זיין? כ'האָב אָבגעמאַכט ביי זיך, רעהיג אויפצונעהמען אַלצדינג, וואָס עס זאָל ניט געשעהן, נאָט איז מיין עדות דערויף. וואָס זשע, בין איך עס דען געווען דער, וואָס האָט זיך גאָר אין אָהויב אָנגעוואָרפֿען אויף איהר? ניין, ניין, קיינמאָל ניט; איך בין בלויז איינמאָל אין אַ וואָכעדיגען טאָג גע-שטאַנען אויף איהר וועג, בעת זי איז פֿערבייגעגאַנגען. וואָס איז דאָס פֿאַר אַ מין זומער דאָ אין צפון-לאַנד! דער מאַי-זשוק האָט שוין אויפֿגעהערט פֿליהען, און די מענשען זיינען מיר געוואָרען וואָס וויי-טער אַלץ אונערקלעהרליכער, כאָמש די זונן האָט אויף זיי געשיינט ביימאָן און ביינאַכט, וואוהין האָבען געקוקט זייערע בלויע אויגען, און וואָס האָבען זיי פֿאַרט געמראַכט הינטער די מאַרנע שמערענס זייערע? איבעריגענס האָב איך זיך געמאַכט אַ קנאַפֿען צימעס פֿון זיי אַלעמען. כ'האָב גענומען מיינע פֿיש-שנורען און געכאַפּט פֿיש צוויי טעג, פֿיער טעג נאָכאַנאַנד; נאָר ביי נאַכט פֿלעג איך ליגען מיט אַפֿענע אויגען ביי מיר אין שטיבעל...

"כ'האָב אייך שוין פֿיער טעג צייט ניט געזעהן, ערוואַרדאָ?"

"פֿיער טעג, דאָס איז גאַנץ ריכטיג, הערט איהר; כ'האָב געהאַט

זעהר פֿיעל צו טהאָן. קומט אַרײַן און קוקט עס אָן."

זי האָט מיך אַרײַנגעפֿיהרט אין זאַל. די טישען זיינען געווען אַרויסגענומען, די שטוהלען זיינען געשטאַנען אויפֿגעשטעלט אין דער ליינג פֿון דער וואַנד, יעדע זאָך איז געווען אַוועקגערוקט פֿון איהר פֿלאַץ; דער היינג-לייכטער, דער אויווען זיינען געווען פֿאַנטאַסטיש דע-קאָרירט מיט וואַלד-פֿלאַנצען און מיט שוואַרצע שטאַפֿען פֿון'ס מאַגאזין, דאָס קלאַוויר איז געשטאַנען אין אַ ווינקעל.

דאָס זיינען געווען איהרע פֿאַרבערייטונגען צום „כאַל“.

„ווי געפֿעהלט עס אייך?“ האָט זי געפֿרעט.

„אויסגעצייכענט, האָב איך געענטפֿערט.“

מיר זיינען אַרויס פֿון צימער.

איך האָב זיך אָבגערופֿען:

„אָבער הערט אויס, ערוואַרדא, אָט אפנים איהר האָט זיך גאָר-

אין גאַנצען פֿערגעסען אָן מיר?“

„איך פֿערשטעה אייך גאָר ניט,“ האָט זי געענטפֿערט ער-

שטוינט. „וואָס זשע, איהר האָט דען ניט געזעהן, וואָס איך האָב

דאָ געהאַט צו טהאָן? האָב איך אַלואַ געקענט קומען צו אייך?“

„ניין,“ האָב איך אויך געזאָגט, „איהר האָט אפשר טאַקע ניט

געקענט קומען צו מיר.“ פֿון צופֿיעל אויף זיין בין איך געווען מיט

און פֿערמאַטערט, בייע רייד זיינען געוואָרען פּוסט און אָהן אַ

שום קאַנטראָל, איך בין דעם גאַנצען טאָג געווען אונגליקליך. „ניין,

איהר האָט כּאַקע ניט געקענט קומען צו מיר. וואָס האָב איך גע-

וואָלט זאָגען: מיט איין וואָרט, ס'איז געוואָרען אַ שטיקעל ענדער-

רונג, עפּעס וואָס עס איז האָט זיך צווישען אונז געמאַכט. יא, נאָר

אויף אייער פנים קען איך ניט לעזען, וואָס דאָס איז אַווינס. ווי

מאָדנע אייער שטערן איז, ערוואַרדא! איך זעה עס איצט.“

„אָבער איך האָב אייך ניט פֿערגעסען!“ האָט זי זיך אָבגע-

רופֿען, רויט ווערענדיג דערביי, און פּלוצלינג האָט זי אַרונטערגע-

רוקט איהר אָרם אונטער מיינעם.

„ניין, ניין, איהר האָט זיך פֿילייכט אויך ניט פֿערגעסען אָן

מיר. אָבער דאָן ווייס איך ניט, וואָס איך זאָג. איינס פֿון די ביידע.“

„מאָרגען קריגט איהר אָן איינלאַרונג. איהר מוזט מיט מיר

טאַנצען. ווי מיר וועלען דאָס אַביסעל טאַנצען!“

„וויילט איהר מיך בעגליימען אַ שטיק וועגס?“ האָב איך אַ

פֿרעג געטהאָן.

„איצט? ניין, דאָס קען איך ניט,“ האָט זי געענטפֿערט. „דער

דאָקטאָר קומט גלייך, ער מוז מיר נאָך צוהעלפֿען ביי וואָס עס

איז, ס'איז נאָך דאָ וואָס צו טהאָן. נא, איהר מיינט אַלואַ, אַז דאָס

צימער קען אַווי אָנגעהן? אָבער דיינקט איהר ניט...“

אויף דרויסען שמעלט זיך אָב אַ וואָגען.
„וואָס זשע, דער דאָקטאָר קומט, הייסט עס, היינט צופֿאַה-
רען?“ פֿרעג איך.
„יאָ, כ'האַב געשיקט דעם וואָגען איהם בריינגען, כ'האַב גע-
וואָלט...“

„שוינען זיין קראַנקען פֿוס, נו יאָ. נאָ, איצט מוז איך זיך אָב-
מראַגען פֿון דאַנען... גוטען טאָג, גוטען טאָג, דאָקטאָר.“
„ס'פֿרעהט מיך, איך ווידער צו זעהן. אימער פֿריש און גע-
זונד? כ'האַף, איהר וועט מיר ענטשולדיגען, ווען איך וועל פֿער-
שווינדען.“

אויף דרויסען ביי די הויז-טרעפּ האָב איך זיך איינמאַל אומ-
געקעהרט. עדוואַרד איז געשטאַנען ביים פֿענסטער און האָט מיר
נאָכגעקוקט; זי האָט געהאַלטען די פֿאַרהאַנגען מיט ביידע הענד
אַן אַ זייט, כרי צו זעהן; איהר אויסדרוק איז געווען געדאַנקען-
פֿול. אַ לעכערליכע פֿרייד נעהמט מיך דורך, שנעל געה איך אוועק
פֿון'ם הויז, מיט לייכטע פֿיס און מיט אַ פֿערפֿיניכטערטען בליק.
דער ביקס איז געווען גרינג ווי אַ שפּאַציר-שמעקען ביי מיר אין
דער האַנד. ווען איך קריג זי נור, וואָלט איך געוואָרען אַ גוטער
מענטש, האָב איך ביי זיך געקלעהרט. כ'בין צוגעקומען צום וואַלד
און ווייטער געטראַכט: ווען איך בעקום זי נור, וואָלט איך איהר
אונערמיעדליכער געדיענט, איידער ווער עס איז, און ווען עס זאָל
זיך אפֿילו אַרויסווייזען, אַז זי איז מיך ניט ווערטה, ווען עס זאָל
איהר איינפֿאַלען, צו פֿערלאַנגען פֿון מיר דאָס אונגעמליכע, וואָלט
איך אלעס געמאַן, וואָס איך וואָלט נור געקענט, יאָ, נאָך מעהר
ווי איך וואָלט געקענט, און איך וואָלט זיך געפֿרעהט דערמיט, וואָס
זי איז מיינע... כ'בין געבליבען שמעהן, האָב זיך געלייגט אויף די
קניע און פֿאַר אונטערטהעניגקייט און האַפֿונג האָב איך אָבגעלעקט
עטליכע גרעזעלאַך אויף'ן וועג; דערנאָך בין איך ווידער אויפֿגע-
שמאַנען.

ענדליך האָב איך זיך כמעט געפֿיהלט זיכער. איהר פֿיצענ-
דערטע בענעהמונג אין דער לעצטער צייט איז בלויז געווען איהר
שטייגער אַזוי; זי איז געשמאַנען און האָט מיר נאָכגעקוקט, ווען

איך בין אוועק, איז געשטאנען ביים פענסטער און האָט מיר נאָכ-
געפֿאָלגט מיט די בליקען, ביז וואָנען איך בין פֿערשוואַנדען; וואָס
נאָך האָט זי געקענט טהאָן? מײַן פֿרייד האָט מיך גאָר אין גאַנ-
צען צומישט, איך בין געווען הונגעריג, און איך האָב עס נישט גע-
פֿיהלט.

עוואָפּ איז געלאָפֿען פֿאַראַויס; אין אַ וויילע אַרום האָט ער
אַנגעהויבען בילען, איך גיב אַ קוק; אַ פֿרויענצימער מיט אַ ווייס
טיכעל אַרום קאָפּ שמעהט ביים ווינקעל פֿון שטיבעל. ס'איז גע-
ווען עוואָ, דעם שמיעד'ס מאַכטער.

„גוטען טאָג, עוואָ!“ האָב איך זיך אָבגערופֿען.
זי איז געשטאַנען לעכען דעם הויכען, גראָען שטיין, דער גאַנ-
צער פנים רויט, און האָט געוויגען פֿון אַ פֿינגער.
„ביסט דו דאָס, עוואָ? וואָס פֿעהלט דיר?“ האָב איך געפֿרענט.
„עוואָפּ האָט מיר אַ בים געטהאָן,“ האָט זי געענטפֿערט און
בעת מעשה אַראָבגעלאָזט די אויגען.
כ'האָב בעקוקט איהר פֿינגער, זי האָט זיך איהם אַליין איינ-
געביסען, אַ געדאַנק, אַן אַהנונג געהט מיר דורך אין קאָפּ, און איך
פֿרעג:

„דו שמעהסט שוין דאָ לאַנג און וואַרמסט?“
„ניין, נישט לאַנג,“ האָט זי געענטפֿערט.
און אָהן דעם אַז ווער פֿון אונז זאָל אויסריידען אַ וואָרט,
האָב איך זי אָנגענומען ביי דער האַנד און זי אַרײַנגעפֿיהרט אין
שטיבעל.

XVII.

איך בין ווי געוועהנליך געקומען פֿון'ס פֿיש-כאפען און האָב זיך געפֿונען אויפֿן „כאַל“ מיט דעם געוועהר און מיט דער יאַגד-מאַש, כ'האָב בלויז אָנגעטהאָן מיין בעסטען לעדערנעם קאָסטיוּם. ס'איז שוין געווען שפעט, ווען איך בין געקומען קיין סירילונד; כ'האָב געהערט, אז אינעווייניג ווערט געטאַנצט; כאַלד נאָכדעם האָבען זיך דערהערט שטימען: אָט איז דער יענער, דער לייטענאַנט! אַ פֿאַר יונגע לייט האָבען זיך אַרומגעשמעלט אַרום מיר און גע-וואָלט זעהן, וואָס איך האָב מיטגעבראַכט פֿון דער יאַגד; כ'האָב געהאַט געשאַסען אַ פֿאַר ים-פֿייגעל און געכאַפט עמליכע שעל-פֿיש. ערוואַרדאָ האָט מיך אויפֿגענומען מיט אַ שמייכעל, זי האָט נאָר וואָס געהאַט אָבגעטאַנצט, זי איז געווען רויט.

„דעם ערשטען טאַג מיט מיר!“ האָט זי געוואָנט.

און מיר האָבען געטאַנצט. קיין אוינגליק האָט זיך נישט געמאַכט; מיר האָט אָנגעהויבען שווינדלען אין קאָפּ, נאָר איך בין נישט אומגעפֿאַלען. מייע הויכע שטיוועל האָבען אָנגעמאַכט נאָר אַ נישקשה'דיגען ליאַרם, איך אליין האָב געהערט דעם דאָזיגען ליאַרם און איך האָב בעשלאָסען מעהר נישט צו טאַנצען; אַחוץ דעם האָב איך אויך צוקראַצט די געמאַלטע פֿאַרלאָגע. ווי האָט עס מיך פֿונ-דעסטוועגען פֿאַרט געפֿרעהט, וואָס איך האָב נישט אָנגעמאַכט קיין גרעסערע צרות.

הערר מאַק'ס ביידע קאָמיס זיינען אויך געווען אָנוועזענדיג און זיי האָבען געטאַנצט גרינדליך און ערנסט, דער דאָקטאָר האָט גע-נומען אַ היבשען אָנפֿהייל אין די אַלגעמיינע טעניץ. אַחוץ אָט די

העררען זיינען געווען נאך פיער גאנץ יונגע מענער, די זיהן פֿון'ס אויבער-פאסטאר און פֿון דעם לאנד-דאקטאר. א פֿרעמדער האנד-דעלס-ריווענדער איז אויך געקומען, ער האט זיך אויסגעצייכענט דורך זיין שעהנער שטימע און האט צוגעווינגען צום מאַקט מיט דער מוזיק; צייטענווייז האט ער ארויסגעהאלפֿען די דאמען ביים קלאוויר. איך ווייס ניט, ווי אזוי די ערשטע שמונדען זיינען פֿעראלפֿען, נאָר פֿון'ס לעצטען טהייל פֿון דער נאכט ווייס איך נאָך אלצרינג. די זונן האט די גאנצע צייט אַרײַנגעשיינט אַ רויעע אין צימער און די ים-פֿייגעל זיינען געשלאָפֿען. מיר האָבען געקראָגען וויין און קיבלאַך, מיר האָבען גערעדט הויך און געווינגען, ערוואַרד'ס גע-לעכטער האט אָבערקלונגען פֿריש און מונטער דורך דאָס גאַנצע צימער. אָבער פֿאַרוואָס האָב איך פֿון איהר מעהר קיין וואָרט ניט אַרויסגעקריגען? איך בין צוגעגאַנגען נאָהענט צו איהר און האָב געוואָלט, אזוי גוט ווי איך האָב עס נור געקענט, מאַכען איהר אַ קאָמפּלימענט; זי האט געטראָגען אַ שוואַרץ קלייד, ס'איז פֿיליכט געווען איהר „בר-מצוה"-קלייד, און עס איז געוואָרען צו קורץ אויף איהר, נאָר ס'האט איהר זעהר גוט געקליידט, ווען זי האט געמאַנצט, און דאָס האָב איך איהר געוואָלט זאָגען...

„ווי דאָס שוואַרצע קלייד...“ האָב איך אָנגעהויבען.
 אָבער זי איז אויפֿגעשטאַנען, האט אָנגענומען איינע פֿון איהר-רע פֿריינדיגען ביים אָרם און איז מיט איהר אוועק. דאָס האָב איך ווידערהאַלט אַ פֿאַר מאָל. גוט, האָב איך זיך געטראַכט, וואָס קען מען זיך העלפֿען? אָבער נאָך וואָס שמעהט זי ביי די פֿענסטער און קוקט מיר נאָך מיט אַזעלכע טרויעריגע אויגען, ווען איך געה אוועק פֿון איהר?

אַ דאמע האט מיך גערופֿען טאַנצען. ערוואַרדא איז געוועסען ניט ווייט פֿון אונז, און איך האָב געענטפֿערט הויך אויף'ן קול:

„ניין, איך וועל גלייך געהן אַהיים.“
 ערוואַרדא האט געוואָרפֿען אויף מיר אַ פֿרעגענדען בליק און געזאָגט:

„געהן? אַה ניין, איהר געהט ניט.“

כ'האָב אַ קוק געטהאָן אויף איהר און געפֿיהלט, אַז די צייהן
פרעסען זיך מיר צונויף אויף די ליפען, איך בין אויפֿגעשטאַנען.
„דאָס, וואָס איהר האָט דאָ געוואָנט, קומט מיר פֿאַר פֿיעל-
דייטיג,“ האָב איך זיך אָבגערופֿען און געמאַכט אַ פֿאַר טריט צו
דער טהיר.

דער דאָקטאָר האָט זיך מיר געשמעלט אין וועג, און עדוואַרדאָ
אַליין איז אויך צוגלאָפֿען.

„פֿערשטעהט מיך נור ניט פֿאַלש,“ האָט זי געוואָנט מיט אַ
וואַרעמען טאָן. „איך האָב געוואָלט זאָגען, אַז איהר וועט האָפֿענט-
ליך זיין דער לעצטער, וואָס וועט אוועקגעהן פֿון דאַנען, דער סאַמע
לעצטער. אויסערדעם איז דאָך ערשט איינס אויגען... הערט נאָר,“
האָט זי צוגעלייגט מיט שטראַהלענדע אויגען, „איהר האָט דעם מאַן
פֿון אוינזער שיפֿעל געגעבען פֿינף טהאַלער, דערפֿאַר וואָס ער האָט
געראַמעוועט מיין שוך פֿון דערטרונקען ווערן. דאָס איז געווען אַ
צו הויכער פֿרייז.“ און זי האָט זיך פֿונאַנדערגעלאַכט פֿון גאַנצען
האַרצען און זיך אומגעדרעהט צו אַלע אַנדערע.
איך בין געשטאַנען מיט אַן אָפֿענעם מויל, אַ דערשלאָגענער,
אַ צומומעלטער.

„אַט אַפֿנים איך גלויבט זיך צו מאַכען שפּאַס,“ האָב איך גע-
זאָגט. „איך האָב דעם מאַן פֿון אייער שיפֿעל ניט געגעבען קיין
פֿינף טהאַלער.“

„אָווי? איהר האָט איהם ניט געגעבען קיין פֿינף טהאַלער?“
זי האָט געפֿענט די טהיר צו דער קיך און אַריינגערופֿען דעם
מאַן. „יאַקאָב, דו געדוינקסט דאָך נאָך אוינזער ריזע צו די „קוה-
אינזעלאַך“? דו האָסט געראַמעוועט מיין שוך, וועלכער איז אַריינ-
געפֿאַלען אין וואַסער?“

„יאַ,“ האָט יאַקאָב געענטפֿערט.

„דו האָסט געקראָנען פֿינף טהאַלער, דערפֿאַר וואָס דו האָסט
געראַמעוועט דעם שוך?“

„יאַ, איהר האָט מיר געגעבען...“

„גוט, דו קענסט געהן.“

וואָס איז זי אויסען מיט דעם דאָזיגען קונץ-שטיק? האָב איך

בי זיך געקלעהרט. וואָס זשע, זי וויל מיך פֿערשעהמען? דאָס וועט זיך איהר ניט איינגעבען; איך ווער ניט רוים דערפֿון. הויך און דייטליך האָב איך זיך אָבגערופֿען:

„איך סוז דאָ אלעמען צו וויסען טהאָן, אז דאָס איז אָדער אַ מעות אָדער אַ ליגען. ס'איז מיר אפילו אויף'ן זינען ניט אַרויף צו געבען דעם מאָן פֿון'ם שיפֿעל פֿינף טהאלער פֿאַר אייערע שיד. כ'האָב עס פֿילייכט געדאַרפֿט טהאָן, נאָר ביז איצט איז עס ניט געשעהן.“

„און אַצונד ווערט ווידער געטאַנצט,“ האָט זי געוואָגט און איהר שמערן איז פֿול געוואָרען מיט קנייטשען. „פֿאַרוואָס מאַנצען מיר ניט?״ דערפֿאַר איז זי מיר שולדיג אַן ערקלעהרונג, האָב איך צו זיך אַליין געוואָגט, און איך בין אוועק און האָב אָבגעוואַרט די גע- לעגענהייט, צו קענען ריידען מיט איהר. זי איז אַרײַן אין'ם זיימען- צימער, און איך בין איהר נאָכגעגאַנגען.

„פֿראַוויט!“ (לחיים!) האָב איך זיך אָבגערופֿען און געוואָלט מיט איהר אָנקלאַפֿען.

„כ'האָב גאַרנישט אין מיין גלאָז,“ האָט זי געענטפֿערט קורץ.

„כ'האָב געמיינט, דאָס איז אייער גלאָז?“

„ניין, דאָס איז ניט מיינס,“ האָט זי געוואָגט און זיך גלייך

געווענדט צו איהר שכן.

„דאַן ענטשולדיגט מיר,“ האָב איך געוואָגט.

עטליכע געסט האָבען בעמערקט אַט די קליינע סצענע.

דאָס האַרץ האָט זיך מיר געהויבען אין דער ברוסט; גע-

קריינקט און בעליידיגט האָב איך זיך אָבגערופֿען:

„איהר ווייט מיר פֿונדעסטוועגען שולדיג אַן ערקלעהרונג...“

זי איז אויפֿגעשטאַנען, האָט מיך אָנגענומען פֿאַר ביידע הענד

און געוואָגט מיט האַרץ:

„אַבער ניט היינט, ניט איצט. איך בין אַצונד אַווי ניט אויפֿ-

געלייגט דערצו. גאַט, ווי איהר קוקט מיך אָן! מיר זיינען דאָך

אַמאָל געווען גוטע פֿריינד...“

פֿאַלשטענדיג בעויענט, האָב איך זיך פֿערקירעוועט נאָך רעכטס

און בין צוריק אַרײַן אין טאַנץ-זאַל.

באלר נאכדעם איז אייך ערוואַרדא אריינגעקומען, זי האָט זיך געשמעלט ביים קלאַוויר, וואו דער האַנדעלס-רייזענדר איז געווען סען און האָט געשפּיעלט אַ טאַנץ; איהר געזיכט איז אין דער רגע געווען פֿול מיט אַ טיעפֿען שמערץ.

„איך האָב קיינמאָל נישט געלערענט שפּיעלען,“ זאָגט זי און קוקט מיך אָן מיט דונקעלע אויגען. „ווען איך וואָלט דאָס געקענט!“ דערויף האָב איך גאַרנישט געהאַט וואָס צו ענטפֿערן. אָבער מיין האַרץ איז איהר ווידער אַנטקעגען געפֿלויגען, און איך האָב געפֿרענט: „פֿאַרוואָס זייט איהר מיט אַמאָל אַזוי אומעמיג, ערוואַרדא? ווען איהר זאָלט וויסען, ווי איך לייד דערפֿון.“

„איך ווייס נישט פֿאַרוואָס,“ האָט זי געענטפֿערט. „פֿילייכט איז אַלצרינג שולדיג אין דעם. ווען אָם די מענשען וואָלטען געוואָלט גלייך אַוועקגעהן פֿון דאַנען, איינער ווי אַלע! ניין, איהר נישט; פֿערגעסט נישט, איהר זאָלט זיין דער לעצטער.“

ביי די דאָזיגע ווערטער האָב איך ווידער אַמאָל אויפֿגעלעבט, און מיינע אויגען האָבען דערועהן דאָס ליכט אין דעם צימער פֿול מיט זונן. דעם אויבער-פֿאַסטמאָר'ס טאַכטער איז צוגעקומען צו מיר און האָט פֿערבוגדען מיט מיר אַ געשפרעך; כ'האָב זי געוואונשען ווייט, ווייט אַוועק און איך האָב זי אָבגע'פֿטר'ט מיט קורצע ענט-פֿערס. כ'האָב מיט אַ כיוון נישט געקוקט אויף איהר, מחמת זי האָט דאָך דאָס געזאָגט אויף מיר, אַז איך האָב אַ בליק פֿון אַ חיה. זי האָט זיך געווענדט צו ערוואַרדא'ן און איהר דערצעהלט, אַז איינ-מאָל, ווען זי איז געווען אין אויסלאַנד, מיר דוכט אין ריגא, האָט זיך אַ מאָן אָנגעטשעפעט אָן איהר און איז איהר גאַכגעגאַנגען אויף דער גאַס.

„פֿון איין גאַס אין דער אַנדערער איז ער מיר גאַכגעלאָפֿען און האָט געשמייכלט צו מיר,“ האָט זי געזאָגט. „וואָס זשע, ער איז געווען בלינד?“ האָב איך זיך אָבגערוי-פֿען, כּדי צו געפֿינען תּן ביי ערוואַרדא'ן אין די אויגען. און בעת מעשה האָב איך געצויגען מיט די אַקסלען.

די יונגע דאַמע האָט גלייך אויפֿן שטעל פֿערשטאַנען מיינע גראָבע ווערטער און האָט געענטפֿערט:

„נו יא, אוראי האָט ער געמוזט זיין בלינד, אז ער האָט גע-
קענט נאָכלויפֿען אָן אלטע מיאוס־קייט.“

אַבער איך האָב זיך דערמיט ניט ערוואַרבען ערוואַרדאָס
דאַנקבאַרקייט, זי האָט אַוועקגענומען איהר פֿריינדן אָן אַ זייט;
זיי האָבען זיך געשושקעט איינע מיט דער אַנדערער און געשאַ-
קעלט מיט די קעפּ. פֿון דער מינוט אָן בין איך געווען פֿאַלשמענר
דיג אליין, פֿאַר זיך.

עס געהט פֿערביי נאָך אַ שטונדע, די ים־פֿייגעל דרויסען אויף
די פֿעלזען הויבען אָן זיך אויפֿצוכאַפֿען פֿון שלאָף; זייער געשריי
שפּאַרט זיך אַריין דורך די אָפֿענע פֿענסטער צו אונז אין צימער.
אַ פֿרייד נעהמט מיך דורך און דורך, בעת איך דערהער די ערשמע
קולות פֿון די פֿייגעל, און עס ציהט מיך אַרויס צום ים...

דער דאָקטאָר איז ווידער געווען גוט אויפֿגעלייגט און האָט
געצויגען די גאַנצע אויפֿמערקזאַמקייט אויף זיך. די דאַמען זיינען
נאָר ניט מיער געוואָרען זיך צו געפֿינען לעבען איהם. איז דאָס
דאָ מיין קאַנקורענט? האָב איך זיך געטראַכט, און איך האָב אויך
געקלעהרט מבח זיין הינקעדיגען פֿוס און זיין קלענליכע פֿיגור. ער
האַט זיך אויסגעטראַכט אַ נייע, וויציגע קללה, ער האָט געזאָגט
„טויט און פינזעל“, און יעדעס מאָל, ווען ער האָט אָנגעווענדט אָם
דעם מאַדנעם פֿלוד, האָב איך זיך פֿונאַנדערגעלאַכט הויך אויף'ן
קול. אין מיין שמערץ האָב איך זיך אָבגעלייגט דערויף, אָם דעם
מאַן, טאַקע דערפֿאַר וואָס ער איז געווען מיין קאַנקורענט, צו
פֿערשאַפֿען אלע פֿאַרטיילען, וואָס זיינען נור געווען אין מיין מאַכט.
איך האָב געהאַלטען אין איין אונטערגעבען איהם מוט; כ'האַב
געשריען: „טאָ הערט דאָך, וואָס דער דאָקטאָר זאָגט!“ און איך
האַב זיך געצוואונגען צו לאַבען הויך אויף'ן קול ביי יעדען ווער-
טעל, וואָס ער האָט אויסגערעדט.

„איך ליעב די וועלט“, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, „כ'האַלט
זיך פֿעסט מיט הענד און פֿיס אָן דאָס דאָזיגע לעבען. און אז איך
וועל אַמאָל שטאַרבען, האָף איך, אז איך וועל אויבען אין הימעל
קריגען אַ פֿלאַץ גראַד ערגעץ־וואו איבער לאַנדאָן אָדער פֿאַרזי, כדי

איך זאל כסדר, כסדר קענען הערען דעם רוישיגען קאנקאן-מאנץ פֿון די מענשען."

"גרויסארטיג!" האָב איך אויסגעשריען און זיך פֿונאַנדערנע-
הוסט פֿאַר געלעכטער, כאַטש איך בין ניט אויף אַ האָר אפילו
געווען בערוישט.

עדוואַרדאָ האָט אויך איינגעזעהן צו זיין שטאַרק פֿעראינטער-
רעסירט אין דער דאָזיגער לוסטיגקייט.

אַז די געסט האָבען אָנגעהויבען פֿונאַנדערנעהן, בין איך פֿער-
קראַכען אין דעם קליינעם זיימען-צימער און איך האָב זיך אַנדער-
געזעצט און געוואַרט. כ'האָב געהערט איין אַריע נאָך'ן אַנדערן
דרויסען אויף די טרעפּ, דער דאָקטאָר האָט זיך אויך אָבגעזענענט
און איז אַזעק. באלד זיינען אַלע שטימען אָבגעשטאַרבען. מײן האַרץ
האַט שטאַרק געקלאַפּט, בעת ווען איך האָב געוואַרט.

עדוואַרדאָ איז אַרײַנגעקומען. אַז זי האָט מיך דערזעהן, איז
זי אַ רגע געבליבען שמעהן אַ פֿערוואַונדערטע, דאַן האָט זי מיט
אַ שמיכלעל געזאָגט:

"אַך יאָ, אייזער זייט דאָ. דאָס איז געווען פֿריינדליך פֿון אייך
צו וואַרטען ביז צולעצט, איצט בין איך טײט מער."

זי איז געבליבען שמעהן.

כ'האָב זיך אויך אויפֿגעהויבען און געזאָגט:

"יאָ, איצט מוזט איהר זיך דאָך אויסרוהען. איך האָף, אַז אייער
שלעכטע שטימונג איז שוין אַריבערגעגאַנגען, עדוואַרדאָ. נאָר וואָס זייט
איהר געווען אַזוי טרויעריג, און דאָס האָט מיר פֿערשאַפּט שמערצען."
"דאָס וועט שוין אַריבערגעהן, ווען איך קען נור שלאָפֿען."

כ'האָב נאָרנישט געהאַט וואָס צו זאָגען, און איך האָב זיך גע-
לאָזט געהן צו דער טהיר.

"איך דאַנק אייך פֿאַר היינטיגען אָבענד," האָט זי געזאָגט און
האַט מיר דערלאַנגט די האַנד. און אַז זי האָט מיך אויך געוואַלט
בעגלייטען אַרויס ביז די טרעפּ, האָב איך זיך געסטאַרעט איהר
אָבצורײדען דערפֿון.

"ס'איז ניט נײטיג," האָב איך זיך אָבגערוֹפֿען, "מאַכט זיך
ניט קיין איבעריגע אַרבייט, כ'קען זעהר גוט אַליין..."

אָבער זי האָט מיך פֿונדעסטוועגען פֿאַרט אַרויסבעגלייט. זי איז געשטאַנען אין קאָרדאָר און האָט געדולדיג געוואַרט, אין דער צייט וואָס איך האָב צונויפֿגעזוכט מיין הימעל, מיין געוועהר און מיין יאָגד-טאַש. אין ווינקעל איז געשטאַנען אַ שפּאַציר-שמעקען; כ'האָב זעהר גוט געוועהן דעם שמעקען, כ'קוק איהם אָן און דערקען איהם, ס'איז געווען דעם דאָקטאָר'ס. אַז זי בעמערקט וואוהין מיינע אויגען קוקען, ווערט זי רויט פֿאַר פֿערלעגענהייט; מען האָט געקענט דיימליך זעהן אויף איהר געזיכט, אַז זי איז געווען אונגעדולדיג און האָט ניט אָנגעהויבען וויסען פֿון דעם שמעקען. ס'נעהט פֿערביי אַ גאַנצע מינוט, ענדליך פּלאַצט אַרויס אַ ווילדע אונגערוּלד פֿון איהר, און מיט אַ צימערנדער שטימע זאָגט זי:

"אייער שמעקען, פֿערגעסט ניט אייער שמעקען."

און פֿאַר מיינע אויגען דערלאַנגט זי מיר דעם דאָקטאָרס שמע-

קען.

כ'האָב אַ קוק געטהאָן אויף איהר, זי האָט נאָך געהאַלטען דעם שמעקען מיר אַנטקעגען, איהר האַנד האָט געציטערט. כדי צו מאַכען אַ סוף צו דער געשיכטע, האָב איך גענומען דעם שמע-קען און איהם אוועקגעשמעלט צוריק אין ווינקעל. כ'האָב געזאָגט: "דאָס איז דעם דאָקטאָר'ס שמעקען. כ'קען נאָר ניט פֿערשמעהן, ווי אזוי דער הינקעדיגער מאַן האָט געקענט פֿערגעסען זיין שמעקען." "איהר מיט אייער, הינקעדיגען מאַן!" האָט זי זיך אָבגערוּפֿען מיט בעס און האָט געמאַכט אַ טריט אַנטקעגען מיר. "איהר הינקט ניט, יעדענפֿאַלס ניט; נאָר אַז איהר וואָלט נאָך דערצו געהוינקען אויך, וואָלט איהר ניט געקענט בעשמעהן פֿאַר איהם. יאָ!"

כ'האָב געזוכט עפעס אַן ענטפֿער, נאָר עס האָבען מיר גע-פֿעהלט די ווערטער, — כ'האָב געשוויגען. מיט אַ טיעפֿער פֿערניי-גונג בין איך הינטערוויילאַכס אַרויס צו דער טהיר און אַרונטער די טרעפּ. דאָ בין איך געשטאַנען אַ רגע און האָב געקוקט פֿאַר-אויס, דערנאָך בין איך אוועק.

אזוי, אזוי, ער האָט פֿערגעסען זיין שמעקען, האָב איך זיך געטראַכט, און ער וועט צוריקקומען, איהם געהמען. ער וויל ניט, איך זאָל זיין דער לעצטער, וואָס געהט אַרויס פֿון דעם הויז...

כ'בין געגאנגען נאנץ לאנגזאם מיט'ן וועג ארויף און דערביי
האָב איך זיך אומגעקוקט פֿון הינטען און פֿון פֿאַרענט; ביים ראַנד
פֿון וואַלד בין איך געבליבען שמעהן. ענדליך נאָכדעם ווי איך האָב
אַנגעוואַרט אַ האַלבע שעה צייט, איז דער דאָקטאָר מיר אַנטקעגען
געקומען, ער האָט מיך געזעהן און איז געגאנגען שנעל. נאָך איי-
דער ער האָט געקענט אויסריידען אַ וואָרט, האָב איך אַ מאַך גע-
מאָן מיט מיין מיץ אין דער לופֿטען, כדי איהם צו שמעלען אויף
דער פֿראַבע. אויך ער האָט אַרונטערגענומען דעם הויט. כ'בין צו-
געגאנגען צו איהם און האָב געזאָגט:

„איך האָב אייך ניט בעגריסט.“

ער האָט אַנגעטראָמען אַ מריט צוריק און האָט מיך אַנגעקוקט

„איהר האָט מיך ניט בעגריסט?“

„ניין,“ האָב איך געזאָגט.

פֿויע.

„גו, ס'איז מיר אַלצאיינס, וואָס איהר האָט געטמאָן,“ האָט
ער געענטפֿערט, און ער איז בעת מעשה געוואָרען בלייך. „כ'געה
צוריק געהמען מיין שמעקען, וועלכען איך האָב פֿערגעסען.“

דערצו האָב איך גאָרנישט געהאָט, וואָס צו זאָגען; נאָר איך
האָב זיך אָנגערעכענט מיט איהם אויף אַן אַנדער אופן; כ'האָב
אויסגעשמרעקט דעם ביקס פֿאַר איהם, אָקוראַט ווי ער וואַלט גע-
ווען אַ הונד, און געזאָגט:

„שפּרינג! האַפּלאַ!“

און איך האָב צוגעפֿיילט און איהם צוגערופֿען, ער זאָל אַריבער-
שפּרינגען.

אַ קורצע וויילע האָט ער געקעמפֿט מיט זיך אַליין, דער אויס-
דרוק פֿון זיין געזיכט האָט זיך אויף אַ מאָדנעם אופן אַלע וויילע
געביטען, בעת ווען ער האָט צונויפֿגעפֿרעסט די ליפען און דער
בליק זיינער איז געווען צוגעשמירט צו דער ערד. פֿלוצלינג האָט
ער מיך אַנגעקוקט שאַרף, אַ האַלבער שמייכעל האָט זיך געווינען
אויף זיין געזיכט, און ער האָט געפֿרעגט:

„נאָך וואָס מהויט איהר דאָס אַלעס אייגענטליך?“

כ'האָב נים געענטפערט; נאָר זיינע ווערטער האָבען געמאַכט
אן איינדרוק אויף מיר.
מיט אַמאָל דערלאַנגט ער מיר די האַנד און זאָגט מיט אַ נידע-
ריגען טאָן;

„עפעס וואָס איז מיט אייך נים אין אַרדנונג. ווען איהר ווילט
מיר זאָגען, וואָס עס איז, וועל איך פֿילייכט...“
אצונד בין איך געוואָרען אויסער זיך פֿאַר שאַנדע און פֿער-
צווייפֿלונג; אָט די רוהיגע ווערטער האָבען מיך דערשלאָגען,
כ'האָב פֿערלאָרען די גלייכגעוויכט. געוואָלט אלעס צוריק גוט מאַכען,
כ'האָב אַרומגעלייגט מיין אָרם אַרום איהם און אויסגערופֿען:
„זייט מיר מוחל דערפֿאַר, הערט איהר? ניין, וואָס זאָל דען
מיט מיר זיין נים אין אַרדנונג? אלעס איז אין אַרדנונג און איך
נייטיג זיך נים אין אייער הילף. איהר זוכט פֿילייכט ערוואַרדאָן? איהר
וועט זי געפֿינען אין דער היים. נאָר איילט זיך צו, וואָרים אַניט
וועט זי זיך לייגען שלאָפֿען, איידער איהר קומט; זי איז געווען אזוי מעד
כ'האָב עס אַליין געזעהן. איך זאָג אייך דאָס בעסטע, וואָס איך ווייס
איצט, דאָס איז וואַהר, איהר וועט זי געפֿינען אין דער היים. געהט נור!“
און איך האָב זיך אומגערעהט און בין אַנטלאָפֿען פֿון איהם;
מיט לאַנגע טריט האָב איך זיך געיאָגט אין וואַלד אַרײַן און פֿון
דאָרט אַהיים צו מיר אין שטיבעל.

אַ היבשע ווילע בין איך געבליבען זיצען אויף מיין בעמעל
אין דעם זעלבען צושטאַנד, ווי איך בין אַרײַנגעקומען, מיט דער
יאַגד-טאַש איבער דער שולטער און מיט'ן ביקס אין האַנד. וואונ-
דערליכע געדאַנקען האָבען אויפֿגעלעבט ביי מיר אין מוח. פֿאַרוואָס
האָב איך זיך אזוי אַראָבגעלאָזען פֿאַר'ן דאָקטאָר! ס'האָט מיך פֿער-
דראָסען, וואָס איך האָב איהם געהאַלטען אַרומגענומען מיט'ן אָרם
און איהם אָנגעקוקט מיט פֿייכטע אויגען; ער וועט זיך פֿרעהען
דערמיט, האָב איך זיך געטראַכט, פֿילייכט זיצט ער אין דער רגע
דאָרט מיט ערוואַרדאָן און קייכט פֿון געלעכטער. ער האָט דעם
שמעקען זיינעם אַוועקגעשטעלט אין קאָריראָר. נים אמת, אז איך
וואָלט נאָך דערצו געהונקען אויך, וואָלט איך נים געקענט בעשטעהן
פֿאַר'ן דאָקטאָר? דאָס זיינען געווען איהרע אייגענע ווערטער...

איך שמעל זיך אוועק אין מיטען שטוב, שמעל אן מיין ביקם מיט'ן מויל צו מיין לינקען פֿוס-געלענק און דריק אָב. דער שאָם געהט דורך דעם שפּאַן און בויערט דורך אַ לאַך אין דער פּאַדלאַגע. עזאָפּ לאַזט אַרויס אַ קורצען, דערשראָקענעם קוויטש. גלייך נאָכרעם דערהערט זיך אַ קלאַפּ אין טהיר.

ס'איז געווען דער דאָקטאָר, וועלכער איז צוריקגעקומען. „ענטשולדיגט, אויב איך שמער אייך,“ האָט ער אָנגעהויבען. „איהר זייט אזוי שנעל אוועק, כ'האָב געטראַכט ביי זיך, עס קען דאָך נאָרנישט שאַדען, מיר זאָלען אַביסעל פּלוידערן צוזאַמען. כ'מיין, עס שמעקט דאָ נאָך פּולווער.“

ער איז געווען פּאַלקאָם ניכטער.

„האָט איהר געטראַפּען עדוואַרדאָן? האָט איהר געקראַגען אייער שמעקען?“ האָב איך געפּרעגט.

„כ'האָב געקראַגען מיין שמעקען. ניין, עדוואַרדאָן איז שוין געווען ביי זיך אין שלאָפּציימער... וואָס איז דאָס דאָ? אָבער אין גאַמעס נאָמען, איהר זייט דאָך פּערבלומטיגט?“

„ניין, ס'איז כמעט גאַרנישט. כ'האָב געוואַלט אוועקשמעלען דעם ביקם, האָט ער אויסגעשאַסען: ס'איז גאַרנישט. דער מיינעל זאָל אייך געהמען, וואָס זשע, בין איך דען מחויב צו ויצען דאָ און אייך אָבגעבען חשבון דערפֿאַר?... אָבער אייער שמעקען האָט איהר געקראַגען?“

ער האָט געקוקט מיט אַ פּרעמדען בליק פֿול אונרוה אויף מיין צושאַסענעם שטייוועל און אויף דאָס בלוט, וואָס האָט געפּלאַסען. אויף ניך האָט ער אוועקגעלייגט דעם שמעקען און זיך אויסגעטהאָן די האַנדשוה.

„ויצט שמיל, אייער שטייוועל מוז אַרונטער,“ האָט ער געזאָגט. „ס'איז אַלואַ ריכטיג געווען; מיר האָט זיך אָבער גערובט, אַז איך האָב געהערט אַ שאָם.“

XVIII.

ווי איך האָב דאָס שפּעטער בערויערט אָם דעם וואַהנזיניגען
שאַם! ס'איז ניט ווערטה געווען די מיה, דער גאַנצער עסק האָט
זיך ניט געלוינט, און עס האָט אויך קיין שום נוצען געבראַכט;
ס'האָט מיך בלוז צוגעבונדען אויף עטליכע וואָכען צייט צום שטיבעל.
אלע ערגערנישען און אונאַנגענעהמליכקייטען שטעהען מיר נאָך לע-
בעדיג פֿאַר די אויגען; מיין וואַש-פֿרוי האָט יעדען מאָג געמוזט
קומען צו מיר אין שטיבעל און זיך דאָרט כמעט כסדר אויפֿהאַלמען,
האָט געמוזט איינקויפֿען צום עסען, בעזאָרגען מיין בעל הבית'ישקייט,
עטליכע וואָכען זיינען אזוי אַריבער. נו יאָ!

איין מאָג האָט דער דאָקטאָר געמאַכט אַ רייד וועגען עדוואַרדאָן.
כ'האָב געהערט איהר נאָמען, געהערט, וואָס זי האָט געזאָגט און
געטהאָן, און עס האָט פֿאַר מיר מעהר קיין איבריגע בעדייטונג ניט
געהאַט; ס'איז געווען, גלייך ער וואָלט גערעדט מכּה אַ ווייט-ליגענ-
דע זאָך, וואָס געהט מיך נאָרנישט אָן. ווי שנעל מען קען זיך דאָס
פֿערגעסען! האָב איך געמראַכט מיט ערשטוינונג.

„נו, וואָס דענקט איהר אַליין וועגען עדוואַרדאָן, אז עס האָלט
שוין יאָ דערביי? איך האָב, דעם אמת זאָגענדיג, זינט עטליכע וואָכען
ניט געדיינקט פֿון איהר. וואַרט אַקאָרשט, מיר קומט פֿאַר, אז
עפעס מוז דאָך צווישען אייך ווין, איהר זייט אזוי אַפֿט געווען צו-
זאַמען, איהר זייט געווען דער בעל הבית ביי אַ רוּדער-פּאַרטיע, און
זי די בעל הבית'מע. לייקענט ניט, דאָקטאָר, ס'איז דאָך עפעס
געווען, אַ געוויסער אַבמאָך. ניין, אים גאָטעס ווילען, ענטפֿערט
מיר ניט; איהר זייט מיר ניט שולדיג קיין שום ערקלעהרונג;

איך פֿרעג ניט, כּרדי וואָס עס איז צו דערגעהן ביי אייך; לאָמיר
ריידען פֿון עפעס אַנדערש, אויב איהר ווילט. ווען וועל איך קענען
זיידער געהן מיט מיין פֿוס?"

איך בין געבליבען זיצען פֿערטראַכט מכּח דעם, וואָס איך האָב
נאָר וואָס געזאָגט. פֿאַרוואָס האָב איך מיעף אינעווייניג ביי מיר אזוי
מורא געהאַט, דער דאָקטאָר זאָל זיך הלילה ניט אויסריידען? וואָס
איז מײַך ערוואַרדאַ אָנגעגאַנגען? כ'האַב זי דאָך פֿערגעסען.

שפּעטער האָט זיך ווייטער געמאַכט אַ געשפּרעך וועגען עד-
וואַרדאַן, און איך האָב דעם דאָקטאָר ווידער אַמאָל איבערגעשלאָ-
גען די רייד; גאָט ווייס, וואָס איך האָב דאָ מורא געהאַט צו
דערגעהן.

"פֿאַרוואָס לאָזט איהר מײַך ניט ריידען?" האָט ער געפֿרעגט.
"וואָס זשע, איהר קענט עס אַבסאָלוצט ניט אַריבערטראָגען, ווען
איהר נאָמען קומט איבער מיינע ליפען?"

"זאָגט מיר, האָב איך געפֿרעגט, "וואָס איז אייער אייגענע מיין
בונג וועגען פֿרייליין עדוואַרדאַ? דאָס אינטערעסירט מײַך צו וויסען."
ער האָט מײַך אָנגעקוקט מיט מיסטרויאישע בליקען.
"מיין אייגענע מיינונג?"

"איהר קענט מיר היינט פֿילייכט דערצעהלען עפעס נייעס
זועגען איהר; איהר האָט דאָך אפשר געבעטען איהר האַנד און
געקריגען אַן ענטפֿער אויף יאָ. קען איך אייך גראַטולירען? ניט?
נאָ יאָ, דער טייוועל קען אייך וויסען! האַהאַהאַ."

"אַלואַ, דאָס איז דאָס געווען, וואָס איהר האָט מורא געהאַט?"
"מורא געהאַט? בעסטער דאָקטאָר!"
פּוּזע.

"ניין, איך האָב ניט געבעטען איהר האַנד און ניט געקריגען
קיין ענטפֿער אויף יאָ," האָט ער זיך אָבגערופֿען; "איהר האָט עס
אפשר געטהאָן. עדוואַרדאַ'ס האַנד בעט מען ניט, זי געהמט דעם,
זועמען איהר האַרץ גלוצט. וואָס מיינט איהר, זי איז אַ פּראָסמע
פּויערטע? איהר האָט אַט די פּערוואַן געטראָפֿען אויבען אין נאָרד-
לאַנד, און איהר האָט עס אַליין געזעהן. זי איז אַ קינד, וואָס האָט
געקריגען צו ווייניג שמוץ, און אַ פֿרוי מיט אַסך קאַפּרווען. קאַלט?"

דערפאר האָט איהר ניט וואָס מורא צו האָבען, וואָרס? איין, זאָג
איך אייך, וואָס איז זי אין גאַנצען? אַ קליין מיידעל, פֿון זעכצעהן,
זיבעצעהן יאָהר, ניט אמת? אָבער פּרוּוואוט אַקאַרשט וועלען ווירקען
אויף דאָס דאָזיגע קליינע מיידעלע, און אייער מיה וועט זיין אַרויס-
געוואָרפֿען. אפילו דער פֿאַמער איהרער קען מיט איהר גאַרנישט
מאַכען; ס'וועהט דוכט זיך אויס, אַז זי פֿאַלגט איהם, אבער אין דער
ווירקליכקייט רעגירט זי אליין. זי זאָגט, איהר האָט אַ בליק פֿון אַ
חיה..."

"איהר האָט אַ מענה, דאָס איז אַן אנדערע, וואָס זאָגט, אַז
איך האָב אַ בליק פֿון אַ חיה."

"אַן אנדערע? וואָס פֿאַר אַן אנדערע."

"דאָס ווייס איך ניט. איינע פֿון איהרע פֿריינדיגען. ניין, ער-
וואָרדא האָט עס ניט געזאָגט. נאָר וואָרט — פֿילייכט איז דאָס
מאַקע עדוואָרדא אליין..."

"אַז איהר קוקט זי אָן, האָט עס די און די ווירקונג אויף איהר,
זאָגט זי. אָבער מיינט איהר אפשר, אַז דאָס בריינגט אייך כאַמט
אויף אַ האָר געהענטער צו איהר? ס'הויבט זיך ניט אָן. איהר
קענט קוקען אויף איהר; איהר קענט זיך די אויגען אויסקוקען
אויף איהר; נאָר אזוי גיך ווי זי בעמערקט, אַז איהר געהמט זי
דורך מיט אייער בליק, וועט זי זיך זאָגען: זעהט, אָט שמעהט
אַלזאָ דער דאָזיגער מאַן און קוקט מיך אָן און מיינט, אַז ער האָט
מיך שוין! און מיט איין בליק אָדער מיט איין קאַלמען וואָרט וועט
זי אייך פֿערטרייבען צעהן מייל ווייט פֿון זיך. וואָס מיינט איהר,
איך קען זי ניט? ווי אַלט, דיינקט איהר, איז זי?"

"זי איז דאָך געבוירען געוואָרען אין אַכט און דרייסיג."

"אַ ליגען. איך האָב פֿון שפּאַס וועגען נאָכגעפֿאַרשט די זאָך.
זי איז אַלט צוואַנציג יאָהר; איבעריגענס וואָלט זי זעהר גוט גע-
קענט אָנגעהן פֿאַר פֿופֿצעהן. זי איז ניט קיין גליקליכע זעלע; ביי
איהר אין דעם קליינעם קאַפּ אַרבייט עס צופֿיעל. אַז זי שמעהט
אַזוי און קוקט אַרויס אויף בערג און ים, און איהר זעהט, ווי איהר
מויל פֿערציגט זיך מיט שמערץ אָט דאָ, דאַן איז זי אונגליקליך;
נאָר זי איז צו שמאַלץ און צו איינגע'עקש'ן צו וויינען. דערצו

האָט זי אַ שטאַרקע פֿאַנטאַזיע, זי וואָרט אויף אַ פֿרינץ, ווי איז
דאָס געווען מיט די געוויסע פֿינף טהאַלער, וועלכע איהר האָט
כלומר'שט אוועקגעשיינקט דעם מאַן פֿון שיפֿעל?..."

"אַ שפּאַס, ניין, ס'איז גאַרנישט געווען..."

"אויך דאָס איז געווען עפעס. אַן עהנליכע זאך האָט זי אמאָל
געמאַכט מיט מיר, שוין אַ יאָהר אין דעם. מיר זיינען געווען אויף'ן
פּאַסט-שיף, בעת עס איז געשטאַנען דאָ אין האַפֿען. ס'האָט גערע-
גענט און עס איז געווען קאַלט. אַ פֿרוי מיט אַ קליין קינד זיצט
אויף'ן פֿערדעק און פֿריערט. ערוואַרדאָ פֿרענט זי: ס'איז אייך
גאַרנישט קאַלט? יאָ, דער פֿרוי איז געווען קאַלט, נו, און דעם
קינד איז דען ניט קאַלט? געוויס, דעם קינד איז אויך געווען קאַלט.
פֿאַרוואָס געהט איהר ניט אַראָב אין דער קאַזימע? פֿרענט ער-
וואַרדאָ. מיין בילעט איז פֿאַר'ן פֿערדעק, האָט די פֿרוי געענט-
פֿערט. ערוואַרדאָ קוקט מיך אָן. די פֿרוי האָט נור אַ בילעט פֿאַר'ן
פֿערדעק, זאָגט זי. וואָס קען מען טהאָן דערצו? ענטפֿער איך ביי
מיר. אָבער איך פֿערשטעה ערוואַרדאָ'ס בליק, איך בין ניט קיין
רייכער מאַן, כ'האָב זיך אַרויפֿגעאַרבייט פֿון גאַרנישט, און איך
זעהל דאָס געלד, וואָס איך גיב אויס. איך טרעט אַלואַ אָב פֿון
דער פֿרוי אָן אַ זייט און טראַכט ביי זיך: ווען עס האַלט שוין
יאָ דערביי צו בעצאָהלען פֿאַר איהר, טאָ זאָל ערוואַרדאָ אַליין בע-
צאָהלען, זי און איהר פֿאַטער האָבען מעהר געלד ווי איך. און ער-
וואַרדאָ בעצאָהלט טאַקע אַליין. אין דעם פרט איז זי גרויסאַרטיג,
זי האָט גאָר ניט קיין שלעכט האַרץ. גאָר אַזוי וואַהר ווי איך זיין
דאָ, זי האָט גאָר אַנדערש ניט גערעכענט, אַז איך וועל בעצאָהלען
דעם קאַזימען פּלאַץ פֿאַר דער פֿרוי מיט'ן קינד, כ'האָב עס דער-
קענט אָן איהר בליק. וואָס, מיינט איהר, איז געווען ווייטער? די
פֿרוי איז אויפֿגעשטאַנען און האָט געדאַנקט פֿאַר דער גרויסער הילף.
ניט מיר דאַנקט, גאָר דאַנקט אָט דעם הערר דאָרט, ענטפֿערט
ערוואַרדאָ און ווייזט מיט אַ רוהיגער מיענע אָן אויף מיר. ווי גע-
פֿעלט אייך דאָס? איך הער, ווי די פֿרוי דאַנקט אויך מיר, און
איך קען גאַרנישט ענטפֿערן דערויף, איך טוו עס לאָזען געהן ווי
עס געהט. זעהט איהר, דאָס איז בלויז איין צוג, גאָר איך וואָלט

איך געקענט דערצעהלען אסך אועלכע. און וואָס אָנבעלאַנגט די פֿינף טהאַלער, האָט זי אליין געגעבען דעם מאָן פֿון שיפֿעל דאָס געלד. ווען איהר טהומ עס, וואָלט זי איך אַרויפֿגעפֿאַלען אויפֿ'ן האַלז; איהר האָט, הייבט עס, געדאַרפֿט זיין דער גרויכאַרטיגער הער, וואָס זאָל בעגעהן זאָ אַיינפֿאַכע נאַרישקייט צוליעב אָן אויסגעטראָטענעם שוץ; דאָס האָט זיך אַריינגעפֿאַכט אין איהרע פֿאַנטאַזיעס, דאָס האָט זי זיך פֿאַרגענומען. אזוי ווי איהר האָט עס ניט געטהאָן, האָט זי עס אליין געטהאָן אין אייער נאָמען. אזוי איז זי, אונפֿערנידערט און אויכגערעכענט אין איין און דערזעלבער צייט. "וואָס זשע, וואָלט זי גאָר קיינער ניט געקענט געווינען?" האָב איך געפֿרעגט.

"מען וואָלט זי געמוזט האַלטען אין צוויק, איהר לערנען אַב-סעל דרך ארץ," האָט דער דאָקטאָר געענטפֿערט, אויסמיידענדיג מיין פֿראַגע. "איז גאָר פֿערקעהרט, זי האָט שוין צופֿיעל פֿרייהייט, זי קען טהאָן אַלץ וואָס זי וויל, און זיעגען אַוויפֿיעל וויפֿיעל איהר האַרץ געלויבט. מען איז שטענדיג ענטציקט פֿון איהר, מען ווייזט איהר ניט אַרויס קיין גלייכגילטיגקייט, ס'איז אימער דאָ ווער עס איז ביי דער האַנד, אויף וועמען זי קען אויסאיבען איהר ווירקונג. האָט איהר בעמערקט, ווי איך בעהאַנדעל זי? ווי אַ שול-קינד, ווי אַ קליין מיידעלע, איך לערן איהר, פֿערבעסער איהר שפּראַך, גיב אַכטונג אויף איהר און שפּאַר זי צו צו דער וואַנד. וואָס זשע, איהר מיינט, זי פֿערשטעהט דאָס ניט? אַך, זי איז שטאַלץ און איינגע-עקשנ'ט, זי פֿיהלט זיך כּסדר בעלידיגט דערפֿון; אָבער זי איז אויך צו שטאַלץ אַרויסצואווייזען, אז זי איז בעלידיגט. נאָר אזוי מוז מען מיט איהר אָנגעהן. אז איהר זייט געקומען, האָב איך זי שוין גע-האַט אַ יאָהר צייט אין מיינע הענד; ס'האַט אָנגעהויבען ווירקען, זי פֿלעגט וויינען פֿאַר שמערץ און פֿערדרום, זי איז אַסך פֿערנידער-טיגער געוואָרען. מיט אַמאָל זייט איהר געקומען און האָט צושטערט אַלערדיג. אזוי געהט עס, דער לאַזט זי אָב, און דער אַנדערער געהט זי אויף; נאָך איך וועט מן הסתם קומען אַ דריטער, ווער ווייס?" אַהאָ, דער דאָקטאָר וויל זיך דאָ נוקם זיין. האָב איך ביי זיך געטראַכט; אין איך האָב געזאָגט:

„זאגט מיר, איך בעט אייך, דאָקטאָר, נאָך וואָס האָט איהר זיך געדאַרפֿט געבען אזוי פֿיעל מיה, מיר דאָס אלעס מיטצומהיי-
 לען? זאל איך אייך העלפֿען לערנען ערוואַרראַן דרך ארץ?“
 „איבעריגענס איז זי וואָרס ווי אַ וואַלדאָן,“ האָט ער ווייטער
 געזאָגט, ניט אומקוקענדיג זיך אויף מיין פֿראַגע. „איהר האָט גע-
 פֿרעגט, צי קיינער וואָלט זי גאָר ניט געקענט געווינען. אָה געוויס,
 פֿאַרוואָס ניט? זי וואַרט אויף איהר פֿרינץ, ער איז ניט געקומען;
 אלע וויילע האָט זי אָן אַנדער מעיה, זי האָט אויך געמיינט, אַז
 איהר זייט דאָס דער פֿרינץ, בעזונדערס אַז זי האָט נאָך אויף אייך
 דערזעהן דעם בליק פֿון אַ חיה, האַ—האַ! הערט איהר, הערט
 ליימענאָנט, איהר האָט יעדענפֿאַלס געדאַרפֿט מיטבריינגען מיט זיך
 אַייער אַוויפֿאַרס, זי וואָלט אַצונד געהאַט איהר בעדייטונג. פֿאַרוואָס
 זאל מען זי ניט קענען געווינען? איך האָב אַליין געזעהן, ווי זי
 האָט געהויבען די הענד און געבעטען און געהאָפֿט אויף איינעם,
 וואָס זאל קומען און זי געהמען, זי אַוועקפֿיהרען מיט זיך, כדי צו
 הערשען איבער איהר קערפֿער אין איהר זעלע. יאָ, נאָר ער מוז
 קומען פֿון אויסלאַנד, ער מוז אין אַ שעהנעם טאָג זיך פֿלוצלינג
 בעווייזען, אויסוואַקסען פֿון דער עלער-הויט. מיר דוכט, אַז הערר
 מאַק איז שוין ווידער אויף אַן עקספּעדיציע, ס'מוז עפעס שמעקען
 הינטער דער דאָזיגער רייזע. איינמאָל איז שוין הערר מאַק געווען
 אויף דער רייזע, און ער איז צוריקגעקומען מיט אַ פֿרעמדען הערר.“
 „מיט אַ הערר איז ער צוריקגעקומען?“
 „אַך, אָבער ער האָט ניט געמיינט,“ האָט דער דאָקטאָר גע-
 זאָגט מיט אַ שמערצליכען געלעכטער. „סאיז געווען אַ מאַן אין
 מינע יאָהרען; ער האָט אויך געהונקען, פונקט ווי איך. דאָס איז
 ניט געווען דער פֿרינץ.“
 „און וואוהין איז ער אַוועקגעפֿאַהרען?“ האָב איך געפֿרעגט
 אין געקוקט דעם דאָקטאָר גלייך אין די אויגען אַזוי.
 „וואוהין ער איז אַוועקגעפֿאַהרען? פֿון דאַנען? דאָס ווייס איך
 ניט,“ האָט ער געענטפֿערט אַ צומומלטער. „נאָ, מיר האָבען שוין
 צו לאַנג פֿערבראַכט דערמיט. אין אַ וואַך ארום וועט איהר ווידער
 קענען אָנהויבען געהן אויף אייער פֿוס. צום ווידערזעהן.“

XIX.

איך הער א פרויען-שטימע לעבען מיין שטיבעל, דאָס בלוט
שיסמ מיר אַרויף אין קאָפּ; ס'איז ערוואַרדאָס שטימע.
„גלאַהן, גלאַהן איז קראַנק, הער איך?“
און מיין וואַש-פֿרוי ענטפֿערט ביי דער טהיר:
„ער איז שוין באַלד ווידער געזונד.“

דאָס דאָזיגע „גלאַהן, גלאַהן“ איז מיר דורך דורך מאַרדך און
ביין, זי האָט איבערגעזאָגט מיין נאָמען צוויי מאל; דאָס האָט גע-
ווירקט אויף מיר, איהר שטימע איז געווען קלאַהר און ציטערנדיג.
זי האָט געעפֿענט מיין טהיר אָהן צערעמאָניעס, ניט אַנקלאַ-
פענדיג, איז אַרײַן שנעל און האָט מיך אָנגעקוקט. מיט איינמאָל
האָב איך זיך געפֿיהלט עפעס ווי אין די אַלמע טעג; זי האָט גע-
טראָגען איהר אָכגעפֿאַרבט יאַקעל און דעם פֿאַרמוך האָט זי אַבי-
סעל נידעריגער אַרונטערגעלאָזען איבער'ן בויד, כדי צו האָבען אַ
לאַנגע טאַליע. דאָס אַלעס האָב איך גלייך אויפֿ'ן שמעל דערזעהן,
און איהר בליק, איהר ברוין געזיכט מיט די ברעמען הויך אויפֿ'ן
שמערן, דער מערקווירדיג צערמליכער אויסדרוק אין איהרע הענר,
— אַלצדינג האָט אַזוי שטאַרק געווירקט אויף מיר און מיך צומי-
מעלט. זי האָב איך דאָס געקושט, האָב איך געטראַכט ביי זיך.
כ'בין אויפֿגעשטאַנען און געבליבען שמעהן.

„איהר שמעהט אויף, איהר בלייבט שמעהן,“ האָט זי זיך אָב-
געריפֿען. „זעצט זיך צוריק אויף אייער אָרט, איהר האָט דאָך אַ
שלעכטען פֿוס, איהר האָט זיך געשאָסען. נוטער נאָט, ווי איז דאָס
פֿאַרט צוגעגאַנגען? איך האָב זיך ערשט איצט דערוואוסט וועגען דעם

איך האָב די גאַנצע צייט געטראַכט: וואו איז ערגעץ גלאַהן?
 ער קומט שוין גאָר נים, איך האָב פֿון גאַרנישט געוואוסט, איהר
 האָט זיך געשאַסען, ס'איז שוין עטליכע וואָכען, ווי איך הער, און
 איך האָב קיין איין וואָרט נים געוואוסט, ווי געהט עס איצט? איהר
 זייט זעהר בלייך געוואָרען, איך דערקען אייך שוין גאָר נים, און דער
 פֿוס? בלייבט איהר הינקעדיג? דער דאָקטאָר זאָגט, אָ איהר בלייבט
 נים הינקעדיג, ווי עס פֿרעהט מיך פֿון נאַנצען האַרצען פֿאַר אייך,
 וואָס איהר וועט נים הינקען, אַ דאַנק גאָט דערפֿאַר, איך האָף, איהר
 וועט מיר פֿערצייהען, וואָס איך בין אזוי אָהן צערעמאַניעס געקומען
 צו אייך, כ'בין מעהר געלאָפֿען איידער געגאַנגען...".

זי האָט זיך אַריבערגעבויגען צו מיר, זי איז געשטאַנען נאָהענט
 לעבען מיר, כ'האָב געשפּירט איהר אָטהעם אויף'ן געזיכט און איך
 האָב אויסגעשטרעקט די הענד צו איהר. דאָ האָט זי אָבעטראַמטען
 צוריק, איהרע אויגען זיינען נאָך געווען פֿייכט.

„דאָס איז צוגעגאַנגען אזוי,“ האָב איך געשטאַמעלט. „כ'האָב
 געוואַלט אַוועקשטעלען דעם ביקס אין ווינקעל, כ'האָב איהם געהאַל-
 טען פֿערקעהרט, אזוי, דאָס אויבערשטע נאָך אונטען; דאָ האָב איך
 פֿלוצלינג דערהערט אַ שאַס. ס'איז געווען אַן אונגליקליכער צופֿאַל.“

„אַן אונגליקליכער צופֿאַל,“ האָט זי געזאָגט מיט אַ מאַן פֿון
 מיסטרויען און האָט דערביי צוגעשאַקעלט מיט'ן קאָפּ. „לאַמיר
 אַקאַרשט זעהן, ס'איז דער לינקער פֿוס; אָבער פֿאַרוואָס עפעס גראָד
 דער לינקער? יאָ, ס'איז געווען אַן אונגליקליכער צופֿאַל...“

„יאָ, אַן אונגליקליכער צופֿאַל,“ האָבע איך איהר איבערגעשלאָ-
 גען די רייד. „ווי קען איך וויסען, פֿאַרוואָס עס איז גראָד געווען דער
 לינקער פֿוס? איהר זעהט דאָך אַליין, אזוי האָב איך געהאַלטען דעם
 ביקס, האָט דאָך דאָס נים געקענט אזוי לייכט טרעפֿען דעם רעכטען
 פֿוס, יאָ, ס'איז נים געווען זעהר אַנגענעהם.“

זי האָט מיך אָנגעקוקט פֿערטראַכטערהייט.

„נן, איהר ווערט אַלואַ בעסער,“ האָט זי געזאָגט און האָט זיך
 אומגעקוקט אין שטיבעל. „פֿאַרוואָס האָט איהר נים אַריבערגעשיקט
 די וואַש-פֿרוי נאָך עסען צו אונז? פֿון וואָס האָט איהר געלעבט?“

מיר האָבען גערעדט נאָך עטליכע מינוטען. איך האָב געפֿרעגט:

„כשעת איהר זייט אריינגעקומען אהער, איז אייער געזיכט נע
ווען געריהרט, און די אויגען אייערע האַבען געלויכטען, איהר האַט
מיר געגעבען די האַנד, איצט זיינען אייערע אויגען ווידער געוואָרען
גלייכגילטיג, ניט ריכטיג?“
פּוּוּע.

„מען קען דאָך ניט אימער זיין גלייך...“
„זאָגט מיר בלויז דאָס איינציגע מאָל,“ האָב איך זיך אָבגערוּפֿען,
„וואָס האָב איך אין דעם פֿאַל געזאָגט אָדער געמאָן? וואָס האָט
ארויסגערוּפֿען אייער שלעכטע שטימונג? דאָס וואָלט דאָך געקענט זיין
פֿאַר מיר אַן אַנדרייטונג אויף ווייטער.“
זי האָט אַרויסגעקוקט פֿון פֿענסטער, אהין צום ווייטען האַריוואָנט;
זי איז געשטאַנען און געקוקט פֿערטראַכטערהייט פֿאַר זיך און איך
בין געזעסען הינטער איהר. זי האָט מיר געענטפֿערט:
„גאָרנישט, גלאַהן, מען קען דאָך ניט אַלע מאָל האַבען דיזעלבע
געדאַנקען. זייט איהר אַצונד שלעכט אויפֿגעלייגט? פֿערגעסט ניט אַט
וואָס: אַ טהייל גיבען ווייניג, און עס איז פֿאַר זיי אַסך, אַנדערע
גיבען אַלעס, און עס קאָסט זיי גאָרנישט; ווער פֿון זיי גיט אַם
מייסטען? איהר זייט אין פֿערלויף פֿון אייער קראַנקהייט געוואָרען מרה-
שחורה'דיג. ווי זיינען מיר פֿאַרט געקומען דערצו, צו ריידען וועגען
דעם?“ און פֿלוצלינג קוקט זי מיך אָן, אַ פֿרייד גיסט זיך פֿונאַנדער
איבער איהר געזיכט, זי זאָגט: „אַבער ווערט אַקאַרשט כּאַלד ווידער
געזונד, מיר וועלען זיך נאָך זעהן.“

דאָס זאָגענדיג האָט זי מיר דערלאַנגט די האַנד.
אַצונד איז מיר אַרויפֿגעקומען אויף'ן זינען, ניט אַנצונועהמען
איהר האַנד, כ'האָב זיך אויפֿגעהויבען, פֿערלייגט די הענד אויף'ן
רוקען און זיך טיעף פֿערנייגט; דערמיט האָב איך איהר געוואָלט
אַבדאַנקען פֿאַר איהר פֿריינדליכען בעזוך.
„ענטשולדיגט, וואָס איך קען אייך ניט בעגלייטען אַביסעל ווייטער.“
אַז זי איז אַוועק, האָב איך זיך צוריק אַוועקגעזעצט, כּדי נאָך
אַמאָל צו בעקלעהרען די גאַנצע געשיכטע. כ'האָב אָנגעשריבען אַ
בריעף און פֿערלאַנגט מען זאָל מיר אַרויסשיקען מיין אוניפֿאָרם.

XX.

ערשטער טאָג אין וואַלד.

איך בין געווען פֿרעהליך און מאַט, אַלע טהיערע זיינען צוגע-
קומען צו מיר און האָבען מיך בעקוקט ; זשוקעס זיינען געזעסען
אויף די בלעטער פֿון די בוימער און אַרומגעקראַכען אויף'ן וועג
כ'גרים אייך ! האָב איך געטראַכט ביי זיך. די שטימונג פֿון'ם וואַלד
האַט דורכגענומען אַלע מיינע חושים ; כ'האַב געוויינט פֿאַר ליעבע
און פֿרייד, כ'בין איינפֿאַך צוגאַנגען אין דאַנק-זאַגונג. די גוטער וואַלד,
מיין היים, גאַט'ס פֿריעדען, זאָל איך דיר פֿון טיעפֿען האַרצען זאָ-
גען... מיט אַמאָל בלייב איך שטעהן, קעהר זיך אום אין אַלע זיי-
טען און וויינענדיג רופֿ איך אָן ביים נאַמען אַלערליי פֿייגעל, בוימער,
שטיינער, גראַז און מוראַשקעס, כ'קוק זיך אום און רופֿ זיי אָן נאָך
דער רייה, איינס נאָך דאָס אַנדערע. כ'גיב אַ קוק אַרויף צו די בערג
און טראַכט : יאָ, איך קום שוין ! גלייך איך וואַלט געענטפֿערט
אויף אַ רופֿ. הויך דאָרט אויבען האָט דער קאַרליק-אַדלער אויסגע-
בריהט זיינע אַדלערלאַך, כ'האַב געוואוסט, וואו זיינע נעסטען געפֿי-
נען זיך. נאָר דער געדאַנק מכה די קאַרליק-אַדלערס אויבען אויף די
בערג האָט פֿערטראַגען מיין פֿאַנטאַזיע העט ווייט אַוועק.

אַרום מיטאַג-צייט האָב איך אַרויסגערודערט אויף'ן ים, כ'האַב
זיך אָבגעשטעלט אויף אַ קליין אינזעלע, דרויסען ביים האַפֿען. דאָרט
זיינען געווען לילאַ-קוליערטע בלומען מיט לאַנגע שטיינגלאַך, וועלכע
האַבען מיר געגרייכט ביי די קניע, כ'האַב זיך געכאַדען אין וואַנ-
דערליכע געוויקסען, אין קוסטאַרניקעס פֿון מאַלינעס, אין געדימטען
ראָן ; קיין טהיערע זיינען דאָרט ניט געווען, און קיין מענשען אפשר

אויך ניט. דער ים האָט מילד געשוימט אַנטקעגען דעם אינוועלע און האָט מיך איינגעהילט אין אַ שלײער פֿון אַ שוואַכען גערויש ; ווייט אויבען ביי די אייער-אינוועלאַך זיינען אַרומגעפֿלויגען אַלע פֿייגעל פֿון ברעג און האָבען אָנגעפֿילט די לופֿט מיט זייערע געשרייען. אָבער דער ים האָט מיך אַרומגענומען פֿון אַלע זייטען ווי אין אַן אומאַר-מונג. געבענשט זאָל זיין דאָס לעבען און די ערד און דער הימעל, געבענשט זאָלען זיין מיינע שונאים ; אין אָט דער שמונדע פֿיהל איך, אַז איך וואָלט געקענט דעם ערגסטען פֿינד מיינעם מוחל זיין און איהם אויפֿבינדען דעם בענדעל פֿון שוך...

אַ פֿרעהליכער געזאַנג קלינגט אַריבער צו מיר פֿון איינעם פֿון הערר מאַק'ס שפּאַציר-שיפֿלאַך, און מיין זעלע ווערט פֿול מיט זי-נען-שיין ביי דעם בעקאַנטען קלאַנג. איך רודער צו צו דער לאַנד-דונגס-בריק, געה פֿערביי דעם פֿישער-שמיבעל און גלייך אַהיים. דער מאַג איז אַריבער, איך פּראַווע מיין מאָהלצייט, צוטוהיל מיין עסען צווישען מיר און עזאַפֿ'ן און געה ווידער אַוועק אין וואַלד. מילדע לופֿטען בלאָזען שטיל אַנטקעגען מיין געזיכט. געבענשט זאָלט איהר זיין, זאָג איך צו די לופֿטען, ווייל זיי בלאָזען אַנטקעגען מיין געזיכט, געבענשט זאָלט איהר זיין, מיין בלוט בויגט זיך אין מיינע אַדערן פֿאַר דאַנקבאַרקייט צו אייך ! עזאַפֿ לייגט אַרויף איינעם פֿון זיינע פֿאַדערשטע פֿיס אויף מיין קניע.

אַ מיעדקייט פֿאַלט אויף מיר אָן, און איך ווער אַנשלאַפֿען.

לול ! לול ! וואָס זשע, גלאַקען קלינגען ? עטליכע מייל וויי-טער אין ים אַרײַן שטעהט אַ באַרג. איך זאָג צוויי געבעמען, איינס פֿאַר מיין הונד און איינס פֿאַר זיך אַליין, און מיר קומען אַרײַן גלייך אין באַרג. די טהיר האַקט זיך צו הינטער אונז, כֿפֿיהל ווי אַ טריי-סעל איבער'ן גאַנצען לייב, און איך כאַפּ זיך אויף.

אַ פֿלאַמענדר רױטער הימעל, די זונן שטעהט און שרפֿה'ט מיר אין די אויגען, די נאַכט, דער האַרױזאַנט זיינען דורכדרינגען מיט ליכט. עזאַפֿ און איך געהען אַריבער אין שאַמען. ס'איז שטיל אַריס אונז. ניין, מיר וועלען מעהר ניט שלאַפֿען, רופּ איך זיך אָב צו עזאַפֿ'ן, מיר וועלען מאַרגען געהן אויף דער יאַגד, די רױטע זונן

שיינט אויף אונז, מיר זיינען ניט געווען דאָרט אויף'ן באַרג... או
 וואונדערליכע שטימונגען לעבען אויף אין מיר, און דאָס בלוט שטייגט
 מיר אַרויף אין קאָפּ. דערהיצט און נאָך שוואַך פֿיהל איך, ווי אימיר-
 צער גיט מיר אַ קוש, און דער קוש בלייבט ליגען אויף מיינע ליי-
 פען. כ'קוק זיך אום, קיינער איז ניט צו זעהן. איזעלין! רוף איך
 זיך אָב. עס הערט זיך אַ שטילער גערויש אין גראָז, ס'קען זיין, דאָס
 זיינען בלעטער, וואָס זיינען אַראָבגעפֿאלען אויף דער ערד, נאָר עס
 קענען דאָך אויך זיין טריט. אַ שוידער געהט אַריבער איבער'ן וואַלד;
 דאָס קען דאָך זיין איזעלין'ס אַטהעם-צוג, טראַכט איך ביי זיך. אין
 אָט די וועלדער איז איזעלין אַרומגעגאַנגען, דאָ האָט זי געהערט דאָס
 געבעט פֿון די יענער אין געלע שטיוועל און גרינע מאַנטלען. דאָרט
 אין איהר פֿאלאץ האָט זי געוואוינט, צוויי פֿערטעל מייל ווייט פֿון
 דאַנען; זי פֿלעגט זיצען ביי זיך אין פֿענסטער, שוין פֿיער דורות
 זינט דאָן, און הערען דעם קלאַנג פֿון'ם יאַגד-האַרן אַרום און אַרום
 אין די וועלדער. רענטהיערען און וועלף און בערען זיינען דאָ געווען,
 און יענער אַסך, און אלע האָבען זיי געזעהן, ווי זי איז אויפֿגעוואַק-
 סען, און אַיעדער פֿון זיי האָט אויף איהר געוואַרט. איינער האָט גע-
 זעהן איהרע אויגען, אַן אַנדערער האָט געהערט איהר שטימע; נאָר
 איינמאָל איז אַ שלאָפֿלאָוער בחור אויפֿגעשטאַנען אין מיטען נאַכט
 און האָט אויסגעבויערט אַ לאַך אין איזעלין'ס קאַמער-טהיר, ער האָט
 געזעהן איהר ווייכען סאַמעטענעם לייב. אַז זי איז אַלט געווען צוועלף
 יאָהר, איז געקומען דונדאָס. ער איז געווען אַ שאַטלענדער, ער האָט
 געהאַנדעלט מיט פֿיש און געהאַט אַסך שיפֿען. ער האָט געהאַט אַ
 זוהן, אַז איזעלין איז אַלט געווען זעכצעהן יאָהר, האָט זי צום ערש-
 טען מאַל דערזעהן דעם יונגען דונדאָס. ער איז געווען איהר ערשטע
 ליעבע...

און אַזעלכע וואונדערליכע שטימונגען נעהמען מיך דורך און
 דורך, און אַזוי שווער ווערט מיר דער קאָפּ, בעת איך זיין דאָרט;
 כ'פֿערמאַך די אויגען און פֿיהל ווידער אַמאָל איזעלין'ס קוש. איזעלין,
 דאָס ביסט דו דאָס דאָ, דו, דעם לעבען'ס געליעבטע? רוף איך
 זיך אָב, און האָסט דו אַוועקגעשטעלט די דיעריק'ן דאָרט היי-
 טער אַ בוים? ... אָבער אַלץ שווערער און שווערער ווערט מיר

דער קאָפּ און איך לאָז זיך ווידער אוועק אויף די כוואַליעס פֿון'ם
שלאָף.

לול! לול! אַ שטימע רעדט, איך פֿיהל עפעס אַזוי ווי די
זיבען מזלות וואָלטען אין מיין בלוט געוונגען, דאָס איז איזעלין'ס
שטימע.

שלאָף, שלאָף! איך וויל דיר דערצעהלען פֿון מיין ליעבע, בעת
דו שלאָפֿסט, און איך וויל דיר דערצעהלען מכה מיין ערשמער נאָכט.
איך געדיינק עס נאָך גאַנץ גוט, כ'האָב פֿערגעסען צושליסען מיין
טהיר; איך בין אַלט געווען זעכצעהן יאָהר, ס'איז געווען פֿריהלינג-
צייט, און לעבליכע ווינטען האָבען געבלאָזען; דונדאָס איז געקומען.
ער איז געווען ווי אַן אַדלער, וועלכער קומט מיט שמורס. כ'האָב
איהם געטראָפֿען איין פֿריה-מאָרגען פֿאַר דער יאָגד, ער איז אַלט
געווען פֿינף און צוואַנציג יאָהר און איז געקומען פֿון ווייטע רייזען;
ער האָט אַרומגעשפּאַצירט לעבען מיר אין גאַרמען, און אז ער האָט
מיד אָנגעהירט מיט ווין אַרם, האָב איך איהם אָנגעהויבען ליעבען.
ער האָט געקראָגען צוויי שאַרלאַך-רויטע פֿלעקען אויפֿ'ן שמערן, און
איך האָב געפֿיהלט, אז איך וואָלט זיי געקענט קושען, די ביידע פֿלעקען.
אָבענד-צייט נאָך דער יאָגד בין איך אַרויס אין גאַרמען זיך
אומקוקען נאָך איהם, און איך האָב שטאַרק מורא געהאַט, מאַמער
געפֿין איך איהם, שטילערהייט פֿאַר זיך האָב איך אַרויסגערעדט זיין
נאָמען און איך האָב שטאַרק מורא געהאַט, אז ער קען איהם נאָך
דערהערען. מיט אַמאָל קומט ער אַרויס פֿון צווישען די בויםלאַך און
זאָגט גאַנץ שטיל, קיים וואָס מען הערט איהם: היינט ביינאָכט,
ווען ס'וועט שלאָגען איינס! און דערביי ווערט ער פֿערשוואַנדען.
היינט ביינאָכט, ווען ס'וועט שלאָגען איינס, זאָג איך צו מיר
אַליין, וואָס האָט ער געמיינט דערמיט? איך פֿערשמעה גאַרנישט.
ער האָט דאָך אַודאי געמיינט, אז ער וועט היינט ביינאָכט, ווען עס
וועט שלאָגען איינס, אָבפֿאַהרען פֿון דאַנען; אָבער וואָס געהט עס
מיד אָן, צי ער פֿאַהרט צי ניט?
דאָ האָט זיך געמאַכט, אז איך האָב פֿערגעסען צו פֿערריגלען
מיין טהיר...

אז עס האָט געשלאָגן אײנס, קומט ער אַרײן.
 איז מיין טהיר נישט געווען פֿערייגעלט? פֿרעג איך.
 איך וועל זי פֿערייגען, ענטפֿערט ער.
 און ער מאַכט צו די טהיר און ריגעלט אונז אײן.
 כ'האַב מורא געהאַט פֿאַר'ן ליאַרם פֿון זײנע גרויסע שמויעל.
 וועק נישט אויף מיין דיענסט-מײדעל! האָב איך זיך אָבגערויפֿען, כ'האַב
 אויך מורא געהאַט פֿאַר דעם קראַכענדען שמוהל און איך האָב גע-
 זאָגט: נײן, נײן, זעץ זיך נישט אויף יענעם שמוהל, ער קראַכט!
 מעג איך זיך זעצען בײַ דיר אויף דער זאַפֿאַ? האָט ער געפֿרעגט.
 יאָ, האָב איך געזאָגט.
 אָבער דאָס האָב איך געזאָגט בלױז דערפֿאַר, ווייל דער שמוהל
 האָט געקראַכט.

מיר וײנען געזעסען בײַ מיר אויף דער זאַפֿאַ. איך האָב זיך
 אָבגערוקט פֿון איהם, ער רוקט זיך אַלץ געהענטער צו מיר. האָב
 איך אַרונטערגעלאָזט די אויגען צו דער ערד.
 ס'איז דיר קאַלט, האָט ער געזאָגט און האָט אָנגענומען מיין
 האַנד. גלײַך נאָכדעם רופֿט ער זיך אָב: ווי קאַלט דיר איז! און ער
 לײגט אַרום דעם אָרם אַרום מיר.
 מיר איז וואַרם געוואָרען אין זײן אָרם. מיר זיצען אַזוי אַ וויילע.
 אַ האָהן קרעהט.
 האָסט געהערט? רופֿט ער זיך אָב, אַ האָהן האָט געקרעהט,
 ס'הויבט באַלד אָן טאַנען.
 און ער האָט מיך אָנגעריהרט און האָט מיר דערמיט געמאַכט
 פֿערצאָגט.

וואָס זשע, ביסט דאָס אַזוי זיכער, אַז דער האָהן האָט גע-
 קרעהט? האָב איך אַרויסגעשטאַמעלט.
 כ'האַב ווידער אַמאָל דערועהן די צוויי שאַרלאַך-רויסע פֿלעקען
 אויף זײן שטערן, און איך האָב זיך געוואַלט אויפֿהויבען. האָט ער
 מיך צוריקגעהאַלטען; כ'האַב אַ קוש געטהאָן די צוויי ליעב-הײזענדע
 פֿלעקען און צוגעמאַכט די אויגען פֿאַר איהם...
 דאַן איז טאַג געוואָרען, דער פֿריה-מאַרגען איז געקומען. כ'האַב
 זיך אויפֿגעכאַפֿט און האָב נישט דערקענט די ווענד אין מיין קאַמער;

כ'בין אויפגעשמאנען און האָב מינע אייגענע קליינע שיד נים דער-
קענט; עפעס איז אין מיר דורך און דורכגעלאָפען. וואָס קען עס
פֿאַרט זיין, וואָס שטראַמט מיר דורך און דורך? האָב איך שמויב-
לענדיג געטראַכט, און וויפֿיעל האָט געשלאָגען דער זייגער אַצונד?
קיין זאך האָב איך נים געוואוסט, נאָר איך האָב זיך בלויז דער-
באָנט, אז איך האָב פֿערגעסען צושליסען די טהיר.

מיין דיענסט-מיידעל קומט אַרײַן.

דיינע בלומען זיינען נים בעגאַסען געוואָרען, האָט זי געזאָגט.
איך האָב זיך נאָר פֿערגעסען אָן מיינע בלומען.
דו האָסט צוקנייטשט דיין קלייד, זאָגט זי ווייטער.
וואו האָב איך דאָס געקענט צוקנייטשען מיין קלייד? טראַכט
איך מיט אַ לאַכענדיגען האַרצען; אָבער דאָס האָב איך דאָך
געמוזט טהאָן די נאַכט? אַ וואָגען פֿאַהרט דורך דעם טויער פֿון
נאָרטען.

און דיין קאַץ האָט גאָרנישט געקראָגען צו עסען, זאָגט מיין
דיענסט.

אָבער איך פֿערגעס זיך אָן מיינע בלומען, אָן מיין קלייד און
מיין קאַץ און פֿרענע:

ס'איז דוגדאָס, דער, וואָס האָט זיך אָבגעשמעלט אין נאָרטען?
זאָג איהם, ער זאָל גלייך אַרײַנקומען צו מיר, איך וואַרט אויף איהם,
ס'איז געווען עפעס... עפעס... און איך קלעהר ביי זיך: צי וועט
ער ווידער פֿערייגלען די טהיר, ווען ער וועט אַרײַנקומען?
ער קלאַפט. כ'לאָז איהם אַרײַן און פֿערוק אַליין דעם ריגעל,
כדי איהם צו פֿערשפּאַרען אָן אַרבייט.
איוועלין! נים ער אַ געשריי און קושט מיין מויל אַ גאַנצע מינוט
נאַכאַנאַנד.

כ'האָב קיינעם נים געשיקט נאָך דיר, האָב איך געשעפּטשעט.
האָסט קיינעם נים געשיקט? פֿרעגט ער.
כ'ווער ווידער גאַנץ דערשלאָגען, און איך ענטפֿער:
יא, יא, כ'האָב געשיקט נאָך דיר, כ'האָב אווי שטאַרק געביינקט
נאָך דיר. בלייב נאָך אַ וויילע.
און איך האָב זיך צוגעהאַלטען די אויגען פֿאַר ליעבע. ער האָט

מיר נימ געלאָזען, כ'בין אומגעפֿאלען און איך האָב זיך צוגעטויליעט
צו זיין ברוסט.

מיר דוכט, דער האָהן האָט שוין ווידער געקרעהט, האָט ער
געזאָגט און זיך צוגעהערט.

אַבער ווי איך האָב דערהערט, וואָס ער האָט געזאָגט. האָב
איך איהם איבערגעשלאָגען די רייד אַזוי שנעל, ווי איך האָב נור
געקענט און געענטפֿערט:

ניין, ווי פֿאַלט דיר איין, אז דער האָהן קרעהט שוין ווידער!
ס'האָט דאָך נאָרנישט געקרעהט.

ער האָט מיר אַ קוש געטהאָן אויף דער ברוסט.
אַ הוהן האָט דאָס געקרעהט, האָב איך זיך אָבגערופֿען.
וואָרט אַ וויילע, כ'וועל פֿערייגלען די טהיר, האָט ער געזאָגט
און האָט זיך געוואָלט אויפֿהויבען.

כ'האָב איהם פֿערהאַלטען און געשעפטשעט:
זי איז פֿערייגעלט.....

אַזוי איז ווידער געוואָרען נאַכט, און דונדאָס איז אַוועק. עפעס
גאַלדענעס איז אין מיר דורך און דורכגעלאָפֿען. כ'האָב זיך אַוועק-
געשטעלט ביים שפיגעל, און צוויי פֿערליעכטע אויגען האָבען מיר
פֿון דאָרט אַנטקעגען געקוקט; עפעס האָט זיך געריהרט אין מיר ביי
מיין בליק, און ס'איז אַרומגעלאָפֿען און אַרומגעלאָפֿען אַרום מיין
האַרץ. מיין נאָט, כ'האָב זיך קיינמאָל פֿריהער ניט אָנגעקוקט מיט
אַ זעלבע אויגען, און פֿאַר ליעבע האָב איך אַ קוש געטהאָן מיין
אויגען מויל אין שפיגעל...

אַבער אַצונד האָב איך דיר דערצעהלט וועגען מיין ערשמער
נאַכט און מכה דעם פֿריה-מאָרגען און דעם אָבענד נאָכדעם. שפּע-
טער אַמאָל וועל איך דיר דערצעהלען וועגען סווענד הערלופֿסען.
איהם האָב איך אויך געליעבט, ער האָט געוואוינט אַ מויל פֿון דאָ-
נען אויף דער אינזעל, וואָס דו זעהסט דאָרט. און איך פֿלעג אַלויין
אַרויספֿאַהרען צו איהם אין שמילע זומער-נעכט, ווייל איך האָב איהם
ליעב געהאַט. איך וועל דיר אויך דערצעהלען וועגען סטאַמער.
ער איז געווען אַ פֿריסטער, כ'האָב איהם ליעב געהאַט. כ'ליעב
אלעמען... ..

אין מיטען שלאָף הער איך דעם קול פֿון אַ האָהן, וואָס קרעהט
אינמיטען ביי סירילונד.

האַסט געהערט, איזעלין, אויך פֿאַר אונז האָט אַ האָהן געד-
קרעהט! שריי איך אויס מיט פֿרייד און שמרעק אויס די אָרעמס.
איך כאַפּ זיך אויף פֿון שלאָף. עואָפּ שמעהט שוין אויף די פֿיס! שוין
אָוועק! זאָג איך מיט פֿערצווייפֿלונג און קוק זיך אום; נימאָ קיינער
דאָ, קיינער איז דאָ נימאָ! פֿול מיט היץ און אויפֿרעגונג געה איך
אַהיים. ס'איז מאָג, דער האָהן דאָרט אין סירילונד קרעהט נאָך אַלץ.
ביים שטיבעל שמעהט אַ פֿרוי, שמעהט עוואָ. זי האַלט אַ גראָ-
בען שטריק אין האַנד און לאָזט זיך געהן אין האַלץ-וואַלד. אַ לע-
בענס-מאָרגען איז געלעגען איבער דעם יונגען מיידעל, איהר בוים
האַט זיך געהויבען אַרויף און אַראָב, די זונן האָט זי בענילדט.

„איהר דאַרפֿט ניט גלויבען...“ האָט זי געשטאַמעלט.

„וואָס דאַרף איך ניט גלויבען, עוואָ?“

„איך בין ניט געקומען אַהער, כדי זיך מיט אייך צו טרעפֿען,

כ'בין בלויז פֿערבייגעגאַנגען...“

און אַ דונקעלע רויטקייט ציהט זיך אַריבער איבער איהר געזיכט.

XXI.

מיון פֿום האָט מיר פֿערשאַפֿט אַביסעל אונבעקוועמליכקייט און
לאָג ; ביינאַכט פֿלעגט ער מיר אָפֿט בייסען און ניט לאָזען שלאָ-
פֿען, און אז דער וועטער האָט זיך געענדערט, האָט ער מיר וועה
געטהאָן פֿון אויבען ביי אַראָב, דאָס פֿלעגט דויערן היבשע עטליכע
טעג, נאָר איך האָב ניט געהוינקען.
די טעג זיינען אַריבער.

הערר מאַק איז צוריקגעקומען ; און איך האָב גלייך געקראָגען
צו וויסען, אז ער איז דאָ. ער האָט ביי מיר אָבגענומען דאָס שיפֿעל
ער האָט מיך אַריינגעבראַכט אין אַ פֿערלעגענהייט, די יאָנד-צייט
איז נאָך ניט געהאַט געקומען, און איך האָב גאָרנישט געקענט שי-
סען. אָבער פֿאַרוואָס האָט ער סתם אזוי אָהן טענות צוגענומען ביי
מיר דאָס שיפֿעל ? צוויי פֿון הערר מאַק'ס מענשען האָבען אין דער
פֿריה אַרויסגערודערט מיט אַ פֿרעמדען מאַן אויף'ן ים.
כ'האָב בעגעגענט דעם דאָקטאָר.

„מען האָט מיר צוגענומען מיון שיפֿעל,“ האָב איך זיך אָבגערופֿען.
„אַ פֿרעמדער איז אָנגעקומען אַהער,“ האָט ער געוואָגט. „מען
מוז איהם יעדען טאָג אַרויספֿיהרען אויף'ן ים און אָבענד-צייט איהם
צוריק אַריינבריינגען. ער אונטערזוכט דעם גרונד פֿון ים.“

דער פֿרעמדער איז געווען אַ פֿינלענדער ; הערר מאַק האָט זיך
צופֿעליג געטראָפֿען מיט איהם אויף'ן שיף ; ער איז געקומען מיט
אַ זאַמלונג פֿון מושעלס און קליינע ים-חיה'לאַך פֿון שפיצבערגען ;
מען האָט איהם גערופֿען באַראָן. ער האָט געקראָגען אַ גרויסען

זאָל און נאָך אַ צימער ביי הערד מאַק אין הויז. ס'האַט זיך שטאַרק
געקאַכט מיט איהם.

ס'האַט מיר געפֿעהלט פֿלייש, און איך וואָלט דאָך געקענט
היינט אָבענד ביי ערוואַרד'ן עפעס עסען, האָב איך זיך געטראַכט.
און איך שפּאַציר אַרונטער נאָך סירילונד. איך בעמערק גלייך אויף'ן
שטעל, אַז ערוואַרדאָ טראַגט אַ ניי קלייד, זי קוקט אויס עפעס אַזוי
חי אויסגעוואַקסען, איהר קלייד איז זעהר לאַנג.

„ענטשולדיגט, וואָס איך בלייב זיצען,“ האָט זי זיך אָבגערוּפֿען
קורץ און שאַרף און האָט מיר דערלאַנגט די האַנד.

„יאָ, ליידער, מיין טאַכטער איז ניט מיט אַלעמען,“ האָט הערר
מאַק געזאָגט. „אַ פֿערקיהלונג, זי איז ניט געווען פֿאַרויכטיג... איהר
קומט אַוראָי פֿערלאַנגען אַן ערקלעהרונג וועגען אייער שיפֿעל? איך
בין געצוואַונגען אייך צו באַרגען אַן אַנדערס, אַ לאַטקע; זי איז ניט
ניי, נאָר ווען איהר זאָלט נור פֿלייסן אויסשעפֿען.... נו יאָ, מיר
האַבען אַ מאַן פֿון וויסענשאַפֿט ביי אונז אין הויז, און איהר פֿער-
שטעהט דאָך, אַז אַזאַ מאַן..... ער האָט ווייניג צייט, ער אַרבייט
דעם גאַנצען טאָג און קומט אָבענד-צייט אַהיים. געהט אַקאַרשט
ניט אַוועק, איידער ער קומט, דאַן וועט איהר איהם זעהן, ס'וועט
זיין אינטערעסאַנט פֿאַר אייך צו מאַכען זיין בעקאַנטשאַפֿט. דאָ איז
זיין קאַרט, קרוין, באַראָן, אַ ליעבליכער מאַן. כ'האַב זיך גאַנץ צו-
פֿעליג געטראַפֿען מיט איהם.“

אַהא! האָב איך זיך געטראַכט, מען פֿערבעט דיך ניט אויף
נאַכט-מאַהל. גאָט צו דאַנקען, איך בין דאָך בלויז געקומען אַהער אויף
בעזוך, כ'קען געהן צוריק אַהיים, כ'האַב נאָך אַביסעל פֿיש ביי מיר
אין שטיבעל. נאָ, ס'וועט זיך יאַקאַש מאַכען וואָס צו עסען. באַסמאַ.
דער באַראָן איז געקומען. אַ נידעריגער מאַן אַן ערך פֿערציג
יאָהר אַלט, אַ לאַנג, שמאַל געזיכט מיט אַרויסגעטראַמטעמטע באַ-
קען-ביינער און מיט אַ שימערער, שוואַרצער באַרד. זיין בליק איז
געווען שמעבענדיג און דורכבויערענדיג, נאָר ער האָט געטראַגען
זעהר שאַרפֿע ברילען. אויך אויף די קנעפֿ פֿון זיין העמד האָט ער
געהאַט זיין פֿינף-שפיציגע קרוין, אַזוי ווי אויף זיין קאַרט. ער איז
געווען אַביסעל איינגעהויקערט, און זיינע מאַגערע הענד האָבען

געהאט בלויע אָדערן ; נאָר די נעגעל זיינען געווען אזוי ווי פֿון געלען מעטאל.

„ס'פֿרעהט מיך זעהר, הערר ליימענאנט. איז דער הערר ליי-
מענאנט שוין לאנג דאָ ?“
„עטליכע מאָנאטען.“

אָן אַנגענעהמער מאָן, הערר מאַק האָט איהם געבעטען צו דערצעהלען וועגען זיינע מושעלם און זיינע ים-חיות, און ער האָט עס מיט פֿערנניגען געטהאָן, האָט אונז ערקלעהרט די פֿערשיעדענע סאָרטען ערד אויף די „קוה-אינזעלאַך“, איז אריין אין זאָל און האָט אונז אַרויסגעבראַכט אַ פֿראַכע פֿון דעם, וואָס ער האָט געכאַפט אין דעם וויסען ים. ער האָט כסדר געהאַלטען אין איין אויפֿהויבען דעם רעכטען צייג-פֿינגער און אַרומגערוקט די דיקע גאָלדענע ברילען אויף דער נאָז אַהין און אַהער. הערר מאַק איז געווען שטאַרק פֿעראַינטער-רעסירט דערמיט. אַ שטונדע איז פֿערביי.

דער באַראָן האָט גערעדט וועגען מיין אונגליק, וועגען מיין אונגליקליכען שאַס. צי איך בין שוין ווידער געזונד ? ווירקליך ? ס'טהוט איהם שטאַרק הנאה.

ווער האָט דאָס איהם דערצעהלט פֿון מיין אונגליקליכען צופֿאַל ? האָב איך געקלעהרט ביי זיך. כ'האַב געפֿרעגט :
„פֿין וועמען האָט דער הערר באַראָן געהערט וועגען מיין אונג-
גליקליכען צופֿאַל ?“

„פֿין... יאָ, ווער איז דאָס געווען ? פֿרייליין מאַק, מיין איך. ניט ריכטיג, פֿרייליין מאַק ?“

עדוואַרד איז געוואָרען רויט ווי פֿייער.

איך בין געקומען אַהער אזוי דערשלאָגען ; עטליכע טעג צייט בין איך געווען שטאַרק פֿערצוויפֿעלט, אַ פֿינסטערע מרה-שחורה האָט מיך געמאַכט מיט דער ערד צוגלייך ; אָבער ביי די לעצטע ווערטער פֿון'ס פֿרעמדען האָט מיך גלייך דורכגענומען אַ געפֿיהל פֿון פֿרייד. כ'האַב קיין קוק ניט געטהאָן אויף עדוואַרד'ן, נאָר איך האָב געד-מראַכט ביי זיך : אַ דאַנק דיר, וואָס דו האָסט גערעדט פֿון מיר, וואָס דו האָכט מיין נאָמען איבער דינע ליפֿען געבראַכט, כאַטש ער איז פֿאַר דיר אויף אייביג אַהן אַ שום בעדייטונג. גוטע נאַכט.

איך האָב זיך אָבגעוועגענט. ערוואַרדאָ איז אויך איצט געבליבען זיצען. פֿון יוצא וועגען האָט זי זיך פֿערענטפֿערט, און זי איז ניט מיט אלעמען. מיט גלייכגילטיגקייט האָט זי מיר דערלאָנגט די האַנד.

און הערר מאַק איז געשטאַנען שטאַרק פֿערטיעפֿט אין אַ געשפּרעך מיט דעם באַראָן. ער האָט גערעדט פֿון זיין זיידען, קאַנזול מאַק: „כ'ווייס ניט, צי איך האָב עס שוין דערצעהלט דעם הערר באַ-ראָן, און אָט די שפּילקע האָט קאַרל יאָהאַן מיט זיינע אייגענע הענד צוגעשפּילעט מיין זיידען אויף דער ברוסט.“

איך בין שוין געווען אויף די הויז־טרעפּ, קיינער האָט מיך ניט אַרויסבעגלייט. פֿערבייגעהענדיג האָב איך געוואַרפֿען אַ בליק אויף די פֿענסטער פֿון זאַל; דאָרט איז געשטאַנען ערוואַרדאָ, הויך אויפֿגע-שמעלט, זי האָט געהאַלטען מיט ביידע הענד די פֿאַרהאַנגען אָן אַ זייט און האָט אַרויסגעקוקט. איך האָב ניט געגריסמ, כ'האָב זיך פֿערגעסען אָן אַלצדינג; אַ שטראָם פֿון צושומעלטיקייט האָט מיך געפאַקט און מיך שנעל אַוועקגעטראָגען פֿון דאָרט.

שטעה, וואַרט אַ רגע! האָב איך געוואַנט צו זיך אַליין, בשעת איך בין צוגעקומען צום וואַלד. ביי גאָט אין הימעל, ס'מוז געהמען אַ סוף דערצו! ס'איז מיר פֿלוצלינג געוואַרען הייס פֿאַר צאָרן; און איך האָב געסאַפֿעט שווער. אַך, איך האָב שוין, הייסט עס, גאָר קיין פֿונק פֿון עהרע ניט אין דער ברוסט; אַז אַסך, האָב איך גענאַסען ערוואַרדאָ'ס ליעבע אַ וואַך צייט, איצט איז דאָס שוין לאַנג אַריבער, און איך בין ווי אַ פֿערלאָרענער און ווייס ניט וואָס צו טהאָן. פֿון איצט אָן וואָל מיין האַרץ איהר צורופֿען: שטויב, לופֿט, ערד אויף מיין וועג, ביי גאָט אין הימעל... ..

איך בין אַריין צו מיר אין שטיבעל, האָב אויפֿגעוויכט מיין פּיט און געפראַוועט אַ מאַהלצייט.

דאָ געהט דו אַלואַ אַרום און פֿערגליהסט דיין לעבען אויף אַ קליין שול-מיידעל, און דיניע נעכט זיינען פֿול מיט וויסמע פֿינסטערע חלומות. און אַ שווערער, דריקענדער ווינד געהמט אַרום דיין קאָפּ, אַ פֿערשימעלטער, יאָהר-אַלטער ווינד. אין דער צייט, וואָס דער הימעל ציטערט אויף אין דער וואונדערליכסטער בלויקייט און די בערג רופֿען, קום, עואַפּ, היידאָ!

XXII.

א וואך איז אריבער. כ'האָב אָבגעדונגען דאָס שיפֿעל פֿון'ם
 שמועד און געכאַפּט פֿיש פֿאַר מיינע מאָהלצייטען. עדוואַרדא און דער
 פֿרעמדער באַראָן זיינען אימער געווען צוזאַמען אָבענד-צייט, ווען ער
 פֿלעגט קומען אַהיים פֿון ים ; כ'האָב זיי איינמאַל געזעהן ביי דער
 מיהל. איין אָבענד זיינען זיי ביידע פֿערבייגעגאַנגען פֿערביי מיין שטי-
 בעל, כ'בין אַוועק פֿון פֿענסטער און האָב שטילערהיים פֿערשלאָסען
 מיין טהיר, אויף יעדען פֿאַל. ס'האָט לחלוטין ניט געמאַכט קיין שום
 איינדרוק אויף מיר, ווען איך פֿלעג זיי זעהן צוזאַמען ; כ'האָב געצוי-
 גען מיט די אַקסלען. אַן אַנדער אָבענד האָב איך זיי אָנגעטראָפֿען
 אויף'ן וועג, און מיר האָבען זיך בעגריסט איינע די אַנדערע ; כ'האָב
 געוואַרט, דער באַראָן זאָל אַפֿריהער מיך בעגריסען און דערנאָך האָב
 איך בלוז מיט אַ פֿאַר פֿינגער אָנגעריהרט מיין מיץ. איך בין זיך רוי-
 היג פֿערבייגעגאַנגען און האָב זיי אָנגעקוקט גלויבנולטיג.

ווידער אַמאַל איז פֿערלאָפֿען אַ טאָג.

וויפֿעל לאַנגע טעג זיינען איצט ניט פֿערלאָפֿען ? אַ שווערער,
 דריקענער אימעט האָט מיך בעהערשט, מיין האַרץ האָט אומוויסם,
 אָהן אַ שום צוועק זיך געגריבעלט איבער יעדער זאַך ; אפילו דער
 פֿריינדליכער, גראַעז שטיין לעבען מיין שטיבעל איז אויך געשמאַנען
 זיי אַן אויסדרוק פֿון יסורים און פֿערצווייפֿלונג, בעת איך פֿלעג איהם
 פֿערביינעהן. ס'האָט אויסגעזעהן ווי פֿאַר אַ רענען, די וואַיעמקייט איז
 ממש געשמאַנען פֿאַר מיר און געקייכט, וואוהין איך האָב זיך נור
 געקעהרט און געווענדט ; מיין פֿוס האָט מיר גענומען ציהען און

ויעה מהאן; אין דערפריה האָב איך געוועהן, ווי איינס פֿון הערר מאַק'ס פֿערר האָט זיך אַ ריס געטהאָן פֿון דישעל; דאָס אלעס האָט געהאט אַ בעדייטונג פֿאַר מיר. אַם בעסטען וועט זיין, זיך פֿערוואַרנען אויף שפעטער און אַנגריימען שפּיוו, כל זמן דאָס גומע וועמער האַלט אָן. כ'האָב אַנגעבונדען עואַפֿן, גענומען מיינע פֿיש-געצייג און מיין ביקס און בין אַרונטער צו דער לאַנדונגס-בריק. דאָס האַרץ איז מיר געווען שטאַרק פֿערקלעמט.

„ווען קומט דאָס פּאַסט-שיף?“ האָב איך אַ פֿרעג געטהאָן ביי אַ פֿישער.

„דאָס פּאַסט-שיף? עס קומט אין דריי וואָכען אַרום,“ האָט ער געענטפֿערט.

„איך ערוואַרט מיין אוניפֿאָרם,“ האָב איך געוואָגט. גלייך נאָכדעם האָב איך אַנגעטראָפֿען איינעם פֿון הערר מאַק'ס קאָמיס, כ'האָב גענומען זיין האַנד און געוואָגט:

„וואָגט מיר, איך בעט אייך, איהר שפּיעלע שוין גאָר מעהר ניט קיין ווהיסט אין סירילונד?“

„אַה, געוויס שפּיעלען מיר, אַפֿט,“ ענטפֿערט ער. פּויוע.

„שוין אַ שטיקעל צייט, אז איך האָב ניט געקענט קומען דער-צו,“ האָב איך געוואָגט.

כ'האָב אַרויסגערודערט צו מיין פֿיש-וואַסער. די לופֿט איז געוואָ-רען דריקענדיג, די פֿליגען האָבען זיך אַנגעוואַמעלט אין אוינגעהייערע מחנות, און איך האָב געמוזט די גאַנצע צייט רויכערן, כדי זיי ווי עס איז צו האַלטען ווייט פֿון מיר. כ'האָב געאַרבייט מיט אַ דאָפּעל-מען האַמשיק און געכאַפּט אַ היבש ביסעל פֿיש. צוריק-צו-וועגס אַהיים האָב איך געשאַסען צוויי פֿייגעל.

אז איך בין צוריקגעקומען צו דער לאַנדונגס-בריק, איז דער שמועד געשמאַנען דאָרטען. ער איז געווען ביי דער אַרבייט. מיט אַפּאַל קומט מיר אַרויף אַ געדאַנק, איך גיב איהם אַ פֿרעג:

„איהר געהט אפּשר אַהיים? וועלען מיר געהן צוואַמען.“ „ניין,“ ענטפֿערט ער, „הער מאַק האָט מיר געגעבען אַרבייט ביז האַלבע נאַכט.“

כ'האָב זינגעשאַקעלט מיט'ן קאָפּ און געקלעהרט ביי זיך, דאָס איז גוט.

כ'האָב גענומען מיין פּאַנג און זיך געלאָזט געהן מיט'ן וועג, וואָס האָט געפֿיהרט פֿערביי דער שמיעדעריי. עוואַ איז געווען אַליין אין דערהיים.

„כ'האָב אַזוי האַרציג געביינקט נאָך דיר,“ האָב איך צו איהר געזאָגט. און ביי איהר אָנבליק בין איך געוואָרען שמאַרק געריהרט, און זי האָט מיך קוים געקענט אָנקוקען פֿאַר פֿערוואונדערונג. „כ'האָב ליעב דיין יונגקייט און דייע גוטע אויגען,“ האָב איך געזאָגט. „שטראָף מיך אַקאָרשט גוט אויס היינט, ווייל איך האָב מעהר גע-טראַכט פֿון אַן אַנדערער, איידער פֿון דיר. הער אויס, איך קום צו דיר, בלויז כדי דו אָנצוקוקען, דו ביסט מיך איינפֿאַך מחיה, איך בין פֿערלעעבט אין דיר. דו האָסט געהערט, ווי איך האָב דוך היינט ביי-נאַכט גערופֿען?“

„ניין,“ האָט זי געענטפֿערט אַ דערשראָקענע.

„כ'האָב גערופֿען עדוואַרדאָן, פֿרייליין עדוואַרדאָן, נאָר געמיינט האָב איך דו, כ'האָב זיך אויפֿגעכאַפט דערפֿון, נו געוויס האָב איך דו געמיינט; כ'האָב בלויז אַ טעות געהאַט און געזאָגט עדוואַרדאָן. אָבער לאָמיר מעהר ניט ריידען פֿון איהר. אָה גאָט, דו ביסט דאָך דאָס ליעבסטע מיידעל מיינס, עוואַ! דו האָסט היינט אַזעלכע רויטע ליפֿען; דו האָסט שעהנערע פֿיס איידער עדוואַרדאָן, נאָ, זעה אַליין.“ כ'האָב אויפֿגעהויבען איהר קלייד און איהר געוויזען איהרע אייגענע פֿיס. אַ פֿרייד, ווי איך האָב עס קיינמאַל פֿריהער ביי איהר ניט גע-זעהן, האָט בעדעקט איהר געזיכט; זי וויל זיך אָבקעהרען פֿון מיר, איז זיך אָבער באַלד מישב און לייגט אַרום דעם אַרם אַרום מיין נאַקען.

אַ וויילע געהט אַריבער. מיר שמועסען צוזאַמען, מיר זיצען די גאַנצע צייט אויף אַ לאַנגער באַנק און ריידען מכה אַסך זאַכען. איך האָב געזאָגט:

„וועסט מיר גלויבען, פֿרייליין עדוואַרדאָן האָט זיך נאָך ניט אויס-געלערנט ריידען; זי רעדט ווי אַ קינד; זי זאָגט „גליקליכערער“, כ'האָב עס אַליין געהערט, ווי מיינסט דו, זי האָט אַ שעהנעם שמערן?“

איך מיינן אז ניט. זי האָט אַ פֿינסטערן שמערן. און די הענד וואַשט זי זיך אויך ניט."

"האַסט דאָך געזאָגט, אז מיר וועלען מעהר ניט ריידען פֿון איהר?"
"ריכטיג. כ'האָב זיך גאָר פֿערגעסען אָן דעם."
ס'פֿערגעהט ווידער אַ וויילע. איך טראַכט וועגען וואָס עס איז, איך שווייג.

"פֿאַרוואָס ווערן דיניע אויגען פֿייכט?" פֿרעגט עוואָ.
"זי האָט נאָך אלעס דעם פֿאַרט אַ שעהנעם שמערן," רופֿט איך זיך אָב, "און די הענד איהרע זייגען א'מער ריין. ס'איז כלווי געווען אַ צופֿאַל, וואָס זיי זייגען איינמאָל געווען שמוציג. דאָס האָב איך איי-גענטיליך געוואָלט זאָגען." אָבער מיט אַמאָל ווער איך היציג און מיט צונויפֿגעביסענע צייהן זאָג איך: "כ'זיין כסדר און רייניק פֿון דיר, עוואָ; אָבער איך האָב מורא, אז דו האָסט פֿילייכט גאָר ניט געהערט, וואָס איך וויל דיר דאָ דערצעהלען. אז ערוואַרדאָ האָט צום ערשטען מאל דערזעהן עוואָפֿן, האָט זי געזאָגט: עוואָפֿ, דאָס איז דאָך געווען אַ קלוגער מאַן, ער איז געווען אַ פֿריגייער. איז דאָס ניט קינדערש? זי האָט עס אַדאָי דעמועלבען טאָג געלייענט ערגעץ-וואו אין אַ בוך; כ'בין איבערצייגט דערפֿון."

"יא, האָט עוואָ געזאָגט; "אָבער וואָס ווייטער?"
"אזוי ווייט ווי איך קען זיך דערמאָנען, האָט זי אויך גערעדט דערפֿון, אז עוואָפֿ האָט געהאַט אַ לעהרער מיט'ן נאָמען קסאַנטוס. האַ-האַ-האַ!"
"נו יא."

"אָבער צום טייוועל, וואָס פֿאַר אַ פנים האָט עס, אז מען דער-צעהלט אין געוועלשאַפֿט, אז עוואָפֿ האָט געהאַט קסאַנטוס'ן פֿאַר אַ לעהרער? אָט דאָס וואָלט איך כלווי געוואָלט וויסען. אַך, דו ביסט עפעס היינט ניט גוט אויפֿגעלייגט, עוואָ, אַניט וואָלסט דו זיך געקאַטשעט פֿאַר געלעכטער."

"אָה געוויס, עס קוקט מיר אויך אויס קאָמיש," רופֿט זיך אָב עוואָ און הייבט אָן געצוואונגען און פֿערוואונדערט צו לאַכען, "גאָר איך פֿערשמעה עס ניט אזוי גוט ווי דו."
איך שווייג און טראַכט, שווייג און טראַכט.

„איז דיר פלייכט לייעבער, ווען מיר זיצען שטיל און ריידען גארנישט?“ האָט עוואָ שטילערהייט געפֿרעגט. די גוטסקייט האָט איהר אַרויסגעשוינט פֿון די אויגען, זי איז אַרומגעפֿאָהרען מיט דער האַנד איבער מיינע האָר.

„דו גוטע, גוטע זעעלע!“ רוף איך אויס און מוליע זי שטאַרק צו צו מיין ברוסט. „איך בין זיכער, אַז איך געה אויס פֿאַר לייעבע צו דיר, איך לייעב דיך אַלץ מעהר און מעהר; דו וועסט דאָך מיט-קומען מיט מיר, ווען איך וועל אַוועקפֿאָהרען פֿון דאַנען? ווי מיינסט דו, וועסט קענען פֿאָהרען מיט מיר?“

„יאָ,“ האָט זי געענטפֿערט

דאָס דאָזיגע יאָ האָב איך כמעט נישט געהערט, נאָר איך האָב עס געפֿיהלט אין איהר אַטהעם-צוג, כ־האָב עס געמערקט אויף איהר געזיכט. מיר געהמען זיך אַרום מיט אַ ווילדער ליידענשאַפֿט, און זי נישט זיך מיר אָב אָהן אָבהאלט, אָהן אַ שום אויסרעכנונג.

אין אַ שטינדע אַרום זענען איך זיך אָב מיט עוואָ, כ־גיב איהר אַ קוש און לאָז זיך געהן. אין דער מהיר קומט מיר אַנטקעגען הערר מאַק.

הערר מאַק אליין.

ער טהוט אַ ציטער און קוקט אַרײַן אין שטוב, בלייבט שטעהן אויף דער שוועל און קוקט. „נאַ!“ רופֿט ער זיך אָב און קען מעהר קיין וואָרט נישט אַרויסבריינגען פֿון מויל, אַזוי ווי אַ דונער וואָלט איהם געמראָפֿען. „וואָס זשע, איהר האָט זיך נישט געריכט מיך צו געפֿינען דאָ?“ זאָג איך און בעגריס איהם.

עוואָ ריהרט זיך נישט פֿון אָרט.

הערר מאַק קומט צו זיך, אַ מערקווירדיגע זיכערקייט קלייבט זיך ביסלאַכווייז אַרײַן צו איהם, ער ענטפֿערט:

„איהר האָט אַ טעות; גראָד אייך זיך איך. כ־האָב אייך געוואָלט אויפֿמערקזאַם מאַכען, אַז פֿון ערשטען אַפֿריל בײַ צום פֿופֿצעהנעטן אויגוסט איז פֿערבאַטען צו שיסען אין אַן אַכטעל מייל אַרום נעסט-פלעצער. איהר האָט היינט לעבען אינוועל געשאָסען צוויי פֿליגעל; מענשען האָבען עס געזעהן.“

כ'האָב געשאַסען צוויי אַלקען, "האָב איך געענטפֿערט גאַנץ דער-
שלאַגען. ס'איז מיר גלייך אויף'ן שמעל קלאָהר געוואָרען, אז דער מאַן
איז גערעכט.

"צוויי אַלקען אָדער צוויי איידער-פֿייגעל, דאָס איז איין און דיזעלבע
זאך. איהר זייט געווען אויף אַ פֿערבאַטענעם אָרט."
"דאָס גיב איך צו," האָב איך געזאָגט. "ס'איז מיר ערשט איצט
אין דער רגע אַרויף אויף'ן זינען."

"אַבער איהר האָט עס פֿריהער געדאַרפֿט אין זינען האָבען."
"איך האָב אויך אין מאַנאַט מאַי אויסגעשאַסען צוויי מאַל
פונקט אויף'ן זעלבען אָרט. ס'איז געווען אויף אַן אויספֿאַהר צו דער
אינוועל. און עס איז געשעהן אויף אייער אייגענעם פֿערלאַנג."
"דאָס איז אַ גאַנץ אַנדער דיאָ," האָט הערר מאַק געזאָגט קורץ
און שאַרף.

"אַבער צום טייוועל, דאַן ווייסט איהר דאָך, וואָס איהר האָט צו
מאָגן!"

"זעהר גוט," האָט ער געענטפֿערט.

עוואַ האָט זיך געהאַלמען גרייט. אַז איך בין אַרויס, איז זי מיר
נאַכגעקומען; זי האָט אַרויפֿגעכאַפֿט אויף זיך אַ טיכעל און איז אַוועק
פֿון הייז. כ'האָב געזעהן, ווי זי האָט זיך פֿערנומען אויף'ן וועג אַרויסער
צו די שפייכלערס. הערר מאַק איז געגאַנגען אַהיים.

כ'האָב בעקלעהרט די זאך, וואָס פֿאַר אַ כיטרעקייט, צו געפֿינען
אַן אויסוועג! ווי די אויגען זיינע האָבען דאָס אַביסעל געשמאַכען! איין שאַס,
צוויי שאַסען, אַ פֿאַר פֿייגעל, אַ געלד-שמראַף, אויסצאַהלען. און דאַן
איז אַלעס, אַלעס אויס מיט הערר מאַק און מיט זיין הייז. אין גרונד
גענומען איז אַלצדינג געגאַנגען אויסערגעווענהליך גוט און שנעל.

ס'האָט אָנגעהויבען רעגענען, גרויסע, ווייכע טראָפֿענס, די פֿיי-
געלאַך זיינען געפֿלויגען גאַנץ נידעריג צו דער ערד, און אַז איך בין
געקומען אַהיים און אַכגעבונדען עזאָפֿ'ן פֿון שמריק, האָט ער געפֿרע-
סען גראָן. דער ווינד האָט אָנגעהויבען רוישען.

XXIII.

א מייל אונטער מיר זעה איך דעם ים. עס רעגענט, און איך בין אין די בערג, א הויכער פֿעלו בעשיצט מיך פֿאַר'ן רעגען. איך הויכער מיין קורצע פיפקע, הויכער איין פיפקע נאָך דער אַנדערער, און יעדעס מאָל, ווען איך צינד זי אָן, קריכט דער מאַבאק אַרויס ווי קליינע, גליהענדע ווערים פֿון דער אַש. אַזוי מישען זיך אויך די גע-דאַנקען ביי מיר אין קאָפּ. לעבען מיר אויף דער ערד ליגט אַ בינמעל פֿרוקענע צווייגען פֿון אַ צושטערמען נעסט פֿון פֿייגעל. און פֿונקט זוי דאָס פֿויגעל-נעסט אַזוי איז אויך מיין זעעלע.

איך דערמאָן זיך אָן אַלצדינג, אפילו אָן דער מינדעסטער קליי-ניגקייט, וואָס האָט מיט מיר פֿאַסירט אין די לעצטע טעג. האָהאָ, ווי ביטער מיר איז גענאַנגען...

איך זיך דאָ אין די בערג, און דער ים און די לופֿט ברויזען, זינד און וועטער קאָבען און קלאָגען מורא'דיג אין מיינע אויערן. קליי-נע שיפֿלאַך און שפּאַציר-שיפֿען זעהען זיך ווייט אין ים מיט איינגע-צויגענע זעגלען; מענשען געפֿינען זיך אויף זיי, זיי ווילען אַודאי פֿאַה-דען ערנעק-דוואו; און גאָט ווייס, וואוהין אָט די אַלע לעבענס לאָזען זיך, האָב איך ביי זיך געקלעהרט. דער ים הויכט זיך שווימענדיג אין דער הויך און וואַרפֿט זיך, וואַרפֿט זיך אַרום, ער איז אַזוי ווי בעזעצט מיט גרויסע, געשטאַלטען, וועלכע שטרעקען אויס די גלידער און שרייען און ליאַרעמען איינע צו די אַנדערע; ניין, עס איז אַ באל פֿון צעהן טויזענד פֿייפֿענדע שדים, וועלכע בעהאַלטען דעם קאָפּ צווישען די שולטערן און דרעהען זיך אַרום און פֿאַמשען מיט די שפיץ פֿליג-לען זייערע אָן ים, אַזוי אַז ער ווערט ווייט. ווייט, ווייט אַוועק ליגט

א בלינדער פֿעלוען-אינועל; פֿון אַט דער אינועל הויכט זיך אויף א ווייסער ים-מאָן און שאַקעלט מיט'ן קאָפּ הינטער א געלעכערטען שיף מיט מאַס-זעגלען, וואָס ווערט געטריבען פֿון ווינד צום ים צו, האָהאָ, צום ים צו, אַרויס אין דעם וויסטען ים...

איך פֿרעה זיך, וואָס איך בין אליין, וואָס קיינער קען ניט זעהן מיינע אויגען. רוהיג און פֿאַרויכטיג שפּאַר איך זיך אָן אָן דער פֿעלוען-וואַנד און ווייס, אַז קיינער קען ניט שמעהן הינטער מיר און קוקען אויף מיר הינטערוויילאַכס. אַ פֿויגעל שוועבט אַריבער איבער'ן באַרג און לאָזט אַרויס אַ געבראַכענעם געשריי; אין דערזעלבער רגע משעפעט זיך אַב אַביסעל ווייטער אַ שטיק פֿעלו פֿון באַרג און קייקעלט זיך אַראָב אין ים אַריין. און שמיל בלייב איך דאָרט זיצען אַ היבשע וויילע, איך בין זעהר רוהיג, אַ וואַרם געפֿיהל פֿון פֿער-גניגען נעהמט מיך דורך, ווייל איך קען אַזוי זיכער זיצען דאָ אין מיין בעהעלטעניש, בעת ווען דער רעגען הערט ניט אויף צו גיסען. איך קנעפעל צונויף מיין יאָק און דאַנק גאָט פֿאַר מיין וואַרעמער יאָק, ס'איז אַריבער נאָך אַ וויילע. איך בין איינגעשלאָפֿען.

ס'איז נאָכמיטאָג, איך געה אַהיים, עס רעגענט נאָך. מיט אַמאָל קומט מיר אַנטקעגען עפעס אונגעוועהנליכעס; עדוואַרדאָ שמעהט אַנטקעגען מיר אויף'ן וועג. זי איז דורכגענעצט, אַזוי ווי זי וואָלט שוין דאָ געשמאַנען אַ לאַנגע צייט אין רעגען; נאָר זי שמייכעלט. נו! גיב איך גלויב אַ קלעהר, און עס פאַקט מיך אַ ווילדער צאָרן; מיט קרעמפֿענדע פֿינגער נעהם איך אָן מיין ביקס, און אַזוי געה איך איהר אַנטקעגען, כאָטש זי שמייכעלט.

„גוטען מאָג!“ שרייט זי אויס די ערשמע.

כ'וואַרט אַב, ביז איך קום עטליכע מריט נעהענטער צו איהר, און דאָן זאָג איך:

„אַ גוטען מאָג איך, שעהן פֿרייליין!“

זי ווערט ערשטוינט איבער מיין שפּאַס. אַך, איך האָב ניט געוואוסט, וואָס איך האָב געזאָגט. זי שמייכעלט שרעקליך און קוקט מיך אָן.

„איהר זייט היינט געווען אין די בערג?“ פֿרעגט זי. „זעהט, ווי

נאם איהר זייט געוואָרען. כ'האָב דאָ אַ מיכעל מיט זיך; איהר ווילט עס פֿילייכט אַרומנעהמען אַרום זיך, איך קען אויסקומען אָהן דעם... וואָס זשע, איהר דערקענט מיך שוין גאָר ניט?" און זי לאָזט אַראָב די אויגען צו דער ערד און שאַקעלט מיט'ן קאָפּ.

"אַ מיכעל?" ענטפֿער איך און קרויץ מיט די צייהן פֿאַר צאָרן און ערשטווינגנ. "הערט אויס, איך האָב דאָ אַ יאַק, ווילט איהר איך זאָל זי אייך באַרגען? כ'קען אויסקומען אָהן איהר; איך וואָלט זי יעדען איינעם געבאָרגט, איהר קענט זי אַלואַ רעהיג נעהמען. כ'וואָלט זי מיט פֿרייד אוועקגעגעבען אַ פֿישער-פֿרוי."

כ'האָב געזעהן, אַז זי איז געשפּאַנט צו הערען, וואָס איך וועל זאָגען; זי האָט זיך אַווי אויפֿמערקזאַם צוגעהערט צו יעדען וואָרט, וואָס איך האָב אויסגערעדט, אַז זי איז געוואָרען מיאום און האָט פֿערגעסען צוצומאַכען דאָס מויל. זי שמעהט דאָ מיט'ן מיכעל אין דער האַנד, ס'איז אַ ווייס זיידען מיכעל, זי האָט עס זיך אַרונטער-גענומען פֿון האַל. איך רייס מיר אויך אַרונטער די יאַק.

"אויס גאַטעס ווילען, טהוט זי אָן צוריק!" גיט זי אַ געשריי. "דאָס זאָלט איהר ניט טהאָן. זייט איהר ווירקליך אַווי ביין אויף מיר? ניין, מיין גאָט, טהוט אָן צוריק די יאַק, איידער איהר ווערט דורכגעגעצט."

כ'האָב צוריק אָנגעהאָן די יאַק.

"וואו לאָזט איהר זיך געהן?" האָב איך געפֿרעגט מיט אַ פֿיני-סמערער מיענע.

"ניין, אין ערגעץ ניט... איך פֿערשמעה גאָר ניט, ווי אַווי איהר האָט זיך געקענט אויסטהאָן די יאַק..."
"וואו האָט איהר ערגעץ היינט דעם באַראָן?" האָב איך ווייטער געפֿרעגט. "אין אַזאַ וועטער קען דאָך דער גראַף ניט זיין אויף'ן ים..."

"נלאַהן, כ'האָב אייך בלויז געוואָלט זאָגען עפעס..."

איך שלאָג איהר איבער די רייד:

"ווילט איהר אַווי גוט זיין, איבערגעבען דעם הערצאָג אַ גרויס פֿון מיינעטוועגען?"

מיר קוקען זיך אָן. איך בין גרייט, איהר ווידער איבערצושלאָגען

די רייד, ווען זי וועט נור עפענען דאָס מויל. ענדליך ציהט זיך אַרײַן.
בער אַ שמערצליכע מיענע איבער איהר געזיכט; איך קעהר זיך אָב
אַן אַ זייט און זאָג:

„ערנסט גערערט, גיט דעם פּרינץ אייערן דעם וועג, פֿרײליין
עדוואַרדאַ. דאָס איז ניט קיין מאַן פֿאַר אייך. איך פֿערזיכער אייך,
ער געהט אַרום די גאַנצע צייט און איז זיך אַלץ מישב, צי ער זאָל
אייך געהמען פֿאַר אַ פֿרוי צי ניט, און דאָס איז דאָך פֿאַר אייך
קיין תּכלית ניט.“

„גײן, דערפֿון וועלען מיר בעסער מעהר ניט ריידען, ניט אמת?
בלאָהן, איך האָב געטראַכט פֿון אייך; איהר האָט געקענט אויסטהאָן
די יאָק און צוליעב אַן אַנרערן זיך לאָזען דורכגעצען; איך קום צו
אייך...“

איך ציה מיט די אַקסלען און זאָג ווייטער:
„כ'שלאַגן אייך אַנשמאַט איהם פֿאַר דעם דאָקטאָר. וואָס האָט
איהר געגען איהם אויסצוועצען? אַ מאַן אין זיינע בעסטע יאָהרען,
אַן אײַנסגעצײכענטער קאָפּ. דײַנקט נאָך וועגען דעם.“
„הערט מיך פֿאַרט אויס בלױז איין מינוט...“
„עזאָפּ, מײן הונד, וואַרט אויף מיר אין שטיבעל.“
כ'האָב אַרונטערגענומען די מײן, האָב זי בעגריסט און געזאָגט:
„אַדיע, שעהן פֿרײליין.“

און איך האָב זיך געלאָזט געהן.
זי האָט אַ געשריי געטהאָן:

„גײן, רײס מיר ניט אַרויס דאָס האַרץ פֿון דער ברוסט. איך
בין היינט געקומען צו דיר, כ'האָב דאָ געוואַרט אויף דיר, און איך
האָב געשמייכעלט, ווען דו ביסט געקומען. נעכטען בין איך שיער
פֿון זינען ניט אַראָב, ווייל איך האָב די גאַנצע צייט וועגען קיין
אַנדער זאָך ניט געטראַכט; אַלעס האָט זיך אַרומגעדרעהט מיט מיר
אַזוי ווי אַ ראָד, און איך האָב ניט אויפֿגעהערט דײַנקען פֿון דיר.
הײַנט בין איך געוועסען אין צימער; אַ מענש איז אַרײַנגעקומען,
כ'האָב ניט אויפֿגעהויבען דעם קאָפּ אַ קוק צו טהאָן, נאָר איך האָב
געוואוסט, ווער דאָס איז געווען דער, וואָס איז אַרײַנגעקומען. נעכט-
מען האָב איך גערודערט אַ האַלב פֿערטעל מײל, רופֿט ער זיך אָב.“

זייט איהר ניט מיעד געוואָרען? האָב איך געפֿרעגט. אַך יאָ, זעהר
 מיעד; און איך האָב געקראָגען וואונדען אויף די הענד, האָט ער
 געענטפֿערט און איז געווען גאַנץ טרויעריג דעריבער. כ'האָב גע-
 קלעהרט ביי זיך: זעה נאָר, וועגען אַזאַ זאַך געהמט אַט דער דאָ
 זיך צום האַרצען! אין אַ וויילע אַרום רופֿט ער זיך אָב: די נאַכט
 האָב איך געהערט אַ שושקעריי לעכען מיינע פֿענסטער; ס'איז גע-
 ווען אייער דיענסט-מיידעל און איינער פֿון אייערע קאָמיס, זיי האָ-
 בען געהאַט אַן אינטימען געשפרעך. יאָ, זיי וועלען ביידע חתונה
 האָבען, האָב איך געזאָגט. יאָ, אָבער דאָס איז געווען אַרום צוויי
 אַוויגער! וואָס ווייטער? האָב איך געפֿרעגט, און גלייך נאָכדעם האָב
 איך צוגעלייגט: די נאַכט געהערט צו זיי. דאָ האָט ער אַרויפֿגערוקט
 זיינע נאָלדענע ברילען אויף דער נאָז און בעמערקט: אָבער, ניט
 אמת, דיינקט איהר ניט, אַזוי אין מיטען נאַכט, דאָס זעהט דאָך
 ניט גוט אויס? כ'האָב נאָך אַלץ ניט אויפֿגעהויבען די אויגען, און
 אַזוי זיינען מיר געזעסען צעהן מינוט צייט. — זאָל איך אייך אַרויפֿ-
 לייגען אַ שאַל אויף די שולטערן? האָט ער אַ פֿרעג געטהאָן. —
 ניין, אַ דאַנק, האָב איך געענטפֿערט. — קען איך אָננעהמען אייער
 קליינע האַנד? האָט ער ווידער געפֿרעגט. — איך האָב ניט געענט-
 פֿערט, מיינע געדאַנקען זיינען געווען ערגעץ אַנדערש. ער האָט
 אַוועקגעלייגט אַ קליין שאַכטעלע אויף מיין שויס, כ'האָב געעפֿענט
 דאָס שאַכטעלע און געפֿונען אַ נאָדעל איבערווייניג; די נאָדעל האָט
 געהאַט אַ קרוין, און איך האָב איבערגעזעהלט צעהן שטייגער אין
 איהר... גלאַהן, כ'האָב די נאָדעל דאָ ביי מיר, ווילסט זי זעהן? זי
 איז צומטראָטען: קום אַקאַרשט אַהער און זעה, אַז זי איז צומטראָטען...
 נו, וואָס זאָל איך טהאָן מיט דער נאָדעל? האָב איך געפֿרעגט. —
 איהר זאָלט זי אָנטהאָן, זיך דערמיט אויספֿוצען, האָט ער געענטפֿערט.
 — אָבער איך האָב איהם צוריק אָבגעגעבען די נאָדעל און געזאָגט:
 לאָזט מיך צורוה, איך דיינק מעהר פֿון אַן אַנדערן. — פֿון וואָס
 פֿאַ- אַן אַנדערן? האָט ער געפֿרעגט. — פֿון אַ יעגער, האָב איך
 געענטפֿערט; ער האָט מיר אַלס עראינערונג בלוין צוויי שעהנע
 פֿעדערן געשיינקט; אָבער געהמט אייך אייער נאָדעל צוריק. — נאָר
 ער האָט די נאָדעל אויף קיין פֿאַל ניט געוואָלט צוריקנעהמען. כ'האָב

צום ערשטען מאָל אַ קוק געטהאָן אויף איהם, זיינע אויגען האָבען מיך דורכגענומען דורך און דורך. איך נעהם די נאָדעל ניט צוריק, טהוט דערמיט וואָס איהר ווילט; צוטרעט זי, האָט ער געזאָגט. כ'בין אויפגעשטאַנען, כ'האָב אַוועקגעלייגט די נאָדעל אונטער מיין קנאַפֿעל און אַרויפגעטראָמען דערויף. דאָס איז געווען היינט אין דערפֿריה... פֿיער שמונדען בין איך דאָ אַרומגעגאַנגען און האָב גע-וואָרט; נאָך'ן מיטאַג בין איך אַוועק פֿון דערהיים. ער האָט מיך בעגעגענט אויבען אויף'ן וועג. — וואוהין געהט איהר? האָט ער געפֿרעגט. — צו גלאַהן, האָב איך געענטפֿערט; כ'וויל איהם בעטען, ער זאָל מיך ניט פֿערגעסען... פֿון איינס אַוויגער אָן האָב איך דאָ געוואָרט, כ'בין געשטאַנען ביי אַ בוים און האָב געזעהן, ווי דו קומסט; דו ביסט געווען ווי אַ גאַט. כ'האָב געליעבט דיין געשטאַלט, דיין באָרד און דייןע שולטערן, אַלעס אויף דיר און אין דיר האָב איך געליעבט... אַזונד ביסט דו אונגעדולדיג, דו ווילסט געהן, נור געהן, איך בין דיר גלייכגילטיג, דו גיסט אפילו קיין קוק ניט אויף מיר..."

ווען זי האָט אָנגעהויבען ריידען, בין איך געבליבען שטעהן. אַז זי איז אַנשוויגען געוואָרען, האָב איך ווידער אָנגעהויבען געהן. איך בין געווען פֿערמאַטערט פֿאַר פֿערצווייפֿלונג און איך האָב גע-שטייבֿעלט, מיין האַרץ איז געווען ווי אַ שטיין.

"ס'איז וואָהר," האָב איך געזאָגט און בין ווידער געבליבען שטעהן. "איהר האָט דאָך מיר געוואָלט עפעס זאָגען?"

מיט דעם דאָזיגען שפּאַט האָב איך איהר שוין צופֿיעל דערעסען. "האָב איך אייך ווירקליך געוואָלט עפעס זאָגען? יאָ, אָבער איך האָב דאָך שוין עפעס געזאָגט; וואָס זשע, איהר האָט עס ניט געהערט? ניין, גאָרנישט, כ'האָב אייך מעהר גאָרנישט וואָס צו זאָגען....."

איהר שטימע ציטערט מאָדנע, נאָר דאָס ריהרט מיך ניט.

XXIV.

אויף מאַגען אין דער פֿריה, אז איך בין אַרויסגענאַנגען, איך
 גיב אַ קוק, עדוואַרדאָ שטעהט ביים שטיבעל.
 אין פֿערלויף פֿון דער נאַכט האָב איך אַלצדינג איבערלייגט און
 געפֿאַסט מיין בעשלוס. ניין, פֿאַרוואָס זאָל איך זיך לאָזען פֿערבלענ-
 דען פֿון אַט דער קאַפּריזונער פּערזאָן, אַ פּישער-מיידעל, אַן אונגע-
 בילדעטער קאַפּ? וואָס זשע, איז דען איהר נאַמען ניט געועסען:
 לאַנג גענוג אין מיין האַרצען און האָט עס אויסגעוויגען? גענוג,
 זאָל זיין אַ סוף דערמיט! איבעריגענס איז מיר אַרויף אויף'ן זינען,
 אַז איך בין איהר פֿילייכט טאַקע דערפֿאַר מיט אַמאָל געוואָרען אזוי
 לייעב און טהייער, ווייל איך האָב איהר אַרויסגעצייגט גלייכנילטיג-
 קייט און זיך אויסגעלאַכט פֿון איהר. אַך, ווי גרײַסאַרטיג איך האָב
 זיך דאָס פֿון איהר אויסגעלאַכט! נאַכרעם ווי זי האָט געהאַלטען אַ
 היבשע רעדע אויף עטליכע מינוטען לאַנג, רוף איך זיך אָב גאַנץ
 דוהיג: ריכטיג, איהר האָט דאָך מיר געוואָלט עפעס זאָגען...
 זי איז געשטאַנען ביים שטיין, זי איז געווען שבאַרק צוקאָכט
 און האָט געוואָלט מיר אַנטקעגען לויפֿען, זי האָט שוין געהאַט אויס-
 געשטרעקט די אַרעמס, איז אָבער געבליבען שטעהן און האָט פֿער-
 בראַכען מיט די הענד, איך האָב אַרויפֿגעלייגט די האַנד אויף מיין
 מיץ און זי בעגריסט, ניט אויסריידענדיג דערבוי קיין וואָרט.
 „היינט וויל איך בלויז אַיינס פֿון אייך, גלאַהן“ האָט זי
 געזאָגט מיט אַ ריהרענדער שטימע. און איך האָב זיך פֿון אַרט ניט
 געריהרט, נור בריי צו הערען, וואָס זי האָט געוואָלט זאָגען. „כ'האָב

געהערט, אז איהר זייט געווען ביים שמיעד. ס'איז געווען אן אָבענד,
ווען עוואַ איז געווען אליין אין דערהיים.

איך בין געבליבען ערשטוינט און האָב געפֿרעגט :

„פֿון וועמען האָט איהר דאָס געקראָגען אָט די מיטטהיילונג ?“

„איך שפּיאָניר ניט,“ האָט זי אויסגעשריען ; „כ'האָב עס נעכ-

טען ביינאָכט געהערט, מיין פֿאָטער האָט עס מיר דערצעהלט. נעכ-

טען אָבענד, ווען איך בין געקומען אַהיים אַ דורכגעגעצטע, רופֿט

זיך אָב מיין פֿאָטער : דו האָסט זיך היינט אויסגעלאַכט פֿון דעם

באַראָן, האָסט איהם געמאַכט צום נאַר. — ניין, האָב איך געענט-

פֿערט. — וואוּ ביסט דו איצט געווען ? פֿרעגט ער ווייטער. —

כ'האָב געענטפֿערט : ביי גלאַהן. — דאָ האָט עס מיר מיין פֿאָטער

דערצעהלט. —

איך בעקעמפֿף מיין פֿערצווייפֿלונג און זאָג :

„עוואַ איז זאָגאַר דאָ געווען.“

„דאָ איז זי אויך געווען ? אין שמיבעל ?“

„עטליכע מאָל. כ'האָב זי אַריינגעבעטען. מיר האָבען גערעדט

צוזאַמען.“

„אויך דאָ !“

פּיווע, האַלט זיך פֿעסט ! קלעהר איך ביי זיך און זאָג :

„צוויי ווי איהר זייט אַזוי ליבענסווירדיג זיך אַריינצומישען אין

מיינע אַנגעלעגנהייטען, וויל איך אויך ניט אָבשטעהן. כ'האָב אייך

נעכטען פֿאַרגעשלאָגען דעם דאָקטאָר ; האָט איהר נאָכגעדיינט

דעריבער ? דער פּרינץ איז דאָך צו אונמעגליך.“

צאָרן פֿלאַמט אויף אין איהרע אויגען.

„ווייסט איהר וואָס, ער איז ניט אונמעגליך !“ זאָגט זי מיט

אַ ביטערן טאָן. „ניין, ער איז בעסער פֿאַר אייך ; ער קען זיך

אויפֿהאַלטען אין אַ הויז, ניט ברעכענדיג קיין שאַלען און קיין גלע-

ער, און מיינע שידך לאָזט ער אויך צורוה. יאָ, ער ווייסט, ווי אַרומ-

צוגעהן מיט מענשען ; אָבער איהר, איהר זייט לעכערליך, איך שעהם

זיך מיט אייך, איהר זייט אונערטרעגליך ; האָט איהר מיך פֿערשטאַען ?“

איהרע ווערטער האָבען מיך טיעף בעליידיגט, כ'האָב אַרונ-

טערגעלאָזט דעם קאָפּ און געענטפֿערט :

„אין דעם פרט זייט איהר גערעכט, איך בין ניט איבעריגס
פֿעהיג אַרומצוגעהן מיט מענשען. האָט רחמנות; איהר פֿערשטעהט
מיך ניט, איך וואוין אַם ליעבסטען אין וואַלד, דאָס איז מיין פֿרייר.
דאָ אין מיין איינזאַמקייט שאַדט עס קיינעם ניט, וואָס איך בין ווי
איך בין; ווען איך קום זיך אָבער צונויף מיט אַנדערע, מוז איך
אָנווענדען מיין גאַנצע מיה צו זיין, ווי עס געהערט צו זיין. שוין
צוויי יאָהר, אַז איך בין אַזוי ווייניג געווען צווישען מענשען...“
„ביי איך מוז מען יעדע רגע זיך ריכטען אויף דאָס ערגסטע,
האַט זי וויטער געזאָגט. „עס ווערט איינפֿאַך איבערדריסן, כסדר
אויף איך אַכטונג צו געבען.“

ווי אונבאַרמיהאַרציג זי האָט דאָס אַרויסגעזאָגט! אַן אונגע-
הייער ביטערער שמערץ געהמט מיך דורך, כ'פֿאַל שיער ניט אַני-
דער פֿון איהרע שטריינגע רייד. נאָר עדוואַרדא האָט זיך ניט בענג-
גענט דערמיט, זי האָט נאָך צוגעלייגט:

„פֿילייכט וואָלט איהר געקענט זעהן, עוואַ זאָל אַכטונג געבען
אויף אייך. ס'איז נור אַ שאַד, וואָס זי איז פֿערהייראַט.“
„עוואַ? איהר זאָגט, אַז עוואַ איז פֿערהייראַט?“ האָב איך
געפֿרעגט.

„יאָ, פֿערהייראַט.“

„מיט וועמען איז זי פֿערהייראַט?“

„דאָס מוזט איהר דאָך וויסען. עוואַ איז פֿערהייראַט מיט'ן שמיעד.“

„וואָס זשע, זי איז ניט דעם שמיעד'ס טאָכטער?“

„ניין, זי איז זיין פֿרוי. וואָס זשע, איהר מיינט אַפֿנים, אַז איך

זאָג אַ ליגען?“

איך האָב גאָר קיין מיינונג ניט געהאַט דעריבער, מיין ער-

שטוינונג איז בלויז געווען אַזוי גרויס. כ'בין געבליבען שמעהן און

האָב געטראַכט ביי זיך: „איז עוואַ ווירקליך פֿערהייראַט?“

„איהר האָט, הייסט עס, געטראַפֿען אויף אַ גליקליכע, פֿאַ-

סענדע פֿאַר...“ האָט זיך עדוואַרדא אָבגערופֿען.

נו, ס'האַט גאָר קיין סוף ניט געוואָלט געהמען. כ'האָב אָנגע-

הויבען צימערן פֿאַר פֿערדרום און געזאָגט:

„אָבער טאָ געהמט פֿאַרט דעם דאָקטאָר, ווי איך זאָג אייך.

הערט זיך צו צו דער עצה פֿון א פֿריינד; דער פֿריינד איז דאָך אַ האַלב-אַלמער נאַר. און אין מיין פֿערביטערמקייט האָב איך געמאַכט חוּק פֿון איהם, כ'האָב איינפֿאַך איבערמריבען זיין עלטער, כ'האָב געוואָגט, אָו ער האָט אַ פֿליך אויף'ן קאָפּ, אָו ער איז אין גאַנצען בלינד; כ'האָב אויך ערקלעהרט, אָו ער טראָגט די קרוין אויף די קנעפּ פֿון זיין העמד מיט דעם איינציגען צוועק, כדי זיך גרויס צו האַלטען מיט זיין יחוס. „איבעריגענס האָב איך זיך נאָר-נישט געוואַלט בעקענען מיט איהם,“ האָב איך געוואָגט. „ס'איז גאַרנישט דאָ אין איהם, וואָס זאָל איהם אויף וואָס פֿאַר עס איז אופן אויסצייכענען פֿון די אַנדערע; עס פֿעהלען איהם די הויפט-ליניען, ער איז גאַרנישט.“

„אַבער ער איז עפעס, ער איז עפעס!“ האָט זי געשריען, און איהר קול איז הייזעריג געוואָרען פֿאַר צאָרן. „ער איז פֿיעל מעהר, ווי דו מיינסט, דו וואַלד-מענש. נאָר וואַרט אַקאַרשט, ער וועט מיט דיר ריידען, איך וועל איהם בעטען, ער זאָל ריידען מיט דיר. דו גלויבסט ניט, אָו איך האָב איהם ליעב, אָבער דו וועסט זעהן, אָו דו האָסט אַ טעות; איך וועל חתונה האָבען מיט איהם, כ'וועל טאָג און נאַכט דיינקען נור פֿון איהם. מערק דיר, וואָס איך זאָג: כ'האָב איהם ליעב. זאָל עוואָ קומען צו דיר, האָהאָ, גאָט אין הימעל, זאָל זי נאָר קומען, עס זאָל מיר דאָס גאָר אָנהויבען אַרען! יאָ, כ'מוז זעהן, וואָס גיכער אַוועקצוגעהן פֿון דאַנען...“ זי האָט אָנגעהויבען אַרונטערגעהן מיט'ן וועג פֿון שטיבעל, זי האָט געמאַכט אַ פֿאַר קליינע, שנעלע טריט, נאָר כאַלד האָט זי זיך נאָך אַמאָל אומגעקעהרט, איהר געזיכט איז געווען בלאַס ווי דער פנים פֿון אַ מת, און זי האָט מיט צאָרן אויסגעשריען: „און קום מיר קיינמאָל מעהר ניט פֿאַר די אויגען, דו הערסט?“

XXV.

די בלעטער פון די בויער זיינען געווארען געל, דאָס קאַר-
 מאַפֿעל-גראָו האָט זיך פֿונאַנדערגעוואַקסען און איז געשטאַנען אין
 פֿולער בליהונג; די יאַגד-צייט איז ווידער געקומען, איך האָב
 געשאַסען שנעע-היהנער, וואַלד-היהנער און האָוען; איין מאָג האָב
 איך געשאַסען אַן אָדלער. אַ שטילער, הויכער הימעל, קיהלע נעכט,
 פֿיעל קלאָהרע און ליעבע קלאַנגען אין וואַלד און פֿעלד, גרויס און
 פֿריעדליך איז געווען די וועלט...

"ווי קומט עס, וואָס איך האָב גאַרנישט געהערט פֿון הערד
 מאַק מכח די צוויי פֿייגעל, וועלכע איך האָב געשאַסען?" רופֿ איך
 זיך איינמאַל אָב צום דאָקטאָר.

"דאָס האָט איהר ערוואַרדאָן צו פֿערדאַנקען," האָט ער גע-
 ענטפֿערט. "דאָס ווייס איך, כ'האַב אַליין געהערט, ווי זי האָט זיך
 געשטעלט געגען דעם."

"איך דאַנק איהר גאַרנישט דערפֿאַר," האָב איך געזאָגט...
 סוף-זומער, סוף-זומער. די וועגען האָבען אויסגעזעהן אזוי ווי
 גאַרטלען דורך דעם וועלקענדען וואַלד, יעדען מאָג איז געקומען אַ
 נייער שמערן, די לבנה האָט געבלישמשעט ווי אַ שאַמען, אַ שאַ-
 מען פֿון גאָלד איינגעטונקט אין זילבער...

"גאָט איז מיט דיר, דו ביסט דאָך גאָר פֿערהייראַט, עוואָ?"

"וואָס זשע, דו האָסט עס ניט געוואוסט?"

"ניין, איך האָב עס ניט געוואוסט."

שמוס האָט זי גערריקט מיין האַנד.

"גאָט איז מיט דיר, קינד, וואָס זאָלען מיר אַצונד טהאָן?"

„וואָס דו ווילסט, דו פֿאַהרסט דאָך נאָך ניט אָב פֿון דאָר-
נען; כ'וועל ווין צופֿריעדען און פֿרעהליך, אזוי לאַנג דו ביסט דאָ.
„ניין, עוואָ.“

„יאָ, יאָ—, אזוי לאַנג דו ביסט נאָך דאָ.“
זי זעהט אויס פֿערצאָנט און די גאַנצע צייט הערט זי ניט
אויף דריקען מיין האַנד.
„ניין, עוואָ, געה! קיינמאַל מעהר ניט!“

און נעכט געהען פֿערביי, און מעג קומען; ס'איז שוין דער
דריטער מאָג זינט יענעם געשפרעך. עוואָ געהט מיט אַ משא א-
בער'ן וועג. וויפֿיעל ברען-האַלץ האָט דאָס דאָזיגע קינד אין פֿער-
לויף פֿון זומער איבערגעטראָגען פֿון וואַלד אַהיים!
„לויג אָב די משא, עוואָ, און לאָמך זעהן צי דיינע אויגען
זיינען נאָך פֿונקט אזוי בלוי ווי געווען.“
איהרע אויגען זיינען געווען רויט.

„ניין, שמייכלעל ווידער, עוואָ! איך קען דאָך מעהר ניט אויס-
האַלמען אָהן דיר, איך בין דיינער, איך בין דיינער...“
אַבענד, עוואָ זינגט, כ'הער איהר געזאָגט, און אַ היץ געהמט
מיך דורך און דורך.

„דו זינגסט היינט אַבענד, עוואָ?“

„יאָ, איך בין פֿרעהליך.“

און אזוי ווי זי איז נידעריגער פֿון מיר, טהוט זי אַ שפרונג,
כדי צו קענען אַרומלייגען איהרע אָרעסס אַרום מיין האַלז.
„וואָס איז דאָס, עוואָ, דו האָסט זיך צוקראַצט די הענד? מיין
גאָט, ווי האָסט דו זיי צוקראַצט!“

„דאָס מאַכט גאָדנישט אויס.“

איהר פנים שמראַהלט אויך אזוי וואונדערליך.

„עוואָ, האָסט געדערט מיט הערר מאַק?“

„איין מאַל.“

„וואָס האָט ער געזאָגט, און וואָס האָסט דו געזאָגט?“

„ער איז געוואָרען זעהר שמריינג צו אונז, ער לאָזט מיין מאַן
אַרבייטען טאָג און נאַכט ביים שפייכלער, און מיך שמעלט ער

אויך אוועק ביי אלערליי ארבייטען. ער האָט מיר געהייסען טהאָן
מענער-ארבייט."

פֿאַרוואָס טהוט ער דאָס?

עוואַ האָט אַראָבגעלאָזט די אויגען צו דער ערד.

"פֿאַרוואָס טהוט ער דאָס, עוואַ?"

"ווייל איך האָב דיך ליעב."

"אַבער ווי קען ער דאָס וויסען?"

"איך האָב עס איהם אַליין געזאָגט."
פּוּוּע.

"ווען נאָט ניט, ער זאָל ניט זיין אזוי שמררינג צו דיר!"

"אַבער דאָס שאַדט גאַרנישט. עס שאַדט גאַרנישט איצט!"

און אזוי ווי אַ שטילער, ציטערענדער געזאָגט האָט איהר שטי-

מע אָבגעקלונגען אין וואַלד.

און די בלעטער ווערן נאָך געלער, ס'געהט צו אָסיען, אויף'ן
הימעל האָבען זיך בעוויזען נאָך מעהר שמערען, און די לבנה זעהט
פֿון איצט אָן אויס ווי אַ שאַמען פֿון וילבער, וואָס איז איינגעמונקט
אין גאָלד. ס'איז ניט געווען קאלט, גאַרנישט, נור אַ קיהלע שמיל-
קייט און אַ שמראַמענדעם לעבען אין וואַלד. יעדער בוים איז גע-
שטאַנען פֿאַר זיך און האָט געטראַכט. די יאָנדעס זיינען געווען
פֿאַרמיג.

אזוי איז אָנגעקומען דער צווייטן און צוואַנציגסטער אויגוסט און
דערמיט די דריי אייזערנע נעכט*.)

* אין די "אייזערנע נעכט", צווישען דעם 22-טען און דעם 28-טען אוי-
גוסט פֿלעגט אין יענע געגענדען אָנקומען דער ערשטער פֿראַסט.

XXVI.

די ערשמע פֿון די אייוערנע נעכט.

אַרום ניין אָוויגער געהט די זונן אונטער. אַ מאַמע פֿינסטער-
ניש לייגט זיך אויס איבער דער ערד, עס בעווייזט זיך אַ פֿאַר
שמערען, צוויי שעה שפעטער אַ בלישמש פֿון דער לבנה. איך לאָז
זיך מיט מיין ביקס און מיט מיין הונד אַריין אין וואַלד, כ'טראַג
צונויף אַ הויפֿען פֿון אַראָבגעפֿאלענע צווייגען, און דער שיינ פֿון
מיין פֿיער פֿאלט צווישן די וואַרצעל-שטאַמען פֿון די סאַסנעס.
נימאָ קיין פֿראַסט.

די ערשמע פֿון די אייוערנע נעכט! זאָג איך צו זיך אַליין.
און אַ געוואַלדיגע פֿרייד איבער צייט און אַרמ געהמט מיך דורך
און דורך...

אַ געזונד, איהר מענשען און חיות און פֿייגעל, אַ געזונד צו
דער איינוואַמער נאַכט אין וואַלד, אין וואַלד! אַ געזונד צו דעם
חושך און צו נאַמ'ס מורמלען צווישן די בויער, צו דעם זיסען,
איינפֿאַכען קלאַנג פֿון דער שטילקייט אין מיינע אויערן, צו די גרי-
נע בלעטער און די געלע בלעטער! אַ געזונד צו דעם לעבענס
קלאַנג, וואָס איך הער, אַ סאַפענדער שנוק אין נראָז, אַ הונד, וואָס
ליגט אויף דער ערד און סאַפעט! אַ געזונד צו דער ווילדער קאַץ,
וואָס ליגט אויף'ן בויד און צילעוועט און האַלט זיך גרייט אַ שפּרונג
צו טהאַן אויף אַ פֿויגעלע אין דער פֿינסטער, אין דער פֿינסטער!
אַ געזונד צו דער באַרטהאַרציגער שטילקייט אויף דער ערד, צו די
שמערען און דער האַלבער לבנה, יאָ, פֿאַר איהר און פֿאַר יענע!...

כ'שמעה אויף און האָרד זיך צו. קיינער האָט מיך ניט גע-
הערט. זעץ איך זיך ווידער אוועק.

א דאָנק פֿאַר דער איינזאַמער נאַכט, פֿאַר די בערג, פֿאַר דעם
חושך און פֿאַר דעם גערויש פֿון ים, עס בריווט אין מיין האַרצען!
א דאָנק פֿאַר מיין לעבען, פֿאַר מיין אַטהעם-צוג, פֿאַר דעם חסד,
וואָס איך לעב היינט ביינאַכט, דערפֿאַר דאָנק איך פֿון מיעפֿען
האַרצען! הער זיך צו אין מורח און הער זיך צו אין מערב, הער
זיך צו! דאָס איז דער אויביגער גאָט! אָט די שטילקייט, וואָס
פורמעלט און שושקעט מיר אין אויער, איז דאָס בלוט פֿון דער
גאַנצער גרויסער נאַטור, וואָס זירט, דאָס איז גאָט, וואָס צופֿר-
סעלט די וועלט און מיך. איך זעה אַ בלאַנק שפּין-געוועבס אין'ס
שיין פֿון מיין האַלץ-פֿייער, כ'הער אַ שיפֿעל, וואָס רודערט אויף'ן
ים, דאָרט אין צפֿון-זייט אויף'ן הימעל הויבט זיך אויף אַ ליכט, אַ
צפֿון-ליכט. אַה, ביי מיין אונשמערבליכער זעעלע, איך דאָנק אויך
פֿון גאַנצען האַרצען דערפֿאַר, וואָס איך בין עס גראַד דער,
וועלכער ויצט דאָ! ...

ס'איז שטיל. אַ קאָנוס פֿאַלט אַראָב פֿון אַ טאַנענבוים אויף
דער ערד. אַ קאָנוס איז אַראָבגעפֿאַלען! טראַכט איך ביי זיך. די
לבנה שמעהט הויך אויף'ן הימעל, דאָס פֿייער פֿלאַקערט אויף דעם
האַלב-פֿערברענטען הויפֿען און האַלט ביים אויסגעהן. און שפעט
אין דער נאַכט וואַנדער איך אַהיים.

די צווייטע אייזערנע נאַכט, דיועלבע שטילקייט און דאָס מיל-
דע וועטער, מיין זעעלע גריבעלט אין זיך. מעכאַניש געה איך צו
צו אַ בוים, ציה אַראָב די מיץ טיעף איבער'ן שמערן און שפֿאַר
זיך אַן מיט'ן רוקען אַן דעם דאָוויגען בוים, די הענר צונויפֿגעלייגט
אויף'ן נאַקען. איך קוק און טראַכט; דער פֿלאַם פֿון מיין פֿייער
בלענדט מיר אין די אויגען, און איך פֿיהל עס ניט. כ'שמעה אַ
היבשע וויילע אין דער דאָוויגער פֿאָזע און קוק אויף'ן פֿייער; מיינע
פֿים קענען זיך ניט ריהרען פֿון מיערקייט; כ'זוער אזוי ווי פֿער-
גליווערט שמעהענדיג און זעץ זיך ענדליך אַנידער. ערשט איצט

בערעכען איך, וואָס איך האָב געטהאָן, נאָך וואָס האָט געטויגט
אזוי לאַנג קוקען אויף'ן פֿייער ?
עזאָפּ הויבט אויף דעם קאָפּ און שטעלט אָן די אויערן, ער
הערט טריט, עוואַ ווייזט זיך.

„איך בין היינט ביינאָכט זעהר שמאַרק פֿערטראַכט און אוי-
מעטיג,“ רופּ איך זיך אָב.

און פֿאַר רחמנות ענטפֿערט זי נאָרנישט.
„כ'האָב ליעב דריי זאַכען,“ זאָג איך ווייטער. „כ'ליעב אַ ליעב-
בעס-טרוים, וואָס איך האָב אַמאָל געהאַט, כ'ליעב דיר, און איך
ליעב אַט דאָס שטיק ערד.“

„און וואָס האָסט דו ליעב מעהר פֿון אַלץ?“
„דעם טרוים.“

ס'ווערט ווידער שטיל. עזאָפּ קען עוואַ'ן און ער לייגט אוועק
דעם קאָפּ אָן אַ זייט און קוקט אויף איהר. איך מורמעל:

„אויף'ן וועג האָב איך היינט געוועהן אַ מיידעל, זי איז געגאַנג-
גען אָרם אין אָרם מיט איהר געליעבטען. דאָס מיידעל האָט גע-
וואונקען מיט די אויגען אויף מיר און האָט זיך קוים געקענט איינ-
האַלמען פֿון לאַכען, בעת איך בין פֿערבייגעגאַנגען.“

„איבער וואָס האָט זי געלאַכט?“
„דאָס ווייס איך ניט. זי האָט אַודאי געלאַכט פֿון מיר. פֿאַרוואָס
פֿרענסט דו זיך נאָך וועגען דעם?“

„דו האָסט זי געקענט?“

„יאַ, כ'האָב געגריסט.“

„אין זי, זי האָט דיר ניט דערקענט?“

„ניי... אָבער נאָך וואָס זיצסט דו דאָ און פֿאַרשט מיך
אויס? דאָס איז גאָר ניט שעהן פֿון דיר. דו וועסט מיך ניט בריינג-
גען דערצו, צו דערמאַנען איהר נאָמען.“
פּויע.

איך מורמעל ווידער:

„איבער וואָס זי האָט געלאַכט? זי איז אַ קאָקעטקע; גאָר
איבער וואָס פֿאַרמ האָט זי געלאַכט? אין יעזוס קריסטום' נאָמען,
וואָס האָב איך איהר דען געטהאָן?“

עווא ענטפערט:

„ס'איז געווען א שוויינעריי פֿון איהר, צו לאַכען פֿון דיר.“
„ניין, ס'איז ניט געווען קיין שוויינעריי פֿון איהר!“ האָב איך
א געשריי געטהאָן. „דו דאַרפֿסט זי ניט בעריידען, זי טהוט ניט
קיין שום שלעכטס, ס'איז געווען גאַנץ ריכטיג פֿון איהר, וואָס זי
האַט פֿון מיר געלאַכט. שווייג, צום טיוועל, און לאָז מיך צורוח,
דו הערסט?“

און א דערשראָקענע לאָזט מיך עווא צורוח. כ'קוק זי אָן און
האַב גלייך אין דערועלבער רגע חרטה אויף מייע שטריינגע ווער-
טער, כ'פֿאַל אַידער פֿאַר איהר און פֿערברעך די הענר.
„געה אַהיים, עווא. דו ביסט די, וועמען איך האָב אַם מיים-
מען ליעב; ווי האָבען איך גאָר געקענט ליעב האָב א טרוים? דאַס
איז בלויז געווען א שפּאַס; דו ביסט עס די, וועמען איך האָב ליעב.
אַבער געה איצט אַהיים, מאַרגען וועל איך קומען צו דיר; געדריינק,
איך בין דיינער, יאָ, פֿערגעס עס אַקאַרשט ניט. גוטע נאַכט.“
און עווא געהט אַהיים.

די דריטע פֿון די אייווערנע נעכט, א נאַכט אין דער העכסטער
שפּאַנונג. וואָלט כאָטש געווען אַביסעל פֿראַסמ! אַנשטאַט דעם
פֿראַסמ א שטיל-שמעהענדיגע וואַרעמקייט נאָך דער זונן פֿון'ס טאָג,
די נאַכט איז געווען ווי א לעבליך-וואַרעמער זומפ. כ'האַב אָנגע-
לייגט מיין פֿייער-הויפּען...

„עווא, צייטענווייז קען עס פֿאַר איינעם זיין א תּענוג, ווען
מען ווערט געצויגען ביי די האָר. אזוי צומישט קען ווערען א מענ-
שען'ס מוח. מען קען געצויגען ווערן ביי די האָר גאַנצע טהאַלען
אַרונטער און בערג אַרויף, און אז אימיצער פֿרעגט, וואָס דאָ קומט
אייגענמליך פֿאַר, איז מען אימשטאַנד גאַנץ ענטציקט צו ענטפֿערן:
איך ווער געצויגען ביי די האָר! און אז יענער פֿרעגט: אַבער וואָל
איך דיר פֿיליכט העלפֿען, דיך בעפֿרייען? ענטפֿערט מען ניין. און
אז מען פֿרעגט ווייטער: אַבער וועסט דו עס אויסהאַלמען? ענט-
פֿערט מען: יאָ, כ'וועל עס אויסהאַלמען; וואָרים איך ליעב די
האַנד, וואָס שלעפּט מיך..... עווא, דו ווייסט, וואָס האָפּען איז
אזוינס?“

„יא, כ'מיון, אז איך ווייס.“

„זעהסט דו, עווא, האָלען, דאָס איז עפעס אַ וואונדערליכע, יא, אַ גאַנץ מאָדנע זאַך. מען קען צום ביישפּיעל אין אַ שעהנעם פּרייה-מאַרגען געהן אויף'ן וועג און האָלען צו טרעפּען אַ פּערוואָן. וועלכע מען האָט ליעב. און בעגעגענט מען אָט די פּערוואָן? ניין. פּאַרוואָס ניט? ווייל די פּערוואָן איז דעם דאָזיגען פּרייה-מאַרגען פּערנומען מיט עפעס און איז ערגעץ אַנדערש... אויף די בערג האָב איך זיך בעקענט מיט אַן אַלמען בעטלער. אַכט און פּוּפּציג יאָהר האָט ער גאַרנישט געזעהן, און איצט איז ער שוין געווען אי-בער זיבעציג. ס'האָט זיך איהם אָבגעדוכט, עפעס אַזוי ווי ער וואָלט וואָס ווייטער אַלץ בעסער געזעהן; ס'געהט אַלץ פּאַרווערטס און פּאַרווערטס, פּלעגט ער וואָגן; אַז עס וואָל זיך נור ניט מאַכען עפעס אַ זייטיגע צרה, וועט ער אין עטליכע יאָהר צייט ווידער קענען זעהן די זונן. ער האָט געהאַט שוואַרצע האַר, נאָר זיינע אויגען זיינען געווען גאַנץ ווייס. אַז מיר זיינען געוועסען צוזאַמען ביי איהם אין זיין ערד-שטיבעל און האָבען גערויכערט, פּלעגט ער מיר דערצעהלען מכה אַלעס, וואָס ער האָט געזעהן, איידער ער איז בלינד געוואָרען. ער איז געווען האַרט און געזונד, אָהן געפּיהל, קיין זאַך האָט איהם ניט געקענט ברעכען, און זיין האָפּנונג האָט ער ניט אויפגעגעבען. אַז איך האָב געמוזט אוועקגעהן, האָט ער מיך אַרויסבעגלייט און אָנגעהויבען ווייזען נאָך פּערשיעדענע ריכטונגען. דאָרט איז דרום, האָט ער געזאָגט, און דאָרט איז צפון. דו געהסט קודם כל אַהער מיט דעם וועג, און אַז דו שפּאַנסט אָב אַ שטיק באַרג אַרונטער, פּער-קירעוועסט דו זיך אין יענער זייט, האָט ער געזאָגט. גאַנץ ריכטיג, האָב איך געענטפּערט. דאָ האָט זיך דער בעטלער צולאַכט און געזאָגט: זעהסט דו, דאָס האָב איך פּאַר פּערציג, פּוּפּציג יאָהרען ניט געוואוסט, איך זעה אַלואַ איצט בעסער ווי דעמאָלט, ס'געהט אַלץ פּאַרווערטס און פּאַרווערטס. דערנאָך האָט ער זיך פּערנייגט און איז צוריק אַריינגעקראָכען אין דעם ערד-שטיבעל, אין דעם אויביגען ערד-שטיבעל, זיין היים אויף דער וועלט. און ער האָט זיך ווייטער אַנדערגעזעצט ביים פּייער ווי פּרייהער, פּול מיט האָפּנונג, אַז ער וועט אין אַ פּאַר יאָהר אַרום ווידער דערזעהן דעם שייַן פּון דער

וזהן..... עווא, ס'איז א מערקוויריגע זאך מיט דער האַפֿנונג, איך, צום ביישפּיעל, האָף איצט צו קענען פֿערגעסען די פּערוואָן, וועלכע איך האָב היינט אין דערפֿריה ניט געמאַפֿען אויפֿן וועג.
"דו רעדסט אזוי מאָדנע."

"ס'איז די דריטע פֿון די אייווערנע נעכט. כ'זאָג דיר צו, עווא, מאָרגען וועל איך ווערן גאָר אַן אנדער מענש. לאָז מיך אַזונד אַליין, דו וועסט מיך גאָרנישט דערקענען מאָרגען, ווען איך וועל קומען צו דיר, כ'וועל לאַכען און דיר קושען, מיין זיס קינד. בערעכען פֿאַרמ, מיר בלייבט בלויז אַט די נאַכט; דאַן וועל איך ווערן אַן אנדער מענש; אין עטליכע שטונדען בלויז. גומע נאַכט, עווא."

"גומע נאַכט."

כ'לויג זיך נעהענטער צו מיין פֿייער און בעטראַכט די פֿלאַמען. אַ קאַנוס פֿאַלט אַרונטער פֿון צווייג; ווען ניט ווען פֿאַלט אויך אַראָב אַ טרוקענער צווייג פֿון אַ בויס, די נאַכט דרינגט דורך דעם גאַנצען וואַל. כ'פֿערמאַך די אויגען.

אין אַ שטונדע אַרום הויבען מיינע חושים אָן זיך אַריינפֿאַסען אין אַ בעשטימטען ריטהמוס; כ'קלינג מיט אין דער גרויסער שטיל-קייט, כ'קלינג מיט. כ'קוק אַרויף צו דער האַלבער לבנה, זי שמעהט אויפֿן הימעל ווי אַ ווייסע מושעל, און איך פֿיהל עפעס אזוי ווי אַ ליעבשאַפֿט צו איהר, כ'פֿיהל, אַז די פֿאַרב קומט מיר אין פנים. דאָס איז די לבנה! זאָג איך שטיל און ליירענשאַפֿטליך, דאָס איז די לבנה! און מיין האַרץ שלאָגט איהר אַנטקעגען מיט קלוינע, שטילע קלעפּ. עס דויערט עטליכע מינוטען. ס'בלאָזט אַביסעל, אַ פֿרעמדער ווינד קומט צו צו מיר, אַ מאָדנער לופֿט-דרוק. וואָס איז דאָס? כ'קוק זיך אום און זעה קיינעם ניט. דער ווינד רופֿט מיך, און מיין זעעלע בויגט זיך און ענטפֿערט יאָ, כ'פֿיהל זיך אזוי ווי אַרויסגעהויבען פֿון מיין צוזאַמענהאַנג, אַקוראַט ווי אימצער וואַלט מיך צוגעדריקט צו זיין ברוסט, מיינע אויגען ווערען פֿייכט; כ'ציר-מער, — גאָט שמעהט ערגעץ וואו ניט ווייט פֿון מיר און קוקט מיך אָן. דאָס געדויערט ווידער אַמאָל עטליכע מינוטען. כ'קעהר אום דעם קאַפּ, דער פֿרעמדער לופֿט-דרוק פֿערשווינדט, און איך זעה עפעס אזוי ווי דעם רוקען פֿון אַ גייסט, וואָס שפּאַנט שטילערהיים דורך'ן וואַלר...

א קורצע וויילע קעמפף איך מיט א שווערער בערוישונג,
כ'בין פערמאטערט, טויט-מיעד, און איך ווער אנשלאפען.
אז איך האָב זיך אויפגעכאפט, אזוי די נאכט געווען אריבער.
אך, א לאנגע צייט בין איך ארומגעגאנגען אין א טרויעריגען צו-
שטאנד, צוקאכט, פול מיט פיבער, אימער ווארטענדיג, אז וואָס
פאַר עס איז קראַנקהייט וועט מיך אנדערוואַרפֿען. אָפֿט האָט מיר
אלעס אויסגעוועהן מיט'ן קאָפּ אראָב און מיט די פֿיס ארויף, כ'האָב
געקוקט אויף אַלצדינג מיט אָנגעצונדענע אויגען; א מיעפֿער אומעט
האָט מיך בעהערשט.
אַצונד איז עס אריבער.

XXVII.

ס'איו הערבסט, דער זומער איז אריבער, ער איז פֿערשוואונג-
דען פונקט אזוי שנעל ווי ער איז געקומען; אַך, ווי שנעל ער
איז אריבער! אַצונד זיינען די מעג קאלט, כ'געה אויף דער יאָגד,
כאַפ פֿיש און זינג ליעדער אין וואַלד. און עס זיינען דאָ מעג מיט
אַ דיקען נעבעל, וועלכער קומט פֿון ים און בעדעקט אַלצדינג מיט
דונקעלהייט. אין אזא מין טאָג איז עפעס געשעהן. כ'האָב פֿער-
בלאָנדשעט אין די וועלדער פֿון דער געמיינדע און איך בין צוגע-
קומען ביז דעם דאָקטאָר'ס הויז. דאָרש זיינען געווען געסט, די זינגע-
דאמען, מיט וועמען איך האָב זיך שוין פֿריהער געהאַט צוגויפֿגע-
מראָפֿען, טאַנצענדע בחורים און מיידלאַך, אמת'ע הפּקר-יונגען.
אַ וואָגען איז צוגעפֿאַהרען און האָט זיך אָבגעשטעלט ביי דער
גאָרמען-טהיר; ערוואַרדא איז געזעסען אין וואָגען. אַז זי האָט מיך
דערוועהן, איז זי געבליבען אַ פֿערוואונדערטע. זייט געוונד! האָב
איך געזאָגט גאַנץ שטיל. נאָך דער דאָקטאָר האָט מיך פֿערהאַלטען.
דורך מיין אָנוועזענהייט איז ערוואַרדא תּחילת געווען דערשלאָגען
און זי האָט אַראָבגעלאָזען די אויגען, ווען איך האָב גערערט; נאָך
שפּעטער-צו האָט זי מיך ווי עס איז פֿערטראָגען און האָט זיך זאָ-
גאַר געווענדט צו מיר מיט אַ פּאַר קורצע פֿראַגען. זי איז געווען
זעהר בלייך, דער נעבעל האָט זיך אויסגעלייגט קאלט און גראָה
איבער איהר געזיכט. זי איז ניט אַרויס פֿון וואָגען.
"איך פֿאַהר מיט אַ שליחות צו אייך," האָט זי לאַכענדיג גע-
זאָגט. "כ'קום פֿון דער הויפט-קירכע, וואו כ'האָב קיינעם פֿון אייך
ניט געקענט געפֿינען; מען האָט מיר געזאָגט, אַז איהר זייט אַך.

כ'בין אַרומגעפֿאַהרען שטונדען-לאַנג, אייך זוכענדיג, מיר טאכען
מאַרנען אָבענד אַ קליינע אונטערהאַלטונג, — די אורזאכע איז
דאָס, וואָס דער באַראַן פֿאַהרט אָב די קומענדע וואָך, — און מען
האַט מיך געשיקט אייך אַלעמען איינצולאָדען. מיר וועלען אויך
טאַנצען. אַלואַ מאַרנען אָבענד."

אַלע האָבען זיך פֿערנייגט און געדאַנקט.

צו מיר האָט זי אויסער דעם נאָך געוואָגט :

"זייט אַזוי גוט און בלייבט ניט אויס. שיקט אַקאַרשט ניט צו
אין דער לעצטער רגע אַ בריוועל מיט ענטשולדיגונגען." דאָס האָט
זי צו קיינעם פֿון די אַנדערע ניט געוואָגט. אין אַ וויילע אַרום איז
זי אוועקגעפֿאַהרען.

איך בין געוואָרען שטאַרק געריהרט דורך דער דאָזיגער אומ-
געריכטער פֿריינדליכקייט, כ'האַב זיך אויף אַ רגע פֿער'גנב'עט אָן
אַ זייט און זיך געפֿרעהט. דערנאָך האָב איך גענומען אַבשיעד פֿון'ס
דאָקטאָר און זיינע געסט און זיך געלאָזט געהן אַהיים. ווי גוט-
האַרציג זי איז דאָס געווען צו מיר, ווי גוט-האַרציג זי איז דאָס
געווען צו מיר! מיט וואָס קען איך איהר אָבדיענען דערפֿאַר?
מיינע הענד זיינען געוואָרען מאַט, אַ זיסע קעלט האָט זיי דורכ-
גענוכען. דו גאָט מיין גאָט, דאָ געה איך אַלואַ, קוים וואָס איך
האַלט זיך אויף די פֿיס פֿאַר פֿרייד און קען די הענד ניט צומאַכען,
נאָר פֿון הילפֿלאָזיגקייט שטעלען זיך מיר טרעהרען אין די אויגען;
וואָס טהוט מען דערצו? ערשט שפעט ביינאַכט בין איך גע-
קומען אַהיים. כ'בין געגאַנגען איבער די לאַנדונגס-בריקען און האָב
זיך נאָכגעפֿרעגט ביי אַ פֿישער, צי דאָס פֿאַסט-שיף קען נאָך אָנ-
קומען ביז מאַרנען אָבענד. אַך ניין, דאָס פֿאַסט-שיף קומט ערשט
די קומענדע וואָך. כ'בין אַרויפֿגעלאָפֿען צו מיר אין שטיבעל און
אַנגעהויבען בעקוקען מיין בעסטען אַנצוג. כ'האַב איהם אויסגע-
פּוצט און איהם פֿיין געמאַכט; אויף עטליכע ערטער זיינען געווען
לעכער, און איך האָב געוויינט און פֿערלאַטעט די לעכער.

אַז איך בין פֿאַרטיג געוואָרען דערמיט, האָב איך זיך אַנידער-
געלייגט אויף'ן בעמעל. איין רגע האָט אָס די רוה גערויערט;
ס'קומט מיר אַרויף אַ געדאַנק, כ'שפּרינג אויף און בלייב שטעהן

ווי צוגעשלאָגען אין מיטען שטוב. די גאַנצע געשיכטע איז שוין ווי-
 דער אַ פֿאַרטעל! האָב איך געשעפטשעט צו זיך אליין. מען וואָלט
 מיך גאַרנישט איינגעלאָרען, ווען איך געפֿין זיך ניט צופֿעליג אויף'ן
 פּלאַץ, ווען די אַנדערע זיינען איינגעלאָרען געוואָרען; דערצו האָט
 זי מיר נאָך געגעבען אַ דייטליכע אָנצוהערעניש, אַז איך מעג
 אויסבלייבען און צושיקען אַ בריוועל מיט ענטשולדיגונגען.....
 די גאַנצע נאַכט בין איך ניט געשלאָפֿען, און אַז עס איז גע-
 יואָרען מאָג, בין איך אַוועק אין וואַלד, דורכגענומען פֿון קעלט,
 מיער, פֿיבערדיג. היי, אַצונד מאַכט מען די פֿאַרבערטייטונג צו אַן
 אונטערהאַלטונג אין סירילונד! וואָס ווייטער? איך וועל ניט געהן
 אַהין און ניט שיקען קיין ענטשולדיגונג. הערר מאַק איז אַ זעהר
 דענקענדער מאַן, ער מאַכט דאָס דעם דאָזיגען באַל לכּבּוֹר דעם
 באַראָן, אָבער איך וועל ניט זיין דאָרט, פֿערשמעהט איהר?...
 דער נעבעל איז געלעגען איבער טהאַל און באַרג, אַ נאַס-
 קאַלטער אייז-נעבעל האָט זיך געלויגט אויף מייע קליידער און
 זיי געטאַכט שווער, מיין געזיכט איז געווען קאַלט און פֿייכט. נור
 ווען ניט ווען איז געקומען אַ ווינטעל און האָט בעוואויגען די שלאָ-
 פֿענדע נעבלען צו שטייגען און זינקען, שטייגען און זינקען.
 ס'איז געווען שפעט נאַכמיטאָג, ס'האַט אָנגעהויבען ווערן פֿינס-
 טערלאַך; דער נעבעל האָט אַלצדינג פֿערשמעלט פֿאַר מייע אוי-
 גען, און איך האָב ניט געהאַט קיין זונען-צייכענס, נאָך וועלכע
 איך זאָל קענען געהן. שטונדען-לאַנג האָב איך זיך אַרומגעטריבען
 אויף מיין וועג צוריק אַהיים, נאָר איך האָב זיך דאָך גאַרנישט
 געהאַט וואָס צו איילען; מיט דער גרעסטער רוה האָב איך זיך אַוועק-
 געלאָזט אין דער פֿערקעהרטער ריכטיגונג און בין צוגעקומען צו אונג-
 בעקאַנטע ערטער אין וואַלד. ענדליך שמעל איך אַוועק דעם ביקס ביי
 אַ שטאַם פֿון אַ בוים און האַלט זיך אַן עצה מיט מיין קאַספּאַס.
 ב'געפֿין אויס מיין וועג און הויב ווידער אָן צו געהן. ס'איז אַרום
 אַכט אָדער ניין אַוויגער.

אַצונד איז עפעס געשעהן.

נאָך אַ האַלב שעה גאַנג דערהער איך מוויק דורך'ן נעבעל;
 אין עטליכע מינוטען אַרום דערקען איך דעם אָרט, איך שמעה

גאנץ נאָהענט לעבען דער הויפט-געבוירע פֿון סירילונד. וואָס זשע.
האַט מיין קאַמפּאַס מיך פֿערפֿיהרט גראָד צו דעם פּלאַץ, פֿון וואָ-
נען איך האָב געוואָלט אַנטלויפֿען? אַ בעקאַנטע שטימע רופֿט מיך
ביים נאָמען; ס'איז דעם דאָקטאָר'ס קול. אין אַ וויילע אַרום ווער
איך אַרײַנגעפֿיהרט.

ס'קען אויך מעגליך זײן, אז דער שוואונג פֿון מיין ביקס האָט
געווירקט אויף מיין קאַמפּאַס און איהם אַראָבגעפֿיהרט פֿון וועג.
דאָס האָט זיך מיר אויך געטראָפֿען שפעטער אַמאָל, ערשט היינט-
מינס יאָהר. כ'ווייס ניט, וואָס איך זאָל דײַנקען וועגען דעם.

XXVIII.

דעם גאנצען אָבענד נאָכאָנאָנד האָב איך געהאט דאָס ביטערע
 געפֿיהל, אז איך האָב נישט געדאַרפֿט געהן אויף דער דאָזיגער אונט-
 טערהאַלטיגן, מיין אַרײַנקומען איז כמעט נישט כעמערקט געוואָרען,
 אלע זיינען געווען אזוי פֿערנומען איינע מיט די אַנדערע, עדוואָרדא
 האָט מיך אפילו רעכט נישט בעגריסט, כ'האָב אָנגעהויבען שטאַרק
 צו טרינקען, ווייל איך האָב איינגעזעהן, אז איך בין נישט געווען קיין
 ליעבער גאַסט, און איך בין דאָך נישט אוועק פֿון דאָרט.
 הערר מאַך האָט פֿיעל געשמייכעלט און געוויזען זיין אַנגע-
 געהמסטעס געזיכט, ער איז גענאָנגען אין פֿראַך אין האָט או סנע-
 זעהן זעהר גוט, ער איז אַרומגענאָנגען איבער די צימערן, אָט איז
 ער געווען דאָ, אָט דאָרט, האָט זיך געמישט צווישען די דאָזיגע
 האַלבע מאה געסט, ווען נישט ווען געטאַנצט אַ טאַנץ, געשפּאַסט און
 געלאַכט, אין זיינע אויגען האָבען געלויפֿערט פֿעריבאַרגענע געדאַנקען.
 א גערויש פֿון מוזיק און שטימען האָט געקלונגען איבער'ן גאַנ-
 צען הויז. פֿינף צימערען זיינען געווען פֿול מיט געסט, און אַחוץ
 דעם האָט מען אין גרויסען זאַל געטאַנצט, אז איך בין געקומען,
 האָט מען גראָד געהאט אָבגעגעסען נאַכט-מאַהל. פֿערשמיימע
 דיענסט-מיידלעך זיינען אַרומגעלאָפֿען מיט גלעזער און וויינען, קאַ-
 פֿע-קאַנען פֿון גלאַנציגען קופּער, צינאַרען, ליילעס, צוקער-געבעקס
 און פֿרוכטען. מען האָט גאַרנישט געשפּאַרט, אין די היינג-לייכטער
 האָבען געשמעקט אויסערגעווענהליך דיקע ליכט, וועלכע זיינען
 ספּעציעל צו דעם צוועק גענאָסען געוואָרען; אַחוץ דעם האָבען
 אויך געברענגט די נייע קעראַסין-לאַמפּען.

עווא האָט מיטגעהאַלפֿען אין קיד, כ'האַב זי בעמערקט בלויז
פֿערביילויפֿענדיג.

דער באַראַן האָט צוגעצויגען צו זיך זעהר פֿיעל אויפֿמערקזאַם-
קייט, כאָטש ער איז געווען שמיל און בעשיידען און האָט זיך נים
גערוקט פֿאַראַויס. אויך ער האָט געטראָגען אַ פֿראַק מיט שמאַר
צוקנייטשמע פֿאַלעס דורך'ן איינפֿאַקען. ער האָט זיך געוועהנליך
אונטערהאַלטען מיט עדוואַרדאָ, האָט פֿון איהר קיין אויג נים
אַראַבגענומען, געטרונקען מיט איהר און זי גערופֿען פֿרייליין, פֿונקט
ווי די טעכטער פֿון'ם אויבער-פֿאַסטאַר און דעם דאָקטאָר. איך האָב
די גאַנצע צייט געטראָגען אַ האַרץ געגען איהם, און קוים האָב איך
נור אַ קוק געטהאָן אויף איהם, האָב איך זיך גלייך געכוזט אָב-
קעהרען מיט אַ טרויעריגער און נאַרישער העויה. אַז ער האָט גע-
רעדט צו מיר, האָב איך איהם אָבגע'פֿטר'ט מיט קורצע ענטפֿערס
און דערנאָך פֿערקרימט דאָס מויל פֿאַר כעס.

עטליכע פֿאַסירונגען פֿון יענעם אָבענד קומען מיר אַרויף אויף'ן
זינען. כ'בין געשטאַנען און גערעדט מיט אַ יונג מיידעל, אַ בלאַנ-
דינקע; כ'האַב וואָס געזאָגט אָדער איהר דערצעהלט אַ געשיכטע,
וואָס האָט זי געמאַכט לאַכענדיג. דאָס איז אַראַי נים געווען קיין
בערקווירדיגע געשיכטע; נאָר פֿילייכט האָב איך זי אין מיין אָבי-
סעל שכור'ן צושטאַנד דערצעהלט קאָמישער, ווי איך קען זיך איצט
דערמאַנען; על כל פֿנים זי איז מיר אַרויס פֿון זינען. קורץ און
גוט: אַז איך האָב זיך אומגעדערעהט, איז עדוואַרדאָ געשטאַנען
הינטער מיר. זי האָט מיר צוגעוואָרפֿען אַן אָנערקענענדיגע בליק.
דערנאָך האָב איך בעמערקט, ווי זי געהט אַלעק די בלאַנדינקע
מיט זיך, כרי צו דערגעהן, וואָס איך האָב געזאָגט. כ'קען נאָר נים
זאָגען, וואָס פֿאַר אַ פֿערניגען עדוואַרדאָ'ס בליק האָט מיר פֿער-
שאַפֿט, נאָכדעם ווי איך בין דעם גאַנצען אָבענד אַרומגעגאַנגען
פֿערשטויסען און איינזאַם פֿון איין צימער אין אַנדערן; מיר איז
גלייך אויף'ן שמעל אַסך פֿרעהליכער געוואָרען אויף'ן האַרצען, און
איך האָב דאָן גערעדט מיט עטליכע געסט און זיך גאַנץ פֿיין אונט-
מעהאַלטען. אַזוי ווייט ווי איך ווייס, האָב איך נים בעגאַנגען קיין
פֿעהלער דערביי...

כ'בין געשמאנען דרויסען אויף די הויז-טרעפ. עווא איז ארויס-
געקומען פֿון א צימער און האָט פֿערבייגעטראָגען עטליכע זאכען.
זי האָט מיך דערזעהן, איז אַרויסגעקומען אויף די טרעפ און האָט
האַסטיג אַ פֿאָהר געטהאָן מיט דער האַנד איבער מיינע הענד ;
דערביי האָט זי אַ שמייכעל געטהאָן און איז אַריין צוריק אינעווייניג.
קיינער פֿון אונז האָט קיין וואָרט נישט אויסגערעדט. אַז איך האָב
זיך געלאָזט אַריינגעהן הינטער איהר, איז עדוואַרדא געשמאנען אין
קאָרידאָר און האָט מיך אָנגעקוקט. זי האָט מיר אַריינגעקוקט גלייך
אין פנים אַריין. אויך זי האָט גאַרנישט געוואָגט, איך בין אַריין אין
זאַל.

"ווי געפֿעהלט אייך דאָס?" האָט זיך עדוואַרדא פֿלוצלינג הויך
אויף'ן קול אָבגערופֿען. "לויטענאַנט גלאַהן אַמזוירט זיך גאַר אויף
אַנדער שטייגער. ער האָט דרויסען אויף די טרעפ צוזאַמענטרעפֿונג-
גען מיט די דיענסט-מיידלאַך." זי איז געשמאנען אין דער טהיר.
מעהרערע פֿערוואַגען האָבען געהערט, וואָס זי האָט געוואָגט. זי האָט
געלאַכט, גלייך זי וואָלט דאָס געשפּאַסט, אָבער איהר געזיכט איז
געווען זעהר בלייך.

איך האָב גאַרנישט געענטפֿערט דערויף, כ'האָב בלויז געמורמעלט:
"ס'איז געווען צופֿעליג, זי איז גראָד אַרויסגעקומען, מיר האָ-
בען זיך בענגענעט אין קאָרידאָר..."

ס'איז אַריבער אַ וויילע, פֿיליכט אַ שעה צייט. אימיצער האָט
איבערגעקעהרט אַ גלאָז און בעגאַסען אַ דאַמע איהר קלייד. קוים
האָט עס עדוואַרדא דערזעהן, שרייט זי אויס:
"וואָס איז דאָ געשעהן? נאַ, דאָס האָט נאַטירליך גלאַהן גע-
כונט טהאָן."

איך האָב עס נישט געטהאָן, איך בין גאַר נעשמאנען אין אַן
אַנדער זייט זאַל, בעת דאָס אונגליק האָט געטראָפֿען. פֿון איצט אָן
האָב איך ווידער אָנגעהויבען היבשלאַך טרינקען, און איך האָב זיך
אויפֿגעהאַלטען לעבען טהיר, כדי נישט צו זיין די מענצער און מענר
צערקעס אין וועג.

דער באַראָן האָט ווייטער פֿערקליבען אַרום זיך די דאַמען. ער
האָט בעדויערט, וואָס זיינע זאַמלונגען זיינען שוין פֿערפּאַקט, אזוי

אז ער האָט גאַרנישט ביי דער האַנד וואָס צו ווייזען, יענע גראָד-
 בוימלאַך פֿון'ס ווייסען ים, די ערד פֿון די קוה-אינועלאַך, אויסערגע-
 וועהנליך אינטערעסאַנטע שטיינער פֿון'ס גרונד פֿון ים. די דאַמען
 האָבען געוואָרפֿען נייגעריגע אויגען אויף די קנעפֿ פֿון זיין העמד,
 אויף אָט די פֿינף-שפיציגע קרוינען, וועלכע האָבען געהאַט די בע-
 דייטונג פֿון באַראָן. אונטער די דאָזיגע אומשטענדען האָט דער
 דאָקטאָר מעהר קיין מול ניט געהאַט, אפילו זיין וויציגע קללה,
 יענער „טויט און פינזעל“ האָט שוין אויך מעהר קיין ווירקונג ניט
 געהאַט. נאָר קוים האָט ערוואָרדאָ געעפֿענט דאָס מויל, איז ער
 שטענדיג געווען ביי איהר זייט, האָט איהר פֿערריכט די גרייזען,
 וואָס זי האָט געמאַכט, זי צושומעלט מיט קליינע שאַרפֿע ווערמלאַך,
 און אויף אַ רוהיגען אופן, מיט ישובֿ הרעת האָט ער איהר ניט געלאָזט.
 אויפֿהויבען דעם קאַפּ.
 זי האָט געזאָגט:

„...ביו איך געה דורך דעם טהאַל פֿון טויט.“

„געהט דורך וואָס?“

„דורך דעם טהאַל פֿון טויט. וואָס זשע, ס'הייסט דען ניט דער

טהאַל פֿון טויט?“

„כ'האַב געהערט ריידען מכּה דעם טייך פֿון טויט. דאָס מיינט

איהר אַודאי.“

שפעטער האָט זי גערעדט וועגען דעם, אז זי האַלט אָפֿען

איהרע אויגען איבער אַ זאַך, ווי אַ...

„דראַגאַן,“* איז דער דאָקטאָר איהר אַריינגעפֿאלען אין די רייד.

„נז יאָ. ווי אַ דראַגאַן,“ האָט זי געענטפֿערט.

אַבער דער דאָקטאָר האָט געזאָגט:

„איהר מוזט מיר דאַנקען, וואָס איך האָב אייך אַרויסגעראַטע-

וועט. איך בין זיכער, אז איהר וואָלט געזאָגט אַרגוס.**“

* אַ פֿאַבעלהאַפֿטע בעשעפֿעניש, וואָס זעהט אויס ווי אַ שלאַנג מיט פֿליגלען.

** דער נאָמען פֿון אַ פֿרינץ, וועלכער האָט, לויט דער מיטהעלאָגיע,

געהאַט הונדערט אויגען. מיט דעם וואָרט אַרגוס בעצייכענט מען אַ שאַרפֿען

בעאַכטער, מיט אַ דורכדרינגענדען וואַכזאַמען בליק.

דער באראָן האָט אויפֿגעהויבען די ברעמען און דורך זיינע
דיקע ברילען-גלעזער האָט ער איהם צוגעוואָרפֿען אַ בליק פֿון ער-
שטייננג; אָבער דער דאָקטאָר האָט זיך געמאַכט ניט זעהענדיג
וואָס איז איהם דער באראָן אָנגעגאַנגען!

איך שמעה נאָך אַליץ ביי דער מהיר. אין זאַל ווערט שנעל
געמאַנצט. ס'גייט זיך מיר איין, צו פֿערבינדען אַ געשפרעך מיט
דער לעהרערין פֿון דעם קירך-הויף. מיר האָבען גערערט מכח דער
מלחמה, מכח די פֿעהרעלטניסען אין דער קרים, וועגען די געשעהע-
נישען אין פֿראַנקרייך, מכח נאַפֿאָלעאָן אַלס קייזער, מכח די מער-
קען, וועמען ער גייט זיין שוין; די יונגע ראַמע האָט אין פֿערלויף
פֿון זוכער געלייענט די צייטונגען און זי האָט מיר געהאַט וואָס צו
דערצעהלען. ענדליך האָבען מיר זיך אַנידערגעזעצט אויף אַ זאַל
און גערעדט.

עדוואַרדאָ געהט פֿערביי, זי בלייבט שמעהן לעבען אונז.
פֿלוצלינג רופֿט זי זיך אָב:

„איהר מוזט מיר ענטשולדיגען, הערר לייטענאַנט, וואָס איך
האָב אייך איבערראַשט אויף די הויז-טרעפֿ. כ'וועל עס ווייטער
קיינמאַל ניט טהאָן.“

זי האָט אויך איצט געלאַכט און ניט געקוקט אויף מיר.
„פֿרייליין עדוואַרדאָ, הערט אויף אַצונד,“ האָב איך געזאָגט.
זי האָט מיר געזאָגט „איהר“, דאָס איז ניט געווען צו גוטען,
און איהר מיענע איז געווען רשעות'דיג. כ'האָב זיך דערמאַנט אָן
דאָקטאָר און אַ ציה געטהאָן מיט די אַקסלען, אזוי ווי ער וואָלט
געטהאָן. מיט אַמאָל רופֿט זי זיך ווידער אָב:

„אָבער פֿאַרוואָס געהט איהר ניט אַריין אין קיך? עוואָ איז
דאָרט. מיר דוכט, איהר וואָלט זיך בעדאַרפֿט דאָרט אויפֿהאַלמען.“
דערביי האָט זי מיך דורכגענומען מיט אַ בליק פֿול האַס.
איך האָב געזאָגט:

„וואָס זשע, איהר האָט נאָר קיין מורא ניט, אַז אייערע ווער-
טער קענען שלעכט אויסגעמייטשט ווערן, פֿרייליין עדוואַרדאָ?“
„ניין, ווי אזוי? נו געוויס, עס קען אַמאָל זיין, אָבער ווי
מיינט איהר דאָס?“

„איהר רעדט צייטענווייז אוי אונאיבערלויגט. אצונד איז עס מיר צום ביישפיעל פֿאַרנעקומען, עפעס אזוי ווי איהר וואָלט מיך נאָר פשוט אַרויסגעטריבען אין קיך, און דאָס איז נאַטירליך אַ מיס-פֿערשטענדניס. איך ווייס דאָך גאַנץ גוט, אז איהר האָט ניט גע- האָט ברעה צו זיין אונפֿערשעהמט.“

זי געהט אָב עטליכע טריט פֿון אונז. כ'האָב געזעהן אויף איהר, אז זי האָט כסדר נאָכגעדיינקט וועגען דעם, וואָס איך האָב געזאָגט. זי דרעהט זיך אום און קומט צוריק, זי זאָגט אָהן אַן אַטהעם :

„ס'איז דורכאויס ניט געווען קיין מיספֿערשטענדניס, הערר ליימענאָנט, איהר האָט ריכטיג געהערט; כ'האָב אייך אַרויסגע- שיקט אין קיך.“

„ניין, אָבער עדוואַרדאָ! טהוט די דערשראָקענע לעהרערין אַ געשריי.“

און איך האָב ווידער אָנגעהויבען ריידען וועגען דער מלחמה און די פֿערהעלטניסען אין דער קריס; אָבער מיינע געדאַנקען זיי- נען געווען ווייט אוועק דערפֿון. איך בין שוין מעהר ניט געווען בע- רוישט, נאָר איינפֿאַך צומישט, די פֿאַרלאַגע האָט זיך מיר אוועקגע- גליטשט אונטער די פֿיס, און איך האָב, אזוי ווי מעהר ווי איין אונ- גליקליך מאָל פֿריהער, פֿערלאָרען די גלייכגעוויכט. כ'הויב זיך אויף פֿון דער זאַפֿאָ און וויל אַרויסגעהן, דער דאָקטאָר שמעלט מיך אָב. „אין דער רגע האָב איך געהערט אַ לויב-געזאָג וועגען אייך,“ האָט ער געזאָגט.

„אַ לויב-געזאָג? פֿון וועמען?“

„פֿון עדוואַרדאָן, זי שמעהט דאָרט הינטען אין ווינקעל און קוקט אויף אייך מיט גליהענדע בליקען. כ'וועל עס קיינמאָל ניט פֿערגעסען, זי האָט אויסגעזעהן גאַנץ פֿערליעבט און האָט געזאָגט הויך אויף'ן קול, אז זי בעוואונדערט אייך.“

„דאָס איז גוט,“ האָב איך לאַכענדיג געזאָגט. אַך, ביי מיר אין קאָפּ איז קיין איין קלאָהרער געדאַנק ניט געווען.

כ'בין צוגענאָנגען צום באַראָן, האָב זיך אָנגעבויען איבער איהם, גלייך איך וואָלט איהם געוואָלט איינרויסען אַ סוד, און אז

איך בין צוגעקומען נאָהענט נענוג צו איהם, האָב איך איהם אַרייַן-
 געשפיגען אין אויער. ער איז אויפֿגעשפרונגען און האָט מיך אָנגע-
 קוקט ווי אַן איריאַט. שפעטער האָב איך געזעהן, ווי ער האָט אי-
 בערגעגעבען ערוואַרד'ן דאָס, וואָס האָט איהם געמראָפֿען, און אז
 זי האָט זיך שטאַר געערגערט דעריבער. זי האָט געמראַכט וועגען
 איהר שוך, וועלכען איך האָב אַרייַנגעשליידערט אין וואַסער, וועגען
 די שאַלען און גלעזער, וועלכע איך בין געווען אונגליקליך גענוג
 צו צוברעכען, וועגען די אַלע אַנדערע פֿעהלערן, וועלכע איך האָב
 בעגאַנגען געגען די גוטע, אָנגענומענע רעגלען פֿון אָנשמענדיגקייט;
 דאָס אַלעס דאָס זיך פֿון דאָס ניי אָבגערופֿען ביי איהר אין זכרון.
 כ'האָב זיך געשעהמט מיט זיך אַלויין, ס'איז געווען אַ סוף מיט
 מיר; וואוּהין איך האָב זיך געקעהרט און געווענדט, האָב איך
 בעגעגענט דערשראָקענע און ערשטוינטע בליקען, און איך האָב זיך
 אַרויסגע'גנב'עט פֿון סירילונד אָהן אַ זיי-געוונד, אָהן אַ דאַנק.

XXIX.

דער באראן וועט אַבפֿאַהרען; זעהר גוט! כ'וועל אַנלאָדען
 מיין ביקס און אַרויפֿגעהן אויף די בערג און פֿון זיין און ערוואַר-
 דאָס כבוד וועגען וועל איך אַבפֿייערן אַ הויכען, מעכטיגען שאַס.
 כ'וועל אויסבויערן אַ מיעפֿען לאָך אין אַ פֿעלו און פֿון זיין און
 עדוואַרדאָס כבוד וועגען אַ באַרג אין שטיקער אויפֿרייסען. און אַ
 גרויסער פֿעלו-שטיין זאָל זיך אַרונטערקאַטשען פֿון באַרג און אַראָב-
 פֿאַלען מיט מאכט אין ים, בעת זיין שיף וועט פֿערכייפֿאַהרען.
 כ'קען אַן אָרט, אַ שפּאַלט אין פֿעלו, וואו שטיינער האָבען זיך שוין
 פֿריהער געקאַטשעט און געמאַכט אַ ריינעם וועג אַרונטער ביז'ן
 ים. מיעף אונטען איז דאָ אַ פּלאַץ, וואו די לאַטקעס ליגען.
 „צוויי מינען-בויערער!“ רופֿן איך זיך אָב צום שמיעד.

און דער שמיעד שאַרפֿט אָן צוויי מינען-בויערער...
 עוואַ איז אַנגעשמעלט געוואָרען און מוז אַרומפֿאַהרען אַהין
 און אַהער מיט איינעם פֿון הערר מאַק'ס פֿערד צווישען דער מיהל
 און דעם שפּייכלער. זי מוז טהאָן די אַרבייט פֿון אַ מאַן און אָב-
 פֿיהרען זעק מיט קאָרן און מעהל. איך בעגעגען זיך מיט איהר,
 און זי זעהט אויס גרויסאַרטיג מיט איהר פֿרישען געזיכט. גוטער
 גאָט, ווי צערטליך איהר שמייכעל גליהט! יעדען אָבענד פֿלעג איך
 זיך טרעפֿען מיט איהר.

„דו זעהסט אויס, אַקוראַט ווי דו וואָלסט גאָר קיין זאָרגען ניט
 געהאַט, עוואַ, מיין געליעבטע!“
 „דו רופֿסט מיך דיין געליעבטע! איך בין אַן אונוויסענדיגער
 פֿרוי, אָבער איך וועל דיר בלייבען געטריי. כ'וועל דיר בלייבען

געטריי, און אפילו ווען איך זאל מווען שטארבען דערפאר. הערר
מאק ווערט יעדען מאָג אלץ שמריינגער און שמריינגער, נאָר דער-
פֿון דיינק איך ניט; ער איז ווילד, ער קאָכט זיך, נאָר איך ענט-
פֿער איהם ניט. ער האָט מיך אָנגעכאַפּט ביים אָרם און איז גע-
וואָרען גראָה פֿאַר רציחה. כ'האַב כלוּז אַיין זאָרג.

"און וואָס איז דאָס פֿאַר אַ זאָרג?"

"הערר מאַק סטראַשעט דיך. ער זאָגט מיר: אַהא, דער לוי-
טענאַנט, אָט דער ליגט דיר אין זיינען! — איך ענטפֿער: יאָ,
איך בין זיינע. — דאָ זאָגט ער: נו, נו, וואַרט אַקאַרשט, איהם
זועל איך שוין משלח זיין פֿון דאַנען! דאָס האָט ער נעכטען געזאָגט."
"דאָס איז גאַרנישט, זאל ער סטראַשען... עוואָ, קען איך זעהן,
צי דיינע פֿיסעלאַך זיינען נאָך פֿונקט אַווי קליין ווי געווען? פֿערמאַך
די אויגען און לאָז מיך אַ קוק טהאָן!"
און מיט פֿערמאַכטע אויגען פֿאַלט זי מיר אַרויף אויף'ן האַלז
אַ ציטער נעהמט זי דורך און דורך.

XXX.

איך זיך אויף'ן בארג און מינעווע. ארום מיר איז די אָסיען-
 לופט קלאָהר ווי קריסטאָל, די קלעפּ אויף מיין בויערער קלינגען
 גלייכמעסיג און מיט טאַקט, עואָפּ קוקט מיך אָן מיט פֿערוואונדער-
 טע אויגען. אַ שמראָם פֿון צופֿרידענהייט נעהמט ווען גיט ווען דורך
 מיין ברוסט; קיינער ווייסט נישט, אז איך בין דאָ אויף דעם וויסמען
 פֿעלו.

אַצונד זיינען די וואַנדער-פֿייגעל אַוועק; אַ גליקליכע רייזע און
 מיר זאָלען דערלעבען זיך ווידערזעהן אין פֿריידען! זינג-פֿייגעל און
 דאָ און דאָרט אַ באַרג-פֿייגעלע לעבען אַליין אויף די איינזאַמע
 פֿעלדן און צווישען די בוימלאַך פֿון וואַלד; פּיפּ—פּיפּ! אַלצדינג
 איז אזוי מאַדנע פֿערענדערט, די בעראָזע איז בלוט-רויט אַנטקעגען
 די גראַע שטיינער; דאָ אַ גלאַקען-בוים, דאָרט אַ האַרניס-פֿליענ,
 וועלכע הויבט זיך אויף פֿון גראָז און וויגט זיך און זומעט שטי-
 לערהייט אַ ליעדעל; הער צו! אָבער איבער אַלעם שוועבט אַ פֿיש-
 פֿויגעל מיט אַן אויסגעשמרעקמען האַלו, ער פֿליהט אין די בערג
 אַריין.

און די נאַכט קומט; כּלִיִּיג אַוועק מיין בויערער און מיין
 דלאַט אונטער אַ שטיין און רוה זיך אָב פֿון דער אַרבייט. אַלעס
 דרעמעלט, די לבנה געהט אַרויס דאָרט אין צפֿון, די בערג וואַרפֿען
 ריעזיגע שאַטענס, ס'איז אַ פֿולע לבנה, זי זעהט אויס ווי אַ גליהענ-
 דע אינזעל, זי זעהט אויס אזוי ווי אַ קיילעכדיג רעמעניש פֿון
 מעש, אַרום וואָס איך געה אַרום, איבער וואָס איך ווער פֿערוואונד-
 דערט. עואָפּ הויבט זיך אויף און ווערט אונרוהיג.

וואָס ווילסטו דו, עזאָפּ? וואָס איז שייך צו מיר, בין איך מיעד
און פֿערמאַטערט פֿון מיין קומער, כ'וויל איהם פֿערגעסען, איהם
דערטרינקען, איך הייס דיר ליגען שטיל, עזאָפּ, כ'וויל האָבען רוה, עוואָ
פֿרעגט: דיינקסטו דו צייטענווייז פֿון מיר? — איך ענטפֿער: תמיד
פֿון דיר. — עוואָ פֿרעגט ווידער: און פֿערשאַפֿט עס דיר פֿרייד צו
דיינקען פֿון מיר? — איך ענטפֿער: לויטער פֿרייד, קיינמאָל נישט
עפעס אנדערש ווי פֿרייד. — דאָן רופֿט זיך אָב עוואָ: דיינע האָר
ווערן גראָה. — און איך ענטפֿער: יאָ, זיי הויבען אָן גראָה ווערן.
— אָבער עוואָ פֿרעגט: וואָס זשע, זיי ווערן גראָה דורך עפעס,
מבט וואָס דו דיינקסטו? — און דערויף ענטפֿער איך: פֿילייכט, —
ענדליך זאָגט עוואָ: דו דיינקסטו, הייסט עס, נישט בלויז פֿון מיר
אַליין... עזאָפּ, ליג שטיל, כ'וועל דיר בעסער דערצעהלען עפעס
אנדערש...

נאָר עזאָפּ שטעהט און סאָפעט און שמעקט אַראָב אין טהאַל,
ער וואוינט און צופֿט מיך ביים ראָק. אָו איך שמעה ענדליך אויף
און געה איהם נאָך, הויבט ער אָן לויפֿען אזוי שנעל, אָו איך קען
איהם נישט נאָכהאַלטען. אויף'ן הימעל און איבער'ן וואַלד הויבט זיך
אויף אַ רויסקייט, כ'נעהם שפּאַנען שנעלער; פֿאַר מינע אויגען
בעוויינט זיך אַ האַלץ-פֿייער, אָן אונגעהייער גרויסער בראַנר.
כ'בלויב שמעהן און קוק אַרונטער, געה אָב עטליכע טריט און קוק
ווידער אַמאָל, — מיין שטיבעל איז איינגעוויקעלט אין פֿלאַמען.

XXXI.

די שרפה איז געווען הערר מאק'ס ארבייט; כ'האָב עס גלייך געוועהן פֿון דער ערשטער רגע אָן. כ'האָב פֿערלאָרען מיינע טהיער-פֿעלען און מיינע פֿויגעל-פֿליגלען, כ'האָב פֿערלאָרען מיין אויסגע-שמאָפטען אָרלער; אַלצדינג איז פֿערברענט געוואָרען. וואָס ווייטער? כ'בין געלענען צוויי נעכט אונטער'ן פֿרייען הימעל און בין ניט גע-גאַנגען נאָך סירילונד בעטען אָן אָרם איבערצונעכטיגען. ענדליך האָב איך אָבגעדונגען אַ פֿערלאָזען פֿישער-שטיכעל ביי די בריקען און האָב פֿערשטאַפט די שפּאַלטען מיט טרוקענעס מאָך. איך בין גיזלאָפֿען אויף אַ הויפֿען רויסע גראָז פֿון די בערג. כ'בין ווידער געווען פֿערוואָרנט.

ערוואָרדאָ האָט געשיקט אַ שליח און מיר געלאָזט זאָגען, אז זי האָט געהערט פֿון מיין אונגליק און זי באַט מיר אַלואָ אָן אין איהר פֿאָטער'ס נאָמען אַ צימער ביי זיי אין סירילונד. ערוואָרדאָ געריהרט? ערוואָרדאָ גוט-האַרציג? כ'האָב ניט געשיקט קיין ענט-פֿער. גאָט צו דאַנקען, איך בין שוין ניט געווען אָהן אַן אָבראָך, און עס האָט מיר פֿערשאַפֿט אַ שטאַלצע פֿרייד צו קענען איגנאַרי-רען ערוואָרדאָ'ס אָנבאַט. כ'האָב איהר בעגעגענט אויף'ן וועג מיט'ן באַראָן, זיי זיינען געגאַנגען אָרם אין אָרם; כ'האָב זיי ביידען אַריי-געקוקט גלייך אין געזיכט אַריין און זיי פֿערבייגעהענדיג בעגריסט. זי האָט זיך אָבגעשמעלט און געפֿרעגט:

„וואָס זשע, איהר ווילט ניט וואוינען ביי אונז, הער לייטענאַנט?“

„מיין נייע וואוינונג איז שוין פֿאַרמיג,“ האָב איך געענטפֿערט און בין אויך געבליבען שמעהן.

זי האָט מיך אָנגעקוקט; איהר ברוסט האָט זיך געהויבען
ארויף און אַראָב.
"אייד וואָלט דאָך ביי אונז אויך קיין לייד ניט געשעהן," האט
זי געזאָגט.

ביי מיר אין האַרצען האָט זיך עפעס אַ ריהר געטהאָן אזוי ווי אַ
דאַנק; נאָר כ'האָב קיין וואָרט ניט געקענט אַרויסבריינגען פֿון מויל.
דער באַראָן איז לאַנגזאַם געגאַנגען ווייטער.
"איהר ווילט מיך פֿילייכט איצט מעהר אין די אויגען ניט
זעהן?" פֿרעגט זי.

"כ'דאַנק אייך, פֿרייליין עדוואַרדאַ, וואָס איהר האָט מיר אָנגע-
באַטען אַן אָבדאַך, ווען מיין שטיבעל איז אָבגעברענט געוואָרען,"
האָב איך געזאָגט. "דאָס איז געווען זעהר איידעל פֿון אייך, בעזונ-
דערס אז דאָס איז געשעהן כמעט אָהן אייער פֿאַטער'ס צושטימונג."
און מיט אַ היילען קאָפּ האָב איך איהר געדאַנקט פֿאַר איהר אָנבאַט.
"אום גאַטעס ווילען, איהר ווילט מיך שוין קיינמאַל מעהר ניט
זעהן, גלאַהן?" האָט זי זיך מיט איין מאָל אָבגערופֿען.
דער באַראָן האָט אַ רוף געטהאָן.
"דער באַראָן רופֿט," האָב איך געזאָגט און ווידער אַרונטער-
גענומען די מיץ.

אין איך בין אוועק אויף די בערג צו מיין מינע. קיין זאַך, קיין
זאַך האָט שוין מעהר ניט געקענט ווירקען אויף מיר. כ'האָב בעגע-
גענט עוואַ'ן. נאָ, דו זעהסט שוין! האָב איך זיך אָבגערופֿען, הערר
מאַק קען מיך ניט פֿערמרייבען. ער האָט פֿערברענט מיין שטיבעל,
און איך האָב שוין אַן אַנדער שטיבעל... זי האָט געטראָגען אַ
בערשטעל און אַן עמער מיט סמאַלע. וואָס איז דאָס, עוואַ?
הערר מאַק האָט אוועקגעלייגט אַ שיפֿעל דאָרט אויף'ן פּלאַץ
אונטער'ן פֿעלו און אַצונד הייסט ער איהר, זי זאָל עס אָנשמורען
מיט סמאַלע. ער האָט איהר נאָכגעקוקט יעדען טריט, זי האָט גע-
מוזט פֿאַלגען.

אָבער פֿאַרוואָס עפעס גראָד אויף'ן פּלאַץ אונטער'ן פֿעלו?
פֿאַרוואָס ניט אויף דער לאַנדונגס-בריק?

הערר מאך האָט אזוי בעפֿוילען...

עוואָ, עוואָ, געליעבטע, מען מאַכט דײַך פֿאַר אַ שקלאַפֿין, און
דו בעקלאַנסט זיך גאַרנישט. זעה, אָט שמייכעלסט דו שוין ווידער,
און דאָס לעבען קאָכט און זירט אַרויס פֿון דיין שמייכעל, כאַמט
דו ביסט אַ שקלאַפֿין!

אַז איך בין צוגעקומען צו מיין מינע, בין איך געבליבען שמעהן
אַן איבערראַשמער. כ'האָב געזעהן, אַז מענשען ווײַנען דאָ געווען אויף
דעם פּלאַץ, כ'האָב אונטערוזכט די שפורען אין די שטיינדלאַך און
האָב דערקענט דעם אַבדרוק פֿון הערר מאַק'ס לאַנגע, שפיציגע שײַך.
וואָס זוכט ער דאָ אַרום? האָב איך געטראַכט און זיך אומגעקוקט.
קײַנער איז ניט געווען צו זעהן. קײַן חשד האָט זיך אין מיר ניט
דערוועקט.

און איך האָב זיך אַנידערגעזעצט מינעווען ווייטער, ניט האָר
בענדיג קײַן אַהנונג, וואָס פֿאַר אַ וואַהנוין איך האָב בעגאַנגען.

XXXII.

דאָס פּאַסט-שיף איז געקומען, עס האָט מיר געבראַכט מיין
אוניפּאַרם, עס האָט אויך געוואָלט אויפֿנעהמען אויף זיך דעם באַראָן
און אַלע וויינע קאַסטענס מיט מושעלס און פֿערשיעדענע ים-זאַכען.
איצט האָט עס אָנגעלאָדען אין זיך פֿעסער מיט הערינג און פֿיש-
פֿעטס; אָבענד-צייט האָט עס געוואָלט אָבגעהן.

כ'נעהם מיין ביקס און לאָד איהם אָן מיט אַסך פּולווער. צו
איך האָב דאָס אָבגעטהאָן, שאַקעל איך פֿאַר זיך צו מיט'ן קאַפּ.
כ'געה אוועק אין די בערג און פֿיל אויך אָן מיין מינע מיט פּולווער
כ'שאַקעל ווידער מיט'ן קאַפּ. אַצונד איז אַלעס געווען גרייט. כ'לי
זיך אַנידער און וואַרט.

שמונדען-לאַנג האָב איך געוואַרט. די גאַנצע צייט האָב איך
געהערט, ווי דאָס שיף האָט געמאַכט אַ גערויש מיט די קיימען
דאָרט אויף דער בריק. ס'האָט שוין אָנגעהויבען ווערן פֿינסטערלאַך.
ענדליך דערהערט זיך אַ פֿויף, די לאַדונג איז פֿאַרטיג, דאָס שיף
געהט אָב. איצט מוז איך וואַרטען עטליכע מינוטען. די לכּנא איז
נאָך ניט אויפֿגעגאַנגען, און איך האָב ווי אַ פֿערריקטער געקוקט אין
דעם האַלב-דונקעלען אָבענד.

אַז דער ערשטער שפיץ פֿון'ם מאַסט-כוים איז צוגעקומען צו
דער אַנדער זייט אינוועל, האָב איך אָנגעצונדען מיין קנויט און האָס-
טיג אָבגעטראַמען אָן אַ זייט. ס'געהט אַריבער אַ מינוט. פּלוצלינג
דערהערט זיך אַ מורא'דיגער קראַך, אַ האַגעל פֿון שטיינדלאַך ביה ט
אַ שפּרייז אין דער הויך, דער פֿעלז ווערט צוטרייסעלט, און אַ
שטיינערנע מאַסע קייקעלט זיך דוגערענדיג אַרונטער אין אָבגרונד.

פֿון די בערג אַרום קומט אַ ווידער-קלאַנג. כ'נעהם מיין ביקם און
 שים אויס איין מאָל ; דער ווידער-קלאַנג ענטפֿערט אָב עטליכע
 מאָל. אין אַ רגע אַרום שים איך אויס אַ צווייטען מאָל ; די לופֿט
 ווערט פֿערציטערט פֿון מיין בענריסונגס-שאַם, און דער ווידער-קלאַנג
 האָט אַרויסגעשליידערט דעם ליאַרם אין די ווייטע וועלט ; ס'האָט
 אויסגעזעהן, עפעס אַזוי ווי אַלע בערג וואָלטען זיך צוגיפֿונגענומען,
 כדי צו בעגלייטען דעם פֿערבייפֿאַהרענדען שיף מיט זייער מעכטיגען
 גערויש. ס'נעהט אַריבער אַ קורצע וויילע, די לופֿט ווערט ווידער
 שמיל, דער ווידער-קלאַנג שווינגט אין אַלע בערג, און די ערד ליגט
 ווייטער שמיל ווי געווען. דאָס שיף פֿערשווינדט אין דעם האַלב-דונקעל.
 איך ציטער נאָך און בין אין אַ מאָדנער שפּאַנונג ; כ'נעהם
 מיינע בויערער און מיין געוועהר און מיט בויגענדע קניע לאָז איך
 מיך אַרונטער פֿון באַרג. כ'נעהם דעם קירצסטען וועג, לאָז ניט
 אַרויס פֿון אויג די רויכענדע שפור, וואָס מיין אויפֿרייסונג האָט אַ-
 בערגעלאָזט. עואַפּ געהט די גאַנצע צייט און שאַקעלט מיט'ן קאָפּ
 און ניסט פֿון'ם שרפּה'נדען גערויך.

אַז איך בין אַרונטערגעקומען אונטען צום שיפֿעל-פּלאַץ, האָב
 איך דערזעהן אַ בילד, וואָס האָט מיך מורא'דיג צורייסעלט : אַ
 שיפֿעל איז געלעגען צושמעטערט פֿון דעם אַרונטערגעפֿאַלענעם פֿעלד-
 שטיק, און עואַ, עואַ איז געלעגען לעבען דעם אַ צורבענע, אַ צו-
 ריסענע, די זייט און דער בויך אַזוי אויפֿגעריסען, אַז עס איז איהר
 ניט געווען מעהר צו דערקענען. עואַ איז געלעגען טויט אויף'ן שמעל.

XXXIII.

וואָס האָב איך נאָך צו שרײַבען? עטליכע טעג נאָכאָנאָנד
האָב איך קיין איין שאַס נישט אָבגעפֿייערט; כ'האָב גאָרנישט
געהאַט וואָס צו עסען, און איך האָב אויך נישט געגעסען; כ'בין גער-
זעסען אין מיין אָרם, קלענגליך שטיבעל. עוואָן האָט מען אין הערר
מאָק'ס ווייס-געפֿאַרבטען הויז-שיפֿעל אָבגעפֿיהרט אין קירכע, כ'בין
אַריבער אַהין און האָב זיך געפֿונען ביים קבר...

עוואָ איז טויט. געדײַנקסט דו נאָך איהר קלײַנעס מיידעל-קאַז
מיט די האָר ווי אַ נאַנע? זי פֿלעגט קומען אזוי שטיל, פֿלעגט
אַבלייגען איהר משא און שמײַכלען, און צי האָסט דו געזעהן, ווי
דאָס לעבען האָט אין דעם דאָזיגען שמײַכעל געקאַכט און געוואָמען?
זיי שטיל, עוואָ, ס'קומט מיר אַרויף אויף'ן זיגען אַ מערקווירדיגע
לעגענדע, וואָס איז שוין פֿיער מענשען-דורות אַלס, פֿון איזעלין'ס
צײַמען, ווען סטאַמער איז געווען אַ פֿריסטער.

אַ מיידעל איז געוועסען געפֿאַנגען אין אַ געמויערטען טהורם. זי
האָט ליעב געהאַט אַ פֿריץ, פֿאַרוואָס? פֿרעג דעם ווינד און די
שמערען, פֿרעג דעם גאָט פֿון לעבען; וואָרים קיין אַנדערער ווייסט
נישט פֿון אזעלכע זאַכען. און דער פֿריץ איז געווען איהר פֿריינד און
איהר געליעבטער; אָבער די צײַט איז אַריבער, און אין אַ שעחנעם
מאָג האָט ער דערוועהן אַן אַנדערע, און דער מוח האָט זיך איהם
איבערגעקעהרט.

ווי אַ אינגעל האָט ער ליעב געהאַט זיין מיידעל. ער האָט זי
אַפֿט גערופֿען זיין גליק און זיין טױב, און זי האָט אַ הייסען, רויע-
שענדען כּוהים געהאַט. ער האָט געוואָגט: גיב מיר דיין האַרץ! און

זי האָט עס געמאָן. ער האָט געוואָגט : קען איך ביי דיר עפעס
בעמען, געליעבטע ? און בערוישט האָט זי געענטפֿערט יאָ. זי האָט
איהם אַלצדינג געגעבען, און ער האָט איהר ראָך ניט געדאַנקט דערפֿאַר.
די אַנדערע האָט ער געליעבט ווי אַ שקלאָף, ווי אַ וואַהנויני-
גער און ווי אַ בעטלער. פֿאַרוואָס ? פֿרעג דעם שטויב אויף'ן וועג
און דאָס בלאַט, וואָס פֿאַלט אַראָב פֿון בוים, פֿרעג דעם לעבען'ס
רעטזעלהאַפֿטען גאָט ; וואָרים קיין אַנדערער ווייסט ניט פֿון אַזעלכע
זאַכען. זי האָט איהם גאַרנישט געגעבען, ניין, גאַרנישט האָט זי איהם
געגעבען, און ער האָט איהר פֿונדעסטוועגען דאָך געדאַנקט. זי האָט
געוואָגט : גיב מיר דיין פֿריעדען און דיין פֿערשמאַנד ! און ער האָט זיך
בלויז מצער געווען, וואָס זי האָט ניט ביי איהם זיין לעבען געבעמען.
און זיין מיידעל איז אַריינגעוועזט געוואָרען אין טהורם...

וואָס טהוסט דו, מיידעל, דו זיצסט גאָר און שמייכלסט ?
איך טראַכט וועגען עפעס, וואָס האָט געטראָפֿען מיט צעהן
יאָהר צוריק. דאָן האָב איך זיך מיט איהם בעגעגענט.

דו דיינקסט נאָך פֿון איהם ?

איך דיינק נאָך פֿון איהם.

און די צייט פֿערגעהט...

וואָס טהוסט דו, מיידעל, און פֿאַרוואָס זיצסט דו און שמייכלסט ?
כ'נעה אױס זיין נאָמען אויף אַ מיכעל.

וועמעס נאָמען ? דעם נאָמען פֿון דעם, וואָס האָט דיך איינ-

געשפֿאַרט ?

יאָ, דעם נאָמען פֿון דעם, מיט וועמען איך האָב זיך פֿאַר
צוואַנציג יאָהרען בעגעגענט.

דו דיינקסט נאָך פֿון איהם ?

איך דיינק פֿון איהם אַזוי ווי פֿריהער.

און די צייט פֿערגעהט...

וואָס טהוסט דו, געפֿאַנגענע ?

כ'ווער אַלט און זעה שוין מעהר ניט ווי צו נעהען, כ'קראַץ
אַראָב דעם קאַלך פֿון דער וואַנד. פֿון'ס קאַלך קנעט איך אױס אַ
קריגעל פֿאַר איהם, אַ קליינע מתנה פֿאַר איהם.

פֿון וועמען רעדסט דו ?

פֿון מיין געליעבטען, וואָס האָט מיך פֿערשפּאַרט אין טהורם.
וואָס זשע, דו שמייכלסט גאָר דעריבער, וואָס ער האָט דיך
איינגעשפּאַרט?

כ'קלעהר וועגען דעם, וואָס ער וועט פֿאַרט זאָגען דערצו. איי,
איי, וועט ער זאָגען, מיין געליעבטע האָט מיר געשיקט אַ קליין
קריגעלע, זי האָט מיך אין דרייסיג יאָהר ניט פֿערגעסען.
און די צייט פֿערגעהט...

וואָס זשע, געפֿאַנגענע, דו ויצסט און טהוסט גאָרנישט, און דו
שמייכלסט?

כ'ווער אלט, כ'ווער אלט, מיינע אויגען זיינען בלינד, איך דיינק נור.
פֿון יענעם, מיט וועמען דו האָסט זיך פֿאַר פֿערציג יאָהרען
בעגעגענט?

פֿון יענעם, מיט וועמען איך האָב זיך בעגעגענט, ווען איך בין
געווען יונג, פֿילייכט איז שוין פֿערציג יאָהר אין דעם.

אַבער דו ווייסט דען ניט, אַז ער איז טויט? וואָס זשע, דו ווערסט
בלייך, אלטע, דו ענטפֿערסט ניט, דיין מויל איז ווייס, דו אַטהעמסט
שוין מעהר ניט...

זעהסט, דאָס איז געווען די מערקווירדיגע לעגענדע וועגען דעם
מיידעל אין טהורם. וואָרט אַ וויילע, עואָפּ, כ'האָב עפעס פֿערגעסען:
איין טאָג האָט זי דערהערט די שטימע פֿון איהר געליעבטען אויף'
הויף, און זי איז געפֿאַלען אויף די קניע און איז רויט געוואָרען. זי
איז דאָן אלט געווען פֿערציג יאָהר...

איך בין דיך מקבר, עוואָ, און קוש אין אונטערטעהניגקייט דעם
זאַמד אויף דיין גרוב. אַ פֿולע רויזענרויטע עראינערונג נעהמט דורך
מיין נשמה, ווען איך דיינק פֿון דיר; כ'בין ווי איבערפֿלייצט פֿון גליק,
ווען איך דערמאָן זיך אָן דיין שמייכל. דו האָסט געגעבען אַלצדינג,
אַלעס האָסט דו געגעבען, און עס האָט דיך קיין שום אויפֿאַפֿערונג
ניט געקאָסט; וואָרים דו ביסט געווען דעם לעבען'ס אייגענטומער,
בערווישענדרוטעס קינד. נאָר אַנדערע, וועלכע שפּאַרען און זיינען קאַרג
אויף אַ בליק אפילו, זיי קענען האָבען מיין גאַנצען געדאַנק. פֿאַר-
וואָס? פֿרעג די צוועלף חדשים פֿון יאָהר און די שיפֿען אויף'ן ים,
פֿרעג דעם האַרצען'ס רעטועלהאפֿטען גאַט...

XXXIV.

א מאן רופט זיך אָב :

„וואָס זשע, איהר שיסט שוין מעהר ניט? עואָפּ לויפּט אַרום
אַליין אין וואַלד, ער יאָגט זיך נאָך אַ האָז.“
כ'האָב געענטפּערט:

„געהט און שיסט איהם פֿאַר מיר.“

עטליכע טעג זיינען אַריבער, הערר מאַק האָט מיך אויפֿגעזוכט,
ער האָט געהאט אַ פּוסטען בליק, זיין געזיכט איז געווען גראָה.
כ'האָב געקלעהרט ביי זיך: ווי איז דאָס, קען איך טרעפֿען, וואָס
עס טהוט זיך ביי מענשען אין האַרצען אָדער ניט? איך ווייס
ווירקליך ניט וואָס צו ענטפֿערן דערויף.

הערר מאַק האָט גערעדט מכח דעם אַרונטערפֿאַלען פֿון'ס
פֿעלד, וועגען דער קאַטאַסטראָפֿע, ס'איז געווען אַן אונגליק, אַ טרוי-
עריגער צופֿאַל, איך בין גאָר ניט שולדיג געווען אין דעם.
איך האָב געזאָגט:

„אויב עס איז געווען אימיצער, וואָס האָט ניט אַנדערש נאָר
געוואָלט צושידען עוואָן און מיך, מאַק האָט ער דערגרייכט זיין
וואונדער, זאָל איהם גאָט שמראָפֿען דערפֿאַר!“

הערר מאַק האָט מיר צוגעוואָרפֿען אַ ננב'ישען, פֿערדעכטיגען
בליק. ער האָט עפעס געמורמעלט וועגען דער שעהנער לווה, ביי
וועלכער ס'איז קיין זאך ניט געשפּאַרט געוואָרען.

כ'האָב בעוואונדערט זיין גרויסע געשיקטקייט.

ער האָט ניט געוואָלט קיין שום שאַרען-ערוואַן פֿאַר דאָס שי-
פֿעל, וואָס איז צושמעטערט געוואָרען בעת'ן אונגליק.

„יא,“ האָב איך געזאָגט, „איהר ווילט ווירקליך ניט נעהמע
קיין געזאָהלט פֿאַר דאָס שיפֿעל און פֿאַר'ן עמער מיט סמאָלע,
פֿאַר'ן בערשטעל...?“

„ניין, בעסטער הערר לייטענאַנט,“ האָט ער געענטפֿערט, „ווי
קען דאָס אייך גאָר אַרױפֿקומען אויף'ן זינען!“ און ער האָט מיך
אַנגעקוקט מיט אויגען פֿול האַס.

דריי וואַכען צײַט האָב איך ערוואַרדאָן ניט געזעהן. נאָר וואַרט
— איין מאָל; כ'האָב זי געטראָפֿען אין קראַם, וואו איך בין
אַריינגעקומען קויפֿען ברויט; זי איז געשטאַנען הינטער'ן פֿערקויף-
טיש און האָט זיך געראַיעט אין פֿערשיעדענע שטאַפֿען. אַחוץ איהר
איז קיין אַנדערער ניט געווען אין קראַם, נור די צוויי קאַמיס.
כ'האָב געגריסט הויך אויף'ן קול, און זי האָט אויפֿגעהויבען
דעם קאַפּ און אַ קוק געטהאָן אויף מיר, נאָר זי האָט פֿונדעסט-
זעגען ניט געענטפֿערט. דאָ איז מיר איינגעפֿאלען אַ געדאַנק, אַז
איך זאָל פֿאַר איהר אין די אויגען ניט פֿערלאַנגען קיין ברויט; כ'האָב
זיך געווענדט צו די קראַם-יונגען און פֿערלאַנגט גרויפֿען און פֿולוער.
אין דער צײַט, וואָס דאָס איז אָבגעוואויגען געוואָרען, האָב איך ניט
אַראַבגענומען קיין אויג פֿון איהר.

אַ גראָה און זעהר איינג קלייד מיט אָבגעריבענע קנעפֿ-לעכער;
די פֿלאַכע ברוסט האָט זיך שטאַרק געהויבען אַרױף און אַראָב. ווי
זי איז דאָס אַביסעל אויסגעוואַקסען אין פֿערלויף פֿון זומער! איהר
שמערן האָט געאַרבייט, אָט די מערקווירדיגע, געדערהמע ברעמען
זיינען געזעסען אין איהר געזיכט אַזוי ווי צוויי רעטענישען, אַלע
איהרע בעוועגונגען זיינען עפעס צײַטיגער געוואָרען. כ'האָב אַ קוק
געטהאָן אויף איהרע הענד, דער אויסדרוק אין די לאַנגע, פֿיינע
פֿינגער האָט געמאַכט אויף מיר אַ געוואַלטיגע ווירקונג און האָט מיך
איינפֿאַך צוטרײַסעלט. זי האָט זיך נאָך אַליץ געראַיעט אין די שטאַפֿען.
כ'בין געשטאַנען און האָב געוואונשען, אַז עזאָפּ זאָל צולויפֿען
הינטער'ן פֿערקויף-טיש, גלײַך צו איהר, און זאָל זי דערקענען, דאַן
וואַלט איך איהם ריכף אויף'ן שמעל אַ רוף געטהאָן צו מיר און
געבעמען ענטשולדיגונג; וואָס וואַלט זי דאַן געענטפֿערט?

„ביטע, דאָ האָט איהר אייערע פעקלאַך!“ האָט דער קאַמי
געזאָגט.

כ'האַב בעזאַהלט, גענומען מיינע פעקלאַך און ווידער אַמאָל
געגריסט. זי האָט אויפֿגעהויבען דעם קאַפּ, האָט אָבער איצט אויך
ניט געענטפֿערט. זאָל זיין אזוי! האָב איך זיך געטראַכט; זי איז
שוין פֿיליכט דעם באַראָן'ס כלה. און איך בין אַזעק אָהן ברויט.
אַז איך בין געווען אויף דרויסען, האָב איך געוואָרפֿען אַ בליק
אַרויף צום פֿענסטער. קיינער האָט מיר ניט נאָכגעקוקט.

XXXV.

דאן איז איינמאל ביינאכט אראָב דער שנעע, און ביי מיר אין שמיבעל האָט אָנגעהויבען ווערן קיהל. ס'איז אפילו געווען אן אוי-וועלע דאָרט, אויף וועלכען איך האָב געקאָכט מיין עסען, נאָר דאָס האַלץ האָט געברענגט שלעכט, און דורך די ווענד האָט שטארק געצויגען, כאָטש איך האָב זיי פֿערקלעפט, אַזוי גוט ווי איך האָב נור געקענט. דער הערבסט איז אַריבער, און די מעג זיינען געוואָ-רען קורץ. דער ערשמער שנעע איז נאָך צוגאַנגען אין דער זונג, און די ערד איז ווידער געלעגען אַ נאַקעמע; אָבער די נעכט זיינען געווען קאַלט, און דאָס וואַסער איז פֿערפֿרוירען געוואָרען. און דאָס גאַנצע גראָז און אַלע אינזעקטען זיינען אָבגעשטאַרבען.

אַ געהיימיניספֿולע שטילקייט האָט זיך געלייגט איבער די מעג-שען, זיי האָבען זיך געגריבעלט אין זיך און געשוויגען, וויערע אוי-גען האָבען אַרויסגעקוקט אויף'ן ווינטער. פֿון'ם טרוקען-אינוועל איז שוין מעהר גיט אַריבערגעקומען קיין שום גערויש, קיין מענשען-שטימע, און דער האַפֿען איז זיך געלעגען רהיג; אַלעס האָט זיך געצויגען צו דער צפון-ליכטיגער נאַכט, די זונג איז געשלאָפֿען אין ים. טעמפ, האַלב-פֿערשטיקט האָט געקלונגען דאָס רודערן פֿון אַן איינזאַמען שיפֿעל.

אַ מיידעל האָט צוגערודערט צום ברעג.

„וואו ביסט דו געווען, מיין קינד?“

„אין ערגעץ ניט.“

„אין ערגעץ ניט? הער נאָר, דו, כ'דערקען דיך דאָך, זומער-

צייט האָב איך זיך מיט דיר בעגעגענט.“

זי קומט צו צום ברעג, געהט ארויס אויף דער יבשה און
בינדט צו דאס שיפעל.
„דו ביסט געווען א פאסטושקע, האסט געשמריקט א זאק,
אינמאל ביינאכט האב איך זיך מיט דיר בעגעגענט.“
א לייכטע רויטקייט ווייזט זיך ביי איהר אויף די באקען, און
זי לאכט אין פערלעענהייט.
„מיין קליינער אוצר, קום אריין אין שטיבעל און לאמיר דיך
אנקוקען. דו הייסט דאך הענריעטע.“
אבער שטיל, אהן א ווארט אויסצורירען, געהט זי מיר פערביי.
דער הערבסט, דער ווינטער האט זי געפאקט; שוין זיינען איהרע
חושים איינגעשלאפען.
שוין איז די זונן אריין אין ים.

XXXVI.

און צום ערשטען מאל האָב איך אָנגעמאָגן מיין אונטער-
און בין אַרונטער נאָך סירילונד. מיין האַרץ האָט געקלאָפּט. כ'האָב
געטראַכט מבח אַלצדינג פֿון יענע ערשטע טעג, ווען ערוואַרדאָ איז
צוגעלאָפֿען צו מיר און האָט מיך פֿאַר אַלעמען אין די אויגען אומ-
אַרעמט; אַצונד האָט זי מיך אויפֿיעל מאַנאַמען נאָכאַנאַנד אַרומ-
געוואַרפֿען אַהער און אַהין און געמאַכט, אַז מייע האָר זיינען גראָה
געוואָרען. מיין אויגענע שולד? נו יאָ, מיין שטערן, מיין מזל האָט
מיך פֿערפֿיהרט. כ'האָב געקלעהרט ביי זיך; ווי וועט עס איהר
דערפֿרעהען, ווען איך וועל זיך פֿאַר איהר אַנידערוואַרפֿען אויף דער
ערד און איהר היינט אַרויסגעבען דעם סוד פֿון מיין האַרצען. זי
וועט מיר אָנבאַמען אַ שמוהל און וויין וועט זי הייסען ברוינגען,
און פונקט אין דער רגע, ווען זי געהמט דאָס גלאָז צום מויל, כדי
מיט מיר צו טרינקען, וועט זי זאָגען: הערר לייטענאַנט, איך דאַנק
איך פֿאַר דער וויילע, וואָס מיר זיינען געווען צוזאַמען, כ'וועל איך
קיינמאַל ניט פֿערגעסען! נאָר אַז איך וועל זיך דאן פֿרעהען און ביי
מיר אין האַרצען וועט זיך יאווען אַ שטיקעל האַפֿנונג, וועט זי זיך
מאַכען ווי זי טרינקט און אַוועקשמעלען דאָס גלאָז אונטעריהרט.
און זי וועט זיך גאָרנישט בעהאַלטען דערמיט, וואָס זי מאַכט זיך,
אַז זי טרינקט; גראָד פֿערקעהרט, זי וועט עס מיר אַרויסווייזען.
אַט אַזוי איז זי.

גוט, אַט שלאָגט באַלד די לעצטע שעה!

און אויף'ן וועג געהענדיג האָב איך ווייטער געטראַכט: מיין
אונטער-און וועט געוויס מאַכען אַן איינדרוק אויף איהר; די עפֿאַלעטען

זיינען ניי און שעהן, דאָס שווערד וועט מאַכען אַ גערויש, זיך שלעפענדיג איבער דער פּאָדלאָגע. אַ נערוועזע פֿרייד געהט מיך דורך און דורך, און איך שעפטשע צו זיך אַליין: ווער ווייס, וואָס עס קען נאָך געשעהן! כ'האָב אויפֿגעהויבען דעם קאַפּ און אַ מאַך געטהאָן מיט דער האַנד. קיין ערנידעריגונג, קיין אונטערוואַרפֿענקייט מעהר, ביי מיין עהרע! ס'איז מיר אַלצאיינס, ווי עס געהט, כ'וועל מעהר ניט מאַכען קיין שום פֿערוזך זיך צו דערנעהנטערן צו איהר. ענטשולדיגט, וואָס איך שדכן זיך ניט צו אייך, שעהן פֿרייליין... הערר מאַק איז מיר אַנטקעגען געקומען אויפֿ'ן הויף. זיין געד זיכט איז נאָך געווען גראַעך און זיינע אויגען נאָך פּוסטער ווי דאָס פֿריהערדיגע מאַל.

„פֿאַהרען? נו יאָ, ס'איז אייך אין דער לעצטער צייט ניט צו גוט געגאַנגען דאָ, ווי? אייער שטיבעל איז אָבגעברענט געוואָרען.“ און הערר מאַק האָט אַ שמייכעל געטהאָן.

מיט אַמאָל איז מיר עפעס פֿאַרגעקומען, אזוי ווי איך וואָלט פֿאַר מיר געוועהן דעם קליגסטען מאַן אויף דער וועלט. „געהט אַריין, הערר לייטענאַנט, ערוואַרדט איז אין דערהיים. יאָ, פֿאַהרט געוונד. פֿאַהרט געוונד. איבעריגענס וועלען מיר זיך נאָך מין הסתם טרעפֿען אויף דער לאַנדונגס-בריק, ווען דאָס שיף וועט אָבגעהן.“

און ער איז אוועק מיט אַן אַראָבגעלאָזטען קאַפּ, פֿערטראַכט, פֿייפֿענדיג.

ערוואַרדט איז געוועסען אין צימער, זי האָט געלייענט. אַז איך בין אַריינגעקומען, איז זי אַ רגע געבליבען אַן איבערראַשטע פֿון מיין אונטערפֿאַרם, זי האָט מיך אָנגעקוקט פֿון דער זייט אזוי ווי אַ פֿויגעל און איז זאָגאַר רויט געוואָרען. זי האָט געעפֿענט דאָס מויל. „איך קום, אייך זאָגען אַדיע“, האָב איך ענדליך אַרויסגעבראַט. זי האָט זיך מיט איין מאַל אויפֿגעהויבען, און איך האָב געזעהן, אַז מייע ווערטער האָבען געמאַכט אויף איהר אַ שמיקעל רושם.

„גלאַהן, איהר ווילט אָבפֿאַהרען פֿון דאַנען? איצט?“ „אזוי גיך ווי דאָס שיף קומט.“ כ'נעהם אָן איהר האַנד, איהרע

ביידע הענד, א נארישע ענטזיקונג בעהערשט מיך, איך שריי
אויס: „עדווארדא!“ און קוק זי אָן.

און אין דער זעלבער רגע איז זי קאלט, קאלט און צו-להכעיס/-
דיג, אלעס אין איהר האָט מיר געטהאָן צו להכעיס, זי האָט זיך
אויסגעשמרעקט אין איהר גאַנצער הייך. איך בין געשטאַנען פֿאַר
איהר ווי אַ בעטלער, כ'האַב אָבגעלאָזען איהרע הענד און זי בע-
פֿרייט. כ'קען זיך נאָך דערמאַנען, אַז איך בין פֿון דער רגע אָן
געשטאַנען און האָב מעכאַניש איבערגעוואָגט: עדווארדא! עדי-
ווארדא! עטליכע מאָל, גאָר ניט נאָכדיינקענדיג דעריבער; און
אַז זי האָט מיר ענדליך אַ פֿרעג געטהאָן: „יאָ, וואָס ווילט איהר
זאָגען?“ האָב איך גאָרנישט געענטפֿערט דערויף.

„זעהט, איהר פֿאַהרט שוין טאַקע אָב!“ האָט זי נאָך אמאָל
געוואָגט. „ווער וועט אַלואָ קומען איבער-א-יאָהר?“
„אַן אנדערער,“ האָב איך געענטפֿערט. „דאָס שטיבעל ווערט
דאָך צוריק אויפֿגעבויט.“

פֿויע. זי האָט זיך שוין גענומען צו איהר בוך.
„איך בעדויער, וואָס מיין פֿאַטער איז ניט אין דערהיים,“ האָט זי
געוואָגט, אָבער איך וועל איהם אָבגעבען אַ גרוס פֿון אייערמיוועגען.
דערויף האָב איך ניט געענטפֿערט. כ'בין צוגעגאַנגען אַביסעל
נעהענטער, האָב נאָך אמאָל אָנגענומען איהר האַנד און געוואָגט:
„יאָ, זייט געוונד, עדווארדא.“

„פֿאַהרט געוונד,“ האָט זי געענטפֿערט.
כ'האַב געעפֿענט די טהיר און זיך געמאַכט, ווי איך געה
ארויס. שוין איז זי געוועסען מיט'ן בוך אין דער האַנד, און זי האָט
געלייענט, ווירקליך געלייענט און געמישט די בלעטער. מיין געזעגענען
זיך האָט אויף איהר ניט געמאַכט קיין איינדרוק, גאָר קיין איינדרוק ניט.
כ'האַב אַ הוסט געטהאָן.

זי האָט זיך אומגעקעהרט און איבערראשט געוואָגט:
„וואָס זשע, איהר זייט נאָך דאָ? מיר האָט זיך געדוכט, אַז
איהר זייט שוין אוועק.“

גאָט אליין קען עס וויסען, גאָר איהר איבערראשונג איז גע-
ווען צו גרויס, זי האָט גאָר ניט געהאַט כדעה זיך אויסהיטען פֿאַר

מיר, נאָר פֿערקעהרט, זי האָט נאָך איהר ערשטוינונג געמאַכט גרעסער, ווי עס האָט אין דער ווירקליכקייט געקענט זיין, און מיר איז אַרויף אַ געדאַנק אויף'ן זינען, אַז זי האָט אפשר נאָר די גאַנצע צייט געוואוסט, אַז איך בין געשטאַנען הינטער איהר.

„אַצונד וועל איך געהן,“ האָב איך געזאָגט.

דאָ האָט זי זיך אויפֿגעהויבען און איז צוגעקומען צו מיר.

„כ'וואָלט גערן געוואָלט האָבען אַן אַנדיינקען, אַן עראינערונג אָן אייך, אויב איהר פֿאַהרט איצט אַב,“ האָט זי געזאָגט. „כ'האָב געהאַט אין זינען ביי אייך בעטען עפעס, נאָר דאָס איז דאָך צו־פֿיעל. ווילט איהר מיר געבען עואָפֿ'ן?“

כ'האָב זיך ניט בעטראַכט, נאָר איינפֿאַך געענטפֿערט יאָ.

„דאָן וועט איהר מיר איהם פֿיליכט מאַרגען קענען בריינגען,“ האָט זי געזאָגט.

כ'בין אַרויסגעגאַנגען.

כ'האָב אַרויפֿגעקוקט צום פֿענסטער. קיינער איז דאָרט ניט געווען. אַצונד איז אַלעס געווען פֿערביי...

די לעצטע נאַכט אין שמיבעל. כ'האָב זיך געגריבעלט אין זיך; כ'האָב געצעהלט די שמונדען; אַז עס איז געוואָרען טאָג, האָב איך צוגעגרייט מיין לעצטע מאָהלצייט. ס'איז געווען אַ קאַל-טער טאָג.

פֿאַרוואָס האָט זי מיך געבעטען, איך זאָל איהר אַליין בריינגען דעם הונד? האָט זי געוואָלט מיט מיר ריידען, מיר צום לעצט-טען מאל עפעס זאָגען? כ'האָב שוין מעהר גאָרנישט געהאַט וואָס צו ערוואַרטען. און ווי וועט זי בעהאַנדלען עואָפֿ'ן? עואָפֿ, עואָפֿ, זי וועט דיך מוטשען! צוליעב מיר וועט זי דיך שמייסען, אפשר אויך לאַסטשען און גלעטען, אָבער יעדענפֿאַלס וועט זי דיך שמייסען, ווען מען דאַרף און ווען מען דאַרף ניט, און דיך שלאָגען צום מוים.....

כ'האָב אַ רוף געטהאָן עואָפֿ'ן צו מיר, איהם געגלעט, צו־נויפֿגעלייגט אונזערע קעפֿ צוזאַמען און גענומען מיין ביקס אין דער האַנד. פֿאַר פֿרייד האָט ער שוין אָנגעהויבען וואויען און האָט

געמיינט, אז מיר געהען ארויס אויף דער יאגד. כ'האב ווידער צונויף-
געלייגט אונזערע קעפ צוזאמען, אָנגעשמעלט דעם ביקס מיט'ן מויל
אויף עזאפ'ס נאָקען און אָבגעדריקט.
כ'האָב געדונגען אַ מאָן, וועלכער האָט אַוועקגעטראָגען עזאפ'ס
טויטען קערפער צו ערוואַרד'ן.

אין פֿערלויף פֿון נאָכמיטאָג האָט דאָס פּאָסט-שיף געוואָלט אָבגען.
איך בין אַרונטער צו דער לאַנדונגס-בריק, מיינע זאכען זיינען
שוין געווען אויפ'ן שיף. הערר מאַק האָט מיר געדריקט די האַנד
און מיר געגעבען מוט, זאָגענדיג, אז איך וועל האָבען אַ גוט ווע-
טער, און אַנגענעהם וועטער, ער וואָלט גאָרנישט געהאַט דאַגעגען,
אַליין צו מאַכען אַ ריזע ביי אַזאַ וועטער. דער דאָקטאָר איז גע-
קומען, און ערוואַרדאַט מיט איהם; כ'האַב געפֿיהלט, אז מיינע קניע
הייבען אָן ציטערן.

„מיר ווילען דאָך אייך בעגלייטען ביז'ן שיף,“ האָט דער דאָק-
טאָר געזאָגט.

און איך האָב געזאָגט אַ דאַנק.

ערוואַרדאַט האָט מיר אַריינגעקוקט גלייך אין פנים אַריין און געזאָגט:
„כ'מוז אייך אָבגעבען אַ דאַנק פֿאַר אייער הונד.“ און דערביי
האַט זי פֿערשלאָסען דאָס טויל. די ליפען זיינען געווען ווייס.
„ווען געהט אָב דאָס שיף?“ האָט דער דאָקטאָר אַ פֿרעג גע-
טראָגן אַ מאָן.

„אין אַ האַלב שעה אַרום.“

איך האָב גאָרנישט געזאָגט.

ערוואַרדאַט האָט זיך געדערעהט און אויפֿגערעגט אַהין און אַהער.
„דאָקטאָר, מיינט איהר ניט, אז מיר קענען שוין געהן אַהיים?“
האַט זי געפֿרעגט. „איך האָב געטהאָן, וואָס מיין געשעפֿט איז געווען.“
„איהר האָט בעזאָרגט אייער געשעפֿט,“ האָט זיך דער דאָק-
טאָר אָבגערופֿען.

זי האָט זיך געפֿיהלט ערנידעריגט דורך זיינע אייביגע אויסבע-
סערונגען, נאָר זי האָט כלומר'שט געלאַכט און געענטפֿערט :
"נו יא, ס'איז דען נישט אונגעפֿעהר דאָסועלבע, וואָס איך האָב
געזאָגט?"

"ניין," האָט ער געענטפֿערט קורץ און שאַרף.
כ'האָב אַ קוק געטהאָן אויף איהם. דער קליינער מאַן איז
געשטאַנען קאַלט און פֿעסט; ער האָט זיך געמאַכט אַ פֿלאַן און
געהאַנדעלט לויט דעם בײַז אויף דאָס סאַמע לעצטע. און אַשמייגער
אַז ער זאָל נישט קוקענדיג דערויף דאָך פֿערלירען? וואָלט ער עס
דאָך נישט אַרויסגעוויזען; זיין געזיכט האָט זיך קיינמאַל נישט פֿער-
צויגען.

ס'האָט אָנגעהויבען ווערן פֿינסטערלאַך.
"נו, זייט מיר געוונד," האָב איך זיך אָבגערופֿען, "און אַ
דאַנק פֿאַר יעדען טאַג!"

עדוואַרדאָ האָט מיך אָנגעקוקט, נישט אויסרידענדיג קיין האַל-
בען וואָרט. דערנאָך האָט זי אָבגעקעהרט דעם קאַפּ און איז גע-
בליבען שטעהן און געקוקט צום שיף.

כ'בין אַרײַן אין דעם קליינעם שיפֿעל. עדוואַרדאָ איז נאָך גע-
שטאַנען בײַם האַפֿען. אַז איך בין שוין געווען אויף'ן שיף, האָט
דער דאָקטאָר אַ געשרײַ געטהאָן: "פֿאַהרט געוונד!"

כ'האָב אַ קוק געטהאָן אויף דער יבשה; אין דערזעלבער
רגע האָט זיך עדוואַרדאָ אומגעדרעהט און איז אַוועק פֿון האַפֿען,
אַהיים; זי איז געגאַנגען האַסטיג, דער דאָקטאָר איז געווען אַ
היבשע שמרעקע הינטער איהר.

דאָס איז געווען דאָס לעצטע, וואָס איך האָב פֿון איהר געזעהן.
אַ כוואַליע פֿון טיעפֿען שמערץ איז מיר אַריבער איבער'ן
האַרצען...

דאָס שיף האָט אָנגעהויבען געהן; כ'האָב נאָך געזעהן הערר
מאַק'ס שילד: סקלאַר פֿון זאַלץ און ליידיגע פֿעסער; אַבער
כאַלד איז עס פֿערשוואַונדען. די לבנה און די שמערען זיינען אַרויס-
געקומען, די בערג האָבען זיך אויפֿגעהויבען אַרום און אַרום, און
איך האָב געזעהן די וועלדער אָהן אַ סוף. דאָרט שטעהט די

מיהל, דאָרט, דאָרט איז געווען מיין שטיבעל, וואָס איז אָב-
געברענט געוואָרען; דער הויכער, גראָער שמיין שמעהט איינזאָם
אויף דעם בראַנד-פלאַץ. איועלין, עוואַ...
די צפון-ליכטיגע נאַכט שפּרייט זיך אויס איבער באַרג און טהאַל.

XXXVIII.

דאס אלעס האָב איך געשריבען, כדי מיר די צייט צו פֿער-
טרייבען. ס'האָט מיר פֿערשאַפֿט פֿערנגיגען זיך צו דערמאָנען אָן
דעם זומער אין צפון-לאַנד, ווייל איך פֿלעג דאָרט אָפֿטמאָל צעהלען
די שמונדען, און די צייט איז פֿונדעסטוועגען פֿאָרט פֿערפֿלויגען.
אצונד האָט זיך אלעס געענדערט, די מעג ווילען זיך גאָרניט ענדיגען.
ס'מאכט זיך מיר אָפֿט, אז איך האָב אַ לוסטיגע שעה, גאָר
די צייט, די שמעהט אויף אַן אָרט, און איך קען גאָר ניט בענריי-
פֿען, ווי אזוי זי קען שמעהן אזוי אויף אַן אָרט. איך בין אַ צוריק-
געצויגענער מיליטער-מאָן, און פֿריי ווי אַ קעניג, אלעס געהט גוט,
כ'קום זיך צוגויף מיט מענשען, פֿאָהר אין וואַגען; צייטענווייז פֿער-
מאָך איך איין אויג און הויב אויף דעם צייג-פֿינגער צום הימעל,
כ'קיצעל דער לבנה אונטער דער מאָרדע, און מיר דוכט זיך, עפעס
אזוי ווי זי וואָלט געלאַכט, פֿון גאַנצען האַרצען געלאַכט פֿאַר נאָ-
דישער פֿרייד, וואָס מען קיצעלט איהר אונטער דער מאָרדע. אלעס
שמייכלט. איך עפֿען אַ פֿלאַש, די פּראָפּקע שפּרינגט אַרויף מיט
אַ קנאַק אין דער לופֿטען, און איך רופֿ פֿרעהליבע מענשען צום טרונג.
וואָס איז שייך צו ערוואַרדאָן, דיינק איך ניט פֿון איהר. פֿאַר-
וואָס זאָל איך זי דען ניט האָבען אין גאַנצען פֿערגעסען אין אַט
דער לאַנגער צייט? נישקשה, כ'האָב נאָך עהרען-געפֿיהל אין זיך.
און טאָמער פֿרענט מיך אימיצער, צי איך האָב וואָס פֿאַר עס איז
וואַרנען, ענטפֿער איך מיט איין מאָל ניין, איך האָב ניט קיין וואַרנען...
קאָראַ ליגט און קוקט מיך אָן, דער זייגער שמעהט אויף'ן
קאַמין און קלאַפֿט זיך ויין טיק-טיק, דורך מיינע אָפֿענע פֿענסטער
קומט אַריין דער ליאַרס פֿון דער שטאָרט. מען קלאַפֿט אָן אין טהיר,

און דער פאָסט-טרענער דערלאַנגט מיר אַ בריעף. דער בריעף
טראַגט אויף זיך אַ קרוין. כ'ווייס, פֿון וועמען עס איז; כ'פֿערשמעה
עס גלייך אויף'ן שמעל, אָדער פֿילייכט האָט זיך עס מיר גע'חלוּס'ט.
נאָר אין בריעף שמעהט נאָרנישט געשריבען, עס ליגען בלויז צוויי
גרינע פֿייגעל-פֿעדערן אין איהם.

אן אייזיגע מורא נעהמט מיך דורך, ס'ווערט מיר קאַלט. צוויי
גרינע פֿייגעל-פֿעדערן! זאָג איך צו מיר אַליין, נו, וואָס טהוּט מען
דערמיט! אָבער פֿאַרוואָס ווערט מיר קאַלט? זעה נור, פֿון די
פֿענסטער דאָרט קומט אַ פֿערדאַמטער צוג.
און איך פֿערמאַך די פֿענסטער.

דאָ ליגען אַלואַ צוויי פֿייגעל-פֿעדערן, טראַכט איך ווייטער;
מיר דוכט, איך דאַרף זיי קענען, זיי דערמאָנען מיר אָן אַ קליינעם
שפּאַס אויבען אין צפון לאַנד, אָן אזא קליינער פּאַסירונג צווישען
אַסך אַנדערע פּאַסירונגען; וואָס פֿאַר אַ זעלמענער פֿערגניגען עס
איז געווען, זיך ווידער צו זעהן מיט די צוויי פֿעדערן! און פֿלוצלינג
קומט מיר פֿאַר, עפעס אזוי ווי איך וואָלט געזעהן אַ געזיכט און
געהערט אַ שטימע; און די שטימע זאָגט: ביטע, הערר לייטענאַנט,
דאָ האָט איהר אייערע פֿייגעל-פֿעדערן.....

אייערע פֿייגעל-פֿעדערן.....

קאָראַ, שטיל זאָלסט דו מיר ליגען, דו הערסט? כ'דערשלאָג
דיך אויף טויט, אז דו וועסט זיך ריהרען פֿון אָרט! דאָס וועטער
איז וואַרם, ס'איז אָן אונערטרעגליכע היץ; וואָס איז דאָס פֿאַרט
געווען פֿאַר אָן איינפֿאַל פֿון מיר צו פֿערמאַכען די פֿענסטער! אויף
מיט די פֿענסטער, אויף מיט דער טהיר, אַהער, איהר פֿרעהליכע
מענשען, קומט אַריין! היי, דיענער, ווילט איהר געהן פֿאַר מיר אַ גאַנג...

דאָס אלעס האָב איך געשריבען בלויז פֿון מיין פֿערגניגען ווע-
גען, און איך האָב מיך דערביי אַמזוירט, אזוי גוט ווי ס'האַט זיך
געלאָזט. קיין שמערץ, קיין קומער דריקט ניט מיין האַרץ, ס'ציהט
מיך נור אַוועק, אַוועק; וואוהיין ווייס איך ניט, נאָר ווייט אַוועק,
פֿילייכט קיין אַפֿריקאַ, קיין אינדיען; וואָרים איך געהער צו די
זעלדער און צו דער איינזאַמקייט.

גלאַתק'ס מױט.

א פאפיר פוים יאהר 1861.

I.

די פאמיליע גלאהן קען ארויסלאזען וויפיעל אויפרופען זי וויל אין די צייטונגען מכח דעם פערשוואונדערנעם לייטענאנט טהאמאס גלאהן; ער וועט שוין קיינמאל נישט צוריקקומען, וואָרים ער איז טויט, און איד ווייס אפילו, ווי אזוי ער איז געשמאָרבען.

עהרליך גערעדט, וואונדערט מיך גאָר נישט, פאָרוואָס זיין פאָר-מיליע האַלט אזוי אין איין נאָכפאָרשען נאָך איהם; וואָרים טהאָר-מאָס גלאַהן איז אין אַסך פרטים געווען אַן אינגעוועהנליכער, יאָ, א בעליעכטער מאַן. דאָס בין איד מודה, פֿון גערעכטיגקייט ווענען, און דאָס, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס איד האָב איהם נאָך איצט פֿיינט און די עראינערונג אַן איהם דערוועקט מיין האָס. ער האָט אויסגע-זעהן גרויסאַרטיג, איז געווען פֿול מיט יונגענר און האָט געהאַט אין זיך אַ פֿערפֿיהרערישע קראַפֿט. אז ער פֿלעגט אימיצען אָנקוקען מיט זיין הייסען בליק פֿון אַ חיה, האָט מען געמוזט דערפֿיהלען זיין מאַכט, יאָגאַר איד האָב זי געפֿיהלט. אַ דאַמע, הייסט עס, האָט ווע-גען איהם אַמאָל געוואָנט: אז ער גיט אַ קוק אויף מיר, ווער איד אַ צומישטע; איד פֿיהל בעת מעשה, עפעס אזוי ווי ער וואָלט מיך אָנגערירט.

אַבער טהאָמאָס גלאַהן האָט זיך געהאַט זיינע פֿעהלערן, און איד האָב נישט ברעה זיי צו האַלטען כסוד, מחמת איד האָב איהם פֿיינט. צייטענווייז האָט ער זיך געקענט נאַריש מאַכען ווי אַ קינד, אזוי פֿריינדליך איז ער געווען, און פֿילייכט האָט זיך דאָס דערפֿין טאַקע גענומען, וואָס ער פֿלעגט אזוי בעצויבערן די פֿרויען, ווער קען עס וויסען? ער האָט געקענט ויצען און פֿלוידערן מיט די פֿרויען און לאַכען און גאָר אָנקוועלען פֿון זייער פּוסטען אונזיגן, דערפֿאַר

האָט ער געמאַכט אויף זיי אַן איינדרוק. ער האָט אַמאָל געוואָגט וועגען אַ זעהר פֿולען און דיקען מאַן אין שטאָרט, אַז ער זעהט אויס, אָקו-ראַט ווי ער וואָלט געהאַט פֿולע הויזען מיט שמאַלץ, און איבער דעם דאָזיגען וויץ האָט ער אַליין געלאַכט, כאַטש איך וואָלט זיך גע-שעהט דערמיט. שפעטער, ווען מיר האָבען געוואוינט צוזאַמען אין איין הויז, האָט ער אַרויסגעוויזען זיין קינדעריי גאָר אָפֿען: מיין בעל הבית'טע איז איין פֿריהמאַרגען אַריינגעקומען צו מיר אין צי-מער און האָט געפֿרעגט, וואָס איך וויל האָבען אויף אָנבײַסען, און אין איילעניש האָב איך געענטפֿערט: אַן איי און אַ פענעצעל ברויט. טהאַמאַס גלאַהן איז גראָד געזעסען ביי מיר אין צימער — ער האָט געוואוינט אויף'ן בוידים איבער מיר, האַרט אונטער'ן דאַך — און ער האָט אָנגעהויבען ווי אַ קינד צו לאַכען איבער דעם דאָזיגען אונט-בעדייטענדען אויסדרוק און זיך צו פֿרעהען דערמיט. אַן איי און אַ פענעצעל ברויט! האָט ער כסדר געהאַלטען אין איין איבערוואַגען, ביז וואָגען איך האָב געגעבען אַן ערשטוינטען קוק אויף איהם, איז ער אַנשוויגען געוואָרען.

אפשר וועלען מיר שפעטער אַרויפֿקומען אויף'ן זינען נאָך מעהר לעבערליכע מאַניערען זיינע, און אין דעם פֿאַל וועל איך זיי אויך בעשרייבען און איהם ניט שאַנעווען, מחמת איך בעטראַכט איהם נאָך אַלץ פֿאַר מיין שונא. פֿאַרוואָס זאָל איך עפעס זיין איידעל-מוט-היג אַנטקעגען איהם? נאָר דעם אמת וויל איך צוגעבען, אַז נאָר רישקייטען האָט ער געפלאַפעלט בלויז דאָן, ווען ער איז געווען שבור, און אין ביידע אויבענדערמאָנטע פֿעלע איז ער געווען שטאַרק פֿער-קנאַקט. אָבער איז דען שכרות אַן און פֿאַר זיך אַליין שוין ניט אַ גרויסער פֿעהלער?

אין הערבסט 1859, ווען איך האָב זיך מיט איהם צונויפֿגע-טראָפֿען, איז ער געווען אַ מאַן פֿון צוויי און דרייסיג יאָהר, מיר זיי-נען ביידע געווען אין איין עלטער. ער האָט דעמאָלט געהאַט אַ באָרד און געטראָגען וואָלענע יאַנד-העמדער, וועלכע זיינען געווען שטאַרק אויסגעשניטען, און פֿונדעסטוועגען פֿלעגט זיך נאָך מאַכען, אַז ער פֿלעגט נאָך דערצו ניט צושפילען דעם אויבערשטען קנאַפ. זיין האַלז איז מיר תחילת פֿאַרגעקומען אויסערגעווענהליך שעהן, אָבער אין אַ

קורצער צייט ארום האָט ער מיך געמאַכט פֿאַר זיין דם שינא, און
 דאָן האָב איך שוין ניט געקענט איינזעהן, מיט וואָס זיין האַלז איז
 דאָס שענהער איידער מיינער, כאָמש איך האָב ניט געמאַכט אזא
 וועזען פֿון איהם און איהם ניט אַרויסגעשמעלט מיט אזא ברויטקייט
 פֿאַר דער וועלט, איך האָב גלאַהן געטראָפֿען צום ערשטען מאל
 אויף אַ מייך-שיפֿעל און בין געפֿאַהרען אויף דער יאָגד אין דעם
 זעלבען אָרט וואָס ער; מיר האָבען אָבגעמאַכט, אזוי גיך ווי מיר
 וועלען אַרויף אויף דער יבשה גלייך אינאיינעם צו פֿאַהרען מיט אַן
 אַקסען-וואָגען, אויב די איינענאָהן וועט אונז ניט קענען פֿיהרען וויי-
 טער, כ'מייד מיט אַ כיוון אויס צו דערמאָנען דעם אָרט, וואוהין מיר
 זיינען געפֿאַהרען, כדי קיינער זאָל ניט קענען קומען אויף די שפור; 10
 אָבער די פֿאַמיליע גלאַהן מעג גאַנץ רוחיג אויפֿהערען אַרויסלאָזען
 אַנאַנסען און אויפֿרופֿען וועגען איהר קרוב; וואָרום ער איז גע-
 שטאַרבען דאָרט אויף דעם אָרט, וואוהין מיר זיינען געפֿאַהרען, און
 וועלכען איך וויל דאָ ניט אַנרופֿען.

איבעריגענס האָב איך געהערט ריידען פֿון מהאַמאַס גלאַהן, נאָך
 איידער איך האָב זיך מיט איהם געטראָפֿען, זיין נאָמען איז מיר ניט
 געווען אונגעקאַנט, כ'האָב געהערט, אז ער איז געשמאַנען אין פֿער-
 בינדונג מיט אַ יונגער נאָרד-לענדערין פֿון אַ רייכען הויז, און אז ער
 האָט זי אויף וואָס פֿאַר עס איז אופן קאָמפּראָמיטירט, דערפֿאַר האָט
 זי איהם געגעבען דעם וועג, אין זיין נאָרטישער עקשנות האָט ער דאָן
 געשוואָרען, זיך נוקם צו זיין דערפֿאַר אַן זיך אליין, און די דאַמע
 האָט איהם געלאָזט מהאַן, וואָס איהם האָט זיך געגלוסט, און זי
 האָט זיך ניט אָנגעהייבען קימערן וועגען דעם, פֿון דאָן אָן איז מהאַד-
 מאַס גלאַהן'ס נאָמען ערשט רעכט בעקאַנט געוואָרען, ער האָט אָני-
 געגעבען מעשים, ווי אַן אמת'ער משוגע'נער, ער פֿלעגט שכור'ן,
 מאַבען סקאַנדאַלען, און ענדליך האָט ער זיך צוריקגעצויגען פֿון מי-
 ליטער, דאָס איז ווירקליך געווען אַ מאָדנער שטייגער, ווי אזוי זיך
 נוקם צו זיין, דערפֿאַר וואָס מען האָט געקראָגען דעם וועג!
 נאָך אַן אַנדער געשיכטע איז אַרומגעגאַנגען מכת זיין פֿער-
 העלטניס צו דער יונגער דאַמע: אז ער האָט זי מיט קיין שום
 נאָך ניט קאָמפּראָמיטירט, נאָר די פֿאַמיליע איהרע האָט איהם אַרויס-

זײַאָגט פֿון הויז, און אז אויך זי האָט צוגעהאַלפֿען דערצו, מחמת אַ שוועדישער גראַף, וועמעס נאָמען איך וויל ניט אַנרױפֿען, האָט זיך צו איהר גע'שדכ'ן.ט. אָבער צו דער דאָזיגער געשיכטע האָב איך זײַנציג וואָס צומרוי און די ערשטע לייגט זיך מיר גיכער אויף'ן שכל, וויל איך האָב דאָך פֿיינט טהאַמאַס גלאַהן'ן און איך האַלט איהם פֿעהיג אויף דאָס ערנסטע. נאָר ווי אזוי דאָס זאָל זיין אָדער ניט זיין, ער אליין האָט קיינמאַל ניט גערעדט מכח זיין פֿערבינדונג מיט דער אַרויסטאַקראַטישער דאַמע, און איך האָב זיך אויך ניט נאָכגעפֿרעגט וועגען דעם. וואָס האָט דאָס געהאַט צו טהאָן מיט מיר ?

בעת מיר זײַנען געוועסען דאָרט אויף דעם טײך-שיפֿעל, האָבען מיר, אזוי ווייט ווי איך קען זיך דערמאָנען, ניט גערעדט פֿון קיין אַנדער זאַך, נאָר פֿון דעם דערפֿעל, וואוהין מיר זײַנען געפֿאַהרען, און וואו קיינער פֿון אונז איז ביז דאָן ניט געווען.

„דאָרט דאַרף זיין אַ מין האַטעל,“ האָט זיך גלאַהן אָבגערופֿען און געקוקט אין דער לאַנד-קאַרט. „אז מיר וועלען זיין מול'דיג, ווער לען מיר דאָרט פֿילייכט געפֿינען פּלאַץ ; די בעל הבית'טע איז, ווי מען האָט מיר דערצעהלט, אַן אַלטע ענגלישע halfbreed, שטאַמט פֿון געמישטע עלטערן. דער הויפטמאַן וואוינט אין צווייטען דאָרף, ניט ווייט פֿון דאָרט, ער האָט, זאָגט מען, אַסך פֿרויען ; עטליכע זײַנען ערשט צעהן יאָהר אַלט.“

מילא, איך האָב גאָרנישט געוואוסט וועגען דעם, צי דער הויפט-מאַן האָט געהאַט אַסך פֿרויען, און צי ס'איז דאָ אַ האַטעל אין דאָרף, מחמת דעם האָב איך גאָרנישט געזאָגט ; נאָר גלאַהן האָט געשמוי-בעלט, און זיין שמייכל האָט געפֿונען חן אין מיינע אויגען.

יא, כ' האָב זיך פֿערגעסען צו דערמאָנען, אז מען האָט איהם אויף קיין פֿאַל ניט געקענט ריפֿען קיין שעהנעס מאַן, כאָטש ער האָט אזוי גרויסאַרטיג אויסגעזעהן ; ער האָט אליין דערצעהלט, אז ער האָט אַן אַלטע וואונד אויף'ן לינקען פֿוס, וואָס איז איהם געקור-מען פֿון אַ שאַס, און אז ביי דער מינדעסטער ענדערונג פֿון'ם ווער מער פֿלעגט איהם אָט די וואונד פֿערשאַפֿען שטאַרקע שמערצען.

II.

אין א וואך ארום זיינען מיר שוין געשמאנען קווארטיר ביי דער
אלטער ענגלישער halfbreed אין דער גרויסער כאמע, וועלכע האָט
געטראָגען דעם נאָמען „האַמעל“, אַך! וואָס פֿאַר אַ האַמעל! די ווענד
זיינען געווען פֿון ליים און אַביסעל האַלץ, און דאָס דאָזיגע האַלץ איז
געווען צופֿרעסען פֿון די ווייסע מוראַשקעס, וועלכע זיינען אַרומגע-
קראַכען איבעראַל. איך האָב געוואוינט לעבען דער גאַסמטשוב אין אַ
צימער מיט אַ גרינעם פֿענסטער אַרויס אויף דער גאַס, איין איינציגע
שוויב, וועלכע איז ניט געווען זעהר קלאָהר, און גלאַהן האָט זיך אויס-
געקליבען אַ גאַנץ קליינעם לאַך אויבען איבער'ן בוידים, אויך פֿון
דאָרט האָט אַ גלעזערנע שויב אַרויסגעקוקט אויף דער גאַס, נאָר דאָך
איז דאָרטען געווען אַסך דונקעלער און ערגער צו וואוינען. די זונן האָט
געברענט איבער דעם שטרווענעם דאָך, וואָס איז איהם ממש געלע-
גען אויף'ן קאַפּ, און ביי איהם אין צימער איז מאָג און נאָכט געווען
אונערטרעגליך הייס; דערצו איז נאָך קיין רעכטע טרעפּ ניט געווען
אַרויפֿצוגעהן צו איהם, נאָר אַ קלענליכע שטיעג מיט פֿיער טרעפּ-
לאַך. וואָס האָב איך געקענט מהאַן דערצו? כ'האָב גלאַהן'ן געגעבען
די ברירה, ער זאל זיך אויסקלייבען, וואָס ער וויל, כ'האָב געזאָגט:
„דאָ זיינען צוויי צימערן, איינס אונטען און איינס אויבען, קלייבט
זיך אויס!“

און גלאַהן האָט אָנגעקוקט די צוויי צימערן און האָט זיך אויס-
געקליבען די אויבערשטע, אפשר טאַקע דערפֿאַר כדי מיר צו געבען
דאָס בעסערע, נו איז וואָס? בין איך איהם פֿילייכט ניט געווען
דאַנקבאַר דערפֿאַר? כ'בין איהם גאַרנישט שולדיג געבליבען.

אזוי לאנג ווי די ערגסטע היץ האָט אָנגעהאלטען, האָבען מיר
 די יאָגד געלאָזט צורוז און זיך אויפֿגעהאלטען ביי דער כאַמע;
 מחמת די היץ איז געווען איבער דער מאָס, ביינאָכט ווינען מיר געד
 לענען מיט דעם פֿליגען-נעץ אַרום בעמעל, צוליעב די פֿערשיעדענע
 אינוועקטען; נאָר ניט קוקענדיג דערויף פֿלעגט זיך דאָך מאַכען, און
 בלינדע פֿלעדער-מיוו פֿלעגען זיך אַריינכאַפֿען גאַנץ שמיל און מאַכען
 אַ חורבן פֿון אונזערע נעצען; מיט גלאַהן'ן פֿלעגט עס טרעפֿען צו
 אָפֿט, וואָרים צוליעב דער היץ האָט ער כסדר געמוזט האַלטען אָפֿען
 אַ קליין פֿענסטערל אין דאָך, נאָר מיט מיר האָט עס ניט פֿאַסירט,
 בייטאָג פֿלעגען מיר ליגען אויף ראַגאַזשעס אַרויס פֿון דער כאַמע און
 היבערן און זיך צוקוקען צו דעם לעבען אין די אַנדערע שטיבער,
 די איינגעבויענע זיינען געווען ברוינע מענשען מיט דיקע מיילער,
 אַלע מיט רינגען אין די אויערן און מיט טוישע, ברוינע אויגען; זיי
 זיינען כמעט גענאָנגען נאַקעט, בלויז מיט אַ פֿאַס פֿון באַנוועל-שטאַפֿ
 אָדער פֿון געפֿלאַכטענע בלעטער אַרום די לענדען, און די ווייבער
 האָבען אויסער דעם געהאַט אַ קורצען באַנוועלענעס מאַנטעל, כדי זיך
 דערמיט איינצוהילען. אַלע קינדער זיינען טאָג און נאַכט אַרומגעגאַנג-
 גען מוטער-נאַקעט, מיט גאַנץ גרויסע, אַרויסגעטאַרמטע בייבער,
 וועלכע האָבען געלאַנגט ווי אייל.

„די ווייבער זיינען צו פֿעט,“ האָט גלאַהן געזאָגט.

און איך האָב אייך געזאָגט, און די ווייבער זיינען צו פֿעט, און
 אפֿשר איז דאָס גאָר ניט געווען גלאַהן, נאָר איך, וואָס איז דער
 ערשטער געקומען אויף דעם דאָזיגען געדאַנק; אָבער איך אַמפֿער
 זיך ניט מיט איהם דעריבער און בין איהם מוחל דעם כבוד. איבע-
 ריגענס זיינען גאָר ניט אַלע ווייבער געווען מיאוס, כאַמש זייערע
 פֿנים'ער זיינען געווען פֿעט און אָנגעבלאָזען; איך האָב געטראָפֿען אַ
 מיידעל אין דאָרף, אַ יונג טאַמולען-מיידעל מיט לאַנגע האָר און
 שנעע-ווייסע צייהן, זי איז געווען די שעהנסטע פֿון אַלע. איין אָבענד
 האָב איך זי געפֿונען ביים ראַנד פֿון אַ רייז-פֿעלד, זי איז געלעגען
 אין די הויכע גראָז אויף'ן בויך און האָט געקלאַפֿט מיט די פֿיס. זי
 האָט געקענט ריידען מיט מיר, און מיר האָבען געשמעסט צוזאַמען,
 אזוי לאַנג ווי מיר האָט זיך געוואַלט; ס'איז שוין כמעט געווען

גרויסער טאָג, ווען מיר האָבען זיך צושיידט, און דאָ איז זי ניט גע-
נאָנען גלייך אַהיים, נאָר זי האָט זיך געמאַכט, אזוי ווי זי וואָלט גע-
נעכטיגט אין דעם דערבייאַגען דאָרף. גלאַהן איז דעם זעלבען אָבענד
געזעסען מיט צוויי יונגע מיידלאַך אין מיטען דאָרף ביי אַ קליין שטי-
בעל; די מיידלאַך זיינען געווען זעהר יונג, פֿילייכט מאַקע ניט מעהר
ווי צעהן יאָהר אַלט; מיט אַם די האָט ער זיך געשפּיעלט און גע-
טרונקען רייז-ביער; דאָס איז געווען זיין געשמאַק.

אין אַ פּאָר טעג אַרום זיינען מיר אַרויס אויף דער יאָגד, מיר
זיינען פֿערבייגעגאַנגען טהעע-גערטנער, רייז-פֿעלדער און גראָז-פֿעל-
צער, מיר זיינען אוועק ווייט פֿון דאָרף און געגאַנגען אין דער ריכ-
טונג פֿון'ס מייד, און מיר זיינען אָנגעקומען אין וועלדער מיט וואונ-
דערליכע, פֿרעמדע בוימער, באַמבוס, מאַמאַרינדען און זאַלצבוימער,
אייל און גומי-געוויקסען, יאָ, ווייס דער גומער יאָהר, וואָס דאָס זיי-
נען אַלץ געווען פֿאַר בוימער; מיר זיינען ביידע געווען גאַנץ קנאַפע
מבנינים דערזיף. נאָר אין מייד איז ניט געווען קיין סך וואַסער, און
בוז רענען-צייט פֿלעגט כסדר זיין ווייניג וואַסער אין איהם. מיר האָ-
בען געשאַסען ווילדע טויבען און היהנער, און נאָכמיטאָג-צייט האָבען
מיר געזעהן צוויי לעמפּערטען; אויך פּאַפּאַגייעס זיינען אַרומגעפֿלוי-
נען איבער אונזערע קעפּ. גלאַהן האָט געשאַסען שרעקליך זיכער, ער
האָט קיינמאָל ניט פֿערפֿעהלט זיין ציעל; אָבער דאָס האָט זיך גע-
נומען דערפֿון, וואָס זיין געוועהר איז געווען בעסער איידער מיינס;
אַפּטמאָל האָב איך אויך געשאַסען שרעקליך זיכער. איך האָב זיך
קיינמאָל ניט בעריהמט דערמיט, נאָר גלאַהן פֿלעגט אָפּט זאָגען: אַם
דעם דאָ שים איך אַריין אַ קויל אין עק, דעם פֿלעט איך דעם קאָפּ;
דאָס פֿלעגט ער זאָגען, איידער ער האָט אָבגעדריקט, און אז דער
פֿויגעל איז אַרומטערגעפֿאלען, האָבען מיר געזעהן, אז ער האָט איהם
ריכטיג געטראָפֿען אין עק אָדער אין קאָפּ. אז מיר האָבען בעגעגענט
די צוויי לעמפּערטען, האָט גלאַהן ניט אנדערש נאָר געוואַלט אָנפֿאַ-
לען אויף זיי מיט זיין שראַט-געוועהר; נאָר איך האָב איהם אָבגע-
רעדט דערפֿון, ווייל ס'האָט אָנגעהויבען ווערן פֿינסטער, און אַנגז איז
בלויז געבליבען אַ פּאָר קוילען. דערמיט האָט ער זיך דערגאָך

בעריהמט, אז ער איז געווען מוטהיג און האָט געוואָלט שיסען אויף לעמפערטען מיט שראָט.

„עס פֿערדריסט מיר, וואָס איך האָב נאָך אלעס דעם דאָך ניט געשאַסען,“ האָט ער מיר געזאָגט, „פֿאַרוואָס זייט איהר אזוי פֿער-פֿלוכט פֿאַרויכטיג? וואָס זשע, איהר ווילט לאַנג לעבען?“

„עס פֿרעהט מיך, וואָס איהר האַלט מיך פֿאַר פֿערנינפֿטיגער, איידער זיך אליין,“ האָב איך געענטפֿערט.

„יא, אָבער לאַמיר זיך אַקאַרשט ניט צוקריגען איבער אזא קליי-ניגקייט,“ האָט ער זיך אָבגערופֿען.

דאָס זיינען געווען זיינע ווערטער, און ניט מיינע; וואָלט ער זיך געוואָלט צוקריגען מיט מיר, מהיכי תיתי, פֿון מיינעטוועגען. ער האָט מיך אָנגעהויבען אַבשטויסען מיט זיינע לייכטזיניגע און פֿער-פֿיהרערישע שטיק. נעכטען אָבענד בין איך גאַנץ רוהיג געקומען פֿון וועג מיט מיין פֿריינדן מאַני, און ביידע זיינען מיר געווען גוט אויפֿ-געלייגט, גלאַהן ויצט גראָד ביי דער כאַטע און בעגריסט אונז און שמייכלט אונז צו, בעת מיר געהען פֿערביי; אָבער מאַני האָט איהם צום ערשטען מאל געזעהן און זי האָט זיך גענומען גאַנץ ניי-גיעריג נאָכפֿרעגען וועגען איהם. אזא איינדרוק האָט ער געמאַכט אויף איהר, אז מיר האָבען זיך גלייך געזעגענט און זיינען אוועק אין פֿער-שיעדענע זיימען; זי האָט מיך ניט בעגלייט אַהיים.

גלאַהן האָט עס געוואָלט מאַכען צו קליין-געלד, ווען איך האָב מיט איהם גערעדט וועגען דעם, אַקוראַט ווי עס וואָלט גאָר קיין שום בעדייטונג ניט געהאַט. אָבער איך האָב עס ניט פֿערגעסען. אויך ניט צו מיר האָט ער דאָס געלאַכט און געשמייכלט, בשעת מיר זיינען פֿערבייגעגאַנגען אונזער „האַטעל“, גאָר צו מאַנין.

„וואָס קייט זי דאָס שטענדיג?“ האָט ער מיך געפֿרעגט.

„דאָס ווייס איך ניט,“ האָב איך געענטפֿערט; „זי קייט, דערצי-

האַט זי דאָך צייהן אויף צו קייען.“

און דעם אמת זאָגענדיג, איז דאָס פֿאַר מיר ניט געווען קיין שום נייעס, אז מאַני פֿלעגט כסדר קייען וואָס עס איז; דאָס האָב איך שוין פֿון לאַנג אָן געהאַט בעמערקט. אָבער זי האָט זיכער ניט גע-קויפֿט קיין נאַשערייען, וואָרים איהרע צייהן זיינען געווען גאַנץ ווייס;

דערפאר אָבער האָט זי געהאַט די געוואוינהייט צו קייען אַלע אַנדע-
רע זאַכען, זיי אַריינגעהמען אין מויל און קייען, גלייך עס וואָלט גע-
ווען עפעס געשמאַקעס, וואָס עס איז נישט געווען, ממבעות, שטיקלאַך
פאַפיר, פֿויגעל-פֿעדערן, — זי האָט אַלצרינג געקויט, אָבער יעדענ-
פֿאַלט איז דאָס דאָך נישט געווען קיין גרונד, זי דערפֿאַר אַרונטערצואַ-
וואַרפֿען און זיך אויסלאַבען פֿון איהר, וואָרים זי איז דאָך פֿונדעסט-
וועגען פֿאַרט געווען דאָס שעהנסמע מיידעל אין דאָרף; אָבער גלאַהן
האָט מיך איינפֿאַך מקנא געווען, דאָס איז געווען די גאַנצע געשיכטע.
נאָר אויף מאַרגען אָבענד האָב איך זיך ווידער איבערגעבעטען
מיט מאַגיין, און גלאַהן האָבען מיר אין די אויגען נישט אָנגעזעהן.

III.

א וואָך איז אַריבער; מיר וויינען יעדען מאָג אַרויס אויף דער
יאַגד און האָבען געשאַסען אַ מאַסע פֿייגעל און חיות. איין פֿרייה-
מאָרגען, ווי מיר וויינען נור אַריינגעקומען אין וואַלד, האָט מיך גלאַהן
אַנגענומען ביים אָרם און שטילערהייט געזאָגט: האַלט! אין דערזעל-
בער רגע לייגט ער צו דעם ביקס צו דער באַק און שיסט אויס.
ס'איז געווען אַ יונגער לעמפּערט, אויף וועלכען ער האָט זיך געציעלט
און געטראָפֿען. איך וואַלט איהם געקענט שיסען פונקט אזוי גוט ווי
ער, נאָר גלאַהן האָט זיך גענומען דעם כבוד און אויסגעשאַסען דער
ערשטער. ווי ער וועט זיך דאָס איצט ווייטער בעריהמען! האָב איך
זיך נעמראַכט. מיר געהען צו צו דער געשאַסענער חיה, זי איז טויט,
די לינקע זייט אויפֿגעריסען, און די קויל איז געזעסען אין רוקען.
כ'האָב פֿיינט, אַז מען נעהמט מיך אָן ביים אָרם, מחמת דעם
האָב איך געזאָגט:

„אזוי וואַלט איך אויך געקענט שיסען.“

גלאַהן האָט מיך אָנגעקוקט.

רוף איך זיך ווידער אָב:

„וואָס זשע, איהר גלויבט אפשר ניט, אַז אַזאַ שאַס וואַלט איך

אויך געקענט געבען?“

גלאַהן ענטפֿערט איצט אויך ניט. אַנשטאַט דעם ווייזט ער ווידער

אַרויס זיין קינדערוי און שיסט נאָך אַמאָל אויף דעם טויטען לעמפּערט,

דאָס מאָל אין קאַפּ. כ'קוק איהם אָן מיט ערשטוינונג, עפעס אזוי ווי

ער וואַלט פֿון הימעל אַראַכגעפֿאלען.

„יאַ,“ רופֿט ער זיך אָב, „כ'וויל ניט, מען זאָל זאָגען אויף מיר,

אַז איך האָב געטראָפֿען אַ לעמפּערט אין דער זייט.“

ס'איז געווען צופיעל פֿאַר זיין פוסטער נאווה, אז ער האָט גע-
געבען אזא איינפֿאַכען שאַס; שטענדיג האָט ער געוואָלט זיין דער
ערשטער. ווי קינדערש ער איז דאָס געווען! נאָר דאָס איז ניט געווען
מיין עסק, איך וואָלט איהם סיי ווי סיי ניט פֿערראַטהען.

אַבענד-צייט, אז מיר זיינען אַרײַן צוריק אין דאָרף מיט דעם
טויטען לעמפֿערט, האָבען מיר געפֿונען אַ מאַסע איינגעבוירענע, וועל-
כע זיינען געקומען אָנקוקען די געשאַסענע חיה. גלאַהן האָט בלויז
דערצעהלט, אז מיר האָבען דעם לעמפֿערט אין דערפֿריה געשאַסען, און
האָט זיך מעהר ניט בעריהמט דערמיט. מאַגי איז אויך געווען צווישען עולם.
„ווער האָט איהם געשאַסען?“ האָט זי געפֿרעגט.

און גלאַהן האָט געענטפֿערט:

„דו ועהסט דאָך, צוויי קוילען; מיר האָבען איהם היינט אין
דערפֿריה געשאַסען, באלד ווי מיר זיינען אַרײַן אין וואַלד.“ אין ער
האָט אומגעדרעהט דעם טויטען קערפֿער פֿון דער חיה און איהר גע-
זויווען ביידע שאַסען, דעם אין דער זייט אזוי ווי דעם, וואָס אין קאָפּ.
„דאָ איז אַרײַן מיין קויל“, האָט ער געזאָגט און אָנגעוויזען אויף דעם
שאַס אין דער זייט, מהמת אין זיין קינדעריי האָט זיך איהם פֿער-
גלויסט מיר איבערצולאָזען דעם כבוד, אז דאָס האָב איך איהם כלומר'שט
געטראָפֿען אין קאָפּ. ס'האָט זיך ניט געלוינט דער עסק, צו זאָגען
דעם אמת און איהם מוחל זיין דעם כבוד, און איך האָב עס טאַקע
ניט געטהאָן. דאָן האָט גלאַהן אָנגעהויבען טראַקטירען די איינגעבויר-
רענע, יאָ, ער האָט געגעבען יעדען איינעם, וואָס האָט נור לויסט גע-
האָט צו טרינקען, אזויפֿיעל וויפֿיעל ער האָט געוואָלט.

„זיי ביידע האָבען איהם געשאַסען,“ האָט מאַגי געזאָגט צו זיך
אַלײַן, און האָט דאָך די גאַנצע צייט געקוקט בלויז אויף גלאַהן'ן.

כ'האָב זי אוועקגעצויגען אָן אַ זייט און געזאָגט:

„פֿאַרוואָס קוקסט דו כסדר אויף איהם? שמעה איך דען ניט
פֿונקט ווי ער לעבען דיר?“

„נן געוויס,“ האָט זי געענטפֿערט. „און ווייסט דו וואָס: איך
קום היינט ביינאַכט.“

אויף מאַרגען איז דאָס געווען, ווען גלאַהן האָט געקראָגען יענעם
בריעף. ס'איז איהם נעמליך אָנגעקומען אַ בריעף מיט אַ ספֿעציעלען

שליח פֿון דער טייך-סטאציאָן, און דער האָט געמאַכט אַן אימוועג פֿון הונדערט אַכציג מייל. דער בריעף איז געשריבען געוואָרען פֿון אַ פֿרויען-האַנד, און איך האָב געקלעהרט ביי זיך, ער קומט אפשר פֿון זיין פֿריהערדיגער פֿריינדין, דער אַריסטאָקראַטישער דאַמע. גלאַהן האָט זיך גערוען צולאַכט, ווען ער האָט איהם דורכגעלייענט, און האָט נאָך געגעבען דעם שליח אַן עקסטראַ געלד-פּאַפּירעל, דערפֿאַר וואָס ער האָט איהם געבראַכט. נאָר ס'האָט ניט גענומען לאַנג, איז ער געוואָרען מרה-שחורה'דיג און האָט קיין אַנדער זאַך ניט געטהאָן, נאָר געשוויגען און געקוקט פֿאַר זיך. ביינאַכט האָט ער זיך אָנגע'שכור'ט אין דער קאַמפּאַניע פֿון אַן אַלטען אינדישען קאַרליק און זיין וזהו, ער האָט מיך אומאַרעמט און געוואָלט ניט אַנדערש, נאָר איך זאָל מיט-טרינקען מיט זיי.

„איהר זייט היינט ביינאַכט אזוי פֿריינדליך,“ האָב איך זיך אָב-

גערופֿען.

דאָ האָט ער זיך צולאַכט גאַנץ הויך אויף'ן קול און געענטפֿערט : „דאָ ויצען מיר אַלואָ ביידע אין רעכטען מיטען אינדיען און שי-סען פֿייגעל און חיות, ניט אמת? איז דאָס ניט שרעקליך קאָמיש? אַ געוונד צו אַלע מלוכות און לענדער פֿון דער וועלט, און אַ געוונד צו אַלע שענהע פֿרויען, פֿערהייראַטע און ניט-פֿערהייראַטע, פֿון ווייט און פֿון נאָהענט. האָהאָ! שמעלט זיך אַקאַרשט פֿאַר אַ מאַן, וואָס אַ פֿרוי שרעק'ט זיך צו איהם, אַ פֿערהייראַטע פֿרוי!“

„אַ גרעפֿין!“ האָב איך זיך אָבגערופֿען מיט אַ שפּאַטישען טאָן.

כ'האָב עם געזאָגט מיט אַ זעהר שפּאַטישען טאָן, און דאָס האָט איהם וועה געטהאָן, ער האָט געוואויעט ווי אַ הונד, ווייל עם האָט איהם וועה געטהאָן. דאַן האָט ער פּלוצלינג פֿערקנייטשט דעם שמערן און אָנגעהויבען פינטלען מיט די אויגען און גרינדליך בעקלעהרען, צו האָט ער ניט אַקאַרשט צופֿיעל גערעדט; אזאָ וועזען האָט ער עם געמאַכט פֿון זיין קלייניטשקען סוד. אָבער אין דערוועלבער רגע זיינען געקומען צוליפֿען אַ גאַנצע מחנה פֿון קינדער צו אונז אין דער כאַ-טע און האָבען געשריען און געליאַרעמט; „אַ טיגער, אָהאָן, אַ טיגער!“ גאַנץ נאָהענט לעבען דאָרף אויף דער אַנדער זייט טייך איז אַ קינד אָנגעפֿאַלען געוואָרען פֿון אַ טיגער.

דאָס איז געווען גענוג פֿאַר גלאַהן, וועלכער איז געווען אָנגע-
טרונקען און אין אַ צוריסענעם געמיטה-צושמאַנד; ער האָט אַ באַז
געטהאָן ווײַן ביקס און איז גלייך אַרויסגעלאָפֿען אַהין אויף אַן אונגליקס-
פּלאַץ; ער האָט אפילו קיין היטעל נישט געהאַט אויף אַן אַבער
פֿאַרוואָס האָט ער עפעס איצט גענומען דעם ביקס אָנשטאַט דעם
שראַט-געוועהר, ווען ער איז ווירקליך געווען אזוי מוטהיג? ער האָט
געמוזט דורכבראַדזשען דעם טייך, וואָס איז נישט געווען אָהן געפֿאַהר,
נאָר יעדענפֿאַלס איז דער טייך בײַ רענען-צײַט געווען כמעט טרוקען.
אין אַ רגע אַרום האָב איך דערהערט צוויי שאַסען און טאַקע תּיכּף
נאָכדעם נאָך אַ דריטען שאַס. דריי שאַסען פֿאַר איין חייה, האָב איך
געקלעהרט בײַ זיך; אַ לײַב וואָלט פֿון צוויי שאַסען געפֿאַלען, און
דאָס איז דאָך בלױז אַ טיגער! אַבער זאָגאַר אַט די דריי שאַסען האָר-
בען גאַרנישט געהאַלפֿען, דאָס קינד איז שוין געווען צוריסען און האַלב
אויפֿגעפֿרעסען, בעת גלאַהן איז צוגעקומען אַהין; ווען ער וואָלט נישט
געווען אזוי שכוּר, וואָלט ער זיך אפילו נישט געפרוּואוּט עס רעמען.
די נאַכט האָט ער פֿערבראַכט אין אַ ווילדען, צולאָזענעם צו-
שמאַנד אין דער צווייטער כאַטע, צוזאַמען מיט אַן אלמנה און איהרע
צוויי מעכטער, גאָט ווייס, מיט וועלכער פֿון זײ.
צוויי טעג נאָכאַנאַנד איז גלאַהן קיין איין איינציגע מינוט נישט
געווען נישטער, און ער האָט אויך געפֿונען אַ גאַנצע מאַסע קאַמפּאַנ-
יאַנען ביים טרינקען, אומזיסט האָט ער מיך אויפֿגעפֿאַרערט, צו
געהיטען אָנטהייל אין דער שכורים-אונטערהאַלטונג; ער האָט זיך שוין
נישט שטאַרק אומגעקוקט אויף דעם, וואָס ער האָט געזאָגט, און האָט
מיר אויפֿגעוואָרפֿען, אַז איך בין אייפֿערויכטיג אויף איהם.
„אײער אייפֿערויכט פֿערבלענדט אייך די אויגען,“ האָט ער געזאָגט.
מײַן אייפֿערויכט! איך אייפֿערויכטיג אויף איהם!
„נו, אַט האָסט דו דיר!“ האָב איך זיך אָבגערויפֿען, „אײפֿערויכ-
טיג אויף אייך! וואָס האָב איך דען צו זײַן אייפֿערויכטיג אויף אייך?“
„נו גוט, זײַט איהר נישט אייפֿערויכטיג אויף מיר,“ האָט ער גע-
ענטפֿערט. „איבעריגענס בין איך היינט אָבענד געווען בײַ מאַג'ן, זי
האָט געקײט ווי געוועהנליך.“
כ'האַב אַרונטערגעשלאָנגען מײַן ענטפֿער און בין אַוועקגעגאַנגען.

IV.

מיר האָבען ווידער אָנגעהויבען געהן אויף דער יאָגד. גלאַהן
האַט געפֿיהלט, אז ער האָט געגען מיר בענאַנגען און אונרעכט און
האַט דערפֿאַר געבעטען ביי מיר ענטשולדיגונג.

„איבעריגענס איז מיר די גאַנצע געשיכטע שרעקליך דערווידער,“
האַט ער געזאָגט; „כ'וואָלט געוואונשען, איהר זאָלט אין אַ שעהנעם
מאָג אויסשיסען אין אַ פֿאַלשער ריכטונג און מיר אַרייניאָגען אַ קויל
אין האַלו.“ ס'קען זיין, אז דער בריעף פֿון דער גרעפֿין האָט פֿון דאָס
נײַ אויפֿגעפֿלאַקערט ביי איהם אין זכּרון, און איך האָב געענטפֿערט:
„ווי מען בעט זיך אויס, אזוי ליגט מען.“

ער איז פֿון מאָג צו מאָג געוואָרען אַלץ פֿינסטערער און שוויי-
גענדיגער, ער האָט שוין ניט געטרונקען און קיין וואָרט מעהר ניט
גערעדט; זיינע באַקען זיינען געוואָרען שטאַרק איינגעפֿאַלען.

איין מאָג האָב איך פֿלוצלינג ביי מיין פֿענסטער דערהערט אַ
געשפרעך און אַ געלעכטער. כ'האַב אַרויסגעקוקט; גלאַהן איז שוין
ווידער געווען לוסטיג און געשטאַנען און גערעדט הויך אויף'ן קול מיט
כאַנג'ן. ער האָט אָנגעווענדט אַלע זיינע פֿערפֿיהרערישע קונץ-שטיק.
כאַנגי האָט אַודאי געמוזט קומען דירעקט פֿון דערהיים, און גלאַהן
האַט זי אָבגעוואַרט. זיי האָבען זיך אפילו גאָר ניט מיטגעגען, צי
ס'איז גלייך צי ניט, און האָבען זיך אוועקגעשטעלט ריידען ביי מיר
אונטער דער סאַמע שויב פֿון מיין פֿענסטער.

כ'האַב געפֿיהלט אַ שוידער אין אַלע גליעדער און האָב אָנגע-
שמעלט אויף זיי מיין ביקס, נאָר כ'האַב ניט אָבגעדריקט. כ'בין אַרויס
אויף'ן פֿלאַץ און האָב אָנגענומען מאַנג'ן ביים אָרם. שווייגענדיג זיינען

מיר אַוועק איבער'ן דאַרף ; גלאַהן איז גלייך פֿערשוואַנדענאין ער
כאַמע.

„פֿאַרוואָס רעדסט דו שוין ווידער מיט איהם ?“ האָב איך אַ
פֿרעג געמאָהן מאַג'ן.

זי האָט ניט געענטפֿערט.

איך בין געווען שרעקליך פֿערצווייפֿעלט, מיין האַרץ האָט אַזוי
שטאַרק געקלאַפֿט, אַז איך האָב קוים געקענט אָבכאַפֿען דעם אָטהעם.
קיינמאָל איז מאַגי ביי מיר אין די אויגען ניט געווען אַזוי שעהן ווי
דאָן ; כ'האָב קיינמאָל ניט געזעהן אַ ווייס מיידעל, אַזוי שעהן ווי זי,
און דערפֿאַר האָב איך גאָר פֿערגעסען, אַז זי איז אַ שאַמולען-מיידעל
און איך האָב אָן אַלצדינג פֿערגעסען צוליעב איהר.

„ענטפֿער מיר,“ האָב איך געזאָגט, „פֿאַרוואָס רעדסט דו מיט
איהם ?“

„ער געפֿעלט מיר בעסער,“ האָט זי געענטפֿערט.

„וואָס זשע, ער געפֿעלט דיר בעסער ווי איך ?“

„יאָ.“

נאָ, ער איז איהר געפֿעלען בעסער ווי איך, כאָטש איך האָב,
דוכט זיך, גאַנץ גוט געקענט בעשטעהן מיין שמעמעל אַנטקעגען
איהם ! וואָס זשע, בין איך דען ניט אימער געווען פֿריינדליך מיט
איהר, האָב איך איהר דען ניט געהאַלטען אין איין געבען געלד און
מתנות ? און וואָס האָט ער געמאָהן ?

„ער מאַכט חווק פֿון דיר, ער זאָגט, דו קייסט,“ האָב איך זיך

אַבגערויפֿען.

דאָס האָט זי תחילת ניט פֿערשטאַנען, און איך האָב עס איהר
בעסער ערקלעהרט, אַז זי האָט אימער די געוואוינהייט, אַלצדינג
אַריינצונעהמען אין מויל און קייען, און אַז גלאַהן מאַכט זיך דערפֿאַר
לויטגיג איבער איהר. דאָס האָט געמאַכט אויף איהר אַ גרעסערן איינ-
דרוק, איידער אַלעס אַנדערע, וואָס איך האָב געזאָגט.

„הער זיך צו, מאַגי,“ האָב איך ווייטער געזאָגט, „דו זאָלסט זיין
מיינע אויף שמענדיג ; ווילסט דו דאָס ניט ? כ'האָב זיך איבערלייגט
און עס איז ביי מיר געבליבען, דו זאָלסט מיטקומען מיט מיר, ווען
איך וועל אָברייזען פֿון דאַנען ; איך וועל חתונה האַכען מיט דיר,

דו הערסט ? און מיר וועלען אוועקפֿאַהרען צו מיר אין מיין היים-
לאַנד און דאָרט וואוינען. דאָס ווילסט דו דאָך ?
און דאָס האָט אויך געמאַכט אַן איינדרוק אויף איהר. מאַגי איז
געוואָרען לעבעדיג און האָט גערעדט מיט מיר זעהר פֿיעל אויף דעם
שפּאַציר-גאַנג. גלאַהן'ן האָט זי בלוז איין מאָל דערמאָנט, זי האָט
געפֿרעגט :

„און גלאַהן וועט, הייסט עס, מיטקומען מיט אונז, ווען מיר
וועלען אוועקפֿאַהרען ?“

„ניין,“ האָב איך געענטפֿערט, „ער וועט ניט מיטפֿאַהרען, וואָס
זשע, דאָס פֿערדריסט דיך ?“

„ניין, ניין,“ האָט זי האַסטיג געענטפֿערט, „ס'מ'הוט מיר הנאה,
וואָס ער פֿאַהרט ניט מיט.“

בעהר האָט זי וועגען איהם ניט געזאָגט, און איך האָב זיך גע-
פֿיהלט בערוהיגט. אויף מיין פֿערלאַנג איז אויך מאַגי מיט מיר גע-
גאַנגען אַהיים צו אונז אין הייזעל.

אין אַ פֿאַר שעה אַרום, ווען זי איז אוועק פֿון מיר, האָב איך
אַרויפֿגעקלעמערט די שטיעג צו גלאַהן'ן אין צימער און אָנגעקלאַפּט
אַן דער דינער טהיר. ער איז געווען אין דערהיים. כ'האָב געזאָגט :
„איך קום אייך זאָגען, אַז מיר וועלען מאַרגען פֿילייכט ניט געהן
אויף דער יאָגד.“

„פֿאַרוואָס ניט ?“ האָט גלאַהן געפֿרעגט.

„ווייל איך קען ניט ערב זיין, אַז איך וועל ניט שיסען אין אַ פֿאַל-
שער ריכטונג, אַז איך וועל אייך ניט אַרייניאָגען אַ קויל אין האַלז.“
גלאַהן האָט ניט געענטפֿערט, און איך בין צוריק אַרונטערנגע-
גאַנגען. נאָך אַט דער וואַרונג וועט ער זיך אַודאי ניט דערוועגען
מאָרגען אַרויסצוגעהן אויף דער יאָגד, האָב איך געקלעהרט ביי זיך ;
אַבער פֿאַרוואָס האָט ער מאַגי'ן פֿערנאַרט אונטער מיין פֿענסטער און
זיך אַמוזירט מיט איהר ? פֿאַרוואָס פֿאַהרט ער ניט אַהיים, אויב דער
בריעף רופֿט איהם ווירקליך צוריק ? אָנשטאַט דעם געהט ער אַפֿט
אַרום און פֿערבייסט מיט די צייהן און שרייט : „קיינמאַל ניט ! קיינ-
מאַל ניט ! ניכער וועל איך זיך לאָזען צושניידען אויף שטיקלאַך !“
אַבער גאַנץ פֿריה, נאָכדעם ווי איך האָב איהם ביי נאַכט געגעבען

די וואָרנונג, איז גלאַהן פֿונדעסמווענען פֿאַרמ געשטאַנען ביי מיין
בעט און מיך געוועקט און גערופֿען :

„שמעקט אויף, שמעקט אויף, קאַמעראַד ! ס'איז אַ גרויסאַרטיג
וועטער, מיר כווען עפעס שיכען. איבעריגענס איז דאָס געווען דום,
וואָס איהר האָט נעכטען ביינאַכט געוואָנט.“

ס'איז ניט געווען שפעטער ווי פֿיער אַויגער, אָבער איך בין
גלייך אויפֿגעשטאַנען און האָב זיך צוגעגרייט מיטצוגעהן מיט איהם
ווייל ער האָט זיך אזוי אויסגעלאַכט פֿון מיין וואָרנונג. כ'האָב אָנגע-
לאָדען מיין ביקס, איידער איך בין אַרויס פֿון שטוב, און איך האָב
איהם געלאָזט שמעהן און צוקוקען, ווי איך טהו עס. דערצו נאָך איז
דאָס גאָר ניט געווען אזא גרויסאַרטיג וועטער, ווי ער האָט געוואָנט,
ס'האָט גערעגענט, און דערמיט האָט ער מיך נאָך מעהר געמאַכט
צום נאַר ; אָבער איך האָב זיך געמאַכט כלא ידע און בין שווייגענ-
דיג מיטגעגאַנגען מיט איהם.

דעם גאַנצען טאָג האָבען מיר זיך אַרומגעדריקט אין די וועל-
דער, יעדער איינער מיט ווי נע אייגענע געדאַנקען. מיר האָבען גאָר-
נישט געשאַסען, איין פֿויגעל נאָך'ן אַנדערן, איין היה נאָך דער צוויי-
טער האָבען זיך אַר ויכגעמאַכט פֿון אונז, ווייל מיר האָבען געמאַכט
וועגען אַנדערע זאַכען און ניט אין זינען געהאַט די יאַגד. אַרום מיר
טאַג-צייט האָט זיך גלאַהן אָנגעהויבען אַרומדריקען לעבען מיר, עפעס
אזוי ווי ער וואָלט געוואָלט מיר געבען נאָך אַ בעסערע געלעגנהייט
צו טהאָן מיט איהם, וואָס איך האָב געוואָלט ; ער איז געגאַנגען
גאַנץ האַרט לעבען דעם מויל פֿון מיין ביקס, אָבער איך האָב אויך
דעם דאָזיגען שפּאַט אַריבערגעטראָגען. אָבער-צייט זיינען מיר צו-
ריקגעגאַנגען אַהיים, קיין זאַך איז ניט געשעהן. איך האָב געקלעהרט
ביי זיך : פֿילייכט וועט ער איצט זיין פֿאַרויכטיג און לאָזען מאַנין
צורוה !

„דאָס איז געווען דער ליינגסטער טאָג פֿון מיין לעבען.“ האָט
גלאַהן געוואָנט, בעת מיר זייגען געשמאַנען ביי דער טהור פֿון אונ-
זער האַמעל.“

מעהר האָבען מיר ניט גערעדט איינער מיט'ן אַנדערן.
עטליכע מעג נאָכאַנאַנד איז ער געווען שטאַרק מרה שחורה'דיג.

אָט אַפֿנים אַלץ צולײַב דעם ועלבען בריעף. „איך האַלט עס גאָר
ניט אויס, ניין, איך האַלט עס גאָר ניט אויס!“ האָט ער צייטענווייז
ביינאַכט געזאָגט; ״ס'האָט אָבגעקלונגען איבער'ן גאַנצען הייזעל, און
מיר האָבען עס אַלע געהערט. זיין דערשלאָגענקײט איז געגאַנגען אַזוי
ווייט, אַז ער פֿלעגט אפילו ניט ענטפֿערן די בעל הבית'טע אונזערע
אויף איהרע פֿריינדליכע פֿראַגען, און ער פֿלעגט זאָגן מורא'דיג
קרעכצען פֿון שלאָף. זיין געוויסען מוז איהם אַדאי פֿלאַגען איבער
וואָס עס איז, האָב איך געטראַכט; אָבער פֿאַרוואָס פֿאַהרט ער ניט
אַהיים? זיין שמאָלץ דערלאָזט איהם ניט דערצו, ער וויל ניט זיין דער,
וואָס קומט צוריק, ווען מען האָט איהם איין מאָל געוויזען דעם וועג.
איך פֿלעג זיך טרעפֿען יעדען אָבענד מיט מאַני'ן, און גלאַהן
האָט שוין מעהר מיט איהר ניט גערעדט. כ'האָב בעמערקט, אַז זי
האָט אויפֿגעהערט צו קײען; זי האָט לחלוטין מעהר ניט געקײט, און
איך האָב זיך געפֿרעהט דערמיט און געקלעהרט ביי זיך: זי קײט שוין
מעהר ניט, דאָס איז איין פֿעהלער ווייניגער, און איך האָב זי דערפֿאַר
נאָך אַמאָל אַזוי לײַב! איין מאָג האָט זי זיך נאָכגעפֿרעגט אויף
גלאַהן; זי האָט זיך נאָכגעפֿרעגט ועהר פֿאַרוויכטיג. צי איז ער ניט
געוונד? צי איז ער אַוועקגעפֿאַהרען?

„אויב ער איז ניט אַוועקגעפֿאַהרען אָדער גאָר געשמאַרבען,
האָב איך געענטפֿערט, „ליגט ער אַדאי ביי זיך אין דערהיים, מיר
איז דאָס אַלצאיינס. ס'איז שוין מעהר ניט אויסצוהאַלמען פֿון איהם.“
נאָר אין דערוועלבער רגע געהען מיר פֿערבוי אונזער כאַמע,
ערשט מיר דערוועהן גלאַהן; ער איז געלעגען אויף אַ ראַגאַזשע,
מיט די הענד אונטער'ן נאַקען, און האָט אַרויפֿגעקוקט צום הימעל.
„אַט ליגט ער דאָך,“ האָב איך זיך אָבערדפֿען.
מאַני איז גלייך צוגעגאַנגען צו איהם, איידער איך האָב נאָך
צײַט געהאַט זי אָבצוהאַלמען דערפֿון, און מיט אַ פֿרעהליכער שטימע
האָט זי געזאָגט:

„כ'קײ שוין מעהר ניט, ועהט איהר! ניט קיין פֿעדערן, ניט קיין
געלד, ניט קיין שטיקלאַך פֿאַפּיר, כ'קײ מעהר גאָרנישט.“
גלאַהן האָט קײס אַ קוק געטהאָן אין איהר זײט און איז זיך
געבליבען ליגען שטיל אויף אַן אָרט; נאָר מאַני און איך זײנען אַוועק

איז איך האָב איהר פֿאַרנעהאַלטען דערפֿאַר וואָס זי האָט געבראַכען
איהר וואָרט און ווידער גערעדט מיט גלאַהן, האָט זי געענטפֿערט,
אַז זי האָט איהם בלויז געוואָלט אוועקגעבען אַ גאָב, ער זאָל מעהר
ניט זאָגען דאָס, וואָס איז ניט ריכטיג.

"יא, דאָס איז גוט, גיב איהם אוועק אַ גאָב," האָב איך געזאָגט;
"אַבער דו האָסט דען צוליעב איהם אויפֿגעהערט צו קייען?"
זי האָט ניט געענטפֿערט, וואָס זשע, זי וויל, הייסט עס, ניט
ענטפֿערן?

"דו הערסט? ענטפֿער, איז דאָס געווען צוליעב איהם?"
"ניין, ניין," האָט זי זיך ענדליך אַבגערופֿען, "סאיז געווען צוליעב
דיר."

און איך האָב זיך גאָר אנדערש ניט געקענט פֿאַרשמעלען. פֿאַר-
וואָס האָט זי דען געוואָלט טהאָן עפעס צוליעב גלאַהן?
ביינאַכט האָט מאַגי פֿערשפֿראַכען צו קומען צו מיר, און זי איז
שאַקע געקומען אויך.

V.

זי איז געקומען ארום צעהן אױגער, כ'האָב געהערט איהר שטימע אויף דרויסען, זי האָט גערעדט הויך מיט אַ קינד, וואָס זי האָט געפֿיהרט בױ דער האַנד. פֿאַרוואָס איז זי נױט אַרױנגעקומען, און נאָך וואָס האָט זי מיטגעבראַכט דאָס קינד מיט זיך. איך קוק אַרום צו איהר, און דאָס האַרץ וואָנט מיר עזעס, אַז דאָס גױט זי אַ סיגנאַל, רױדענדיג אַזױ הױך גױט'ן קינד; איך זעה אױך, אַז איהר בליק איז געווענדט צום בױדים, אויף גלאַהן'ס פֿענסטער. צי האָט ער איהר נױט אַקאַרשט הױנטער דער שױב צוגעשאַקעלט מיט'ן קאַפּ אָדער צױ געוואונקען, בשעת ער האָט געהערט, ווי זי רעדט? על כל פנים האָב איך פֿערשטאַנען, אַז מען דאַרף נױט אַרױפֿקוקען אויבען, ווען מען רעדט צו אַ קינד אונטען אויף דער ערד.

כ'האָב געהאַט ברעך, אַרױסגעהן צו איהר און זי אָננעהמען ביים אַרם; אָבער אין דערועלבער רגע האָט זי אָבגעלאָזט די האַנד פֿון'ס קינד, זי האָט עס געלאָזט שטעהן בױ דער מױר און אַליין האָט זי זיך געלאָזט אַרױנגעהן צו אונז אין הױזעל. נו, ענדליך קומט זי, האָב איך זיך געטראַכט; כ'וועל איהר שױן אַוועקגעבען אַ גאַב ווי געהערט, איז, זאָל זי נור אַרױנגומען!

אַצונד שטעה איך אין הער, ווי מאַני געהט אַרױן אין קאַרדאָר, כ'האָב לחלוטין קױן מעות נױט, זי איז שױן גאַנץ נאָהענט לעבען מיין מױר. נאָך אַנשטאַט אַרױנגעקומען צו מיר, הער איך גאָר איהרע טרױט איבער דער שטיעג, אַרױף צום בױדים, אין גלאַהן'ס לאַך, כ'הער עס גױט. כ'עפֿען האַסטיג פֿונאַנדער מיין מױר, אָבער מאַני איז שױן אױ- בען, די מױר שליסט זיך צו הױנטער איהר, און איך הער מעהר גאָרנישט דאָס איז געווען צעהן אױגער.

כ'נעה צוריק אַרונטער צו מיר אין צימער און ועץ זיך אַנדער, כ'נעהם מיין ביקס און לאָד איהם אָן, כאַטש עס איז אין מיטען נאַכט. אַרום צועלף אַזויגער געה איך ווידער אַרויף אויף די טרעפלאַך און הער זיך צו הינטער גלאַהן'ס טהיר, כ'הער טאַג'ס שמימע אינעווייניג, כ'הער, אַז זי איז גוט-פֿריינד מיט גלאַהן'ן, און איך געה ווידער אַרונט- מער, אום איינס אַזויגער געה איך ווייטער אַרויף, אַלעס איז שטיל. כ'וואַרט ביי דער טהיר, ביז זיי וועלען זיי אויפֿכאַפּען, ס'ווערט דריי אַויגער, ס'ווערט פֿיער, און אַז עס איז געוואָרען פֿינף האָבען זיי זיך אויפֿגעכאַפּט פֿון שלאָף. דאָס איז גוט! האָב איך ביי זיך געקלעהרט, און איך האָב פֿון קיין שום אַנדער זאַך ניט געטראַכט, נאָר אַז זיי האָבען זיך אויפֿגעכאַפּט, און אַז דאָס איז זעהר גוט. אָבער גלייך נאַכדעם האָב איך דערהערט אַ ליאַרס און אַ גערודער אונטען אין הייזעל, פֿון דער בעל הבית'טעס צימער, און איך האָב געמוזט שנעל אַרונטערלויפֿען, כדי זי זאָל מיך ניט געפֿינען דאָרט אויף דער שטיעג. גלאַהן און מאַגזי וויינען שוין זיכער געווען אויף, און איך וואַלט נאָך געקענט פֿיעל מעהר הערען, כ'האַב אָבער געמוזט אַרונטערגעהן. אין קאָרדאָר האָב איך געוואָגט צו זיך אַלויין: אָט זעה, דאָ איז זי געגאַנגען, זי האָט אָנגעריהרט מיין טהיר מיט'ן אָרם, נאָר זי האָט אָט די טהיר ניט געעפֿענט, זי איז אַרויף מיט דער שטיעג, און דאָ איז דאָך טאַקע די שטיעג, אָט די פֿיער טרעפלאַך איז זי אַרויפֿגעגאַנגען. מיין בעט איז נאָך געשטאַנען פֿערבעט, און איך האָב זיך אויך איצט שוין ניט געלויגט שלאָפֿען, נאָר איך האָב זיך אַנדערגעוועזט ביים פֿענסטער און אַרומגעפֿאַהרען מיט דער האַנד איבער מיין ביקס. מיין האַרץ האָט ניט געשלאָגען, ס'האַט געצימערט. אין אַ האַלבע שטונדע אַרום האָב איך ווידער געהערט מאַגזי'ס טריט אויף די טרעפלאַך. איך זיץ ביי דער שוויב פֿון מיין פֿענסטער אין זעה, ווי זי געהט אַרום פֿון דער כאַטש. זי איז געגאַנגען אָנגעד- טהאָן אין רעס קליינעס, קורצען באַנוועלנעס קלייד, וואָס האָט איהר זאָגאַר ניט געגרייכט ביז די קניע, און אַרום די שולטערן האָט זי געהאַט אַ וואַלען טיבעל, וואָס זי האָט אַנטלויחען ביי גלאַהן'ן. ווייטער איז זי געווען אין גאַנצען נאַקעט, און דאָס באַנוועלנע קליידעל איז געווען שטאַרק צוקנייטשט. זי איז געגאַנגען לאַנגזאַם, ווי איהר שטיי-

ער איז געווען, און האָט אויך איצט אפילו קיין קוק ניט געמאָהן
אויף מיין פֿענסטער. דאָן איז זי פֿערשוואַונדען הינטער די היילאָך.
גלייך נאָכדעם איז גלאַהן אַרונטערגעקומען, מיט'ן ביקס אונט-
טער'ן אָרם, פֿאַלשמענדיג גרייט צו דער יאַגד. ער איז געווען פֿינס-
טער און האָט מיך ניט בעגריסט. נאָר דערפֿאַר האָט ער זיך נאָר
אויף אַן אונגעווענהליכען אָפּן אויסגעפּוצט. ער האָט זיך אויסגעפּוצט
זוי אַ חתן, האָב איך ביי זיך געקלעהרט.

אין אַ רגע האָב איך זיך געמאַכט פֿאַרטיג און בין אַרויס מיט
איהם, און קיינער פֿון אונז האָט ניט גערעדט. די צוויי ערשמע
דיהענער, וועלכע מיר האָבען געשאַסען, האָבען מיר שרעקליך צוריסען
אין שטיקער, ווייל מיר האָבען געשאַסען מיט'ן ביקס, אָבער מיר
האָבען זיי אונטער אַ בוים אָבגעבראַמען, אַזוי גוט ווי עס האָט זיך
געלאָזט, און זיי אויפֿגעגעסען שמילערהייט, ניט אויסריידענדיג קיין
וואָרט. אַזוי איז אַריבער די צייט ביז צוועלף אַזויגער.

גלאַהן האָט זיך אָבגערופֿען צו מיר :

„וואָס זשע, איהר זייט זיכער, אַז אייער ביקס איז געלאָדען? מיר
קענען פֿילייכט אָנמערעפֿען עפעס אונערוואַרטעמעס. לאָרט אָן אויף
יעדען פֿאַל.“

„מיין ביקס איז געלאָדען,“ האָב איך איהם געענטפֿערט.

דערנאָך איז ער אויף אַ רגע פֿערשוואַונדען הינטער אַ קוסטאַר-
ניק. וואָס פֿאַר אַ פֿרייד דאָס וואָלט געווען פֿאַר מיר איהם צו שי-
סען, איהם צו דערשיסען ווי אַ הונד ! ס'האָט דאָך צייט, ער קען
זיך דערווייל פֿרעהען מיט דעם געדאַנק, און ער האָט דאָך גאַנץ
דייטליך געזעהן, וואָס איך האָב אין זינען, דערפֿאַר האָט ער דאָס
געפֿרעגט, צי מיין ביקס איז געלאָדען. אפילו היינט האָט ער זיך ניט
געקענט בעפֿרייען פֿון זיין פּוסטער גאווה, ער האָט זיך אויסגעפּוצט און
אָנגעטאַהן אַ ניי העמד ; זיין מיענע איז געווען אויסערגעווענהליך שטאַליק.
אַרום איינס אַזויגער בלייבט ער שטעהן פֿאַר מיר בלאַס און
צאָרנדיג און זאָגט :

„ניין, איך האַלט עס ניט אויס ! גיט אַקאַרשט אַ קוק, צי איהר האָט
אָנגעלאָדען, מענטש וואָס איהר זייט, צי איהר האָט וואָס עס איז אין ביקס.“
„הערט אויס, טאָמער וואָלט איהר זיך געקימערט ווענען אייער

אייגענעם ביקס, "האָב איך געענטפֿערט. נאָר איך האָב נאָנץ גוט גע-
זואוסט, פֿאַרוואָס ער האָט נישט אויפֿגעהערט זיך נאָכפֿרעגען אויף מיין ביקס,
און ער איז ווידער אמאָל אַוועק פֿון מיר. מיין ענטפֿער האָט
איהם אַזוי געטראָפֿען, אז ער איז געוואָרען ווייך און אַרומטערגעלאָזט
דעם קאָפּ, בעת ער איז אַוועקגעגאַנגען.

אין אַ וויילע אַרום האָב איך געשאַסען אַ טויב און ווידער אָנ-
געלאָדען. אין דער צייט וואָס איך בין געווען פֿערנומען דערמיט,
שטעהט גלאַהן פֿערשטעקט הינטער אַ בוים און קוקט אויף מיר און
נישט אַכטונג, צי איך לאָד ווירקליך אָן דעם ביקס, און גלייך נאָכדעם
הויבט ער אָן נאָנץ הויך און דייטליך צו זינגען אַ קירכען-ליעד, און
דאָס איז זאָנאַר געווען אַ קירכען-ליעד, וואָס מען זינגט ביי אַ חתונה.
ער זינגט חתונה-ליעדער און טהוט זיך אָן דעם בעסטען קאָסטיום
זיינעם, האָב איך זיך געטראַכט, אויף אַזאָן אופן מיינט ער אַלואָ
היינט צו פֿראַווען זיינע פֿערפֿיהרערישע שטיק. נאָך איידער דאָס
ליעד איז געווען צו ענד, האָט ער אָנגעהויבען געהן לאַנגזאַם, מיט
אַן אַראָכגעלאָזטען קאָפּ צו מיר צו, און געהענדיג האָט ער נאָך
אַלין געוונגען. ער האָט זיך ווידער געהאלטען נאָנץ נאָהענט צו מיין
ביקס, גלייך ער וואָלט זיך געטראַכט : נו יאָ, זעהט, אָט וועט עס
אַלואָ געשעהן, דערפֿאַר זינג איך איצט אָט דאָס חתונה-ליעד ! אָבער
עס איז נאָך דע-ווייל גאָרנישט געשעהן, און אז ער איז אַנשווינגען
געוואָרען, האָט ער זיך געמוזט אומקוקען אין מיין זייט.

"מיר שייסען דאָך היינט גאָרנישט," האָט ער זיך אָבגערופֿען
און אַ שמייכעל געטהאָן, כדי זיך פֿאַר מיר צו פֿערענטפֿערן, פֿאַר
וואָס ער האָט געוונגען אויף דער יאַנד. אָבער זאָנאַר אין דער דאָ-
זיגער רגע איז זיין שמייכעל געווען שעהן, מיר האָט זיך געדוכט,
עפעס אַזוי ווי ער וואָלט אינעווייניג אין זיך געוויינט, און די ליפֿען
זיינע האָבען ווירקליך געציטערט, כאָמש ער האָט געמאַכט דעם
איינדרוק, אז ער קען שמייכלען אין דעם דאָזיגען ערנסטען מאַמענט.
איך בין נישט קיין פֿרויען-צימער, און ער האָט נאָנץ גוט גע-
זעהן, אז ער האָט אויף מיר קיין שום רושם נישט געמאַכט ; ער איז
געוואָרען אינגעדולדיג, בלייך, ער האָט זיך אַרומגעדערעהט אַרום מיר
מיט אינדרהיגע טריט, אָט איז ער געווען לינגס, אָט רעכטס פֿון

מיר, און ווען ניט ווען איז ער געבליבען שמעהן און האָט געוואַרט
אויף מיר. אַרום פֿינף אַזויגער האָב איך פֿלוצלינג דערהערט אַ קנאַל,
און אַ קויל איז מיט אַ פֿיף דורכגעפֿלויגען פֿערביי מיין לינקען אויער.
כ'גיב אַ קוק, גלאַהן שמעהט עמליכע טריט ווייט פֿון מיר און קוקט
מיד אָן, ויין רויכענדען ביקס האַלט ער אין אָרם. וואָס זשע, ער
האָט מיך, הייסט עס, געוואַלט דערשיסען? כ'האָב געוואַגט:
„איהר האָט פֿערפֿעהלט אייער ציעל; זינט אַ שטיקעל צייט
שיסט איהר שלעכט.“

אַבער ער האָט ניט געשאַסען שלעכט, ער האָט קיינמאַל ניט
פֿערפֿעהלט ויין ציעל, ער האָט מיך בלווי געוואַלט אויפֿרייצען.
„טאָ זייט זיך דאָך ווייניגסטענס נוקם אָן מיר, צום טייוועל!“
האָט ער אַ געשריי געטהאָן.

„ווען מיין צייט וועט קומען,“ האָב איך געענטפֿערט און פֿער-
ביסען די צייהן.

מיר שמעהען און קוקען זיך אָן איינער דעם אַנדערן, און פֿלוצ-
לינג טהוט גלאַהן אַ ציה מיט די אַקסלען און שרייט מיר אַריבער
גלייך אין פנים אַרײַן: „פֿייגלינג!“ וואָס האָט ער מיך געהאַט צו
רופֿען פֿייגלינג? כ'האָב אַ ריס געטהאָן מיין ביקס אָן דער באַק,
איהם געצילעוועט גלייך אין געזיכט און אַבגעדריקט.
ווי מען בעט זיך אויס, אַזוי ליגט מען.....

אַבער איצט דאַרף די פֿאַמיליע גלאַהן מעהר ניט זוכען אָט
דעם מענשען, עס רעגט מיך אויף כסדר צו טרעפֿען אָט די נאַרישע
אַנאַנסע מכּח אַזא און אַזא הויכער בעלזונג פֿאַר נאַכריכטען איבער
אַ טויטען. טהאַמאַס גלאַהן איז געשטאַרבען דורך אַן אונגליקס-פֿאַל,
דורך אַ צופֿעליגען שאָס אויף דער יאַגד אין אינדיען. דאָס געריכט
האָט פֿערצייכענט זיין נאָמען און זיין סוף אין אַ פֿראַמאַקאַל-בוך
מיט דורכגעשאַסענע בלעטער, און אין דעם דאָזיגען פֿראַמאַקאַל-בוך
שמעהט, אַז ער איז טויט, יא, זאָגאַר אַז ער איז געשטאַרבען דורך
אַ צופֿעליגען שאָס.